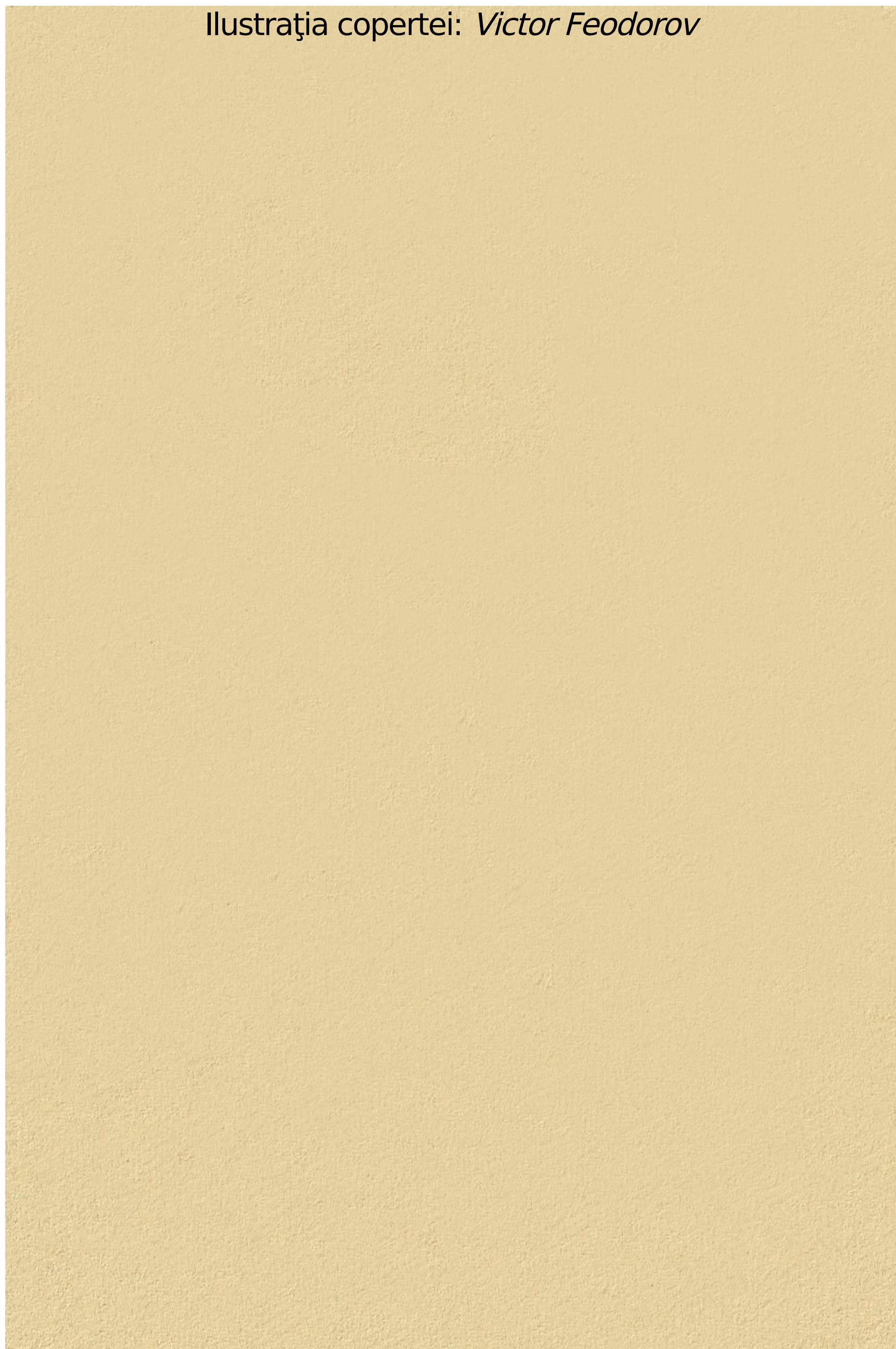

fenimore cooper

preria

Ilustraţia copertei: *Victor Feodorov*

fenimore cooper

preria

ROMAN

TRADUCERE DE CONSTANŢA TĂNĂSESCU

ŞI KARIN REX

PREFAŢĂ DE ADRIAN ANGHELESCU

TABEL CRONOLOGIC DE EMIL SÂRBULESCU

BIBLIOTECA PENTRU TOŢI ● 1975

EDITURA MINERVA ● BUCUREŞTI

Ediţie electronică îngrijită de

THE PRAIRIE
by
J. FENIMORE COOPER

Cuprins

PREFAŢĂ

Imaginea pe care cititorul european o avea la începutul acestui secol asupra literaturii americane poate părea astăzi extrem de sumară şi edulcorat irelevantă. Criticul Serge Fauchereau o vedea decurgând din acea optică învechită şi comodă de a privi şi aprecia acest spaţiu spiritual doar în raport cu câteva repere la modă şi, încă de pe atunci, depăşite: *„Pentru european, America era o colonie a literaturii engleze — şi ceea ce se producea în America era de dorit să aibă un iz exotic ă la Fenimore Cooper*[1]*”.*

Oricât ar fi de îndreptăţită, această afirmaţie atestă, indirect, pe de o parte succesul nediminuat în timp al acestui gen de literatură, iar pe de alta notorietatea neştirbită a scriitorului amintit — vogă pe care acesta a cunoscut-o de altfel încă în viaţă. În comparaţie cu popularitatea de care el s-a bucurat atât în ţară, cât şi în Europa, contemporanul său Edgar Allan Poe poate fi considerat, în aceeaşi epocă, un mare nedreptăţit. Romanele lui Cooper au fost receptate prompt pe continentul european. La 27 decembrie 1829, la scurt timp după apariţia cărţii sale *Corsarul roşu,* în cursul unei pasionante discuţii avute cu Goethe asupra unei scene din *Faust* la care tocmai acesta lucra, Eckermann nota în însemnările sale: *„Abia apucasem să terminăm cu cititul scenei şi să mai vorbim de unele şi de altele, când văzurăm coborând pe fiul lui Goethe, care se aşeză cu noi la masă. Începu să ne povestească despre ultimul roman al lui Cooper, pe care tocmai îl terminase de citit şi pe care acum ni-l prezenta în felul lui obişnuit, succint şi limpede.”*

---

[1] Serge Fauchereau: *Lecture de la poésie américaine.*

Poate şi din dorinţa de a retrăi emoţii ale adolescenţei şi tinereţii, la înaintata sa vârstă de optzeci de ani, Goethe însuşi a citit *Ultimul mohican.* Cu aprecieri entuziaste au întâmpinat creaţiile lui Cooper şi alţi mari scriitori ai timpului precum Balzac sau Lermontov. Este epoca în care au trăit şi au scris nu puţini dintre cei ce aveau să devină marii clasici ai literaturii universale: Stendhal, Balzac, Walter Scott, Dickens, Thackeray etc.; iar dintre compatrioţi: Nathaniel Hawthorne, Emerson, Whitman, Melville etc. În cazul lui James Fenimore Cooper nu e vorba de o notorietate efemeră pe care posteritatea vine imediat să o infirme. Reputaţia lui de scriitor consacrat s-a perpetuat graţie interesului viu şi pasiunii cu care l-au citit şi îl citesc generaţii succesive de tineri. S-ar părea deci că el ilustrează în modul cel mai convingător acea definiţie obişnuită a scriitorului clasic — „un autor vechi, consacrat în admiraţia noastră, şi care face autoritate în genul său” — pe care o formula laconic şi neîncrezător în ea Sainte-Beuve. Dacă am lua drept bună o asemenea definiţie am sfârși prin a vedea în Fenimore Cooper un scriitor clasic în aceeaşi măsură în care ne apar ca atare un Balzac, Stendhal sau Dostoievski. Cum o astfel de apropiere se exclude dată fiind evidenta disproporţie valorică, e mult mai potrivit a vedea în Cooper un scriitor consacrat, clasic dacă îl privim în funcţie de restul literaturii scrise în ţara sa din acea perioadă şi un clasic universal în măsura în care avem în vedere literatura de aventuri cu caracter istoric, al cărei patrimoniu l-a sporit cu romane de neuitat. *„Un clasic,* scria Eliot, făcând deosebirea dintre clasicul universal şi cel raportat la literatura şi la epoca lui, *nu poate apărea decât atunci când o limbă şi o cultură au ajuns* la *maturitate; şi el trebuie să fie expresia unui spirit individual matur.”* Şi preciza: *„Maturitatea unei literaturi reflectă maturitatea societăţii care o produce”.* Aceste pătrunzătoare observaţii sunt vrednice de luat în considerare şi atunci când vrem să situăm şi să apreciem un

scriitor ca Fenimore Cooper.

Or, pe continentul nord-american, epoca în care el se iveşte coincide nu numai cu eforturile de constituire a unei literaturi proprii, dar şi cu cele de afirmare şi consolidare a unei independenţe naţionale, cu acţiunea — de o amploare fără precedent —, de construire a unei societăţi civilizate pe un imens spaţiu în bună parte încă neexplorat şi colonizat. Este totodată epoca dramatică a deposedării numeroaselor triburi de indieni de pământurile fertile pe care le stăpâneau de veacuri, constrânși acum să-şi părăsească locurile de baştină şi să trăiască în rezervaţii. Într-un vast teritoriu ale cărui bogăţii şi frumuseţi abia fuseseră reperate de ochii uluiţi ai câtorva exploratori temerari, atraşi - de mirajul Vestului Sălbatic, încep să se înfiripe primele aşezări civilizate, iar mai apoi să se cristalizeze fizionomia unei ţări şi a unui popor. Până târziu către 1890 când se încheie procesul de expansiune continentală, şocul produs de revelaţia acestei *„terra ultra incognita”* aveau să-l trăiască, după cei dintâi exploratori, multe grupuri de naţionalităţi, mulţi colonişti în impresionantul lor „marş către apus”, în căutarea unor locuri mănoase şi bogate, unde vor întemeia cămine şi aşezări cu preţul înfruntării atâtor primejdii. Dar această perioadă este nu mai puţin una de emancipare culturală de sub tutela unei spiritualităţi, anglo-saxone care, în mediul puritan, conservator al Noii Anglii, dăinuise şi îşi aflase expresia cu mult timp înainte într-o literatură neaşteptat de interesantă (prin câteva individualităţi distincte ca Jonathan Edwards, Samuel Sewall, John Winthrop, William Bradford etc.), în scrieri cu caracter teologic, istoric, într-o serie de cronici şi jurnale, dintre care multe au văzut lumina tiparului mai târziu, fără a mai putea exercita deci o înrâurire asupra scriitorilor din perioada de după revoluţia americană. Afirmarea unei identităţi spirituale proprii, a unei literaturi naţionale presupunea tocmai renunţarea la tipare artistice de

împrumut, căutarea unor modalităţi şi expresii adecvate problematicii morale, precum şi noilor, debordantelor realităţi. Fenimore Cooper se decide să-şi încerce vocaţia de scriitor pentru a dovedi că poate scrie mai bine decât autorul unui plicticos roman englezesc, pe care i-l citea soţiei într-o lungă noapte de iarnă.

Exceptând literatura puritană din perioada colonială, nu se poate vorbi deocamdată de o maturitate a literaturii americane aşa cum nu se poate vorbi de o maturitate a societăţii, aflată într-un ritm impetuos de dezvoltare, dar încă într-un stadiu incipient de configurare a unor solide structuri sociale şi economice. Prestigiul literaturii europene, îndeosebi al celei engleze îi intimida încă pe scriitorii americani, care şovăiau să abordeze problematica de viaţă specifică ţării lor şi din teama de a nu-şi pierde audienţa pe continentul european. Aşa cum se va vedea, gestul lui Cooper nu e unul de respingere a unei culturi.

Romanul *Precauţie* cu care debutează în 1820, deşi se bucură de succes, nu contrazice ci, dimpotrivă, e tributar literaturii străine la modă. Abia după un an, în romanul *Spionul* care-i asigură celebritatea el începe să-şi afirme personalitatea, precum şi apartenenţa literară la cultura ţării sale. Urmează apoi o activitate fecundă care-l va consacra ca pe unul din cei mai populari reprezentanţi ai acestui gen de literatură ce răspunde şi azi atracţiei cititorului pentru aventură şi pitoresc. Alături de *Spionul (The Spy* — 1821) şi de remarcabila sa *Naval History* (1839) în care cunoştinţele şi experienţa celor câţiva ani petrecuţi în marina Statelor Unite sunt în chip fericit valorificate, cele cinci romane din ciclul *Aventurilor lui Ochi-de-Şoim* alcătuiesc partea cea mai cunoscută şi definitorie a operei sale, mult mai întinsă de altfel.

În aceste romane care, în ordinea evenimentelor descrise, se succed astfel:vânăt*orul de cerbi (The Deerslayer* — 1841),

Călăuza (The Pathfinder — 1840), *Ultimul mohican (The Last of the Mohicans* — 1826), *Pionierii (The Pioneers* — 1823) şi *Preria (The Prairie* — 1827) — autorul descrie viaţa plină de peripeţii a celor dintâi colonişti albi pe pământurile ce aveau să constituie teritoriul Statelor Unite, pământuri locuite atunci de pieile roşii, precum şi rivalitatea — ca urmare a unor convergente ţeluri expansioniste, de anexare a unor noi zone şi bogăţii — dintre coloniştii englezi din regiunea Marilor Lacuri şi francezii din Canada,

Se simte totuşi, uneori, în aceste scrieri ale lui Cooper o inspiraţie mai mult de factură livrescă, îmbinată cu o bogată fantezie artistică şi mai puţin una rezultată dintr-o experienţă adâncă de viaţă, care să-i fi permis autorului o înţelegere profundă a sufletului şi aspiraţiilor indienilor americani, aflaţi într-un dramatic ceas al destinului lor.

Ca şi botanistul William Bartram, care în relatarea călătoriei sale întreprinsă în sud s-a arătat preocupat de viaţa şi obiceiurile diferitelor triburi de indieni, Cooper vede această lume într-un mod pitoresc şi exotic, în laturile ei mai mult exterioare şi spectaculare, care nu puteau să nu incite interesul europenilor. Într-un fel, aşa se explică prezenţa unor elemente artificioase, a unui anume schematism la nivelul personajelor, al situaţiilor de viaţă, în modul scriitorului de a înţelege caracterele şi raporturile umane, anumite sensuri ale dezvoltării, ale mutaţiilor sociale ce aveau să schimbe radical faţa continentului nord-american. Aceste carenţe ale artei lui Fenimore Cooper n-au scăpat atenţiei unui spirit caustic precum Mark Twain care, iritat poate şi de notorietatea autorului, într-un vituperant articol va viza acest deficit al substanţei de viaţă ce face ca personajele şi scenele imaginate de Cooper să pară uneori artificiale, neautentice. Vulnerabilitatea autorului în „zugrăvirea caracterelor” fusese sesizată şi de Balzac, în genere un admirator al creaţiei sale.

În ciuda acestor defecte reale, de fond sau de formă şi

fără a le omite, istoricii literari continuă să consacre spaţii ample comentării acestei creaţii; privită în contextul naţional şi literar în care ea apare, opera lui Fenimore Cooper, fără a ocupa un loc de primă importanţă, îşi are meritele ei incontestabile. Dincolo de unele imperfecţiuni şi disonanţe, de anumite inadecvări, este cu totul remarcabil şi captivant acest susţinut demers scriitoricesc de a înfăţişa, aproape concomitent cu desfăşurarea ei reală, într-o formă literară cât mai atractivă şi accesibilă, epopeea grandioasă a colonizării continentului nord-american în procesul căreia s-au cristalizat elemente, structuri ce vor duce la formarea unei noi şi vaste comunităţi spirituale şi de existenţă. În stăruinţa şi perseverenţa prozatorului care, după ce-şi omoară eroul favorit în

Preria (1821) se răzgândeşte câţiva ani mai târziu şi-l reînvie, redându-i vitalitatea şi tinereţea în *Vânătorul de cerbi* (1841) e greşit să vedem intenţia sa de a reedita cu orice chip succese facile, de a exploata de dragul popularităţii, până la ultimele consecinţe, un filon tematic ce „prinde” la public, aşa cum s-ar părea la prima impresie.

Câteva din cărţile sale ulterioare datei când încheie ciclul *Aventurile lui Ochi-de-Şoim* vin să probeze nu numai consecvenţa unei preocupări, dar implicaţiile, semnificaţiile sociale şi umane mult mai vaste pe care prozatorul le atribuie acestei problematici, — semnificaţii pe care, continuând să exploreze aceeaşi arie tematică, el încearcă să le aprofundeze şi să le clarifice. Astfel, în romanele *Piciorul lui Satan (Satanstoe* — 1845), *Înlănţuitul (The Chainbearer* — 1845) şi *Pieile roşii (The Redskins* — 1846), care vor alcătui trilogia *Manuscrisele familiei Littlepage (Littlepage Manuscripts)* Cooper extinde şi adânceşte problematica raporturilor dintre albi şi indieni, dintre proprietari şi arendaşii, albi, ce vor să-i deposedeze pe primii şi să-şi însuşească terenurile odinioară stăpânite de indieni, urmărind

din perioada coloniala şi până în timpul său,destinul pământurilor familiei Littlepage.

După ce rezumă dramaticele întrebări pe care şi le pune aici prozatorul în dorinţa irepresibilă de a le afla o dezlegare, istoricul literar Marcus Cunliffe în cartea sa *Literatura Statelor Unite* conchidea cu subtilitate: *„Cine stăpânește pe drept acest pământ? Poate că indienii, dar ei au fost învinşi şi deposedaţi. Dacă ei sunt făcuţi să cedeze în faţa unei forţe mai puternice, ce-i va salva pe proprietari de la o soartă asemănătoare? Singurul lucru de care Cooper este sigur, în această situaţie echivocă, este că lucrurile se înrăutăţesc continuu. Ciclul îl obsedează, aşa cum urma să-l obsedeze şi pe William Faulkner, un secol mai târziu. Amândoi simt nevoia să se cufunde în trecut, în căutarea unei explicaţii şi, de asemenea, a unei insesizabile perfecţiuni originare. Amândoi sunt îndemnaţi să urmărească istoria hectarelor familiei Littlepage sau comitatului Yoknapatawpha, din timpuri îndepărtate până la degradarea din prezent. Aceste transformări şi aceste lupte ambigue cu noţiunile de progres şi democraţie i-au preocupat intens pe mulţi scriitori americani”.*

În romanele lui Cooper şi îndeosebi în cele din ciclul *Aventurile lui Ochi-de Şoim* cunoaştem tot felul de situaţii, fapte şi acte umane surprinzătoare, ce se succed într-un ritm galopant, îndreptăţind considerarea acestui gen de scrieri drept literatură senzaţională. Întâmplările narate par într-adevăr neobişnuite, ieşite din comun, dar nu depăşesc totuşi limitele verosimilului. Senzaţionalul situaţiilor imaginate de Cooper îşi află sorgintea în înseşi solicitările neobişnuite ale unor aspre realităţi; iar pentru a le face faţă, a supravieţui şi izbândi în acţiunile lor, coloniştii trebuiau să dovedească un curaj, o dârzenie, un spirit de iniţiativă şi o ingeniozitate la rândul lor ieşite din comun. Pătrunzând tot mai adânc în inima acelor regiuni învăluite în mister şi legendă, oamenii se

aventurau parcă pe tărâmurile unei planete necunoscute, conştienţi de riscurile şi primejdiile ce îi pândeau, înfruntând tainele pădurilor virgine ori vastitatea spaţiilor verzi ale preriei, pe care tălăzuiau, ca nişte apocaliptice neguri, turmele de bizoni.

S-ar putea spune chiar că Fenimore Cooper nu exploatează îndeajuns sursele acestui senzaţional. Labirintul pădurilor virgine nu i se revelă ca o terifiantă *„selva oscura”*, străbătută de stihii duşmănoase şi de apariţii teratologice. Eroii care o străbat nu au nimic în ei de anahoreţi asaltaţi de forţele malefice ce bântuie în jurul lor şi nici armură şi scut pentru a se lupta cu monştrii care le-ar tăia calea. Chipul feciorelnic, nevinovat al unor tinere şi frumoase femei se află întotdeauna în preajma lor, prilejuindu-le gesturi galante, şi o purtare plină de curtoazia omului civilizat. Îndărătul tufişurilor pot sclipi ochii vrăjmaşi ai câtorva iscoade ale indienilor, dar ştim de la bun început că pe eroi nu-i paşte moartea, ci cel mult o scurtă şi reconfortantă captivitate, că vor fi scăpaţi ca prin minune de cei care au avut norocul să nu fie luaţi ostateci. Senzaţionalul la Cooper este uneori exterior, furnizat de caracterul palpitant al intrigii, diluându-se prin exces. S-ar părea că nu are întotdeauna darul de a ne tulbura pentru că frecventele sale erupţii şi ipostaze nu ne surprind nepregătiţi. Aceasta, bineînțeles, dacă nu acceptăm convenţiile jocului, dacă în noi s-a înstăpânit prea de tot aerul glacial şi exigent al cititorului de literatură „serioasă”. Şi tocmai pentru că acest joc de-a aventura ne atrage atunci când recitim *Vânătorul de cerbi, Călăuza, Ultimul mohican* sau *Preria,* când ne lăsăm seduşi de universul şi peripeţiile lui Ochi-de-Şoim, suntem cu atât mai receptivi la dibăciile, convenţiile, la micile stratageme şi abilităţi pe care, asemenea unui iluzionist, acest mare iubitor al virtuţilor umane încearcă să le facă insesizabile pentru a ne atrage pe tărâmurile vrăjite ale bogatei sale fantezii, pe făgaşul palpitantelor întâmplări.

Imaginând o mulţime de scene captivante, de situaţii dramatice, atât la nivelul personajelor cât şi al datelor acţiunii, scriitorul recurge la nişte tipuri şi scheme uşor identificabile de la un roman la altul, ceea ce slăbeşte uneori imprevizibilul faptelor narate, tensiunea situaţiilor. Astfel, exceptând personajul omniprezent Natty Bumppo, care apare sub nume ca Ochi-de-Şoim, Ciorap-de-Piele, *trapper*-ul şi asigură unitatea de acţiune a ciclului, atât prin fire şi comportament, cât şi prin apartenenţa lor la una din cele două tabere ce se confruntă, ceilalţi eroi din aceste romane sunt reductibili la câteva tipuri şi grupuri caracteristice.

În grupul aflat sub ocrotirea lui Ochi-de-Şoim, oamenii albi sunt reprezentaţi de unul sau doi tineri atrăgători; pe parcursul acţiunii aceştia îşi etalează o întreagă gamă de calităţi morale: generozitate, curaj, nobleţe şi chiar pasiune sufletească, iubire; iar în acele finaluri ce descreţesc frunţile şi dau câştig de cauză dreptăţii şi binelui, ei sfârşesc întotdeauna prin a candida cu succes la mâna tinerelor femei pe care le-au însoţit, le-au vegheat sau cărora le-au salvat viaţa în tot timpul aventuroasei călătorii. Ei sunt nişte incorigibili drumeţi până în final, când, odată ajunşi în lumea civilizată, îi aşteaptă succesul în carieră, o viaţă fericită şi confortabilă alături de suava lor soţie. Cupluri ca Jasper Western-Mabel Dunham (din *Călăuza),* maiorul Duncan Heyward-Alice (din *Ultimul mohican)* sau Paul Hover-Ellen şi Middleton-Inez (din *Preria)* ilustrează aceste tipuri.

Atunci când îşi situează acţiunea în perioada rivalităţilor dintre englezi şi francezi autorul aderă făţiş, prin asemenea personaje, la cauza primilor. Grupul lui Ochi-de-Şoim e însă, de obicei, întregit de prezenţa unui personaj pitoresc a cărui funcţie e de a înviora, de a destinde atmosfera încordată atunci când presiunea pieilor roşii ostile ameninţă viaţa paşnicilor călători. El este de obicei locvace, cam fanfaron şi pedant, încăpățânat sau lăudăros. Maestrul de cânt David

Gamut (din *Ultimul mohican),* marinarul Charles Cap (din *Călăuza)* şi exaltatul observator al tainelor naturii, naturalistul Obed Battius (din *Preria)* reprezintă cu brio această stirpe fără de care ceilalţi membri ai grupului ar arăta poate stingheri şi mai tăcuţi. Cu excepţia unuia singur, fireşte, figură disonantă şi perfidă, personaj taciturn şi suspect, care sfârşeşte prin a trăda grupul. Cum în finalurile optimiste, tonice ale lui Cooper binele triumfă întotdeauna, acest personaj este de la bun început un sacrificat deoarece el îşi primeşte în cele din urmă pedeapsa cuvenită pentru nelegiuitele sale fapte. Acest rol malefic îl joacă Vârf-de-Săgeată în *Călăuza,* Magua zis Vulpe-Şireată în *Ultimul mohican* sau Abiram în *Preria,*

Dar, element compensatoriu, în acţiunile lor ceilalţi membri ai grupului au parte şi de un însoţitor credincios, fie el indian sau căpetenie indiană, care, în momentele de cumpănă când sunt asaltaţi de duşmani, ştie ca prin antrenarea tribului fidel să obţină câştig de cauză. Chingachgook şi fiul său Uncas din *Ultimul mohican* (primul apărând şi în *Călăuza),* Inimă-Tare din *Preria* sunt dintre aceşti prieteni care îi ajută în situaţiile critice.

În ce priveşte triburile de indieni, simpatiile sau neîncrederile lui Ochi-de-Şoim sunt întotdeauna confirmate de comportarea acestora. Indienii triburilor sioux, mingo şi irochezi apar mereu în postura sălbaticilor prădalnici şi răi, însetaţi de sânge şi de răzbunare; cei din triburile delawar, pawnee întruchipează dorinţa de dreptate şi libertate, demnitatea, curajul, respectul pentru legile nescrise, pentru obiceiuri, pentru strămoşi, cu alte cuvinte frumuseţea morală a acestei rase de străvechi locuitori ai continentului ale căror aspiraţii şi zbuciumat destin le înţelege atât de bine Ochi-de-Şoim, ca unul ce a trăit mulţi ani în mijlocul lor.

În concepţia autorului, Natty Bumppo este omul care face legătura între civilizaţie şi viaţa sălbatică a acestor

pământuri. Prin tot ceea ce întreprinde şi gândeşte,- acest om face dovada unei măreţii morale, a unor înalte trăsături de caracter: înţelepciunea, curajul, cinstea, sinceritatea, francheţea, simţul dreptăţii. El este un fel de personaj exemplar. În romanul *Preria* care încheie ciclul, acest împătimat iubitor al naturii şi al vietăţilor pământului apare la început ca un om ce începe să simtă povara celor optzeci de toamne pe care le numără, ca o fiinţă fantastică profilată pe un vast şi simbolic fundal: *„Soarele scăpătase după creasta unei movile din apropiere, lăsând în urma lui o trenă incandescentă. În centrul torentului de văpăi apăru o formă omenească proiectată pe fundalul acesta arămiu, cu atâta claritate, încât făcea impresia că dacă ai întinde o mână, ai putea-o atinge.”*

Ducând cu sine nostalgia ţinuturilor păduroase, acest bătrân ce se consideră un biet *trapper* şi preferă să se ia în răspăr pe sine decât să rănească susceptibilitatea altuia, ştie de fiecare dată să vădească isteţime şi iscusinţă, acel curaj şi simţ al dreptăţii care făcuseră odinioară faima lui Ochi-de-Şoim. În finalul romanului, după ce şi-a trăit ultimele clipe ale unui amurg de viaţă, înconjurat şi venerat de indieni, el pare a aluneca în moarte tot atât de lent şi maiestuos ca şi soarele dincolo de linia orizontului.

Există însă în *Preria* un personaj care face notă aparte în galeria tipologică a creaţiei lui Cooper. Semănând,la început cu un aventurier tenebros ce ascunde o taină şi o culpă tocmai pentru că, influenţat în rău, s-a angajat pe o cale greşită a vieţii, Ishmael găseşte în sine resursele de a-şi recăpăta în cele din urmă echilibrul sufletesc. Evoluţia sa morală e sinuoasă, contradictorie şi nu lineară ca în cazul altor personaje.

Anumite elemente previzibile pot fi desluşite şi în modul cum prozatorul înfăţişează scenele de luptă, ce seamănă uneori cu nişte aprige încăierări, în care combatanţii se

ameninţă sau discută cu degajare în perioadele de scurtă acalmie. Când diferendul este între englezi şi francezi, comandanţii se comporta ca nişte manieraţi şi politicoşi tovarăşi de joc care se sfătuiesc reciproc să depună armele. Cei ce pierd au ocazia de a primi onorul militar din partea învingătorilor care îi abandonează totuşi cu aceeaşi nonşalanţă în mâinile cruzilor huroni *(Ultimul mohican).* Ceremonialul-judecăţii şi pedepsirii celor ce sunt luaţi ostateci este lung şi pompos încât, în ultimul moment, aceştia au norocul de a fi salvaţi sau dispun de timp şi împrejurări favorabile pentru a se elibera singuri prin ingenioase stratageme, răsturnând raportul de forţe în avantajul lor. Fără îndoială, în atari situaţii intensitatea conflictelor, a momentelor de *suspens* e sensibil atenuată.

Satisfăcându-şi gustul pentru digresiune, autorul însuşi face uneori imprudenţa de a întrerupe brusc firul naraţiunii şi de a se interpune între cititor şi personaje tocmai acolo unde tensiunea situaţiei îl face mai inoportun. În toiul unei acţiuni el începe bunăoară să descrie înfăţişarea din timpul său a regiunii care a fost odinioară teatrul întâmplărilor povestite *(Ultimul mohican).*

Şi totuşi, chiar obişnuiţi cu asemenea tipare şi scheme, cu astfel de convenţii şi desfăşurări previzibile, scrierile lui Fenimore Cooper continuă să exercite asupra noastră o reală putere de seducţie. Participăm la aventurile eroilor cu aceeaşi înfiorată plăcere cu care ni se întâmplă să privim pe fereastră viscolul sau dezlănţuirea unei furtuni. Atent cu noi, scriitorul are grijă ca atmosfera să fie mereu încărcată, iar norii să fulgere fără întrerupere. Autorul nu lasă ca o situaţie să-şi epuizeze dinamismul, realizând astfel o derulare rapidă a faptelor. Aşa se explică de ce acţiunea nu devine decât arareori trenantă. Autorul ştie să imprime situaţiilor, întâmplărilor o anume mişcare iar, uneori, chiar dramatism. Fiecare cadru în care îşi plasează acţiunea devine un spaţiu al

aventurii ce solicită demnitatea protagoniştilor. Călăuzindu-se după stele sau după cursul norilor, ei îşi provoacă necontenit destinul, înfruntând primejdiile, făcând scurte popasuri, după care acelaşi neastâmpăr îi poartă mai departe prin hăţişul pădurilor virgine, sau prin pustietatea întinselor pământuri ale preriei, smălţuită de razele lunii. Vrăjiţi parcă de aceste decoruri, ori tulburaţi de grandoarea şi solitudinea locurilor, ei îşi potrivesc în aşa fel paşii încât, graţie unor miraculoase coincidenţe, se întâlnesc şi se reîntâlnesc mereu, ori de câte ori o situaţie critică îşi reclamă dezlegarea. Fără acest decor sublim al naturii, existenţa şi faptele lor şi-ar pierde acea aură insolită şi eroică. Cât ar fi lupta de aprigă şi răscolitoare, natura îşi păstrează mereu intactă această grandoare şi singurătate primordială.

În romanele lui Cooper natura nu este doar un simplu fundal, doar un ingredient pitoresc, ci o forţă magnetică, irezistibilă care îi atrage şi pe cei buni şi pe cei răi. Personajelor sale li se potriveşte acea observaţie pe care, câţiva ani mai târziu, în celebrul său eseu *Natura,* unul dintre cei mai pătrunzători cugetători ai acelei epoci, Emerson, avea să o facă: *„fiecărei creaturi natura i-a adăugat o anumită violenţă a direcţiei în sensul propriului său făgaş, un brânci care să-l pună pe orbita sa în fiecare caz”.* Această „violenţă a direcţiei” ce nu lipseşte eroilor lui Fenimore Cooper e tocmai ceea ce-i face să se simtă atât de legaţi de frumuseţea sălbatică a locurilor pe care le străbat. *„Pe de altă parte* — adăuga Emerson — *există în natură ceva care-şi râde de noi, ceva care ne duce mereu mai departe, fără ca noi să ajungem undeva, ceva care ne trădează. Orice făgăduinţă depăşeşte fapta. (...) Natura ne încartiruiește, nu ne naturalizează.”*

La capătul aventurilor lor, personajele lui Cooper presimt parcă şi ele această „trădare” a naturii şi, după ce s-au lăsat atât de mult ademeniţi de farmecul şi ispitele ei, simt nevoia unei întoarceri în lumea civilizată a oamenilor. Cel care face

excepţie de la regulă, pe care natura nu îl „încartiruiește” ci îl „naturalizează” e neobositul Ochi-de-Şoim: el simte nu numai măreţia, harul naturii, dar şi primejdiile ce-o pot ameninţa din cauza nesocotinţei oamenilor. Ca iubitor statornic al naturii, el a părăsit lumea civilizată pentru a nu mai auzi zgomotul topoarelor care defrişau pădurile, vestind expansiunea continuă, inexorabilă a lumii civilizate. *„Zădărnicia şi păcătoşenia omului hrăpăreţ”* el o vede în faptul că acesta *„îmblânzeşte animalele câmpiilor pentru a-şi hrăni nevoile şi lenea, şi după ce le jefuieşte de hrana lor naturală, le învaţă să despoaie pământul de copaci, pentru a-şi potoli foamea”. (Preria).* Prin intermediul acestui personaj, autorul invocă câteodată o divinitate abstractă drept „Cârmuitor” şi „Fondator” al armoniei universale dar, de fapt, are în vedere o natură care se dezvoltă potrivit legilor ei. În acest patetic elogiu pe care, prin personajul său, îl aduce unei naturi pure, neinfestată de civilizaţiei, autorul e vădit înrâurit de ideile lui Rousseau din *Contractul social,* idei privind influenţa dăunătoare a civilizaţiei asupra omului şi cea binefăcătoare a stării naturale când oamenii s-ar fi ştiut liberi şi egali.

Mai important în cazul creaţiei lui Cooper e modul în care el zugrăveşte natura. Descrierile sale de natură sunt abundente, nelipsite de farmec şi expresivitate. Obscuritatea pădurilor virgine, învăluite în mister, unde susurul izvoarelor şi zbuciumul cataractelor acompaniază în surdină odiseea eroilor, îşi găseşte în Fenimore Cooper un peisagist remarcabil ce-şi va afla într-un alt limbaj artistic, redutabili concurenţi în pleiada de pictori care se vor afirma. Ţinuturile americane, îndeosebi cele îndepărtate ale Vestului, grandioasa privelişte a Munţilor Stâncoşi precum şi zona Marilor Platouri aveau să constituie o preţioasă sursă de inspiraţie pentru o serie de valoroşi artişti ai penelului ca George Catlin, William Ranney, Albert Bierstadt, Fanny F. Palmer, Arthur F. Tait, Thomas Moran etc. În romanul care

încheie ciclul *Aventurile lui Ochi-de-Şoim,* Cooper îşi imaginează eroii străbătând întinderile nesfârşite ale preriei — un spaţiu luxuriant, exotic, pe care în realitate nu l-a cunoscut. Şi acest lucru se observă pe alocuri, mai ales acolo unde, închipuindu-şi preria ca un nesfârşit ocean de verdeaţă, autorul recurge la comparaţii şi analogii cu elemente ale peisajelor marine, familiare lui încă din anii tinereţii, când activase ca marinar pe vase americane: *„Pământul era întru totul asemănător cu faţa unui ocean după o furtună puternică, atunci când talazurile, neobosite, continuă să-şi agite coamele lor întunecate. Cât puteai cuprinde cu ochii vedeai aceeaşi întindere unduitoare şi neregulată, pe suprafaţa căreia nu întâlneai nici un semn de viaţă, aceleaşi orizonturi neîngrădite. Adevărul e că era o asemănare atât de izbitoare între faţa unui ocean şi acea câmpie, încât, cu toate că mulţi geologi vor strâmba din nas în faţa unei teorii atât de simple, unui poet i-ar fi venit greu să nu sesizeze că formaţia uneia se desăvârșise prin retragerea celuilalt. Ici şi colo, de-a lungul văilor, se înălţa câte un copac înalt ce-şi întindea crengile golaşe asemenea catargelor unei corăbii singuratice; şi pentru a întări şi mai mult iluzia, în depărtare se puteau zări câteva desişuri de o formă circulară ce pluteau pe orizontul înceţoşat ca nişte insule pe întinsul mării.”*

Decupate din context şi examinate cu atenţie, tablourile nu au întotdeauna consistenţă, par de un pitoresc căutat. Privite însă în ansamblu, în succesiunea derulării lor, ele contribuie la închegarea unei atmosfere dense, de mister şi încordare, exprimă un spaţiu fluctuant, pe care scriitorul caută să-l înfăţişeze în toată gama metamorfozelor sale, în ceea ce poate oferi mai emoţionant şi pasionant ca privelişte. Astfel, imaginea preriei în flăcări este realizată cu o reală forţă sugestivă: *„Imense coloane de fum se rostogoleau peste câmpie, îngroșându-se apoi în mase întunecate spre linia orizontului; iar vâlvătaia roşie care-şi vântura limbile*

deasupra unor întinderi uriaşe de flăcări — când iluminând totul cu intensitatea unui incendiu, când țâșnind ca un fulger care-şi aruncă flacăra şi-apoi lasă în urma lui un întuneric înfricoşător — arăta mult mai grăitor de cât cuvintele iuţeala, nemaipomenită cu care se apropia primejdia". Acest suflu dramatic al viziunii, generat de un spectacol măreţ şi înfricoşător în acelaşi timp, îl vom regăsi cinci ani mai târziu în impresionantul tablou *Colinele preriei arzând* al lui George Catlin.

Înainte ca Emerson să vorbească de *morala sublimă a toamnei şi a amiezii",* Fenimore Cooper intuia „morala", „pedagogia" sublimă pe care aceste magnifice şi sălbatice ţinuturi ale continentului nord-american aveau să o exercite asupra omului, remodelându-l, îmbogăţindu-l sufleteşte, învățându-l să înţeleagă şi să preţuiască mai bine valorile ce dau sens şi împlinire existenţei sale. Aventurile omului în interiorul acestui univers ne fac să întrevedem şi acel examen sever la care natura îl supune pentru a-i încerca tenacitatea, curajul, demnitatea, tăria morală. E un examen la capătul căruia cei ce se înverşunează să batjocorească aceste valori au un sfârşit pe măsura firii şi faptelor lor, iar cei care le-au apărat — răsplata de a se bucura de forţa lor. La încheierea drumului plin de peripeţii prin desişul codrilor sau prin câmpiile fără margini, ei simt o schimbare, înţeleg că în iureşul atâtor acţiuni de slujire a binelui şi a dreptăţii s-a produs propria lor maturizare şi devenire morală. În această simplă şi cuceritoare pledoarie pentru valorile morale şi spirituale ale vieţii, în această încredere constantă în dăinuirea şi puterea lor inalienabilă desluşim sensul fundamental, adânc umanist al creaţiei lui James Fenimore Cooper.

ADRIAN ANGHELESCU

TABEL CRONOLOGIC

1774 începutul războiului pentru Independenta Statelor Unite.
1776 *4 iulie* Declaraţia de independenţă a Statelor Unite.
1783 Europa recunoaşte în mod oficial independenţa Statelor Unite ale Americii.
1787 17 septembrie Este adoptată Constituţia S.U.A.

1789 15 septembrie La Burlington, New Jersey, se naşte James Cooper, fiul judecătorului William Cooper şi al Susanei Fenimore.
14 iulie Izbucneşte revoluţia franceză.

1790 noiembrie Familia Cooper se mută la Cooperstown, în statul New York.

1803 în luna februarie, James este înscris la Yale College.
1804 18 mai Napoleon Bonaparte este proclamat împărat. *4 iulie* Se naşte Nathaniel Hawthorne.

1805 Viitorul scriitor este eliminat din şcoală pentru comportament necorespunzător.
21 octombrie Are loc bătălia navală de la Trafalgar.
1806 12 iulie Crearea Confederaţiei Rinului.

1806 Octombrie James Cooper pleacă pe mare ca ucenic marinar, pe vasul Stirling, cu care prilej vizitează Anglia şi Spania.

1807 Septembrie Cooper revine în America.

Se naşte la Portland (statul Maine) Henry Longfellow. Hegel publică *Fenomenologia spiritului.*

1808 1 ianuarie James Cooper primeşte brevetul de marinar. Lucrează pe Vezuviu şi, mai târziu, pe Viespea. După trei ani de viaţă liberă se retrage.

1809 19 ianuarie Se naşte, la Boston, Edgar Allan Poe.
1811 14 iunie Se naşte Harriet Elisabeth Beecher Stowe.

1811 3 ianuarie James Cooper se căsătoreşte cu Susan Augusta Dehancey de la care va avea cinci fiice şi doi fii.

1813 Victoria navală a americanilor împotriva flotei engleze la Put-in-Bay.
Jane Austen publică *Mândrie şi prejudecată.*
1814 Apare *Waverley* de Scott.

1817 James Cooper se stabileşte la Westchester, după ce locuise un timp la Mamaroneck şi la Cooperstown.

1818 Viitorul scriitor îşi construieşte o casă la Angevine Farm, lângă Scarsdale.
1819 31 mai Se naşte Walt Whitman.

1820 Debutul literar al lui James Fenimore Cooper, cu romanul *Precaution (Precauţie);* scris din dorinţa de a demonstra soţiei sale că poate scrie ceva mult mai bun decât un oarecare roman englezesc pe care tocmai i-l citise. *Precatution* marchează începutul unei cariere strălucite, care îl va scoate pe scriitor din monotonia vieţii de nobil de ţară în care părea atât de scufundat.
Maine este primit ca al 23-lea stat în Uniune. Populaţia Statelor Unite se ridică la 9.500.000 locuitori. Lamartine îşi tipăreşte *Meditaţiile poetice.*

1821—1826 Perioadă de mare succes pe plan literar, scriitorul dovedindu-se deosebit de prolific.

1821 Publică *The Spy (Spionul).*

1822 Preşedintele James Monroe adresează Congresului un mesaj cuprinzând celebra „Doctrină Monroe”, proiectul de politică externă al S.U.A.

1823 Apare romanul *The Pioneers (Pionierii)*

1824 Apare romanul *The Pilot (Pilotul).*

1825 Apare *Lionel Lincoln,* primul dintr-o proiectată serie de romane istorice, *The Legends of the Thirteen Republics (Legendele celor treisprezece republici).* Din păcate, romanul este un eşec.

27 septembrie Are loc inaugurarea primei căi ferate din lume, între oraşele Stockton on Tess şi Darlington, Anglia.

1826 Apare *The Last of the Mohicans (Ultimul mohican).*

Iunie Scriitorul se îmbarcă pentru Europa împreună cu familia. Vizitează Anglia până la 1 iulie, după care pleacă în Franţa, unde va sta până în februarie, 1828.

1827 Apare *The Prairie (Preria),* roman terminat la Paris şi care, împreună cu *The Last of the Mohicans* cucereşte aprecierea publicului cititor.

Publică *The Red Rover (Corsarul roşu).*

1828 Din martie până în mai îl găsim la Londra şi apoi în Elveţia.

Octombrie Traversează Alpii, în Italia, unde rămâne până în mai 1830. Are ocazia să vadă Florenţa,

Roma, Veneţia.
La cererea lui Lafayette publică *Notions of the Americana,* cu scopul de a corecta opinia europenilor despre americani.
Apare *Istoria politică şi civilă a Statelor Unite* de Timothy Pitkin.

1830 Mai Din Germania, Revoluţia din iulie îl cheamă la Paris unde va rămâne până în iulie 1832. Prietenia cu Lafayette îl determină să se alăture controversei financiare. Face parte din Comitetul polonezilor americani, care urmărea să-i sprijine pe polonezi în lupta pentru libertate.
Publică romanul *The Water-Witch (Ştima apelor).*
În decembrie are loc Conferinţa internaţională de la Londra (Anglia, Austria, Franţa, Prusia, Rusia), privind independenţa şl neutralitatea Belgiei. Stendhal publică romanul *Roşu şi Negru.*

1831 Apare romanul *The Bravo.*

1832 Iulie Vizitează din nou Belgia şi se întoarce în Elveţia.
În octombrie din nou la Paris, până în vara lui 1833.
Publică *The Heidenmauer (Zidul păgânilor).* Acţiunea romanului se petrece în Germania. Pe fundalul luptei catolico-luterane, Cooper descrie pericolele inerente într-o societate condusă de aristocraţia ereditară comercială. Neluând în considerare cele trei romane mai puţin reuşite *(The Red Rover, The Wept of Wishton-Wish* — publicat în 1829 — şi *The Water-Witch),* perioada 1821—1830 a fost o perioadă de mare originalitate.

1833 îşi petrece vara în Anglia iar în luna septembrie se

reîntoarce în America natală unde refuză dineul oficial în cinstea sa:
Apare romanul *The Headsman (Călăul),* o ascuţită satiră socială.
Apare romanul *Eugenie Grandet* de Balzac.

1834 Scrie *A Letter to His Countrymen (Scrisoare către compatrioţii săi).*
Se stabileşte definitiv la Cooperstown.

1835 Apare un nou roman al lui Fenimore Cooper, *The Monikins.*
Are loc premiera piesei *Moartea lui Danton* de Buchner.

1836 începe publicarea unei serii de cinci volume de călătorii, dovedind din plin compatrioţilor săi că un american poate trăi foarte bine din scrisul său.
Apar *Convorbirile lui Goethe cu Eckerman.* Apare *Natura* lui Emerson.

1837 Începutul conflictului dintre scriitor şi presă.

1838 Publică *Home as Found (Cum am regăsit America),* precum şi *Homeward Bound (Dor de casă)* în care, îngrozit de direcţiile pe care le luase democraţia americană, critică tendinţa marilor bogătaşi de a subordona conducerea ţării propriilor lor interese, motiv pentru care cartea nu este prea bine primită, fiind considerată o cădere.
Scrie *The American Democrat (Democratul american),* un eseu politic în care prezintă adevăratele principii democratice.
Edgar Allan Poe publică *Aventurile lui Gordon Pym.*

1839 Apare *Naval History,* care are darul de a intensifica războiul cu presa, motivul fiind felul în care Cooper înregistrase în istoria sa bătălia de la lacul Erie.

1840 Apar *Baladele* lui Longfellow, şi *Un erou al timpului nostru* de Lermontoy.
Populaţia Statelor Unite ajunge la 17.000.000 locuitori.

1840 Publică *The Pathfinder (Exploratorul)* şi *Mercedes* of *Castile.*

1841 Publică *The Deerslayer (Vânătorul de cerbi).* Tema acestor romane este natura, pătrunderea civilizaţiei pe continentul american, felul neomenos în care sunt trataţi băştinaşii. Cu aceste romane creaţia lui Cooper se înscrie pe un cerc, scriitorul întorcându-se la temele favorite care îl consacraseră.

1842 Apar *The Two Admirals (Cei doi amirali),* un roman care pune problema curajului, şi *Wing-and-Wing,* o poveste de dragoste.
Charles Dickens face o vizită în America.

1843 Publică *Wyandotte.*

1844 Cooper scrie *The Littlepage Novels* pentru a-şi justifica poziţia în disputa pensiilor. Astfel apare: *Afloat and Ashore (Pe mare şi pe uscat)* şi *Milles Wallingford* — două părţi ale aceluiaşi roman, menit să explice natura realităţii dar care nu dă nici o soluţie.
Inaugurarea primei linii de telegraf între Washington şi Baltimore.
Apar *Cei trei muşchetari* de Al. Dumas-tatăl.

1845 Publică *Satanstoe (Piciorul lui Satan).* Apare *The Chainbearer (Înlănţuitul).*

Longfelow publică *Poeţii şi poezia Europei, o* antologie de traduceri.

Edgar Allan Poe scrie renumita poezie *The Raven (Corbul).*

1846 Apare romanul *The Redskins (Pieile roşii).*

1847—1850 Ultimii ani de viaţă ai scriitorului. Cărţile sale capătă un pronunţat caracter religios. Apare *The Crater (Craterul).*

Marx şi Engels pun bazele Ligii Comuniştilor, prima organizaţie comunistă internaţională a proletariatului. Apare *La răscruce de vânturi* de Emily Bronte. Apare *Bâlciul deşertăciunilor* de W. M. Thackeray.

1848 James Fenimore Cooper publică *Jack Tier* şi *The Oak Openings.*

Anul revoluţiilor burgheze în Europa. Apare *Manifestul Partidului Comunist.*

1849 Cooper publică *The Sea Lions,* în care prezintă eroziunea principiilor în societatea americană modernă.

Apare *David Copperfield* de Dickens.

1850 Cooper publică *The Ways of the Bour* în care face o expunere a limitelor mintii omeneşti:

Publică de asemenea *Upside Down or Philosophy în Petticoats (Cu susul în jos sau filozofie în jupon)* — o piesă ratată.

Hawthorne scrie *Litera stacojie.*

După intrarea Californiei în Uniune, ca al 31-lea stat,

populaţia Statelor unite se ridică la 23.000.000 locuitori.

1851 James Fenimore Cooper începe o nouă carte *The Towns of Manhattan,* pe care însă nu apucă s-o termine. Moartea îl răpeşte la 14 septembrie, la vârsta de 62 de ani.

Apare *The House of the Seven Gables (Casa cu şapte frontoane)* de Nathaniel Hawthorne. Melville publică *Moby Dick.*

1852 Apare *Coliba unchiului Tom* de Harrlet Beecher Stowe, cu un rol important în dezvoltarea mişcării aboliţioniste. Are loc premiera operei *Inelul Nibelungilor* de Wagner.

1855 Apar: *Hiawatha* de Longfellow; *Fire de iarbă* de Walt Whitman.

1856 Flaubert publică *Doamna Bovary.*

1857 Baudelaire — *Les Fleurs du Mal.*

1859 Apare *Originea speciilor* de Darwin.

1864 19 mai Moare Hawthorne.

1895 – 1900 Este publicată opera completă a lui James Fenimore Cooper, în 31 volume.

1922 Nepotul scriitorului publică un volum de *Corespondenţă* aparţinând lui James Fenimore Cooper.

EMIL, SÂRBULESCU

CAPITOLUL I

De poate desfătarea-n ăst pustiu
Să se numească dragoste sau aur,
Ne du, atunci, să ne-odihnim, ciobane!

(Cum vă place)

Multe s-au scris şi s-au spus pe acea vreme în legătură cu politica Statelor Unite, care urmărea anexarea nesfârşitelor întinderi ale Louisianei la imensele sale teritorii, deşi aceste regiuni erau numai pe jumătate locuite.

Măsura aceasta ne-a dat în stăpânire marele drum către interior şi a adus sub ocârmuirea noastră nenumăratele triburi de sălbatici ce sălăşluiau de-a lungul graniţelor; s-au deschis în felul acesta nenumărate căi pentru comerţul intern şi către apele Pacificului; şi dacă vreodată timpul sau evenimentele vor cere o împărţire paşnică a acestui nemărginit imperiu, vom avea, desigur, un vecin care va vorbi limba noastră, va avea religia şi instituţiile noastre.

Era nevoie de ani pentru a desăvârşi amestecul numeroşilor colonişti veniţi din provinciile de la sud, cu noii lor compatrioţi; dar primii, mai puţin numeroşi şi mai umili, au fost aproape înghiţiţi numaidecât în vâltoarea valurilor neaşteptate ale emigraţiei.

Mii de oameni vârstnici, din acele regiuni numite pe atunci Statele Noi, s-au smuls din tihna unei vieţi orânduite cu multă trudă şi au putut fi văzuţi în fruntea urmaşilor lor, născuţi şi crescuţi în pădurile din Ohio şi Kentucky, pe care-i conduceau spre centrul ţării, în căutarea a ceea ce se putea numi, fără ajutorul poeziei, un mediu prielnic. Pădurarul curajos şi neînfricat, care străbătuse printre primii pustietăţile noului stat, se afla şi el în rândurile acestora. Aventurosul şi

venerabilul patriarh se deplasa acum pentru ultima dată, punând „fluviul fără de sfârşit” între el şi acea mulţime atrasă de succesul lui; el căuta, în acelaşi timp, să reînvie acele bucurii ce-şi pierdeau orice preţ în ochii săi din clipa în care era nevoit să aibă de-a face cu vreo autoritate.

În urmărirea unor asemenea aventuri oamenii sunt, îndeobşte, mânaţi de vechile lor apucături şi înşelaţi de tainicile lor dorinţe. Câţiva, momiţi de năluca speranţei şi roşi de dorul bogăţiei şi-au pus peste noapte nădejdea în minele acelor pământuri virgine; dar cei mai mulţi dintre emigranţi s-au mărginit să se aşeze pe malul apelor mai mari, mulţumindu-se cu recolta foarte bogată care le răsplătea până şi cea mai mică strădanie. În felul acesta, aşezările omeneşti luau naştere cu o repeziciune miraculoasă.

Incidentele şi scenele ce au oarecare legătură cu povestirea noastră au avut loc în prima perioadă a acestor operaţii care au dus în mod vertiginos la rezultate atât de importante.

Recolta celui dintâi an al stăpânirii noastre fusese strânsă, iar frunzele celor câţiva copaci risipiţi ici-colo îşi începuseră parada culorilor şi a nuanţelor tomnatice, când un şir de care pornise de-a lungul vadului secat al unui râuleţ, pentru a-i urma cursul peste o întindere de pământ unduitoare, căreia în limba ţării în care scriu i se spune *rolling prairie.* Vehiculele încărcate cu unelte şi ustensile de gospodărie, cele câteva oi răzleţe şi turmele de vite ce veneau din urmă, înfăţişarea aspră şi expresia nepăsătoare a bărbaţilor acelora puternici, care mergeau agale pe lângă convoiul ce înainta fără grabă, ne dădeau de veste că era vorba de un grup de emigranţi porniţi în căutarea acelui Eldorado atât de râvnit. Contrar obiceiului oamenilor din tagma lor, grupul trecu de pământurile mănoase ale ţinuturilor de jos şi porni, fără ca nimeni altul în afară de ei înşişi să ştie de ce, prin strâmtori şi torente, peste mlaştini adânci şi întinderi neroditoare, spre un

punct care depăşea cu mult hotarele lumii civilizate. În faţa lor se desfăşurau câmpiile nesfârşite şi monotone, care se întindeau până la poalele Munţilor Stâncoşi; iar în spate se aflau multe mile de deşert ce duceau până la apele repezi şi tulburi ale fluviului La Plata.

Ivirea unui asemenea convoi în ţinutul acesta sterp şi singuratic părea cu atât mai ciudată, cu cât regiunile înconjurătoare aveau prea puţine bogăţii în stare să-i ispitească lăcomia şi, dacă lucrul e cu putinţă, îndreptăţea mult mai puţine speranţe decât cele cu care se hrănesc de obicei coloniştii din ţările noi.

Păşunile sărace ale acestor întinderi nu făgăduiau nimic din partea solului potrivnic, peste care roţile vehiculelor treceau ca pe un drum bătătorit; nici căruţele şi nici animalele nu lăsară urme prea adânci în iarba strivită şi uscată pe care vitele o rupeau, ce-i drept, din când în când, deşi de cele mai multe ori nici măcar n-o luau în seamă, căci era atât de acră, încât nici chiar foamea nu izbutea s-o facă ceva mai plăcută la gust. Oricare ar fi fost ţinta spre care se îndreptau aceşti aventurieri, sau cauzele ascunse ale aparentei lor siguranţe într-o regiune atât de îndepărtată şi lipsită de apărare, purtarea nici unuia din ei nu trăda frică sau nelinişte. Numărul lor, bărbaţi, femei şi copii, nu trecea de douăzeci.

În frunte, la o oarecare distanţă, mergea un om care. prin felul cum se ţinea cât şi prin aerul său, se vădea a fi conducătorul grupului. Era un bărbat înalt, ars de soare, trecut de vârsta mijlocie a vieţii; figura lui ştearsă şi mişcările-i calme nu lăsau să se vadă nici un fel de emoţie, cum ar fi, de pildă, regretul faţă de trecut, sau oarecare nelinişte în ce priveşte viitorul. Trupul său părea uşor şi flexibil, cu toate că era mare; adevărul este că avea o putere nemaipomenită. Doar uneori, pentru scurte răstimpuri, când se ivea vreo piedică, se întâmpla ca fiinţa lui, de altfel atât de domoală, să dea la iveală o parte din forţa aceea nebănuită ce zăcea în el,

asemănătoare cu forţa adormită şi greoaie a elefantului. Partea de jos a feţei, prelungă, era lipsită de expresie; pe când cea de sus, partea aceea nobilă despre care se spune că trădează calitatea sufletească a unui om, era josnică şi meschină. Îmbrăcămintea lui era un amestec de obiecte grosolane, caracteristice unui fermier, confecţionate în mare parte din piele, şi asta nu datorită unui capriciu al modei, ci mai mult de nevoie, fiind foarte potrivite acestui fel de ocupaţie. Avea, în orice caz, un aspect curios şi respingător totodată, ce rezulta din amestecul unor anumite podoabe de prost gust cu o îmbrăcăminte destul de pestriţă. În locul curelei obişnuite, din piele de căprioară, îşi încinsese mijlocul cu o eşarfă de mătase, ale cărei culori ţipătoare se şterseseră; teaca de corn a cuţitului era bogat împodobită cu plăci de argint; jderul din care-i fusese croită căciula era de o calitate şi culoare atât de neobişnuite, încât ar fi putut stârni şi invidia unei regine; nasturii de pe haina lui grosolană şi murdară erau făcuţi din nişte strălucitoare monede de aur mexicane; patul carabinei, lucrat din cel mai frumos lemn de mahon, era fixat în acelaşi metal scump; şi nu mai puţin decât trei nepreţuite ceasornice atârnau în diferite părţi ale persoanei sale. În afară de balotul şi de carabina care îi atârnau pe spate împreună cu cornul şi punga de praf de puşcă umplută până la refuz şi păzită cu multă grijă, îşi aruncase pe umăr, cu o oarecare nepăsare, o secure de lemn bine ascuţită; şi purta toate astea cu o uşurinţă atât de vădită, încât făcea impresia că membrele i se mişcă nestingherite, ca şi cum n-ar fi purtat nici un fel de povară.

Puţin mai în urma acestui bărbat păşea un grup de tineri îmbrăcaţi aproape la fel cu el şi care semănau destul de mult unul cu altul, ca şi cu cel ce-i conducea de altfel, pentru a ne sili să ne dăm seama că avem de-a face cu mlădiţele aceleiaşi familii. Cu toate că cel mai tânăr nu depăşise de prea mult perioada aceea pe care legea o numeşte, în mod

elegant, a nevinovăţiei, se dovedise totuşi atât de demn de cei ce-i dăduseră viaţă, încât ajunsese la înălţimea obişnuită a rasei sale. Se aflau printre ei şi unul sau doi tineri de altă obârşie şi pe care s-ar cuveni să-i descriem, dar vom face lucrul acesta în cursul povestirii.

În ceea ce priveşte femeile, numai două atinseseră vârsta care le dădea dreptul să fie numite astfel, cu toate că nenumărate căpşoare cu plete de culoare deschisă şi obraz măsliniu ieşeau din căruţa din faţă şi priveau de jur împrejur, cu ochi plini de neastâmpărată şi caracteristică curiozitate. Cea mai vârstnică dintre cele două femei, mama celor mai mulţi dintre tinerii care formau grupul mai sus-pomenit, avea un chip palid şi brăzdat de nenumărate zbârcituri; cea mai tânără era o fată vioaie de vreo optsprezece ani; atât prin înfăţişare, îmbrăcăminte şi purtare, părea că face parte dintr-o clasă socială superioară celei căreia îi aparţineau tovarăşii ei de drum. Vehiculul următor era atât de bine acoperit cu un coviltir, încât ceea ce se afla înăuntrul lui era ferit de ochii curioşilor. Celelalte vehicule erau încărcate cu mobile rudimentare şi obiecte de uz casnic de calitate proastă, aşa cum obişnuiesc să întrebuinţeze oamenii care sunt oricând gata să-şi schimbe reşedinţa, indiferent de anotimp sau distanţă.

Poate că în şirul carelor şi în înfăţişarea proprietarilor lor se aflau puţine lucruri pe care să nu le fi putut întâlni zilnic pe drumurile largi ale ţării noastre. Dar ciudata şi unica întâmplare prin care trecuseră nu de multă vreme şi în chip atât de neaşteptat dădea întregului grup o notă de sălbăticie şi aventură.

În micile văi ce, în întocmirea regulată a acestui ţinut, se iveau cam la o milă distanţă una de alta, privirea le era îngrădită în amândouă părţile de nişte ridicături care se înălţau treptat-treptat şi care dăduseră acestei câmpii denumirea mai sus-amintită, în timp ce în alte locuri ochii lor

alunecau peste o privelişte cu totul deosebită, alcătuită din văi întinse ca nişte fâșii lungi şi înguste, înviorate de o vegetaţie sălbatică, uneori luxuriantă. Ori de câte ori priveau de pe culmile acelor ridicături, ochii lor oboseau din pricina tristei monotonii a unui peisaj care te îngheţa. Pământul era întru totul asemănător cu faţa unui ocean după o furtună puternică, atunci când talazurile, neobosite, continuă să-şi agite coamele întunecate. Cât puteai cuprinde cu ochii vedeai aceeaşi întindere unduitoare şi neregulată, iar pe suprafaţa ei nu întâlneai nici un semn de viaţă, ci veşnic aceleaşi orizonturi neîngrădite. De fapt era o asemănare atât de izbitoare între faţa unui ocean şi acea câmpie, încât, cu toate că mulţi geologi vor strâmba din nas la auzul unei teorii atât de simple, unui poet i-ar fi venit greu să nu-şi dea seama că formaţia uneia se desăvârşise prin retragerea celuilalt. Ici şi colo, de-a lungul văilor, se înălţa câte un copac înalt ce-şi întindea crengile golaşe asemenea catargelor unei corăbii singuratice; şi pentru a întări şi mai mult iluzia, în depărtare se puteau zări câteva desişuri de o formă circulară ce pluteau pe orizontul înceţoşat ca nişte insule pe întinsul mării. Nu e nevoie să atrag atenţia cititorului că monotonia peisajului şi faptul că privitorii se găseau în vale exagerau distanţele; dar, cum o ridicătură apărea după altă ridicătură, şi o insulă urma altei insule, lucrul acesta le dădea o dureroasă certitudine că vor mai trebui să străbată distanţe foarte mari până vor ajunge într-un loc în stare să împlinească cerinţele celui mai modest agricultor.

Cu toate acestea, conducătorul grupului de emigranţi îşi urma drumul cu îndărătnicie, fără altă călăuză în afară de soare, întorcând cu hotărâre spatele aşezărilor civilizate şi pătrunzând, cu fiecare pas, şi mai adânc, dacă nu definitiv, spre vizuinile sălbaticilor locuitori ai acestor regiuni. Şi cum ziua se apropia de sfârşit, mintea lui, cu toate că nu era în stare să se avânte spre lucruri ce depăşeau interesele de

moment, începu să se preocupe într-o oarecare măsură de pregătirea unei tabere pentru noapte.

Ajungând pe creasta unui dâmb ceva mai înalt decât celelalte, zăbovi acolo un minut, plimbându-şi privirea nepăsătoare de jur împrejur în căutarea unui loc în care să se găsească cele trei lucruri absolut necesare unei tabere, şi anume: apă, nutreţ şi vreascuri pentru foc.

Se pare însă că cercetările lui nu dădură nici un rezultat, căci după ce căută câteva momente, fără prea mare tragere de inimă însă, persoana lui solidă coborî de pe colină în felul acela apatic în care ar fi coborât un animal peste măsură de gras.

Pilda îi fu urmată şi de ceilalţi, cu toate că tinerii arătaseră ceva mai mult interes în scurtele cercetări întreprinse, rând pe rând, asupra aceloraşi locuri. Era totuşi limpede că, judecând după mişcările ostenite ale animalelor şi ale oamenilor, vremea hărăzită odihnei nu mai putea să întârzie. Iarba uscată a şesului scotea în cale piedici de tot felul, pe care oboseala le făcea să pară de neînvins, aşa că pentru a urni din loc convoiul, ajuns la capătul puterilor, trebui să se folosească biciui. În clipa aceasta, când, cu excepţia conducătorului, se simţiră cuprinşi cu toţii de o toropeală molipsitoare, iar ochii fiecăruia începură să asculte de acelaşi impuls privind cu grijă înainte, un spectacol pe cât de impresionant pe atât de neaşteptat ţintui convoiul în loc.

Soarele scăpătase după creasta unei movile din apropiere, lăsând în urma lui o trenă incandescentă. În centrul torentului de văpăi apăru o formă omenească proiectată cu atâta claritate pe fundul acesta arămiu, încât dădea impresia că dacă ai întinde o mână ai putea-o atinge. Forma aceea omenească, ce stătea chiar în calea călătorilor noştri, avea o atitudine visătoare şi melancolică, iar figura îi era neobişnuit de mare. Dar, aşa cum era aşezată în cadrul acela orbitor, nu i se puteau preciza nici proporţiile şi nici caracteristicile.

Spectacolul acesta avu un efect fulgerător şi puternic. Omul care mergea în fruntea convoiului de emigranţi rămase încremenit, privind înmărmurit misterioasa apariţie, iar interesul lui mărginit se preschimbă într-un fel de sfială superstiţioasă. Fiii lui, după trecerea primului val de uimire, se adunară încet în jurul tatălui, de altfel ca şi cei care conduceau căruţele, aşa că tot convoiul se transformă treptat-treptat într-un grup compact şi mut, deasupra căruia plutea un mare semn de întrebare. Deşi credeau cu toţii în existenţa apariţiilor supranaturale, se auzi totuşi, nu după mult timp, şi zgomotul produs de cocoşul puştilor, iar unul sau doi tineri mai îndrăzneţi îşi puseră arma la umăr, dovedind că sunt gata de orice.

— Trimite băieţii spre dreapta, se auzi vocea ascuţită, dar hotărâtă a mamei. Sunt sigură că Asa sau Anba or să ne poată lămuri ce-i cu fiinţa aceea.

— Ar fi de ajuns să ne încercăm puşca, spuse mormăind un om cu o înfăţişare întunecată, ale cărui trăsături şi expresie aduceau cu acelea ale femeii; şi, luându-şi puşca de pe umăr cu o mişcare îndemânatică, şi-o duse la ochi, în timp ce rostea cu hotărâre: — se ştie că lupii pawnee[1] vânează prin prerie cu sutele, aşa că n-or să bage de seamă

dac-o să lipsească unul din ei.

[1]Trib de indieni

— Stai! exclamă o voce feminină, dulce, dar plină de groază, ce venea de pe buzele tremurânde ale femeii mai tinere; nu suntem toţi, ar putea fi un prieten!

— Cine-ar fi putut rămâne în urmă? întrebă tatăl, cercetându-şi în acelaşi timp băieţii cu o privire nemulţumită şi întunecată. Lăsaţi puştile la locul lor! Lăsaţi-le la locul lor, continuă el, dându-le la o parte cu degetu-i uriaş şi cu aerul unuia pe care ar fi cam periculos să-l contrazici. Treaba mea n-a fost încă dusă până la capăt; să sfârşim în pace ceea ce

---

[1] Trib de indieni

ne-a mai rămas de făcut!

Omul care dăduse dovadă de gânduri atât de duşmănoase părea că înţelege ce vrea să spună celălalt şi se lăsă convins să renunţe la planul său. Băieţii îşi întoarseră privirea întrebătoare către fata care vorbise cu atâta căldură pentru a-i cere lămuriri; dar, ca şi cum s-ar fi mulţumit numai cu amânarea executării sentinţei, fata se aşeză din nou la locul ei, păstrând o tăcere feciorelnică.

În acest timp, paleta cerului îşi schimbă culorile. În locul vâlvătăii aceleia orbitoare, se aşternu o lumină mai stinsă, şi în vreme ce soarele îşi pierdea strălucirea, proporţiile fiinţei fantastice deveniră mai puţin exagerate, iar până la urmă — limpezi de tot. Ruşinat de şovăiala lui, acum când adevărul nu mai putea fi pus la îndoială, conducătorul grupului porni din nou la drum, luându-şi totuşi precauţia, în timp ce suia coasta unei movile, de-a slobozi cureaua propriei lui arme şi de a şi-o pune mai la îndemână, deşi avea puţine temeiuri pentru asemenea faptă.

Din clipa în care apăruse într-un mod atât de neaşteptat între cer şi pământ, străinul nu făcuse nici o mişcare şi nici nu dăduse vreun semn de duşmănie. Şi chiar dacă ar fi nutrit asemenea gânduri, nu prea părea în stare să treacă la fapte.

Un trup care cunoscuse încercările a peste optzeci de toamne nu era în măsură să trezească îngrijorare în pieptul puternic al unui emigrant. În pofida vârstei şi a înfăţişării sale vlăguite, dar nu suferinde, fiinţa aceasta singuratică avea ceva ce spunea că anii şi nu boala au adus-o în starea în care se află. Tendoanele şi muşchii, care trebuie să fi fost foarte puternici altădată, se mai vedeau încă, deşi erau slăbiţi. Iar ţinuta lui indica un fel de dârzenie care, dacă nu s-ar şti cât de trecătoare e viaţa, ar fi părut că refuză cu încăpăţânare apropierea decăderii fizice, îmbrăcămintea, pe care timpul îşi pusese pecetea, era în mare parte din piele; un corn şi o pungă pentru praf de puşcă îi atârnau pe umăr; stătea

rezemat într-o carabină de o lungime neobişnuită, dar, ca şi stăpânul ei, arăta că îndeplinise un serviciu lung şi greu.

Cum convoiul se îndrepta spre această fiinţă singuratică, în clipa când ajunse destul de aproape pentru a-şi putea auzi glasurile, din iarba de lângă picioarele străinului se înălţă un schelălăit surd; un câine mare, slab şi fără dinţi se ridică alene din culcuş şi începu să se scuture şi să dea oarecare semne de nelinişte, la apropierea călătorilor.

— Jos, Hector, jos! îi porunci stăpânul, cu glas de om bătrân, puţin tremurător şi înfundat. Ce treabă ai tu, căţelule, cu nişte oameni care-şi văd liniştiţi de drumul lor?

— Străine, dacă ai cunoştinţă despre acest ţinut, vorbi conducătorul emigranţilor, eşti în stare să spui unui călător unde-ar putea găsi cele de trebuinţă pentru noapte?

— Nu se mai află oare loc de partea cealaltă a Marelui Fluviu? întrebă bătrânul, cu gravitate, ca şi cum n-ar fi auzit întrebarea celuilalt; şi de ce mi-a fost dat să am în faţa ochilor o privelişte pe care n-aş mai fi crezut s-o văd vreodată?

— Da, a mai rămas loc, asta-i drept, dar numai pentru cei cu bani mulţi, răspunse emigrantul; dar pentru, gustul meu, a început să se cam îndesească populaţia. Cam ce distanţă e de aici şi până la punctul cel mai apropiat de fluviu?

— O căprioară gonită din urmă n-ar putea să-şi răcorească trupul în Mississippi fără să fi străbătut cinci sute de mile.

— Şi cum ai numi regiunea asta?

— Cum ai numi, răspunse bătrânul arătând în sus, cu un gest semnificativ, locul unde se vede norul acela?

Emigrantul se uita la el ca unul care nu înţelege nimic şi ca şi cum l-ar bănui că vrea să-l păcălească, dar se mulţumi să-i spună:

— Presupun că eşti un locuitor ca şi mine, străine; altminteri nu văd de ce n-ai vrea să ajuţi un călător cu un sfat care costă atât de puţin, căci cuvintele ar fi singurul tău dar?

— Nu-i un dar, ci o datorie pe care bătrâneţea o are faţă

de cei tineri. Ce vrei să afli?

— Unde pot să-mi aşez tabăra pentru noapte? Mă mulţumesc cu puţin în ceea ce priveşte masa şi patul, dar orice călător încercat ca mine cunoaşte preţul unei ape dulci şi a unui lăstăriş bun pentru vite.

— Atunci hai cu mine să iei în stăpânire şi apa, şi lăstărişul; ba s-ar putea să găseşti chiar mai mult decât atât, dacă ţii seama de lucrurile pe care ţi le poate dărui preria asta săracă.

Şi în timp ce vorbea, bătrânul îşi puse carabina pe umăr cu o uşurinţă de necrezut pentru anii şi înfăţişarea lui şi, fără nici un cuvânt, porni să urce povârnişul care ducea spre înălţimea cea mai apropiată.

CAPITOLUL II

Ăst cort mi-o fi la noapte adăpost, Dar mâine ce va fi? Totuna mi-este!

(Richard al treilea)

Călătorii descoperiră curând obişnuitele şi singurele semne ce dădeau de veste că lucrurile acelea de care aveau atâta nevoie se află prin apropiere. Un izvor limpede ţâşnea murmurând din coasta povârnişului şi, unindu-şi apele cu celelalte izvoare din vecinătate, forma un curs care putea fi lesne urmărit de-a lungul preriei, din cauza frunzişului de un verde bogat şi strălucitor al vegetaţiei întâmplătoare ce crescuse, datorită umidităţii, pe malurile lui.

Aici se opri străinul, urmat în grabă de animalele al căror instinct le dăduse de veste că vor găsi hrană proaspătă şi odihnă.

Ajungând acolo unde socotise c-ar fi locul cel mai potrivit, bătrânul se opri părând a întreba, cu o privire iscoditoare, dacă ceea ce alesese le este pe plac. Conducătorul emigranţilor se uită numaidecât de jur împrejur, şi cercetă totul în felul unui om care se-pricepe la asemenea lucruri, cu toate că firea lui zăbavnică şi greoaie îi îngăduise foarte rar să ia o hotărâre pripită.

— Ei, asta ar mai merge, spuse el, declarându-se în cele din urmă mulţumit de cele văzute. Băieţi, aţi văzut ultimele raze ale soarelui. Acum apucaţi-vă de treabă!

Auzind aceste cuvinte, tinerii dădură dovadă de o supunere fără margini. Porunca, deoarece felul şi tonul în care vorbise emigrantul nu lăsa nici o îndoială în privinţa asta, fu primită cu respect; şi în timp ce băieţii continuau să privească locul cu nepăsare, îşi aruncară topoarele de pe umeri. Ca şi cum ar fi fost obişnuit să vadă cum copiii lui se

poartă în felul acela repezit, călătorul mai vârstnic se descotorosi de boccea şi de carabină şi, ajutat de bărbatul mai sus-pomenit, care se arătase gata să facă uz cu atâta uşurinţă de carabina lui, începu liniştit să slobozească vitele din ham.

În cele din urmă, cel mai mare dintre băieţi făcu vreo câţiva paşi şi, fără să pară că se opinteşte, îşi înfipse toporul în trunchiul subţire al unui plop canadian. Se opri o clipă, să vadă ce făcuse, în felul acela dispreţuitor al unui uriaş ce contemplă neînsemnata rezistenţă a unui pitic, apoi, rotindu-şi unealta deasupra capului cu graţia şi îndemânarea cu care un maestru al spadei şi-ar fi mânuit nobila, dar mai puţin folositoarea lui armă, despică trunchiul copacului şi-i doborî coroana mândră la pământ. Tovarăşii săi priviră totul cu o vădită lipsă de interes, până când văzură copacul zăcând jos; apoi, ca şi cum s-ar fi dat un semnal de pornire la, atac, purceseră cu toţii la lucru; şi într-un răstimp foarte scurt, dar cu o precizie în execuţie care ar fi umplut de uimire orice spectator nepregătit, despăduriră o fâşie de pământ atât de temeinic şi de repede, de parc-ar fi trecut peste locul acela un ciclon.

Străinul observa în tăcere, dar cu mare atenţie, felul în care lucrau. Şi cum copacii cădeau şuierând la pământ, bătrânul îşi ridică privirea melancolică spre golurile lăsate de coroanele lor în înaltul cerului, după care o întorcea iar înapoi, zâmbind amar şi mormăind ceva, mai mult pentru sine, ca şi cum n-ar fi socotit de demnitatea lui să-şi arate nemulţumirea cu glas tare. Apropiindu-se apoi de grupul neastâmpărat şi harnic al copiilor, atenţia bătrânului fu atrasă de îndeletnicirea celui ce conducea grupul de emigranţi şi a omului cu înfăţişare sălbatică.

Aceştia sloboziseră între timp vitele, care se înfruptau, mulţumite, cu hrana îmbelşugată, oferită de frunzişul copacilor doborâţi, iar acum îşi făceau de lucru în jurul

căruţei; aşa cum am arătat, conţinutul acesteia era ascuns cu foarte multă grijă sub un coviltir. Deşi părea tot atât de tăcută şi de goală ca şi celelalte vehicule, cei doi bărbaţi avură nevoie de toată forţa lor pentru a o împinge într-un loc mai îndepărtat, pe o movilă din apropierea pâlcului de arbori. Aduseră pe urmă câţiva ţăruşi care mai fuseseră întrebuinţaţi, după cât se părea, în asemenea scop şi, înfigându-le capetele mai late în pământ, prinseră părţile mai subţiri în inelele care susţineau coviltirul. Scoaseră apoi din căruţă o mare cantitate de pânză pe care, după ce-o întinseră de jur împrejurul vehiculului, o agăţară din loc în loc în ţăruşi, în aşa fel încât alcătuiră un cort încăpător şi comod. După ce-şi controlară opera cu o privire cercetătoare, mai găsind de îndreptat câte ceva ba la o cută, ba la un ţăruş, cei doi bărbaţi se proptiră din nou şi cu toată puterea de car, împingându-l înafara baldachinului format de pânza cortului; vehiculul ajunse astfel sub cerul liber şi, cu totul descoperit, lăsă să se vadă întregul lui conţinut, care consta, în momentul acela, doar din câteva mobile uşoare. Emigrantul mută apoi, singur-singurel, toate piesele acestea în cort, ca şi cum intrarea în cort ar fi constituit un privilegiu de care nu se putea bucura nici tovarăşul său cel mai apropiat.

Şi deoarece curiozitatea e o pasiune care cel mai adesea sporeşte în intensitate, atunci când duci o viaţă singuratică, bătrânul locuitor al preriilor nu putu rămâne nepăsător în faţa unor pregătiri înconjurate de atâta mister şi de atâtea precauţii. Se apropie de cort şi tocmai când voia să desfacă aripile pânzei cu vădita intenţie de a-i cerceta mai îndeaproape interiorul, bărbatul care-i primejduise cu puţin mai înainte viaţa îl apucă de braţ şi, cu o mişcare brutală, îl dădu la o parte.

— Este o vorbă plină de tâlc, prietene, observă acesta cu o voce seacă, dar privindu-l ameninţător, şi câte odată foarte folositoare, care spune: „Nu-ţi vârî nasul unde nu-ţi fierbe

oala”!

— Oamenii aduc foarte rar în pustietăţile astea lucruri pe care trebuie să le ascundă, i-o întoarse bătrânul, ca şi cum ar fi vrut să-şi ceară iertare, deşi nu ştia cum, de îndrăzneala de care dăduse dovadă; aşa că nu credeam c-o să vă supăraţi dac-o să mă uit puţin înăuntru.

— Oamenii se aduc rar chiar pe ei înşişi, socot, răspunse aspru celălalt; ţinutul ăsta pare tare vechi, cu toate că, după mine, nu e prea populat.

— Locul e la fel de bătrân ca şi celelalte lucrări ale Domnului, cred eu; dar ai dreptate în ceea ce priveşte populaţia. Căci multe luni au trecut de când nu mi-am mai odihnit privirea pe o faţă de culoarea feţei mele. Îţi repet, prietene, n-am vrut să fac nici un rău; credeam că în dosul pânzei se găsesc lucruri care mi-ar aminti de zilele de odinioară.

După ce străinul termină cu explicaţiile, păşi blând mai departe, ca unul care respectă cu tot dinadinsul dreptul pe care-l are fiecare de a se bucura în tihnă de avutul său, fără nici un fel de supărare din partea celorlalţi; un principiu pe care şi-l însuşise, pesemne, în decursul vieţii sale singuratice. Şi cum se îndrepta spre mica tabără a emigranţilor, auzi vocea conducătorului strigând cu glasul său aspru şi autoritar un nume:

— Ellen Wade!

Fata pe care a mai întâlnit-o cititorul şi care trebăluia în jurul focului alături de celelalte făpturi de sexul ei, sări supusă în picioare şi, trecând prin faţa străinului cu sprinteneala tinerei gazele, se mistui într-o clipă dincolo de faldurile cortului. Nici dispariţia ei atât de neaşteptată, nici operaţiile mai sus-pomenite nu păreau, totuşi, a trezi vreo urmă de curiozitate în restul grupului. Tinerii, care terminaseră ceva mai înainte ceea ce avuseseră de făcut cu topoarele, îşi găsiră fiecare câte o îndeletnicire potrivită firii lor

nepăsătoare: unii hrăneau animalele, alţii măcinau, într-o piuliţă mare, porumb, în timp ce unul sau doi împingeau restul căruţelor într-un anume loc, aşezându-le în aşa fel încât să poată alcătui un fel de pavăză pentru tabăra lor lipsită de apărare.

Toate îndeletnicirile acestea luară în curând sfârşit şi, cum întunericul începuse să învăluiască preria ce se întindea de jur împrejur, vocea aceea certăreaţă, ce răsunase atât de des printre copiii toropiţi de somn, vesti, aşa ca să poată fi auzită de la o distanţă bunicică, dacă nu chiar periculoasă, că masa de seară e gata şi că cine doreşte să mănânce e binevenit. Oricare ar fi celelalte calităţi ale oamenilor de la frontieră, poţi fi sigur că simţul ospitalităţii nu le va lipsi niciodată. Emigrantul abia auzi vocea ascuţită a nevestei sale, că şi începu să-l caute pe bătrân pentru a-i oferi locul de cinste la sărăcăcioasa masă la care fuseseră chemaţi, după cum am văzut, fără nici un fel de ceremonie.

— Îţi mulţumesc, prietene, răspunse bătrânul la simpla invitaţie de a lua loc aproape de cazanul fumegând. Îţi mulţumesc din inimă, dar am mâncat pe ziua de azi şi nu sunt din cei care-şi sapă groapa cu proprii lor dinţi. Fie, dacă doriţi, voi lua totuşi loc, fiindcă e mult de când n-am mai văzut oameni de culoarea mea mâncându-şi pâinea cea de toate zilele.

— Atunci eşti un vechi colonist al acestor ţinuturi, constată emigrantul, vorbind cu gura plină de gustoasa mămăligă făcută de nevasta lui, femeie tare pricepută în ale gospodăriei, dar înzestrată cu un chip destul de respingător. Ni s-a spus că vom găsi foarte puţini colonişti pe aici şi trebuie să recunosc că lucrurile stau întocmai; căci dacă nu pun la socoteală negustorii canadieni de pe Marele Fluviu, dumneata eşti prima faţă albă pe care o întâlnim de-a lungul a peste cinci sute de mile: asta după socoteala dumitale.

— Cu toate c-am petrecut multe zile prin părţile astea, nu

mă pot socoti chiar colonist, judecând după aceea că n-am un acoperământ stabil şi că foarte rar stau mai mult de-o lună în acelaşi loc.

— Vânător, atunci? continuă emigrantul, cercetând în acelaşi timp îmbrăcămintea oaspetelui; arma dumitale nu pare tocmai potrivită pentru asemenea îndeletnicire.

— E veche şi tot atât de aproape de sfârşit ca şi stăpânul ei, spuse bătrânul, uitându-se la arma lui cu o privire în care dragostea şi regretul se amestecau în chip ciudat, şi aş putea zice că nici n-am întrebuinţat-o prea des. Greşeşti, prietene, numindu-mă vânător; nu sunt nimic mai mult decât un *trapper*[1].

— Dacă eşti mai mult *trapper* decât vânător, îndrăznesc să spun că eşti şi vânător, pentru că pe aici îndeletnicirile astea merg mână-n mână.

— Spre ruşinea omului care e în stare să se ocupe cu vânătoarea, chiar şi în chipul ăsta, i-o întoarse *trapper*-ul, căci aşa îl vom numi în viitor: trebuie să mărturisesc că sunt mai bine de cincizeci de ani de când car după mine arma asta, fără a întinde măcar o singură cursă pentru vreo pasăre a cerului, şi cu atât mai puţin pentru vreun animal ce nu poate fugi decât cu ajutorul picioarelor.

— Nu prea văd deosebirea între cel ce-şi face rost de piei vânând şi cel care le capătă punând capcane, spuse ursuzul tovarăş al emigrantului, cu vocea lui aspră şi răutăcioasă. Pământul a fost făcut pentru nevoile omului; şi tot pentru asta şi celelalte creaturi.

— Străine, mi se pare că prada e prea mică pentru un om care se osteneşte toată ziua, îşi întrerupse emigrantul tovarăşul, ca şi cum dintr-o anumită pricină ar fi dorit să schimbe subiectul convorbirii; trag însă nădejde că stai ceva mai bine cu pieile!

— Nu prea am mare trebuinţă, nici de piei, răspunse

---

[1] Vânător care foloseşte capcane.

liniştit *trapper*-ul. La vârsta mea, îmbrăcămintea şi hrana sunt singurele lucruri de care mai am nevoie şi rareori mi se iveşte prilejul să pun mâna pe ceea ce numeşti dumneata pradă; asta numai câteodată, când pot face schimb pe-un corn de praf de puşcă sau pe-o bară de plumb.

— Atunci nu eşti de fel de prin locurile astea, prietene? continuă emigrantul gândindu-se la anumite particularităţi verbale, caracteristice locuitorilor din acele ţinuturi, dar pe care străinul nu le întrebuinţase încă.

— M-am născut pe malul mării, cu toate că cea mai mare parte din viaţă mi-am petrecut-o în păduri.

Toii ceilalţi se uitară la el, aşa cum se uită de obicei oamenii la un lucru cu totul neaşteptat şi care le trezeşte interesul.

O parte din tineri repetară cuvintele „malul mării”', iar femeia schiţă unele semne de prietenie cu care, ţinând seama de firea ei aspră, nu prea obişnuia să-şi copleşească musafirii; de data asta însă îşi onoră în mod deosebit oaspetele. După un lung răstimp de tăcere, emigrantul, care nu găsise, pare-se, nici un motiv pentru a-şi întrerupe funcţiile masticatorii, reluă discuţia:

— E cale lungă, aşa cum se spune, de la apele din vest până la malurile mării celei mari?

— E un drum greu, într-adevăr, prietene; şi multe am văzut, şi câte ceva am şi suferit străbătându-l.

— Un om trebuie să îndure multe călătorind de-a lungul lui, nu-i aşa?

— Şaptezeci şi cinci de ani am fost tot pe drumuri, şi aş spune că pe jumătate din leghele pe care le-am străbătut după ce-am părăsit Hudsonul n-am gustat decât din vânatul meu propriu. Dar asta e laudă zadarnică; ce rost mai au vitejiile din tinereţe când viaţa se apropie de sfârşit?

— Am cunoscut odată un vâslaş de pe fluviul acela, rosti unul din băieţi, vorbind cu glas scăzut, ca şi cum nu avea

prea mare încredere în cunoştinţele sale, socotind că e mai cuminte să arate oarecare rezervă de faţă cu un om care văzuse atâtea.; după spusele omului aceluia, trebuie să fie un fluviu foarte lat şi îndeajuns de adânc pentru un vapor mare.

— E un curs de apă adânc şi larg, şi multe oraşe plăcute la vedere au răsărit pe malurile lui, răspunse *trapper*-ul; şi totuşi nu e decât un pârâu faţă de fluviul cel fără de sfârşit.

— Eu nu numesc fluviu un curs de apă pe care omul poate călători de la un cap la altul, exclamă ursuzul tovarăş al emigrantului; un fluviu adevărat trebuie traversat, nu înfruntat ca un urs la o vânătoare din munţi.

— Ai fost până departe spre soare-apune, prietene? îl întrerupse din nou emigrantul, ca şi cum ar fi dorit să-şi ţină tovarăşul, atât pe cât se putea, în afara discuţiei. Cred că regiunea asta în care am nimerit e un pustiu fără margini.

— Poţi călători cu săptămânile şi vei vedea mereu aceeaşi privelişte. M-am gândit adesea că Dumnezeu a creat brâul ăsta sterp al preriilor în spatele Statelor, pentru a opri oamenii de la cine ştie ce act necugetat. Da, săptămâni întregi, dacă nu chiar luni, poţi călători peste câmpiile astea fără să întâlneşti un singur cămin sau un singur culcuş de sălbăticiune. Până şi animalele preriei străbat mile şi mile în căutarea unui adăpost. Şi cu toate că vântul bate foarte rar dinspre răsărit, mie tot mi se pare că aud loviturile topoarelor şi zgomotul copacilor care cad.

În timp ce bătrânul vorbea cu seriozitatea şi demnitatea pe care i-o hărăzise vârsta, ceilalţi îl ascultau cu cea mai mare atenţie şi tăcuţi ca nişte morminte. Aşa că *trapper*-ul fu nevoit să-şi reia singur vorba, ceea ce şi făcu după câtva timp, punând una din întrebările acelea indirecte, aşa cum obişnuiesc să facă locuitorii de pe lângă frontieră:

— Nu ţi-a fost greu, prietene, să treci prin vadul apelor şi să pătrunzi atât de adânc în prerie cu atâtea căruţe cu cai şi turme de vite?

— Am ţinut-o tot pe malul stâng al Fluviului celui Mare, răspunse emigrantul, până când am ajuns la un cot al apei care suia prea către nord, şi-atunci am trecut peste el c-o plută, fără a avea pagube prea însemnate. Femeia a pierdut lâna căpătată la ultima tunsoare de la vreo două oi, iar fetele, o vacă. De atunci ne-a fost mai uşor, căci n-am mai avut de trecut decât unul sau două pârâiaşe.

— Pesemne că vreţi să mergeţi tot înainte până veţi da de un ţinut mai potrivit pentru o aşezare?

— Până voi găsi ceva care să mă silească să mă opresc sau să mă întorc înapoi, răspunse tăios emigrantul, ridicându-se şi curmând convorbirea pe neaşteptate, atât prin aerul său nemulţumit, cât şi prin bruscheţea mişcării *Traper*-ul îi urmă pilda, ca şi ceilalţi de altfel; apoi, fără să ţină seama de faptul că e de faţă şi musafirul lor, călătorii începură să se pregătească pentru noapte. Câteva mici adăposturi, ca nişte colibe, făcute din vârfurile copacilor tăiaţi, pături aspre de ţară şi piei de bizon le asigurară tihna pentru noaptea aceea. Sub aceste acoperăminte, singurele, de altfel, se retraseră mama şi copiii, care alunecară numaidecât în braţele somnului. Bărbaţii mai aveau însă de îndeplinit o serie de îndatoriri mărunte: să verifice din nou sistemul de apărare, să ascundă focurile cu cât mai multă grijă, să reîmprospăteze hrana vitelor şi să hotărască cine va veghea asupra convoiului în întunericul nopţii care se apropia cu paşi repezi.

Prima măsură luată fu aceea de-a trage trunchiurile copacilor tăiaţi în intervalele dintre căruţe şi de-a lungul porţiunii libere care rămăsese între vehicule şi desiş, ceea ce în limbaj militar s-ar fi putut numi baza taberei, formând astfel un fel de *„chevaux de frise”*[1] pe trei din părţile poziţiei ocupate. În aceste graniţe strâmte (cu excepţia locului în care se găsea cortul) se adunaseră atât oamenii cât şi animalele;

---

[1] Mijloc de apărare împotriva atacurilor cavaleriei, constând dintr-un parapet format din bucăţi de lemn sau de fier cu vârful ascuţit

acestea din urmă se simţeau mult prea mulţumite că se pot odihni, aşa că nu mai dădură nici un fel de bătaie de cap stăpânilor, care nu erau cu mult mai inteligenţi decât ele. Doi dintre tineri îşi luară puştile, îşi reînnoiră încărcătura şi-şi cercetară cremenea cu cea mai mare grijă, după care unul se postă la dreapta, iar celălalt la stângă taberei, în întunecimea desişului, dar în aşa fel încât fiecare din ei avea câte o deschizătură liberă spre prerie.

Trapper-ul, care nu primise să împartă cu emigrantul culcuşul acestuia, mai zăbovi puţin în jurul focului, până ce se terminară toate pregătirile; apoi părăsi tiptil locul, fără să-şi ia rămas bun de la nimeni.

Era prima veghe a nopţii; şi plăpânda, tremurătoarea şi înşelătoarea lumină a lunii noi se juca peste valurile nesfârşite ale preriei, atingând înălţimile cu scânteierea razelor ei, dar lăsând văile în întuneric. Obişnuit cu singurătatea, bătrânul, după ce părăsi tabăra, porni singur în deşertul fără de sfârşit, asemenea unei corăbii mândre ce părăseşte portul, îndreptându-se spre câmpia fără urme a oceanului. Părea că merge fără nici un ţel, inconştient aproape, aşa cum îl duceau picioarele. În cele din urmă, ajungând pe vârful unei ridicături, se opri şi, pentru prima dată de când părăsise grupul acela de oameni care-i stârnise atâtea gânduri şi aduceri aminte, bătrânul începu să-şi dea seama de realitate. Se rezemă în puşcă, apoi se pierdu din nou în gânduri pentru câteva minute, în timp ce câinele începu să se gudure pe lângă el. Dar fu trezit din visare de chelălăitul prevestitor de rele al credinciosului animal.

— Ce mai e? spuse *trapper*-ul, uitându-se în jos către tovarăşul său, ca si cum s-ar fi adresat unei fiinţe tot atât de inteligente ca şi el şi vorbindu-i plin de căldură. Ce e, căţelule? Hei, Hector! Ce mai adulmeci iar?! Haide, haide! Adevăraţii duşmani trec nestingheriţi prin faţa noastră, fără să le pese de nişte ticăloşi bătrâni şi vlăguiţi ca noi. Au nas

bun, Hector; şi-şi dau seama cât de puţin periculoşi suntem, îşi dau bine seama de asta!

Câinele îşi întinse botul şi răspunse cuvintelor stăpânului său cu un chelălăit lung şi jalnic; nu se opri nici după ce-şi ascunse din nou capul în iarbă, ca şi cum ar fi făcut o comunicare cât se poate de limpede cuiva care ştie să tălmăcească fără greş asemenea discurs fără cuvinte.

— Asta e o înştiinţare în toată legea, Hector.! continuă *trapper*-ul coborându-şi numaidecât vocea şi uitându-se cu grijă în jur. Ce e, căţelule, ce mai e?

Câinele îşi băgă nasul în pământ şi amuţi, de parcă ar fi adormit. Dar privirile pătrunzătoare şi iuţi ale stăpânului său descoperiră curând o siluetă îndepărtată care părea, în lumina înşelătoare a lunii, că pluteşte pe coasta unei înălţimi, unde se şi opri de altfel. Pe urmă contururile începură să i se mai desluşească, şi până la urmă se putu zări forma aeriană a unei femei care părea că şovăie, neştiind dacă e prudent sau nu să mai înainteze. Cu toate că ochii câinelui se vedeau acum lucind în razele lunii, deschizându-se şi închizându-se alene, animalul nu mai dădu nici un semn de nemulţumire.

— Vino mai aproape! Îţi suntem prieteni, spuse *trapper*-ul, alăturându-se tovarăşului său datorită unei obişnuinţe îndelungate, şi poate că şi forţei care izvora din tainica legătură ce-i unea. Suntem prietenii tăi; şi n-o să-ţi facă nimeni nici un rău!

Încurajată de blândeţea din vocea bătrânului şi îmboldită poate şi de gravitatea scopului urmărit, femeia înaintă până când ajunse alături de *trapper;* iar când acesta se uită la ea mai bine, îşi dădu seama că e una şi aceeaşi persoană cu tânăra pe care cititorul a cunoscut-o sub numele de Ellen Wade.

— Am crezut c-aţi plecat, spuse ea, uitându-se cu sfială şi frică de jur împrejur. Spuneau c-aţi plecat; şi că n-o să vă mai vedem niciodată. Aşa că nu mi-am putut închipui că sunteţi

tot dumneavoastră.

— Prin locurile astea nu se văd prea des oameni, răspunse *trapper*-ul, şi nădăjduiesc, plin de umilinţă, că deşi am trăit de-a valma cu sălbăticiunile pădurilor, mai păstrez încă înfăţişarea semenilor mei.

— Oh, ştiam că sunteţi o fiinţă omenească şi mi s-a părut că pricep şi scheunatul câinelui, se grăbi ea să răspundă, având parcă de gând să explice ceva; dar se opri brusc, ca şi cum i-ar fi fost teamă c-a vorbit prea mult.

— N-am văzut câini în convoiul tatălui dumitale, observă sec *trapper*-ul.

— Tată! exclamă fată plină de emoţie; n-am tată, şi era să spun că n-am nici prieteni.

Bătrânul se uită la ea cu interes şi căldură, iar faţa lui bătută de vânturi, deşi deschisă şi binevoitoare, căpătă o expresie mult mai blânda ca de obicei.

— De ce-ai pornit atunci spre ţinuturi în care numai cel puternic are voie să vină? Nu ştiai că străbătând Marele Fluviu laşi în urmă un prieten care sare totdeauna în ajutorul celor tineri şi slabi ca dumneata?

— Despre cine vorbeşti?

— Despre lege; nu-i bine când trebuie să-i dai ascultare, dar m-am gândit uneori că e şi mai rău acolo unde nu se află aşa ceva. Nădăjduiesc, domnişoară, că dacă n-ai tată, ai măcar un frate.

Fata simţi o mustrare ascunsă în această întrebare pusă pe ocolite; şi pentru o clipă tăcu, încurcată; dar aruncându-şi privirea asupra feţei blajine şi serioase a bătrânului care continua să se uite la ea cu mult interes, îi răspunse cu hotărâre şi într-un fel ce nu lăsa nici o îndoială asupra faptului că prinsese înţelesul celor spuse de el:

— Să mă păzească cerul ca vreunul din cei pe care i-ai văzut să-mi fie frate sau prieten! Dar spune-mi, moşule, trăieşti chiar singur prin pustietăţile astea? Nu se află, într-adevăr,

nimeni prin preajma dumitale?

— În jurul nostru roiesc sute,ba poate chiar mii din proprietarii de drept ai acestor întinderi, dar numai câţiva din ei sunt de culoarea noastră.

— Şi n-ai întâlnit, cu alte cuvinte, nici un alb în afară de noi?

— Nu prea des. Taci, Hector, taci! adăugă el, răspunzând mârâitului foarte slab al animalului. Câinele simte primejdie în aer. Urşii negri din munţi coboară câteodată şi mai la vale decât suntem noi acuma. Hector nu se poate speria din cine ştie ce fleac. Eu nu mai sunt atât de ager şi sigur pe puşcă aşa cum eram pe vremuri, când doboram şi cele mai periculoase animale din prerie; dar, cu toate astea, n-ai de ce te teme, domnişoară!

Fata privi în felul acela specific fiinţelor de sexul el, care par a-şi cerceta vârful picioarelor, dar observă lucruri ce depăşesc capacitatea normală a vederii omului; dar în privirea ei se putea citi mai curând nerăbdare decât frică.

Câinele latră din nou şi îi sili pe amândoi să se uite cu totul într-altă parte, iar obiectul repetatelor semnalizări ale lui Hector începu să se desluşească în noapte.

CAPITOLUL III

N-am mai pomenit un maimuţoi ca tine în toată Italia; prea te mişti cu uşurinţă încoace şi-ncolo ca să fii mişcat, şi prea eşti mişcat ca să te mai poţi mişca.

(Romeo şi Julieta)

Cu toate că *trapper*-ul arătă oarecare mirare când băgă de seamă că se apropie o nouă siluetă omenească, mai cu seamă că aceasta venea dintr-o direcţie opusă celei în care-şi stabilise emigrantul tabăra, îşi păstră tot sângele rece, ca orice om deprins de multă vreme cu primejdiile.

— E un bărbat, spuse el, un om în vinele căruia curge sânge de alb; căci altfel pasul lui ar fi mai uşor. Va trebui să ne pregătim pentru ceea ce-i mai rău.

Şi, în timp ce vorbea, îşi ridică puşca, cercetând starea cremenii, precum şi încărcătura; dar abia îşi dusese arma la ochi, când braţul lui fu oprit de mâinile grăbite şi tremurătoare ale fetei.

— Pentru numele lui Dumnezeu, nu te grăbi! spuse ea. Ar putea fi un prieten, un cunoscut, un vecin!

— Un prieten, repetă bătrânul, eliberându-se din strânsoarea mâinii ei. Prietenii sunt rari oriunde, iar aici şi mai rari ca în alte părţi; iar aşezările omeneşti se găsesc prea departe ca să putem presupune că cel ce vine spre noi ar putea fi un cunoscut.

— Şi chiar dac-ar fi un străin, de ce să-i verşi sângele?

Trapper-ul îi privi cu seriozitate faţa înspăimântată, după care-şi coborî arma, ca unul care şi-a schimbat brusc hotărârea.

— Nu, spuse el, vorbind mai mult pentru sine decât pentru sfioasa lui tovarăşă; e drept, sângele nu se varsă pentru a

salva viaţa unui om atât de nefolositor şi atât de aproape de sfârşitul vieţii. Lasă-l să se apropie; pieile, capcanele şi chiar şi arma mea vor fi ale lui, dacă va dori lucrul acesta.

— Nu va cere nimic din toate astea, nu va dori nimic din toate astea, răspunse fata; dacă e un om cinstit, se va mulţumi cu bunurile lui şi nu va râvni la avuţia altuia.

Trapper-ul nu avu timp să dea glas mirării ce i-o trezeau cuvintele acestea atât de ciudate şi de contradictorii, fiindcă omul care înainta ajunsese la o distanţă de cincizeci de picioare de locul unde stăteau ei. Nici Hector nu rămăsese nesimţitor în faţa celor ce se petreceau. La zgomotul paşilor acelora îndepărtaţi, se ridicase din culcuşul de lângă picioarele stăpânului său, iar în clipa în care străinul apăruse în câmp deschis, se puse în poziţie de pândă, lipindu-se de pământ, ca o panteră gata să se repeadă.

— Cheamă-ţi câinele, spuse o voce bărbătească, sigură şi profundă, mai mult prietenoasă decât ameninţătoare. Îmi plac câinii şi n-aş vrea să-i fac vreun rău.

— Auzi ce se spune despre tine, căţelule, răspunse *trrapper*-ul; vino-ncoace, nebunule! Mârâitul şi lătratul e tot ce i-a mai rămas. Poţi veni, prietene; câinele e ştirb de tot.

Străinul profită numaidecât de înştiinţarea aceasta. Începu să alerge şi într-o secundă fu lângă Ellen Wade. După ce se asigură dintr-o singură privire că e ea, se întoarse cu aceeaşi vioiciune şi nerăbdare spre tovarăşul ei.

— Din ce nori ai căzut aici, moşule? spuse omul, într-un fel nepăsător şi uşuratic, dar care părea prea firesc ca să fie luat drept îngâmfare. Sau poate trăieşti aici, în prerie?

— Am trăit mult timp pe pământ şi cred că niciodată n-am fost mai aproape de cer ca în clipa asta, răspunse *trapper*-ul. Locuinţa mea, dacă pot s-o numesc aşa, nu se află prea departe. Şi acum îmi pot lua şi eu libertatea pe care ţi-ai luat-o faţă de alţii? De unde vii şi unde locuieşti?

— Uşurel, uşurel! După ce-mi voi termina catehismul, va fi

timp să-l începi pe al dumitale. Oare cu ce fel de vânătoare te îndeletniceşti la lumina lunii? Cred că nu momeşti bizonii la asemenea ceas?

— Sunt în drum, precum vezi, de la tabăra unor călători care s-au aşezat dincolo de înălţimea aceea, către propria mea colibă; astfel că nu stric nimănui cu nimic.

— Toate-s bune şi frumoase; şi ai luat această tânără femeie ca să-ţi arate drumul, nu-i aşa? Pentru că ea-l cunoaşte tare bine, în vreme ce dumneata nu prea te descurci prin locurile astea, nu?

— Am întâlnit-o, întocmai cum te-am întâlnit şi pe dumneata, din întâmplare, adică. Timp de zece ani grei am locuit pe câmpiile astea întinse şi niciodată n-am întâlnit în timpul nopţii fiinţe omeneşti cu pielea albă. Dacă persoana mea vă supără, îmi pare rău, aşa că-mi voi urma calea. Iar după ce tânăra dumitale prietenă îţi va povesti totul, îmi vei da poate crezare.

— Prietenă! spuse tânărul, scoţându-şi boneta de blană de pe cap şi trecându-şi degetele prin păru-i negru şi ondulat. Dac-am mai văzut-o vreodată pe fata asta, să...

— Ajunge, Paul! îl întrerupse femeia, astupându-i gura cu mâna printr-un gest atât de familiar, încât cele spuse de tânăr aduceau mai mult a minciună. Taina noastră va fi la adăpost alături de bătrânul acesta cinstit. O simt din privirea şi din vorbele lui blajine.

— Secretul nostru, Ellen? Ai uitat...?

— Deloc. N-am uitat nimic din ceea ce trebuie să ţin minte, şi cu toate astea îţi spun că putem avea toată încrederea în acest *trapper* cinstit.

— *Trapper!* E *trapper,* deci? Dă-mi mâna, tată; meseriile noastre ne vor apropia.

— Nu se prea caută meseriaşi prin regiunea asta, răspunse bătrânul, cercetând făptura atletică şi vioaie a tânărului care stătea rezemat de carabina lui, cu nepăsare,

deşi nu fără oarecare eleganţă. Meşteşugul de-a prinde creaturile Domnului în curse şi plase cere tot atâta dibăcie cât şi forţă, şi cu toata astea, eu mă îndeletnicesc cu asemenea treabă chiar şi acum; dar cred c-ar fi mai potrivit pentru cineva de vârsta şi curajul dumitale să urmărească o ţintă mai bună decât asta.

— Eu? Eu n-am prins niciodată în capcană vreo nurcă şmecheră sau vreun mosc jucăuş, cu toate că, recunosc, le-am ciuruit pielea câtorva draci de ăştia negri când aveam mal mult praf de puşcă în corn şi mai mulţi plumbi în tolbă. Nu, moşule, nimic din ceea ce se târăşte pe pământ nu poate fi prilej de petrecere pentru mine.

— Atunci cu ce te îndeletniceşti oare, prietene, ca să-ţi poţi câştiga pâinea? Fiindcă cel ce-şi nesocoteşte în regiunile astea dreptul asupra jivinelor, nu prea văd ce-ar mai avea de făcut.

— Nu nesocotesc nimic. Dacă-mi iese în cale un urs, apoi nu se va mai putea numi urs. Căprioara a început să mă simtă şi ea; cât despre bizoni, cred c-am ucis mai mulţi, străine, decât cel mai mare măcelar din întregul Kentucky.

— Atunci ştii să tragi cu puşca? îl întrebă *trapper*-ul cu o strălucire bruscă în ochii lui mici şi adânciţi în orbite. Ai mâna sigură şi privirea ageră?

— Prima e ca o cursă de oţel, iar a doua mai ageră decât saltul unui cerb. Aş dori să fie acum amiază, bunicule, şi să treacă deasupra capetelor noastre, zburând spre sud, stoluri de lebede albe sau de raţe negre; iar dumneata sau Ellen să vă alegeţi pe cea mai mândră din cârd; şi mă pun rămăşag pe mine însumi contra unui corn de pulbere că pasărea va atârna cu capul în jos în următoarele cinci minute, şi asta cu un singur glonţ. Nu-mi place puşca cu ţeava retezată. Şi nimeni nu poate spune că m-a văzut cărând vreuna cu mine în loc de toiag.

— E un tânăr tare înzestrat, văd asta după felul în care se

poartă, spuse *trapper*-ul*,* întorcându-se spre Ellen, ca şi cum ar fi vrut s-o încurajeze. Îndrăznesc să-ţi spun că n-ai greşit atunci când ţi-ai dat întâlnire cu el. Spune-mi, tinere, ai lovit vreodată un cerb între coarne în timp ce sărea? Hector! Taci, căţelule, taci! Numai ce-aude vorbindu-se despre vânat, şi gata, începe să-i clocotească sângele în vine. Ai nimerit vreo dată vreun animal în felul ăsta, în plin salt?

— Tot aşa ai putea să mă întrebi: ai mâncat vreodată? Ăsta nu-i un fel de-a ucide un animal, moşule; mâna mea n-a atins căprioarele decât în timpul somnului.

— Ei, ei, ai o viaţă lungă, fericită şi cinstită înaintea dumitale; eu sunt bătrân, nefolositor şi istovit; dar dacă mi-ar fi dat să aleg din nou vârsta, veacul şi locul, cu toate că lucrurile astea nu sunt şi nu pot fi lăsate niciodată la libera alegere a omului, dacă mi s-ar face un asemenea hatâr, aş spune: „Douăzeci de ani şi desişul pădurilor”.

— Cu pieile?! N-am jupuit niciodată vreun cerb şi nici n-am smuls penele gâştelor. Trag câteodată în ele, dar numai când îmi caut hrana sau ca să-mi păstrez siguranţa degetelor; dar după ce-mi potolesc foamea, restul îl arunc lupilor din prerie. Nu, eu îmi văd de treabă mea, şi asta-mi aduce mai mult decât toate blănurile pe care le-aş putea vinde de partea cealaltă a Marelui Fluviu.

Bătrânul păru că se gândeşte puţin, clar clătină din cap şi continuă, îngândurat:

— Nu cunosc decât o singură îndeletnicire pe-aici de pe urma căreia să se poată trage vreun folos.

Fu întrerupt de tânăr, care-i arătă o cană mică de tinichea ce i se bălăbănea la gât, iar când îi săltă capacul, la nările *trapper*-ul *ui* ajunse minunatul parfum al celei mai gustoase mieri de albine.

— Un căutător de miere! exclamă bătrânul cu o spontaneitate care dovedea că pricepuse cu ce se îndeletnicea celălalt, deşi se arătă oarecum mirat văzând că

un om cu înfăţişarea şi curajul acestuia se poate mulţumi cu o ocupaţie atât de umilă. Poate că s-o fi plătind bine prin regiunile mai populate, dar prin părţile astea aş zice că-i o treabă cam îndoielnică.

— Dumneata crezi că un roi are numaidecât nevoie de-un copac ca să aibă unde se aşeza, dar eu cunosc şi alte locuri, aşa că aflu ceea ce-mi trebuie la câteva sute de mile mai spre vest de regiunea în care ştii dumneata că se află miere. Şi acum că ţi-am mai potolit curiozitatea, treci puţin, mai încolo, ca să-i spun mai departe povestea mea acestei tinere femei.

— Nu-i nevoie, sunt sigură că nu-i nevoie să ne lase singuri, rosti Ellen, cu o grabă care arăta că-şi dă seama de ciudăţenia, dacă nu de grosolănia acestei cereri. Nu-mi vine a crede că ai de spus ceva care să nu poată fi auzit de lumea întreagă.

— Nu, ei bine, să fiu înţepat de trântori până mi-oi da. sufletul, dacă pot înţelege bâzâitul din capul unei femei. Dinspre partea mea, Ellen, nu-mi pasă de nimeni şi de nimic; sunt gata să mă duc până-n locul în care unchiul tău, dacă poţi numi aşa pe cineva cu care, jur, n-ai nici un fel de înrudire, şi-a deshămat animalele, ca să-i spun acelui bătrân părerea mea, aşa cum i-aş fi spus-o şi cu un an în urmă. Nu-i nevoie decât de-un singur cuvânt de-al tău şi s-a făcut, iar dac-o să-i placă sau nu, treaba lui!

— Eşti întotdeauna atât de grăbit şi de nechibzuit, Paul Hover, încât niciodată nu ştiu dacă sunt în siguranţă lângă tine. Cum poţi tu, care cunoşti pericolul care ne pândeşte dacă am fi văzuţi împreună, să spui că eşti gata să te arăţi în faţa unchiului meu şi a fiilor lui?

— A săvârşit ceva de care să se ruşineze? întrebă *trapper*-ul, care nu se mişcase din loc.

— Ferească Sfântul! Dar e mai cuminte să nu fie văzut tocmai acum; e vorba de lucruri ce nu pot dăuna dac-ar fi cunoscute, dar care nu pot fi încă dezvăluite. Aşa că, dacă ai

vrea s-aştepţi, tată, în apropierea tufişului aceluia de sălcii până voi asculta cele ce vrea să-mi spună Paul, voi veni cu siguranţă să-ţi urez noapte bună înainte de mă întorc în tabără.

Trapper-ul păşi încet mai la o parte, ca şi cum s-ar fi mulţumit cu frazele destul de încâlcite pe care le rostise Ellen. Când se îndepărtă destul pentru ca ceilalţi să poată sta de vorbă netulburaţi de nimeni, bătrânul se opri din nou, aşteptând cu răbdare clipa când avea să deschidă iar vorba cu acele fiinţe ce începuseră să-i trezească un interes crescând, nu atât pentru că le întâlnise în chip misterios, ci datorită unei simpatii fireşti pentru o pereche de oameni atât de tineri şi care, judecând cu inima lui simplă, o meritau din plin. Era întovărăşit de leneşul dar credinciosul său câine, care se cuibărise din nou la picioarele stăpânului, moţăind ca de obicei, cu capul ascuns în iarba deasă şi încâlcită, a preriilor.

Era atât de neobişnuit să vadă figuri omeneşti în singurătatea aceea în oare trăia, încât *trapper*-ul îşi ţintui privirea pe feţele abia vizibile ale celor doi tineri, pe când în sufletu-i se trezeau sentimente de mult adormite. Prezenţa acestora trezise în el amintiri şi emoţii faţă de care natura lui aspră dar cinstită nu-şi prea plătise tributul, şi gândurile începură să-i rătăcească în jurul diferitelor scene din viaţa lui greu încercată, dar nu lipsită de mari şi sălbatice bucurii. Şirul gândurilor îl purta departe, într-o lume ideală, dar credinciosul său câine, care începu să dea semne de nelinişte, îl readuse cât se poate de brusc pe pământ.

Copleşit de ani şi de infirmităţi, Hector înclina necontenit spre somn; acum însă se sculase şi ţâşnise de lângă picioarele stăpânului său, uitându-se spre prerie, ca şi cum instinctul l-ar fi prevenit de ivirea unui nou vizitator. Dar, mulţumindu-se parcă de ceea ce descoperise, se întoarse la loc, întinzându-şi membrele obosite, cu obişnuinţa şi grija

cuiva care nu-i un novice în arta autoconservării.

— Ce! Iarăşi, Hector? întrebă *trapper*-ul cu o voce mângâietoare, luând însă precauţia de a vorbi cu glas scăzut. Ce e, Hector? Spune, căţelule, spune-i stăpânului tău, ce e?

Hector răspunse cu un nou mârâit, dar se mulţumi să rămână în culcuşul lui. Toate acestea însemnau un avertisment faţă de care un om cu experienţa *trapper*-ului nu putea rămâne nepăsător, aşa că-i vorbi mai departe animalului şi-l încurajă, cu un fluierat slab, să rămână la pândă. Dar animalul, ca şi cum şi-ar fi făcut pe deplin datoria, refuză cu încăpăţânare să-şi mai ridice capul din iarbă.

— O înştiinţare din partea unui asemenea prieten e mai de preţ decât sfatul unui om, bolborosi *trapper*-ul înaintând încet spre cei doi tineri; aceştia erau prea adânciţi în ceea ce-şi spuneau, aşa că nu observară apropierea bătrânului. Copii, spuse bătrânul când ajunse destul de aproape de ei, nu suntem singuri în câmpiile astea sălbatice, mai sunt şi alţii care umblă prin preajmă, aşa că, spre ruşinea spiţei omeneşti, trebuie să vă dau de ştire că primejdia e aproape.

— Dacă vreunul din feciorii lui Ishmael a părăsit tabăra şi dă târcoale pe-aici în noaptea asta, spuse tânărul căutător de miere cu vioiciune şi pe un ton care putea foarte uşor să se transforme în ameninţare, îşi va vedea sfârşitul mai curând decât ar fi visat el sau tatăl său.

— Sunt sigură c-au rămas cu toţii pe lângă căruţe, răspunse cu grabă fata. I-am văzut pe toţi dormind afară de cei doi care stau de veghe; şi firea ăstora ar fi trebuit să se schimbe prea mult, dacă la ora asta n-ar visa şi ei o vânătoare de curcani sau o luptă cu cocoşi.

— Poate c-o fi trecut prin apropiere vreunul din animalele acelea cu miros puternic, şi-o fi aţâţat câinele; sau poate că visează şi el. Am avut şi eu un căţel în Kentucky, care se scula din somnul cel mai adânc şi-apoi pornea în urma vânatului simţit în vis. Du-te la el şi ciupeşte-l de ureche ca să

se trezească.

— Nu, nu, nu-i vorba de asta, răspunse *trapper*-ul clătinând din cap, ca unul care cunoaşte mai bine darurile câinelui său. Tinereţea doarme, da, şi visează, dar bătrâneţea e trează şi stă de veghe. Mirosul câinelui nu dă greş niciodată, iar feluritele întâmplări prin care am trecut îmi spun să ţin seama de semnalul lui de alarmă,

— L-ai pus vreodată pe urma vreunui stârv?

— Animalele de pradă m-au ispitit şi pe mine câte-odată să-i dau drumul, căci câinii sunt tot atât de hămesiţi după vânat când le vine vremea, ca şi oamenii; mi-am spus însă că Hector o să-şi dea seama despre ce e vorba. Nu, nu, câinele ăsta cunoaşte deprinderile omului şi n-o să adulmece niciodată o urmă falsă când poate adulmeca una bună.

— Ei, am descoperit; l-ai pus cine ştie când pe urmele vreunui lup, şi nasul câinelui are o memorie mai bună decât stăpânul său, spuse căutătorul de miere zâmbind.

— L-am văzut pe Hector dormind nemişcat ceasuri de-a rândul, şi haite întregi trecând la o aruncătură de băţ. Un lup ar putea mânca din porţia lui fără ca Hector să mârâie măcar, dar asta numai până când ar simţi că-i e foame; atunci însă, ar fi în stare să-şi apere dreptul.

— Trebuie să fi coborât panterele din munţi; am văzut una, la apusul soarelui, atacând o căprioară bolnavă. Du-te la el şi spune-i adevărul, tată; într-un minut eu...

Fu întrerupt de un lătrat prelung, un fel de schelălăit jalnic, care răsună în noapte ca vaietul unui duh rătăcitor pe meleagurile acelea şi care se răspândi prin prerie urcând şi coborând, întocmai ca valurile acelor întinderi pustii. *Trapper*-ul tăcu, mişcat, şi ascultă cu încordare. Până şi nepăsătorul căutător de miere fu izbit de sunetele acelea jalnice.

După un scurt răstimp, bătrânul îşi chemă câinele printr-un fluierat şi apoi, întorcându-se către tovarăşii lui, le vorbi cu toată seriozitatea cerută de împrejurări:

— Cei ce cred că omul e în stăpânirea tuturor cunoştinţelor hărăzite unei creaturi a Domnului vor fi cât se poate de dezamăgiţi când vor ajunge la optzeci de ani, vârsta care mi-a fost hărăzită mie. N-aş putea să vă spun ce fel de nenorocire ne pândeşte şi nici n-aş vrea să vă conving că animalul ăsta ar şti aşa de multe; dar că primejdia e aproape şi că bunul simţ ne îndeamnă s-o ocolim, am auzit-o asta din gura unuia care nu minte niciodată. Am crezut că Hector a uitat să mai desluşească paşii oamenilor şi că-l nelinişteşte persoana dumitale; dar nasul lui a adulmecat tot timpul un miros îndepărtat, şi ceea ce am crezut eu că înseamnă venirea dumitale, a fost un semnal de alarmă mult mai grav. Dacă sfatul unui bătrân merită să fie ascultat, plecaţi atunci numaidecât, şi pe căi diferite, pentru a ajunge la loc ferit şi sigur.

— Dac-aş părăsi-o pe Ellen în asemenea clipe, exclamă tânărul, niciodată să...

— Ai spus destul, îl întrerupse din nou fata, astupându-i gura cu mâna ei albă şi delicată, care aducea mărturia unei poziţii sociale destul de înalte; nu mai pot sta, aşa că trebuie să ne despărţim. Noapte bună, Paul! Tată, noapte bună!

— Ssst! spuse tânărul, apucând-o de braţ, chiar în clipa în care fata voia să se depărteze. Sst! N-auzi nimic? Ăştia sunt bizonii care-au început să se zbenguie destul de aproape de noi. Bat pământul ca o hoardă de diavoli dezlănţuiţi.

Bătrânul şi fata ascultau încordaţi, vrând parcă să desluşească înţelesul acelor zgomote, mai ales că fuseseră înştiinţaţi de pericolul care-i pândea. Sunetele acelea ciudate se auzeau acum limpede de tot, deşi ceva mai slab. Tânărul şi Ellen făcură unele presupuneri şovăielnice în legătură cu natura acestora, dar vântul nopţii le aduse în urechi cu prea multă claritate torentul unui tropot de copite ca să le mai lase vreo îndoială,

— Am avut dreptate, spuse tânărul, o panteră care

goneşte o turmă de animale, sau poate că se dă vreo luptă între jivine.

— Auzul te înșeală, îi răspunse bătrânul care, de îndată ce prinsese zgomotul acela îndepărtat cu propriile lui urechi, rămăsese nemişcat ca o statuie. Salturile sunt prea lungi pentru un bizon şi prea regulate pentru nişte animale înspăimântate. Sst! Acum se află pe-o creastă cu iarbă înaltă, care înăbuşă paşii. Aşa; acum au dat din nou de pământ bătut! Urcă iar şi gonesc drept spre noi; vor fi aici înainte de apucaţi să vă găsiţi vreun adăpost.

— Hai, Ellen, strigă tânărul apucându-şi tovarăşa de mână, să încercăm să ajungem în tabără.

— Prea târziu! Prea târziu, rosti *trapper*-ul*,* căci duşmanul se vede acum bine de tot; e o bandă sângeroasă de indieni sioux. Îi recunosc după înfăţişare şi după neorânduiala în care călăresc.

— Indieni sioux sau diavoli, vor avea de-a face cu noi, spuse Paul Hover cu o înfăţişare atât de dârză, de parcă ar fi avut sub comanda lui un grup de oameni plini de forţă şi curaj. Ai o puşcă, moşule, şi-ai să tragi cu ea pentru a apăra o tânără creştină ce se află în primejdie.

— Jos, culcaţi-vă în iarbă, jos amândoi, şopti *trapper*-ul, arătându-le un loc cât se poate de apropiat, unde buruienile, dese, atinseseră o înălţime neobişnuit de mare. N-aveţi timp să fugiţi şi nu suntem destui pentru o luptă, copil fără minte ce eşti! Jos în iarbă, dacă ţii la viaţa fetei ăsteia şi la a dumitale!

Dojana bătrânului, urmată de un gest prompt şi energic, nu dădu greş, aşa că ceilalţi, se supuseră, mai cu seamă că felul cum se desfăşurau lucrurile îi zorea. Luna se ascunse după o fâşie de nori ce plutea la marginea orizontului, iar lumina ei nesigură făcea ca formele şi proporţiile obiectelor întrezărite să se poată desluşi cu greu.

Trapper-ul, care nu-şi pierduse cumpătul în aceste

momente neaşteptat de grave, izbuti, cu calmul ce-l dobândise şi datorită experienţei şi hotărârii, să-i ascundă pe cei doi tineri printre ierburi; iar slaba lumină răspândită în jurul lor îi dădea putinţa să urmărească hoarda aceea dezlânată de călăreţi ce se apropia de locul unde se aflau ei.

O asemenea bandă de creaturi ce semănau mai mult a demoni decât a fiinţe omeneşti, sfâşiind pacea adâncă a acelor câmpii deşerte şi îndreptându-se în mod vădit spre ei, lăsa prea puţine speranţe *trapper*-ului şi celor doi tineri că sălbaticii nu-i vor descoperi. Din când în când vântul nopţii le aducea foarte aproape tropotul copitelor, ca în momentul următor iarba încâlcită a toamnei să înăbuşe cu totul orice zgomot. Aşa că hoarda înainta uneori în linişte şi cu mare iuţeală, ceea ce sporea nefirescul acestui spectacol. *Trapper*-ul, care-şi rechemase câinele, poruncindu-i să stea liniştit, în genunche şi el în ascunziş, pândind cu grijă hoarda şi potolind în acelaşi timp frica fetei şi nerăbdarea tânărului.

— Dacă nu-s treizeci, atunci nu-i nici unul: treizeci de ticăloşi! adăugă el în şoaptă. Ah, o iau spre fluviu. Linişteşte-te, căţelule, linişteşte-te! Nu, vin iarăşi spre noi; bandiţii ăştia nici nu ştiu ce vor. Dac-am fi fost măcar şase, flăcăule, ce ambuscadă straşnică le-am fi putut servi din locul ăsta; nu, tinere, nu se poate! Ţine-ţi firea, altminteri s-a terminat cu tine! Şi pe urmă, nici nu găsesc c-ar fi drept, de vreme ce nu ne-au făcut nici un rău. Iată, o iau din nou spre fluviu; nu, uite-i că urcă movila; acum trebuie să stăm liniştiţi, ca şi cum ne-am fi dat de mult ultima suflare!

Şi în timp ce vorbea, bătrânul se culcă între ierburi şi rămase nemişcat, ca şi cum, într-adevăr, suflarea i s-ar fi stins; iar în clipa următoare, trecu pe lângă el, ca un vârtej, o hoardă de călăreţi sălbatici, cu iuţeala şi în tăcerea aceea nefirească în care-şi imaginează oamenii că gonesc stafiile. Siluetele lor întunecate şi şerpuitoare se mistuiră numaidecât în noapte. Atunci *trapper*-ul îndrăzni să-şi ridice capul până la

înălţimea ierburilor, făcându-le însă semn tovarăşilor săi să rămână nemişcaţi şi să nu scoată nici o vorbă.

— Acum încep să coboare dealul către tabără, continuă el cu aceiaşi voce scăzută; ba nu, s-au oprit în vale şi se adună la un loc, ca cerbii când ţin sfat. Pentru Dumnezeu, se întorc din nou, n-am scăpat încă de primejdie!

Şi se trase din nou în ascunzişul lui primitor, iar în clipa următoare, banda sălbaticilor fu văzută călărind în neorânduială pe creştetul unui deluşor. Era limpede că se întorseseră, ca să se folosească de acea ridicătură pentru a cerceta zarea întunecată.

Unii descălecară, alţii începură să călărească încoace şi încolo, ca nişte oameni porniţi într-o cercetare cât se poate de importantă. Spre norocul celor ascunşi, iarba în care stăteau pitiţi nu le serveau numai drept pavăză împotriva sălbaticilor, ci şi ca parapet pentru cai, la fel de sălbatici şi nedomoliţi ca şi stăpânii, care i-ar fi putut strivi în timp ce galopau în toate direcţiile.

În cele din urmă, unul din indieni, un colos întunecat la chip şi cu un aer autoritar, care părea conducătorul, porunci căpeteniilor să se apropie pentru a chibzui împreună; sfatul se ţinu călare. Adunarea avu loc foarte aproape de ascunzătoarea în care se aflau *trapper*-ul şi tovarăşii săi. Când tânărul văzu înfăţişarea ameninţătoare a indienilor, al căror număr sporea în fiecare clipă, îşi scoase puşca de sub el şi o aşeză în poziţie de tragere.

Ellen îşi ascunse faţa în iarbă, pradă unui sentiment foarte firesc, lăsându-l însă să facă ceea ce îi poruncea sângele lui fierbinte; dar sfetnicul lor mai vârstnic şi mai înţelept îi şopti cu gravitate:

— Mişeii ăştia cunosc zgomotul cocoşului tot aşa cum cunosc soldaţii sunetul trompetei; pune puşca la loc, pune-o la loc! Dacă razele lunii i-ar atinge ţeava, diavolii ăştia, cu ochi mai ageri decât ai şarpelui, ar vedea-o negreşit. Cea mai

mică mişcare ar slobozi asupra noastră un nor de săgeţi.

Căutătorul de miere se supuse şi rămase mai departe tăcut şi nemişcat. Cu toate că lumina era slabă, tovarăşul lui mai vârstnic îşi putu da seama că avea privirea ameninţătoare şi sprâncenele încruntate, semn că, de-ar fi fost să fie descoperiţi, sălbaticii n-ar fi izbutit să-i înfrângă fără vărsare de sânge. Văzând că sfatul lui e trecut cu vederea, *trapper*-ul îşi luă măsurile de cuviinţă, aşteptând desfăşurarea evenimentelor cu resemnarea şi calmul ce-i stăteau în fire.

În acelaşi timp indienii sioux (căci experienţa bătrânului nu dăduse greş în ceea ce privea identitatea acelor vizitatori primejdioşi), sfârşiseră consiliul şi se răspândiră din nou prin prerie, ca şi cum ar fi căutat un obiect ascuns. — Demonii au auzit câinele, şopti *trapper*-ul, şi au un auz prea ascuţit ca să se lase înşelaţi de distanţă. Ţine-te ghemuit, tinere, ţine-te ghemuit; şi capul la pământ, aşa cum stă câinele când doarme.

— Mai bine ne-am folosi picioarele şi ne-am pune credinţa în bărbăţia noastră, îi răspunse nerăbdător tânărul.

Şi ar fi făcut întocmai, dacă în aceeaşi clipă n-ar fi simţit o mână care-l apucase cu brutalitate de umăr; iar când îşi ridică privirea, ochii lui întâlniră faţa sălbatică şi întunecată a unui indian, ce stătea aplecat asupra lui. Cu toată surpriza şi poziţia neprielnică în care se găsea, tânărul n-avea de gând să se lase prins cu una cu două. Sări în picioare mai iute ca săgeata şi-şi înfruntă adversarul cu o îndârjire care-ar fi pus repede capăt ciocnirii, dacă n-ar fi simţit cum braţele *trapper*-ului i se încolăcesc în jurul trupului şi-i domolesc astfel elanul cu o forţă aproape egală cu a lui.

Înainte de-a fi avut timp să-i ceară socoteală bătrânului pentru purtarea aceasta ciudată, care putea fi numită trădare, fură înconjuraţi de vreo doisprezece indieni sioux, aşa că cei trei albi se văzură nevoiţi să se dea bătuţi.

CAPITOLUL IV

Privesc războiul cu mai multă obidă
Decât pe cei ce varsă sânge-n luptă.
(Neguţătorul din „Veneţia)

Nenorocitul căutător de miere şi tovarăşii lui deveniră prizonierii unui popor despre care se putea spune că era plin de cruzime.

Indienii sioux se ridicaseră din timpuri străvechi împotriva vecinilor lor din prerie. *Trapper*-ul îşi dădea bine seama pe ce fel de mâini încăpuseră. Ar fi fost greu, chiar şi pentru cel mai priceput judecător, să hotărască dacă frica, înţelepciunea, sau resemnarea constituise motivul tainic care-l îndemnase pe bătrân să se lase jefuit de tot ce avea, fără să scoată măcar un singur cuvânt. Mai mult chiar, pe lângă faptul că nu se împotrivise în nici un fel, văzând grosolănia şi brutalitatea cu care procedau sălbaticii, bătrânul dărui şefilor, ştiindu-i cât sunt de lacomi, câteva obiecte pe care le credea mai potrivite. În schimb, cu toate că era încătuşat, Paul Hover se aprinse când văzu că indienii nu se sinchisesc de persoana şi bunurile sale. Făcu chiar şi câteva gesturi, arătându-şi cât se poate de limpede dispreţul faţă de purtarea indienilor; şi ar fi trecut poate la fapte şi mai îndrăzneţe, dacă nu l-ar fi oprit rugăminţile fetei; aceasta se agăţase de el, tremurând toată şi vrând parcă să-i dea a înţelege că salvarea ei era acum în puterea lui, adică în felul cum va înţelege s-o ajute.

Indienii, care între timp îşi jefuiseră prizonierii de arme, muniţii şi de câteva obiecte de îmbrăcăminte de mică importanţă, nu păreau dispuşi să le dea prea mult răgaz de gândire; erau grăbiţi, căci îi chemau alte treburi, mult mai însemnate. Fu convocată o nouă consfătuire a şefilor, şi părea limpede, judecând după îndârjirea cu care vorbeau, că

războinicii nu socoteau capturarea celor trei albi drept o izbândă deplină.

— O să fie bine, şopti *trapper*-ul, care cunoştea destul de bine limba indienilor sioux pentru a înţelege ceea ce spuneau aceştia, dacă cei ce dorm în apropierea noastră nu vor fi treziţi din somn de păgâni. Căci indienii sunt prea vicleni ca să-şi închipuie că una din femeile „feţelor palide” poate fi găsită atât de departe de aşezămintele lor, fără să aibă la îndemână înlesnirile de trai ale albilor.

— Dac-o să care tribul călător al lui Ishmael până la Munţii Stâncoşi, spuse tânărul căutător de miere hohotind amar, cu toată starea nenorocită în care se găsea, aş fi în stare să-i iert pe toţi bandiţii ăştia.

— Paul, Paul! exclamă tovarăşa lui pe un ton mustrător. Uiţi tocmai lucrul cel mai de seamă. Gândeşte-te ce urmări îngrozitoare ar avea una ca asta.

— Numai faptul că m-am gândit la ceea ce numeşti tu urmări, Ellen, m-a oprit să nu mă arunc asupra diavolilor ăstora şi să-i fac harcea-parcea. Bătrâne *trapper,* vina acestei afaceri ruşinoase stă pe umerii tăi. Dar asta face parte, cred, din ocupaţia ta de toate zilele, adică să atragi oamenii, ca şi animalele, în cursă.

— Te rog din suflet, Paul, linişteşte-te, ai răbdare!

— Bine, de vreme ce asta e dorinţa ta, Ellen, răspunse tânărul, încercând să-şi potolească furia. O să încerc pentru că, după câte ştiu, asta face parte din crezul celor din Kentucky; să nu-şi piardă capul când li se pune în cale un mic ghinion.

— Mă tem că prietenii noştri de partea cealaltă a dealului n-or să poată scăpa de privirile diavolilor ăstora, continuă *trapper*-ul, cu răceală, ca şi cum n-ar fi auzit nici măcar o silabă din ceea ce spuse celălalt. Au mirosit că e rost de jaf, şi e tot aşa de greu să opreşti un câine care-şi goneşte vânatul, ca şi pe ăştia care-şi caută prada!

— Şi nu se poate face nimic? întrebă Ellen, cu un glas atât de rugător, că nu se putea îndoi nimeni de sinceritatea sentimentelor ei.

— Ar fi uşor să scot un anumit chiot, şi bătrânul Ishmael ar visa că s-a furişat un lup printre oi, răspunse Paul; pot fi auzit la o depărtare de-o milă în câmpiile astea fără oprelişti, iar tabăra lui e numai la un sfert de milă de noi.

— Şi-apoi să primeşti o lovitură în cap pentru osteneală, i-o întoarse *trapper*-ul. Nu, nu, la viclenie trebuie să răspunzi cu viclenie; dacă nu, or să omoare întreaga familie.

— Să-i omoare! Nici prin cap nu-mi trece una ca asta! Lui Ishmael îi plac aşa de mult călătoriile, că nu i-ar strica să dea cu ochii şi de lumea cealaltă, dar nu mai e în stare să facă un drum atât de lung. Şi pe urmă, aş vrea să-l mai văd şi eu o dată înainte de-a fi omorât.

— Are oameni destui, şi-s bine înarmaţi; crezi c-or să lupte?

— Ascultă, bătrâne *trapper,* nu mulţi oameni îl iubesc pe Ishmael Bush şi pe cei şapte gealaţi ai lui mai puţin decât mine, dar nu pot vorbi de rău nici măcar de-un singur puşcaş din Tennessee. Au tot atâta curaj ca şi orice altă familie care-a crescut în Kentucky. Fac parte dintr-un neam foarte vechi; şi dă-mi voie să-ţi spun că, dacă vrea cineva să se măsoare cu vreunul din ei, trebuie să se ţină bine de tot.

— Sst! Sălbaticii au terminat sfatul şi sunt pe cale de-a trece la înfăptuirea planurilor lor blestemate. Dar să avem răbdare; s-ar mai putea întâmpla ceva care să vină în ajutorul prietenilor dumitale.

— Prieteni! Nu-i da numele ăsta lui Ishmael, moşule, dacă ţii câtuşi de puţin la prietenia mea! Ceea ce-am spus spre lauda lor, am spus-o din cinste, nu din prietenie.

— Am crezut că tânăra e rudă cu ei, răspunse bătrânul sec; dar să nu iei drept jignire ceea ce n-a fost spus cu gând rău.

Gura lui Paul fu din nou astupată de mâna lui Ellen, care răspunse în felul ei blând şi împăciuitor:

— Ne punem toată nădejdea în experienţa dumitale, tată, pentru a găsi mijlocul de-a da de ştire prietenilor noştri că-i pândeşte primejdia.

— O să fie o adevărată petrecere, bombăni căutătorul de miere, râzând, dacă băieţii or să ia în serios treaba asta cu pieile-roşii!

Dar fu întrerupt de agitaţia care pusese stăpânire pe întreaga bandă de sălbatici. Indienii descălecară până la unul, încredinţându-şi caii câtorva mai tineri, în grija cărora fură lăsaţi şi prizonierii. Apoi se strânseră roată în jurul războinicului, care părea a fi căpetenia; şi la un semn dat, începură să se răspândească, încet şi cu băgare de seamă, în diferite direcţii. Cea mai mare parte din formele lor întunecate fură înghiţite numaidecât de umbrele preriei, în timp ce prizonierii, care urmăreau cu o deosebită atenţie mişcările inamicului, putură zări, când şi când câte o siluetă omenească proiectându-se la orizont, atunci când vreunul din indieni, mai nerăbdător decât ceilalţi, se ridica din ierburi pentru a cerceta împrejurimile. Dar nu trecu mult şi umbrele acestea mişcătoare ale cercului de indieni, care se lărgea din ce în ce, dispărură cu totul, iar nesiguranţa şi feluritele presupuneri făcute se adăugară şi ele la îngrijorarea celor trei prizonieri. Şi în felul acesta trecură nenumărate minute grele şi apăsătoare, în timp ce *trapper*-ul şi cei doi tineri, care stăteau în ascultare, aşteptau din clipă în clipă să audă strigătul de asalt al sălbaticilor şi ţipetele deznădăjduite ale celor atacaţi în tăcerea nopţii. Dar se părea că cercetările făcute de indieni nu dăduseră nici un rezultat, fiindcă după o jumătate de oră începură să se întoarcă înapoi unul câte, unul, posomorâţi şi nemulţumiţi, ca nişte oameni care încercaseră o mare dezamăgire.

— Ne-a sunat şi nouă ceasul, rosti *trapper*-ul, atent la cel

mai mic incident şi la cea mai slabă indicaţie din care ar fi putut afla rostul, pregătirilor făcute de sălbatici. O să fim luaţi la întrebări numaidecât şi, dacă mă pricep puţin la treaba asta, cred c-ar trebui să alegem pe unul din noi care să vorbească în numele tuturor, ca să nu ne contrazicem în spusele noastre. Şi, în afară de asta, dacă părerea unui bătrân atât de nefolositor ca un vânător care-a trăit optzeci de ani poate fi luată drept bună, aş îndrăzni să adaug că omul acela ar trebui să cunoască foarte bine obiceiurile indienilor şi că ar trebui să le priceapă puţin şi limba. Înţelegi limba indienilor sioux, prietene?

— Vezi-ţi de stupul tău, bătrâne, răspunse nemulţumit căutătorul de miere. Nu ştiu dacă la altceva te mai pricepi, dar la bâzâit văd că eşti bun.

— Ăsta e darul tinereţii, de-a fi iute şi necumpătată, îi întoarse răspunsul, cât se poate de liniştit, *trapper*-ul. Au trecut zilele acelea, băiete, când sângele meu era, ca şi al tău, prea fierbinte ca să curgă liniştit prin vine. Dar ce folos să vorbim acum despre, primejdiile şi nebuniile trecutului! Un cap albit trebuie să adăpostească un creier plin de înţelepciune, nu limba unui fanfaron.

— Adevărat, adevărat, şopti Elien; iar noi trebuie să ne îngrijim de ceea ce ne aşteaptă. Iată că vine un indian să ne pună întrebări.

Fata, căreia îngrijorarea îi ascuţise simţurile, nu se înşelase. Nici nu-şi terminase bine vorba, când un sălbatic înalt şi pe jumătate gol se apropie de locul în care stăteau şi, după ce-i cercetă pe cei trei albi preţ de un minut în cea mai perfectă linişte, rosti obişnuitul salut în limba tribului, cu o voce guturală. *Trapper*-ul răspunse cât putu, mai bine, şi se părea chiar că îndeajuns de bine, căci sălbaticul îl înţelese. Ca să nu se spună cumva că suntem pedanţi, vom încerca să redăm în limba noastră conţinutul şi, pe cât se poate, şi forma dialogului care urmă..

— Feţele palide şi-au mâncat bizonii şi au luat pieile de la toţi castorii lor, continuă sălbaticul, lăsând să treacă cuvenitul răstimp de tăcere după cuvintele lui de salut, înainte de-a reîncepe să vorbească, de sunt nevoiţi să numere câţi au mai rămas pe pământul indienilor pawnee?

— Unii din noi sunt aici pentru a cumpăra şi alţii pentru a vinde, i-o întoarse *trapper*-ul; dar nici unul din noi nu va mai face aşa ceva, dacă i se va spune că nu trebuie să se apropie de aşezările indienilor sioux.

— Indienii sioux sunt nişte hoţi şi trăiesc printre zăpezi; de ce să vorbim despre un popor care e atât de departe, când noi suntem în ţara indienilor pawnee?

— Dacă indienii pawnee sunt stăpânii acestor pământuri, atunci albii şi roşii au aceleaşi drepturi.

— N-au furat oare destul Feţele palide de la oamenii roşii, ca să umble mai departe cu minciuna? Am spus că aici e locul de vânătoare al tribului, meu.

— Dreptul de-a mă afla aici este egal cu al vostru,, continuă *trapper*-ul cu un calm desăvârşit. Nu vorbesc aşa cum ar trebui, dar câteodată e mai bine să taci. Indienii şi oamenii albi sunt fraţi, dar indienii sioux nu îndrăznesc să-şi arate faţa în satele lupilor.

— Indienii dakota sunt bărbaţi! exclamă sălbaticul, cu semeţie, uitând, în furia lui, că ceva mai înainte susţinuse că face parte din alt trib, şi întrebuinţând o denumire de care poporul lui era foarte mândru. Indienii dakota nu ştiu ce-i frica. Spune, ce v-a mânat atât de departe de aşezămintele Feţelor palide?

— Am văzut de multe ori răsărind şi apunând soarele peste nenumărate consilii, şi am auzit numai cuvinte pline de înţelepciune. Să vină şefii tăi, şi gura mea nu va rămâne închisă.

— Sunt un mare şef, răspunse sălbaticul, luându-şi un aer de demnitate jignită. Mă iei drept un *assinboin?* Weucha e un

războinic cunoscut şi poţi avea încredere în el.

— Crezi că sunt un nebun care nu ştie să recunoască un teton lemn-ars? întrebă *trapper*-ul cu o tărie care dovedea încă o dată că se putea bizui pe nervii lui. Du-te, e întuneric, şi poate că de asta nu vezi că părul meu e alb.

De data asta indianul păru să-şi dea seama că întrebuinţase o tactică prea uşoară faţă de un adversar atât de dibaci şi rămase pe gânduri, străduindu-se să găsească alt mijloc pentru a ajunge la adevăratul scop al convorbirii, dar uşoara agitaţie ce-i cuprinse pe toţi ceilalţi indieni puse numaidecât capăt gândurilor care-l frământau.

Aruncându-şi ochii îndărăt, ca şi cum s-ar fi temut de-o întrerupere neaşteptată, continuă pe un ton mult mai puţin trufaş decât cel dinainte:

— Dă-i lui Weucha laptele „cuţitelor lungi”[1] şi el îţi va cânta numele în urechile celor mari din trib.

— Pleacă de-aici, spuse *trapper*-ul, însoţindu-şi cuvintele cu un gest de dezgust. Tinerii voştri îl preamăresc pe Mahtoree. Vorbele mele sunt numai pentru urechile unui şef.

Sălbaticul îi aruncă o privire care, cu toate că lumina era foarte slabă, trăda destul de limpede duşmănia lui neiertătoare. Apoi se furişă printre ceilalţi indieni, temându-se ca nu cumva să afle vreunul din aceştia înfrângerea pe care o suferise; şi mai cu seamă se temea ca nu cumva marele şef, al cărui nume începuse să treacă din gură în gură, să afle că plănuise să ia o parte frumuşică din pradă. Şi abia izbutise să se amestece printre ceilalţi membri ai tribului, când un războinic cu o statură impunătoare ieşi din mijlocul celor cu feţe întunecate şi se opri dinaintea captivilor, cu acea ţinută semeaţă şi mândră, atât de caracteristică unei căpetenii indiene. Fu urmat şi de ceilalţi din grup, care se strânseră în jurul lui într-o linişte plină de respect

— Pământul e foarte mare, începu şeful, după o tăcere

[1] Denumire dată de către indieni albilor.

plină de demnitatea rangului său, demnitate pe care cel dinaintea lui şi-o însuşise în chip atât de jalnic. De ce copiii marelui meu tată alb[1] nu-şi găsesc niciodată loc pe el?

— Unii din ei au auzit că prietenii lor din prerie au nevoie de felurite obiecte, răspunse *trapper*-ul, şi au venit să vadă dacă-i adevărat. Alţii vor câte ceva din lucrurile acelea pe care oamenii roşii ar vrea să le vândă, şi-s gata să-şi îmbogăţească prietenii cu praf de puşcă şi pături.

— Oare negustorii trec Fluviul cel Mare cu mâinile goale?

— Mâinile noastre sunt goale fiindcă tinerii voştri au crezut că suntem obosiţi şi ne-au uşurat de povara noastră. Dar s-au înşelat: am ani mulţi, dar sunt încă puternic.

— Nu se poate una ca asta. Povara voastră trebuie s-o fi pierdut prin prerie. Arată-le tinerilor mei locul, ca s-o poată ridica înainte de-a fi găsit de indienii pawnee.

— Cărarea care duce spre locul acela e întortocheată, iar acum e noapte. A venit ora somnului, spuse *trapper*-ul cu cea mai mare seriozitate; arată-le războinicilor tăi locul acela de după deal; acolo se găseşte şi apă, şi lemne; lasă-i să-şi aprindă focurile şi să doarmă cu picioarele la căldură. Când soarele va veni din nou, îţi voi vorbi iar.

Din rândul indienilor se ridică un murmur abia simţit, dar care arăta destul de limpede nemulţumirea lor; ceea ce-l făcu pe bătrân să-şi dea seama că nu fusese îndeajuns de prevăzător când îşi pusese în minte să le dea de ştire celor din tabăra lui Ishmael de prezenţa unor vecini atât de primejdioşi. Mahtoree însă, fără să trădeze cu un singur gest măcar neliniştea ce-i cuprinsese pe tovarăşii săi, continuă să vorbească la fel de trufaş:

— Ştiu că prietenul meu e bogat, spuse el, că are mulţi războinici nu departe de aici şi că are cu el mai mulţi cai decât câinii pieilor-roşii.

— Priveşte războinicii mei şi caii mei, răspunse bătrânul.

---

[1] Nume dat de indieni preşedintelui Statelor Unite ale Americii

— Ce, femeia asta are picioarele unui indian dakota ca să poată umbla prin prerie timp de treizeci de zile şi de nopţi, fără să cadă sleită de puteri? Ştiu că oamenii roşii care trăiesc prin păduri umblă mult pe jos; noi însă, care trăim pe câmpiile astea întinse, în sate aşa de depărtate unele de celelalte, mergem călare.

Acum era rândul *trapper*-ului să şovăie. Era sigur că dacă păcăleala pe care-o plănuise va fi descoperită, situaţia s-ar putea înrăutăţi şi, ca orice om cu obiceiurile şi firea lui, era foarte tulburat când trebuia să ascundă adevărul. Dar, dându-şi seama că soarta celorlalţi atârna de el, se hotărî numaidecât să lase lucrurile să-şi urmeze cursul şi să-i îngăduie şefului indienilor dakota să cadă în cursă, dacă aşa voia.

— Femeile indienilor şi cele ale oamenilor albi nu sunt făcute din acelaşi aluat, răspunse pe ocolite bătrânul; dar ar putea oare vreun războinic teton s-o ridice pe soţia lui mai presus de el însuşi? Ştiu că n-ar face una ca asta; şi totuşi, urechile mele au auzit că-sunt ţări unde consiliile sunt ţinute de femei.

O nouă şi uşoară mişcare printre indieni ii dădu *trapper*-ului de veste că vorbele lui treziseră mirare, dar nicidecum neîncredere. Numai şeful părea netulburat; pe faţa lui se citea aceeaşi expresie de neclintită semeţie.

— Părinţii mei albi, care trăiesc lângă marile lacuri, spuneau, rosti el, că fraţii lor dinspre soare-răsare nu sunt bărbaţi; acuma ştiu că n-au minţit. Ce este oare o naţiune al cărei şef e o femeie? Spune, eşti câinele sau bărbatul acestei femei?

— Nici una, nici alta. Căci astăzi i-am văzut faţa pentru prima oară. Ea a venit în prerie, fiindcă i s-a spus că pe aici trăieşte un popor mare şi generos, indienii dakota, şi a dorit să-l cunoască. Femeile feţelor palide, ca şi femeile indienilor sioux, sunt doritoare să vadă tot ce e nou; dar ea e tot atât de

săracă ca şi mine, şi o să ducă lipsă de grâu şi de bizoni, dac-o să-i luaţi acel puţin pe care-l are ea şi prietenul ei.

— Acum urechile mele ascultă nişte, minciuni păcătoase, exclamă războinicul teton, cu o voce atât de furioasă, încât îi sperie chiar şi pe indieni. Ce, sunt oare femeie? Un dakota n-are ochi? Spune, vânătorule alb, cine sunt bărbaţii aceia albi care dorm lângă copacii doborâţi?

Şi în timp ce vorbea, întinse indignat mâna într-acolo unde se găsea tabăra lui Ishrnael; acum *trapper*-ul nu mai avea nici o îndoială, că agerimea acestui bărbat descoperise ceea ce scăpase celorlalţi războinici din trib; cu toată părerea lui de rău faţă de această întâmplare, care-ar fi putut aduce moartea familiei lui Ishrnael, ba chiar şi puţin supărat fiindcă dovedise atât de puţină dibăcie, în cursul dialogului amintit mai sus, bătrânul se arătă la fel de neînduplecat.

— S-ar putea întâmpla, răspunse el, ca oameni albi să doarmă prin prerie. Dacă o spune fratele meu, trebuie să fie adevărat; dar n-aş putea să spun cine sunt aceşti oameni care au atâta încredere în mărinimia tetonilor. Dacă, într-adevăr, se găsesc străini care dorm prin apropiere, trimite-i pe tinerii voştri să-i trezească şi întreabă-i ce caută aici; fiecare faţă palidă are câte o limbă.

Şeful îşi scutură capul cu un zâmbet sălbatic şi fioros, şi în timp ce se depărta îi răspunse grăbit, vrând să pună astfel capăt convorbirii:

— Indienii dakota sunt un neam înţelept, şi Mahtoree e căpetenia lui. N-o să întrebe străinii, ca ei să se scoale şi să-i răspundă cu puştile lor. Ci o să le şoptească în urechi cu gingăşie. Şi pe urmă o să lase să fie treziţi de cei cu faţa de aceeaşi culoare ca a lor.

Când rosti aceste cuvinte, după oare se întoarse cu spatele către prizonieri, din cercul alcătuit de întunecaţii lui războinici se auzi ridicându-se un râs înfundat şi mulţumit; ei îşi părăsiră locurile pe dată şi-şi urmară şeful; iar cei ce se

puteau mândri că au cinstea de-a li se îngădui să ia parte la sfatul ţinut de un războinic atât de însemnat se adunară din nou în jurul său. Weucha profită de ocazie pentru a reînnoi supărătoarele lui cereri: dar *trapper*-ul, care descoperise cât de mincinos era, se scutură de el cu multă scârbă. Ceea ce puse însă capăt noilor pretenţii ale sălbaticului fu porunca de plecare ce se dădu, care privea atât animalele cât şi oamenii. Porniră într-o linişte mormântală şi într-o ordine care ar fi făcut cinste chiar şi unor făpturi mai civilizate. Dar după câtva timp urmă un nou popas, iar prizonierii avură răgazul să privească de jur împrejur, când băgară de seamă că se aflau în apropierea desişului alături de care dormea somn adânc grupul lui Ishmael.

Aici se ţinu un nou sfat, foarte serios şi chibzuit de data aceasta.

Animalele, care păreau obişnuite cu atacuri de soiul acesta, date în cea mai desăvârşită tăcere, fură încredinţate din nou câtorva paznici în grija cărora rămaseră şi prizonierii, întocmai ca şi mai înainte. *Trapper*-ul se simţea din ce în ce mai abătut, mai ales când îşi dădu seama că Weucha fusese însărcinat cu paza lui personală şi că dădea a înţelege, prin aerul triumfător şi autoritar pe care şi-l luase, că ar fi chiar şeful gărzii. Dar, sălbaticul, care primise cu siguranţă anumite instrucţiuni secrete, se mulţumi, pentru moment, să schiţeze un gest semnificativ cu tomahawkul, ameninţând-o pe Ellen. După ce-i făcu pe bărbaţi să priceapă, în felul acesta, atât de expresiv, că cea mai mică mişcare a lor va pune în pericol viaţa tinerei femei, se mulţumi să păstreze, în timpul scenelor următoare, o tăcere dispreţuitoare. Purtarea aceasta îngăduitoare, cu totul neaşteptată din partea lui Weucha, dădu răgaz *trapper*-ului şi tovarăşilor săi să-şi concentreze toată atenţia asupra celor ce se petreceau sub ochii lor.

Mahtoree luă asupră-şi organizarea întregii acţiuni. Hotărî până-n cele mai mici amănunte rolul ce avea să-l

îndeplinească fiecare războinic, ca unul ce cunoştea la perfecţie însuşirile oamenilor săi, iar ordinele lui fură executate cu tot respectul şi repeziciunea cu care războinicii indieni sunt obişnuiţi să-şi asculte şeful în momente de grea cumpănă.

Pe unii îi trimise spre stânga, pe alţii spre dreapta; şi fiecare om se îndepărta în felul acela tăcut şi iute, caracteristic triburilor indiene, până când îşi ocupară cu toţii poziţiile indicate, în afară de doi luptători, cărora le revenise cinstea de a rămâne în preajma şefului. După ce toţi ceilalţi se făcură nevăzuţi, Mahtoree se întoarse spre cei aleşi şi le dădu a înţelege, printr-un semn, că momentul hotărâtor, momentul în care planul întocmit de el trebuie pus în practică, sosise. Renunţară la uşoara puşcă de vânătoare, mai mică decât carabina, purtată de fiecare potrivit rangului său, apoi începură să-şi lepede rând pe rând hainele lor grele, rămânând, în cele din urmă, asemenea unor statui întunecate şi fioroase, în veşmântul pe care li-l dăruise natura. Mahtoree îşi cercetă tomahawkul, îşi pipăi cuţitul din teaca lui de piele, îşi strânse brâul ornamentat cu scoici, numit wampum, şi-şi controlă şireturile încălţărilor împodobite din belşug cu franjuri, ca nu cumva să-l stânjenească în acţiunea pe care-o avea de întreprins. Pregătit astfel din toate punctele de vedere, şi gata pentru fapta lui îndrăzneaţă, şeful teton dădu semnalul de plecare. Cei trei oameni înaintară către tabăra călătorilor noştri până ce, în noaptea întunecată care-i învăluia, siluetele lor negre începură să devină din ce în ce mai greu de urmărit de ochii prizonierilor. Pe urmă se opriră, uitându-se cu multă prevedere în jur, ca nişte oameni care judecă şi cântăresc bine lucrurile înainte de-a face pasul hotărâtor. După care se afundară în iarba deasă din prerie şi dispărură cu totul.

Nu-i greu de imaginat deznădejdea şi spaima celor ce urmăriseră aceste ameninţătoare manevre, de rezultatul

cărora era strâns legată atât soarta lor cât şi a celorlalţi călători. Chiar dacă Ellen avea pricină să nu se simtă la largul ei în mijlocul familiei în care cititorul a întâlnit-o pentru prima oară, sensibilitatea caracteristică sexului, dar poate şi unele urme de duioşie, dăruiseră membrilor acestei familii un loc statornic în inima ei. Aşa că, de câteva ori se simţi ispitită să înfrunte până şi primejdia îngrozitoare ce plutea deasupra capului ei, aceea de a fi ucisă de tomahawkul lui Weucha, pentru ca, ridicându-şi vocea, la drept vorbind neputincioasă, să-i vestească despre ceea ce-i pândeşte. Pornirea îi era atât de puternică şi de firească, încât numai mustrările lui Paul Hover, repetate în şoaptă, izbutiră s-o oprească. Prima lui grijă se îndrepta, bineînțeles, către gingaşa lui tovarăşă; dar, în pieptul puternic şi neînfricat al acestui om al pădurilor, faptul că-şi dădea bine seama de primejdia ce-o ameninţa era întovărăşit de o emoţie sălbatică, însă nu neplăcută. Cu toate că era şi mai puţin legat de emigranţi decât Ellen, dorea şi el să audă detunătura carabinelor lor şi, în cazul când i s-ar fi ivit prilejul, ar fi fost primul care-ar fi alergat să-i ajute. Erau, într-adevăr, momente când îi venea foarte greu să reziste pornirii de-a o lua la goană, pentru a-i trezi pe emigranţi din somnul fără de griji în care erau cufundaţi; dar îi era de ajuns să arunce o singură privire asupra lui Ellen şi redevenea prudent. Numai *trapper*-ul rămase calm şi cu atenţia încordată, ca şi cum siguranţa şi bunăstarea personală nu i-ar fi fost ameninţate prin nimic. Ochii lui veşnic ageri urmăriră totul, ca un om mult prea obişnuit cu primejdia pentru a-şi simţi sufletul tulburat atât de uşor; privirea-i oglindea hotărârea lui neclintită de-a folosi cea mai mică scăpare a inamicului.

În timpul acesta, luptătorii tetoni continuară să înainteze spre tabăra emigranţilor. La adăpostul ceții ce suia către coama dealurilor, începură să se târască prin iarba încâlcită, asemenea unor şerpi vicleni, care se furişează spre viitoarea

victimă, până când ajunseră acolo de unde înaintarea le cerea să fie cu ochii în patru. Numai Mahtoree singur îşi înălţa din când în când capul negricios şi fioros deasupra ierburilor, forţându-şi privirea să străpungă întunericul care-i despărţea de desişul unde se adăposteau emigranţii. Ceea ce află în cele câteva clipe când se uită spre tabără, la care trebuie să se adauge şi informaţiile culese cu prilejul primei lui cercetări, făcu din el adevăratul stăpân al locului unde se aflau membrii familiei lui Ishmael, cu toate că nu le cunoştea încă nici numărul, nici mijloacele de apărare.

Truda lui de-a intra în stăpânirea acestor date atât de importante, de care avea neapărată nevoie, fu zădărnicită de desăvârşita tăcere ce învăluia tabăra şi o făcea să pară mai curând un lăcaş al morţilor. Prea prevăzător şi neîncrezător ca să se bizuie în asemenea momente pe alţii, poate mai puţin hotărâţi şi tari ca el, porunci celor doi tovarăşi ai săi să rămână acolo unde se găseau şi-şi continuă expediţia de unul singur.

Mahtoree începu să înainteze foarte încet, ceea ce pentru un om mai puţin obişnuit cu asemenea exerciţii, ar fi părut un lucru tare obositor. Dar nici mersul şarpelui viclean nu e mai sigur şi mai tăcut decât felul în care se apropia el de ţintă. Târându-şi, rând pe rând, câte un picior, el îşi trăgea trupul prin iarbă unduitoare şi se oprea după câteva mişcări, pentru a înăbuşi orice sunet care le-ar fi putut da de veste celor din tabără că se apropie cineva, în cele din urmă, izbuti să iasă din zona luminată de razele slabe ale lunii şi să se furişeze în umbra desişului, cu care nu numai că făptura lui întunecată se contopea, dar obiectele ce-l înconjurau deveneau mult mai vizibile pentru ochii lui ageri şi pătrunzători.

Aici tetonul făcu un popas mai lung, cercetând terenul pentru o ultimă dată şi cât mai temeinic. Locul unde se afla îi îngăduia să îmbrăţişeze cu privirea toată tabăra, cu cortul, căruţele şi culcuşurile ei; iar aceasta oferea încercatului

războinic ceea ce s-ar putea numi o cheie, cu ajutorul căreia îşi dădea seama, destul de bine, care erau adevăratele forţe ale emigranţilor. O linişte desăvârşită domnea peste tabără, ca şi cum oamenii şi-ar fi ţinut până şi respiraţia pentru a dovedi, astfel, deplina lor încredere. Şeful indian îşi lipi capul de pământ şi ascultă cu luare aminte. Şi era gata să-l ridice din nou, dezamăgit, când îi ajunse în urechi respiraţia adâncă şi sacadată a unui emigrant cu somnul mai uşor. Indianul era prea priceput în ale înşelătoriei ca să poată cădea victimă vreunui vicleşug. Ştia însă că sunetul nu-i prefăcut, asta după tremurul specific al respiraţiei, şi nu mai şovăi nici o secundă.

Un bărbat cu nervii mai puţin tari decât ai fiorosului şi neînvinsului Mahtoree ar fi fost foarte impresionat gândindu-se la primejdia pe care o înfrunta cu atâta dârzenie. Faima acelor îndrăzneţi aventurieri albi, care pătrunseseră de-atâtea ori în desişurile locuite de poporul lui, îi era bine cunoscută; dar în timp ce se apropia, cu respectul şi precauţia ce ţi-o inspiră întotdeauna un adversar curajos, se simţea totuşi mânat şi de duşmănia răzbunătoare a indianului plin de ură faţă de invaziile nelegitime ale străinului.

Schimbându-şi direcţia, tetonul porni drept spre marginea, tufişului. Îşi atinse ţinta viu şi nevătămat, apoi se ridică puţin, pentru a supraveghea cu mai multă uşurinţă, împrejurimile. O singură clipă fu de ajuns şi Mahtoree îşi, şi dădu seama unde se află călătorul care dormea atât de liniştit.

Cititorul şi-a dat, cred, seama că sălbaticul ajunsese în imediata apropiere a unuia din cei doi fii ai lui Ishmael, care fuseseră însărcinaţi cu supravegherea taberei lor singuratice.

Când se convinse că nu-i în pericol de-a fi descoperit, indianul se ridică din nou şi porni înainte; apoi îşi plecă, faţa lui întunecată peste faţa celui adormit, privindu-l în felul acela ciudat şi maliţios, în care îşi privesc reptilele victima înainte de-a le da lovitura de graţie. Mulţumit în cele din urmă cu cercetarea făcută, care-i dezvăluise întreaga fire a străinului,

Mahtoree era gata să se întoarcă înapoi, când o uşoară mişcare făcută de cel adormit îi dădu de ştire că tânărul e pe cale să se trezească. Sălbaticul puse mâna pe cuţitul ce-i atârna de cingătoare şi-l îndreptă, numaidecât cu vârful spre pieptul emigrantului; pe urmă, schimbându-şi hotărârea cu repeziciunea gândurilor sale iuţi ca fulgerul, se ascunse în dosul trunchiului doborât de care se rezema tânărul şi rămase în umbra copacului, tot aşa de întunecat, de încremenit şi de nesimţitor ca şi lemnul însuşi.

Leneşa santinelă îşi deschise ochii grei de somn şi-şi întoarse privirea, pentru o clipă, spre cerul înnorat; apoi, după ce se întinse în voie, se sculă de lângă trunchiul de care se sprijinise. Pe urmă începu să se uite de jur împrejur, cu mare băgare de seamă, plimbându-şi privirea prostănacă peste tabăra învăluită în ceaţă, ca până la urmă să şi-o pironească într-un punct îndepărtat, undeva în prerie. Dar neîntâlnind nimic mai interesant decât peisajul binecunoscut al câmpiei, format din ridicături şi văi înguste, îşi adună din nou privirea-i somnoroasă, îşi schimbă poziţia şi se tolăni iarăşi lângă buturugă, de data asta întorcând cu totul spatele primejdiosului său vecin. Tetonul rămase îndelung îngrijorat şi cufundat într-o tăcere neplăcută, mai înainte ca respiraţia adâncă a călătorului să-l asigure c-a purces din nou în ţara viselor. Sălbaticul era mult prea îngrijorat de posibilitatea vreunei prefăcătorii ca să se încreadă cu totul în aceste prime manifestări ale somnului. Dar oboseala unei zile întregi de muncă neobişnuit de grea doborî definitiv santinela, aşa că Mahtoree nu mai stătu la îndoială. Mişcarea cu care se ridică în genunchi fu atât de liniştită şi prevăzătoare, încât chiar şi un observator vigilent ar fi stat pe gânduri înainte de-a se convinge că, într-adevăr, s-a mişcat. Dar adevărul e că şeful dakota îşi schimbă totuşi poziţia şi se apleacă asupra duşmanului său, fără a face mai mult zgomot decât foşnetul frunzelor în pala de vânt ce trecea peste tufişurile de lângă el.

Mahtoree se simţi acum stăpân pe soarta celui adormit şi, în timp ce cerceta, plin de entuziasm, proporţiile şi formele atletice ale tânărului, căci asemenea calităţi trezeau întotdeauna un sentiment de admiraţie în pieptul sălbaticilor, pregătea cu foarte mult sânge rece distrugerea acelui izvor dătător de viaţă, fără de care impunătoarea statură a albului nu mai însemna absolut nimic. După ce găsi locul unde se afla inima tânărului, dându-i îmbrăcămintea la o parte, îşi ridică arma pentru a-şi uni forţa cu îndemânarea în lovitura ameninţătoare pe care se pregătea s-o dea, când emigrantul, aruncându-şi braţul puternic spre spate, expuse privirii lui Mahtoree masa impresionantă a muşchilor săi. Tetonul, înţelept şi prevăzător, se opri. Îşi dădu seama, cu instinctul lui fără greş, că somnul reprezintă pentru el o garanţie mai mare decât însăşi moartea. Căci mintea lui ageră îl făcu să priceapă că cel mai mic zgomot, cât şi zbaterile cu care un asemenea trup se va despărţi probabil de viaţă îl vor pune într-o mare primejdie. Privi înapoi spre tabără, îşi întoarse capul spre desiş, iar pe urmă îşi aruncă privirea-i arzătoare spre preria sălbatică şi tăcută. Plecându-se iarăşi spre victima, al cărei sfârşit fusese amânat doar, şi convingându-se că doarme adânc, îşi părăsi planul dinainte, dar numai pentru a întrebuinţa o tactică ceva mai puţin periculoasă.

Mahtoree plecă la fel de liniştit şi precaut cum venise. De data asta porni însă în direcţia taberei, prelingându-se de-a lungul tufişurilor care-i puteau servi drept refugiu la cea mai mică alarmă. Atenţia îi fu atrasă pe dată de conturul cortului. După ce-l cercetă pe dinafară cu mare atenţie, ascultând cu deosebită încordare orice sunet care l-ar fi putut ajuta să tragă anumite concluzii, sălbaticul îndrăzni să ridice un colţ al pânzei şi să-şi bage capul înăuntru. Dură cam un minut până să-şi retragă capul din cort, după care şeful teton rămase câtva timp pe gânduri, ţintuit locului. Se smulse însă numaidecât din visare, se aşeză iar pe brânci şi îşi vârî din

nou capul înăuntrul cortului. Această a doua cercetare se prelungi mai mult ca prima şi, probabil, fu de şi mai rău augur. Dar luă şi aceasta sfârşit, ca orice lucru, iar scânteietoarea privire a sălbaticului încetă să mai scruteze tainele acelui loc.

Mahtoree se dădu înapoi cu câţiva iarzi şi porni încet spre mormanul de lucruri care se afla în mijlocul taberei; dar înainte de-a ajunge acolo, se opri iar. Făcu o nouă pauză şi privi înapoi spre cortul singuratic, ca şi cum s-ar fi întrebat dacă trebuie să se mai întoarcă sau nu. Dar acel *chevaux-de-frise* improvizat din crengi se afla la un braţ de el, iar faptul că dăduse peste ceva ce aducea a măsură de apărare, vestind prezenţa unor lucruri de preţ, îi ispiti cu prea multă putere lăcomia şi îl hotărî să înainteze.

Trecerea sălbaticului printre crengile subţiri şi fragile ale plopilor canadieni nu poate fi asemuită decât cu lunecarea unduitoare şi liniară a unei reptile, de la care învăţase viclenia şi felul de a se târî. Când, în cele din urmă, ajunse în apropierea ţintei râvnite, tetonul începu prin a se familiariza cu mediul înconjurător şi se arătă destul de prevăzător pentru a-şi deschide un drum care să-i înlesnească o retragere sigură şi rapidă. Pe urmă se ridică în picioare şi străbătu tabăra, asemenea unui geniu al răului, căutând parcă ceva sau pe cineva, pentru a-l sacrifica cât mai repede scopurilor lui îngrozitoare. Descoperi iute adăpostul unde dormeau femeia şi copilaşii ei, trecu pe lângă mai multe trupuri uriaşe, întinse în culcuş de ramuri, trupuri care, spre norocul lui, zăceau în totală inconştienţă, când ajunse deodată în locul unde se găsea întins Ishmael. Era cu neputinţă ca un om atât de ager la minte ca Mahtoree să nu priceapă că cel care se afla în momentul acela în puterea lui era personajul cel mai de seamă dintre toţi călătorii. Rămase mai mult timp aşa, şovăitor, aplecat asupra trupului herculean al emigrantului adormit, în timp ce mintea lui cântărea sorţii de izbândă ai

acţiunii spre care pornise.

Îşi băgase cuţitul în teacă dar, mânat de gândurile lui iuţi şi impulsive, era ispitit să şi-l scoată din nou, când Ishmael se întoarse deodată în culcuş şi întrebă, cu o voce aspră, cine-i cel pe care l-a zărit mişcându-se, printre pleoapele abia întredeschise. Nimic n-ar putea demonstra mai mult spontaneitatea şi viclenia unui sălbatic decât ceea ce săvârşi Mahtoree pentru a ieşi din situaţia aceea atât de primejdioasă. Imitând modulaţiile dure şi de neînţeles pe care le auzise, sălbaticul se aruncă greoi la pământ, prefăcându-se că doarme. Cu toate că Ishmael văzu toată manevra, era prea abrutizat de somn, iar şiretlicul indianului prea îndrăzneţ şi prea bine executat ca să nu aibă urmările dorite. Somnorosul părinte închise din nou ochii şi căzu, după câtva timp, într-un somn adânc, în timp ce în mijlocul familiei sale se afla un ins atât de viclean.

Era nevoie ca tetonul să rămână în poziţia în care căzuse timp de câteva momente lungi şi grele, pentru a se asigura că nu mai e spionat. Cu toate că trupul lui zăcea nemişcat, mintea lui ageră nu trândăvea, aşa că folosi acest răgaz pentru a ticlui un plan prin care să poată intra în stăpânirea întregii tabere, cu oameni şi lucruri, cu tot. În clipa în care se convinse că se află în siguranţă, neobositul sălbatic se puse din nou în mişcare. De data asta îşi făcu drum spre micul ţarc care adăpostea animalele domestice, târându-se pe pământ, ca şi mai înainte, în felul acela suplu şi prevăzător al şarpelui.

Primul animal care-i ieşi înainte îl sili să zăbovească destul de mult, ceea ce era foarte primejdios. Animalul, obosit, dându-şi probabil seama, prin tainicele lui instincte, că în acele câmpii nesfârşite singurul lui oblăduitor e omul, se arătă cât se poate de supus, ca şi cum destinul lui ar fi fost acela de-a se supune cercetării amănunţite a indianului. Mâna tetonului trecu peste blana moale a animalului, peste capul mătăsos şi membrele lui graţioase, cu o curiozitate

nestăpânită; dar până la urmă îl părăsi, deoarece nu-i găsea nici un fel de întrebuinţare, mai cu seamă că nu-i trezea nici măcar pofta de mâncare. Dar de îndată ce ajunse printre animalele de povară, răsplata, lui se vădi foarte mare, şi trebui să facă sforţări uriaşe ca să-şi stăpânească exclamaţiile de bucurie care erau gata-gata să-i scape de pe buze. Aici uită toate primejdiile prin care trecuse până să ajungă acolo şi toată precauţia şi prevederea acestui războinic încercat dispărură pentru moment, făcând loc exaltării.

CAPITOLUL V

O, vrednic tată, ce-avem de pierdut?
— Legea
Ne e-mpotrivă. Să-ngăduim, deci, Unui boţ fudul de carne să ne-nfrunte? Fii jude şi călău!
(Cymbeline)

În timp ce războinicul teton îşi îndeplinea misiunea cu toată dibăcia ce-i stătea în fire, prin preria fără de sfârşit nu se auzi nici măcar un sunet. Ceilalţi sălbatici din grup rămăseseră nemişcaţi acolo unde se găseau, aşteptând cu răbdarea binecunoscută a băştinaşilor semnalul de luptă. Pentru ochii neliniştiţi şi profund interesaţi ai celor care ocupau mica ridicătură descrisă mai sus, ca fiind locul unde se aflau prizonierii, scena înfăţişa doar panorama solemnă a acelor imense câmpii vag luminate de razele lunii, ascunsă uneori printre nori. Locul taberei era marcat doar printr-o umbră ceva mai compactă, fiind aşezată mai la vale de crestele valurilor nesfârşite, scăldate din loc în loc de lumina lăptoasă a lunii. Iar restul priveliştii nu era decât un deşert fără margini, maiestuos şi tăcut.

Dar celor care ştiau atât de bine ce se ascunde sub acea mantie a tăcerii şi a nopţii, priveliştea aceasta le trezea cele mai puternice emoţii. Neliniştea lor creştea treptat, mai cu seamă că minutele treceau fără ca cel mai mic zgomot să sfâşie tăcerea şi întunericul care învăluiau tabăra. Respiraţia lui Paul devenise mai lungă şi mai adâncă, iar Ellen tremura mai tare ca înainte, simţind cum îi freamătă tot trupul, deşi se rezemase de braţul tânărului în căutarea unui sprijin.

Despre şubreda onestitate a lui Weucha, ca şi despre slăbiciunea de care dăduse dovada până atunci, am vorbit

mai înainte. Aşa că cititorul n-are de ce să se mire când va afla că a fost cel dintâi, care a uitat regulile de purtare pe care le impusese el însuşi. Chiar în clipa în care cititorul l-a lăsat pe Mahtoree cercetând, îmbătat de fericire, numărul şi calitatea vitelor lui Ishmael, omul însărcinat cu paza prizonierilor îşi îngădui răutăcioasa plăcere de a-i tortura tocmai pe cei pe care avea datoria să-i apere. Plecându-şi capul întunecat aproape de urechile *trapper*-ului, sălbaticul mârâi mai curând decât şopti:

— Dacă marele şef teton va pieri de mâna cuţitelor-lungi, vor muri şi tinerii şi bătrânii.

— Viaţa e darul lui Wahcondah[1], răspunse *trapper*-ul, cu un calm desăvârşit. Luptătorul lemn-ars trebuie să se supună legilor sale la fel ca şi ceilalţi copii ai săi. Oamenii mor în clipa pe care o alege el şi nici un dakota nu-i va putea schimba ceasul.

— Priveşte! spuse sălbaticul, plimbându-şi lama cuţitului prin faţa prizonierului. Weucha sau Wahcondah e totuna pentru un câine ca tine.

Bătrânul îşi ridică ochii spre faţa fioroasă a paznicului său şi, preţ de-o frântură de secundă, din orbitele lui adânci ţâşni o lucire plină de adânc şi sincer dezgust; dar ea se stinse numaidecât, şi-n ochi i se citea de astă dată milă, dacă nu chiar tristeţe.

— De ce un om trebuie să îndure atâta din partea unui sălbatic lipsit de raţiune? spuse el apoi în englezeşte, pe un ton mult mai ridicat decât cel pe care-l întrebuinţase Weucha. Acesta însă, profitând de jignirea pe care i-o adusese captivul său îl apucă fără să vrea, de pletele-i albe ce-i ieşeau de sub bonetă şi era gata-gata să-şi plimbe ascuţişul cuţitului la rădăcinile lor, când izbucni un urlet prelung, multiplicat pe dată de întinderea fără margini, ca şi cum mii de demoni şi-ar fi deschis gâtlejurile în acelaşi timp. Weucha îşi puse cuţitul la

[1] Denumirea marelui spirit al indienilor

loc şi scoase un strigăt de bucurie sălbatică.

— Acum, strigă Paul, nemaiputându-şi frâna nerăbdarea, acum, bătrâne Ishmael, e momentul să arăţi ce înseamnă să ai în vine sânge din Kentucky! Trageţi în jos, băieţi, căci pieile roşii sunt pitite prin ierburi!

Vocea însă i se pierdu, sau trecu neobservată în mijlocul urletelor şi chiotelor care izbucniseră între timp din toate aproape cele cincizeci de guri câte se aflau în jurul lui. Paznicii rămaseră mai departe lângă prizonieri; lucru ce le venea însă tare greu, căci era ca şi cum ai fi vrut să ţii caii pe locul de plecare, după ce s-a dat semnalul pentru începerea cursei. Îşi agitau braţele prin aer ca nebunii şi săreau pe loc, continuând să scoată strigătele cele mai sălbatice; semănau mai curând cu nişte copii din cale-afară de veseli decât cu nişte oameni în toată firea.

În toiul dezordinii şi tumultului aceluia, se auzi un zgomot gâfâit, asemănător cu zgomotul care precede trecerea unei cirezi de bizoni; pe urmă apărură cireada şi turma lui Ishmael — un singur grup compact de animale zăpăcite şi îngrozite.

— Au furat toate vitele, spuse *trapper*-ul, privind cu atenţie. Tâlharii l-au lăsat numai cu cămaşa pe el! Nici nu-şi termină însă vorba, că cireada apăru pe micul povârniş, gonind în direcţia prizonierilor, urmată de o bandă de demoni întunecaţi la înfăţişare, care-o mânau din urmă ca nişte smintiţi.

Agitaţia molipsi şi caii tetonilor, căci aceştia erau deprinşi să ia şi ei parte la tumultul patimilor dezlănţuite ale stăpânilor lor, aşa că paznicii abia-i putură ţine în frâu.

În clipa aceea, când privirea tuturor era aţintită asupra vălmăşagului de oameni şi animale, *trapper*-ul smulse cuţitul din mâinile neobositului său gardian cu o forţă pe care vârsta lui înaintată părea s-o dezmintă şi tăie, dintr-o singură mişcare, chinga de piele ce ţinea întreaga turmă la un loc. Animalele începură să sforăie de bucurie şi groază şi,

începând să bată pământul cu copitele, porniră razna, prin preriile nesfârşite, apucând încotro vedeau cu ochii.

Weucha se aruncă asupra inamicului cu cruzimea şi repeziciunea unui tigru. Se repezi după cuţitul ce-i fusese răpit atât de brusc, căută cu o grabă neputincioasă mânerul *tomahawkului* şi în acelaşi timp îşi aţinti privirea asupra turmei, care zbura parcă. Lupta ce se dădu în sufletul lui, între setea de răzbunare şi lăcomie, fu scurtă, dar straşnică. Lăcomia câştigă însă, până la urmă, sufletul acestui sălbatic, cu patimile lui josnice ajunse de pomină, şi puţin timp se scurse din clipa când animalele începuseră să fugă şi până când paznicii se hotărâră cu toţii şi, trecând numaidecât la faptă, începură să le urmărească. *Trapper*-ul continuă să-şi înfrunte duşmanul cu un desăvârşit calm, în cele câteva secunde de nesiguranţă care se scurseră după gestul lui îndrăzneţ, până la hotărârea lui Weucha de a-şi urma tovarăşii: după aceea, arătând spre convoiul întunecat, zise râzând în felul lui caracteristic:

— O lovitură în cap ar fi fost cea mai uşoară răsplată pentru cel care-ar fi îndrăznit să facă asemenea lucru faţă de-o santinelă creştină; dar iată că tetonul o ia razna după calul lui, crezând că două picioare pot face acelaşi lucru ca patru. Şi, cu toate astea, păgânii vor pune mâna, până la apusul zilei de mâine, pe toate animalele, fiindcă e vorba de-o luptă între instinct şi înţelepciune. O înţelepciune cam slăbănoagă, e drept; dar într-un indian sălăşluiesc multe daruri bărbăteşti. Indienii delaware, de pildă, sunt tot piei roşii, dar America poate fi mândră de ei; din poporul acesta puternic n-au mai rămas însă, în momentul de faţă, decât puţini oameni, risipiţi şi ei ici-colo. Da, călătorul nostru poate rămâne acolo unde se găseşte; are apă îndeajuns, cu toate că natura şi-a bătut joc de plăcerea lui de a tăia copacii şi de a lăsa pământul gol. Oricum, şi-a văzut animalele pentru cea din urmă oară; ori dacă nu, sunt un ageamiu în ceea ce priveşte obiceiurile

indienilor sioux.

— N-ar fi mai bine să ne unim cu cei din tabăra lui Ishmael? întrebă căutătorul de miere. Cred c-are să fie o luptă în toată legea pe chestia asta, dacă nu cumva bătrânul s-o fi preschimbat dintr-o dată în iepure

— Nu, nu-nu! exclamă grăbită Ellen.

Dar fu oprită de *trapper,* care-şi puse mâna cu gingăşie peste gura fetei, în timp ce-i răspundea:

— Sst! Ssst! sunetul vocilor ne poate pune viaţa în primejdie! Prietenul dumitale, continuă bătrânul, întorcându-se spre Paul Hover, e un om îndeajuns de curajos?

— Te rog să nu-i spui colonistului aceluia prietenul meu, îl întrerupse tânărul. Niciodată n-am fost în cârdăşie cu unul care nu e-n stare să-şi pună trupul şi sufletul la bătaie pentru ţara care l-a hrănit.

— Bine, bine! Să-i zicem atunci cunoştinţă. E în stare să-şi apere bunurile, cu toată forţa,, prin plumb şi pulbere?

— Bunurile lui? Ba şi ceea ce nu-i al lui! Ai putea să-mi spui, bătrâne *trapper,* cine oare a ţinut puşca ce-a pus capăt zilelor locţiitorului de şerif, atunci când a vrut să alunge ceata aceea de haimanale, care se strânseseră şi-aveau chef de bătaie, lângă Buffalo, acolo în bătrânul Kentucky? Eu urmărisem, în ziua aceea, o frumuseţe de roi până la scorbura unui fag uscat, iar jos, la rădăcinile lui, zăcea omul legii cu o gaură în dreptul inimii, în locul unde-şi purta legitimaţia, crezând pesemne c-o bucăţică de pergament e o pavăză îndeajuns de puternică împotriva gloanţelor unui colonist. Nu, Ellen, nu trebuie să te necăjeşti, fiindcă nu s-a putut dovedi niciodată nimic, şi-apoi se mai găseau prin împrejurimi încă vreo cincizeci de oameni care se bucurau şi ei de-aceeaşi faimă.

Biata fată se cutremură şi făcu o mare sforţare ca să-şi înăbuşe suspinul care-i scăpă totuşi, parcă din adâncul sufletului.

Trapper-ul fu cât se poate de mulţumit căci în cuvinte puţine dar limpezi, tânărul îl făcuse să-şi dea seama de firea emigranţilor, aşa că nu mai puse nici o întrebare în ce priveşte graba cu care-şi va răzbuna Ishmael pierderile, ci zăbovi cu gândul în jurul ultimelor întâmplări, cântărindu-le potrivit îndelungatei lui experienţe.

— Fiecare din noi cunoaştem firele care ne leagă de aproapele nostru, răspunse el; e foarte supărător că limba, cunoştinţele, bunurile şi culoarea pielii sapă asemenea prăpastie între oameni, cu toate că sunt copiii aceluiaşi părinte. Dar, continuă el, sărind pe neaşteptate la altceva, lucru destul de obişnuit pentru el, fiindcă aici este vorba de ceva care e mai aproape de luptă decât de predică, să ne pregătim pentru ceea ce-ar putea să vină. Sst! aud mişcare în vale, aşa c-am putea fi văzuţi.

— Se porneşte familia, strigă Ellen cu un tremur în glas care trăda tot atâta frică la apropierea prietenilor ei, cât arătase şi în faţa duşmanilor. Du-te, Paul, părăseşte-mă! Tu, cel puţin, n-ai voie să fii văzut.

— Dacă te-aş părăsi, Ellen, în pustietatea asta, înainte de a te şti în siguranţă lângă bătrânul Ishmael, aş merita să nu mai aud zumzet de albină sau, ceea ce e şi mai rău, să le pierd urma când roiesc în altă parte.

— Uiţi de bătrânul ăsta atât de bun. El n-o să mă părăsească, aşa că nu rămân singură; şi-apoi, noi ne-am mai despărţit o dată, şi asta într-un loc mult mai singuratic ca cel de-aici.

— Niciodată! Indienii se pot întoarce dintr-o clipă într-alta; şi ce se va întâmpla atunci cu tine aici, la jumătatea drumului către Munţii Stâncoşi, fără ca nimeni să aibă cunoştinţă de calea pe care vei apuca? Ce crezi, bătrâne *trapper,* cât timp ar mai putea trece înainte ca aceşti tetoni, aşa cum îi numeşti tu, să se întoarcă pentru a lua şi ceea ce-a mai rămas din averea lui Ishmael?

— Nu te teme de ei, răspunse bătrânul, râzând din nou, în felul acela ciudat. Îmi pun capul că diavolii aceia or să mai alerge după animalele lor încă vreo şase ore. Ascultă! Îi poţi auzi chiar în clipa asta, jos, în văile acoperite cu sălcii! Sunt nişte adevăraţi indieni sioux şi or să zboare ca nişte elani. Sst! Culcaţi-vă iarăşi în iarbă! Jos cu voi! Sunt doar o biată făptură de lut şi am auzit ţăcănitul unui trăgaci!

Trapper-ul nu le lăsă nici timp cât să şovăie, că-i şi trase după el în iarbă, unde fură cu desăvârşire înghiţiţi de ceaţa care împânzise preria. Şi avură mare noroc că bătrânul vânător îşi păstrase întreaga ascuţime a simţurilor, ca şi agerimea mişcărilor. Căci abia izbutiseră să se culce la pământ, că în urechile lor şi răsună zgomotul bine cunoscut al detunăturii aceleia scurte, specifică armelor din vest, iar în aceeaşi secundă peste capetele lor şuieră şi plumbul blestemat.

— Bravo, voinicilor! Bravo, os bătrân! şopti Paul, al cărui neastâmpăr nu putea fi domolit de nici un pericol şi de nici o împrejurare; o salvă bine ţintită, aşa cum şi-ar dori s-o audă oricine când se află cu mâna pe trăgaci. Ce zici, bătrâne *trapper?* Pare a fi un război pe trei fronturi. Să le răspund c-o salvă tot aşa de izbutită ca şi a lor?

— Nu le răspunde cu nimic, în afară de vorbe bune, rosti grăbit bătrânul; altfel sunteţi pierduţi amândoi.

— Nu cred c-ar schimba cu ceva faptul că le-aş răspunde cu gura şi nu cu arma, spuse Paul cu un ton pe jumătate glumeţ, pe jumătate amar.

— În numele cerului, vezi să nu te audă! strigă Ellen. Du-te, Paul, du-te, acum poţi pleca fără grijă.

Împuşcăturile începură să curgă cu nemiluita, solii lor erau din ce în ce mai aproape, aşa că Ellen fu silită să tacă, nu atât din precauţie, cât de groază.

— Trebuie să se termine şi cu asta, spuse *trapper*-ul, ridicându-se cu demnitatea unui om preocupat numai de

gravitatea situaţiei în care se găsea. Nu ştiu, copii, de ce vă temeţi de cei pe care-ar trebui să-i iubiţi şi să-i respectaţi, dar trebuie să facem aşa ca să vă salvaţi viaţa. Câteva ore în plus sau în minus nu vor conta prea mult pentru un om care-a lăsat atâţia ani în urmă, aşa că voi porni înainte. Drumul e liber, faceţi aşa cum credeţi că e bine şi Dumnezeu să vă binecuvânteze după inima voastră!

Şi, fără să mai aştepte vreun răspuns, *trapper*-ul începu să coboare îndrăzneţ panta, cu paşii lui egali, fără să şovăie sau să se grăbească, îndreptându-se spre tabără. Razele lunii luminară cu mai multă putere, pentru o clipă, statura lui înaltă şi uscăţivă, dându-le de veste celor din tabără că se apropie de ei. Nepăsător, de altfel, faţă de primejdia momentului, el înainta cu pasul lui liniştit şi măsurat pe drumul ce ducea spre desiş, până când o voce puternică şi ameninţătoare îl opri, întrebându-l:

— Cine-i? Prieten ori duşman?

— Prieten! fu răspunsul; unul care-a trăit prea mult ca să-şi amărască zilele din urmă certându-se.

— Dar nu atât de mult ca să uite vicleniile tinereţii, spuse Ishmael, săltându-şi trupul său imens de lângă trunchiul după care se pitise şi ieşindu-i *trapper*-ului drept în faţă. Bătrâne, ai adus banda asta de diavoli peste noi, iar mâine vei împărţi prada cu ei!

— Ce pierderi aveţi? întrebă calm *trapper*-ul.

— Opt iepe straşnice; iepe mai bune ca ele n-au fost puse la ham niciodată; şi un mânz care face cât treizeci de mânji mexicani, şi încă dintre cei mai frumoşi, tocmai buni să-l poarte în spate pe regele Spaniei. Iar gospodina nu mai are nici un animal cu copita despicată pentru lapte şi pentru lână; şi cred că până şi râmătorii, oricât s-ar mişca ei de greu, cutreieră acum preriile. Şi acum, străine, adăugă el lovind cu carabina pământul bătătorit în aşa fel încât ar fi vârât frica în orice om mai puţin hotărât decât *trapper*-ul, spune câte din

animalele astea vor trece în stăpânirea ta?

— Cai nu mi-am dorit niciodată, şi nici nu m-am folosit de ei, cu toate că puţini oameni au umblat atât cât am umblat eu pe pământurile fără de margini ale Americii, aşa bătrân şi lipsit de vlagă cum par. Dar puţine foloase îţi poate aduce un cal printre dealurile şi pădurile York-ului, ale York-ului pe care-l ştiu eu, dar care tare mă tem că nu mai este; iar în ceea ce priveşte hainele făcute din lână şi laptele de vacă, n-am avut niciodată asemenea năzuinţe de femeie. Animalele de pe câmpii îmi dau hrană şi îmbrăcăminte. Căci socot că nici un veşmânt nu-i mai bun decât pielea unei căprioare, şi nici o hrană mai gustoasă decât carnea ei.

Sinceritatea şi simplitatea cu care-şi apăra *trapper*-ul cauza nu fură zadarnice, deşi, în ciuda minţii lui greoaie, emigrantul îşi ieşise până într-atâta din fire, încât putea izbucni dintr-o clipă într-alta. Asculta însă ca un om care avea anumite îndoieli.

— Vorbele-ţi sunt pline de înţelepciune, mormăi el în cele din urmă; dar, după judecata mea, prea avocăţeşti pentru un vânător cinstit.

— Nu vreau să fiu nimic mai mult decât un *trapper,* îl întrerupse bătrânul cu demnitate.

— Vânător sau *trapper,* nu văd unde-i deosebirea. Eu am venit, moşule, în locurile astea fiindcă legea mă apăsa cam tare şi fiindcă nu-mi plac vecinii care nu-s în stare să pună capăt unei neînţelegeri fără să se înfăţişeze înaintea unui judecător şi a altor doisprezece oameni; dar n-am venit ca să fiu jefuit de bunul meu, iar după asta să-i mai şi mulţumesc hoţului.

— Cel ce are îndrăzneala să înainteze atât de mult în prerie trebuie să se deprindă cu obiceiurile proprietarilor ei.

— Proprietari! repetă colonistul, ursuz. Am acelaşi drept asupra acestor pământuri ca oricare dintre guvernatorii celorlalte state. Ai putea să-mi spui, moşule, unde se află

acea lege sau dreptul ce hotărăşte că un om poate avea o bucată de pământ, un oraş ori un comitat întreg pentru folosul lui propriu, iar altul trebuie să cerşească pentru palma de pământ în care-şi va săpa groapa? Asta e un lucru nefiresc, şi nu cred să se afle asemenea lege, dar poate că asta e legea ta!

— N-aş putea spune că n-ai dreptate, răspunse *trapper*-ul, care în privinţa aceasta, deşi avea cu totul alte temeiuri, gândea întocmai ca şi colonistul — şi am spus asta întotdeauna, adică ori de câte ori am găsit eu de cuviinţă. Dar animalele tale au fost furate de cei ce sunt stăpâni peste tot ce se află în pustietăţile astea.

— Mai bine-ar sta de vorbă despre asemenea lucruri cu cineva mai înţelept, răspunse colonistul; vocea-i era fioroasă, cu toate că vorbele păreau tot atât de nepăsătoare ca şi cel care le rostea. Socot că sunt neguţător cinstit, ca unul care plăteşte întotdeauna cu moneda cu care a fost plătit şi el. Ai văzut indienii?

— Sigur că i-am văzut; m-au ţinut prizonier în timp ce se furişau în tabără.

— Ar fi fost o faptă tare potrivită pentru un alb şi un creştin, dacă mi-ai fi dat de ştire din vreme, i-o întoarse Ishmael, uitându-se la *trapper* cu coada ochiului, întocmai ca un om care pune la cale un lucru rău. Nu fac parte din cei care spun „vere” oricărui ins care-i iese în cale, dar cred că în împrejurări cum sunt cele de faţă, întâlnirea dintre doi creştini ar trebui să aibă oarecare însemnătate. Dar ce s-a întâmplat, s-a întâmplat şi nu poate fi dres prin vorbe. Hai, ieşiţi din tufişurile voastre, băieţi, nu-i decât bătrânul; a mâncat din pâinea mea şi trebuie să-mi fie prieten, cu toate că am de ce să-l bănuiesc c-a uneltit cu duşmanii mei.

Trapper-ul nu spuse nimic auzind bănuielile jignitoare care i se aruncau în faţă, fără ca celălalt să stea mult pe gânduri şi fără să se ferească nicidecum, cu toate că Ishmael luase

cunoştinţă de explicaţiile pe care i le dăduse.

Ordinul dat de necioplitul colonist stârni pe dată mişcare în tabără. Patru sau cinci dintre fiii săi se înfăţişară numaidecât de după maldărul de pături unde se pitiseră, crezând că cei trei albi, ale căror siluete le zăriseră destul de bine, fac parte din banda indienilor sioux. Fiecare ins care se apropia, lăsându-şi carabina pe umăr, arunca spre străin o privire indiferentă, dar întrebătoare, cu toate că nici unul din ei nu dădu a înţelege c-ar fi curios să afle când a venit şi de ce. Purtarea aceasta se datora însă nu numai firii lor lăsătoare, ci mai ales unor îndelungi şi nenumărate experienţe care-i învăţaseră că, în asemenea împrejurări, cel mai bine e să te ţii deoparte. *Trapper*-ul îndura privirile lor morocănoase şi mute cu cugetul nevinovat şi cu hotărârea unui om tot atât de încercat ca şi ei. Mulţumit, pentru moment, de ceea ce văzuse, cel mai mare dintre băieţi, adică tocmai santinela de a cărei nepăsare profitase cu atâta dibăcie vicleanul Mahtoree, se întoarse spre tatăl lui şi spuse grosolan:

— Dacă omul ăsta e tot ce-a rămas din grupul de pe creastă, atunci nu ne-am risipit gloanţele degeaba.

— Da, ai dreptate, răspunse tatăl, întorcându-se iute spre *trapper,* ca şi când vorbele greoaie ale fiului său i-ar fi deşteptat un gând fugar. Cum se face, străine, că păreai adineauri trei, ori poate că lumina lunii e înşelătoare?.

— Văzându-i pe tetoni alergând în urma vitelor tale prin prerie ca nişte draci împieliţaţi, putea să ţi se pară că sunt şi o mie, prietene.

— Da, unui flăcău din oraş sau unei muieri slăbănoage, cu toate că bătrâna mea Esther nu s-ar speria de-o piele roşie cum nu s-ar speria de-un pui de lup sau de scâncetul unui prunc. Te încredinţez că dacă diavolii ăştia ne-ar fi atacat în plină zi, nevastă-mea ar fi dat năvală în mijlocul lor, iar indienii ar fi priceput numaidecât că n-are chef să-şi împartă

cu ei nici untul şi nici brânza, fără să i se plătească. Dar va veni foarte curând timpul, străine, când dreptatea îşi va spune cuvântul şi fără ajutorul a ceea ce se cheamă lege. Noi facem parte dintr-un neam cu o minte mai înceată, aşa cum se zice destul de des despre noi; înceţi, însă siguri; şi sunt puţini cei care s-ar putea lăuda că lovitura lor n-a fost plătită cu una şi mai vârtoasă din partea lui Ishmael Bush.

— Atunci Ishmael Bush s-a lăsat dus de pornirea aceea care mână şi animalele, în loc să urmeze calea firească a celor din neamul lui, răspunse cu răceală *trapper*-ul*.* Am lovit şi eu de multe ori în viaţa mea, dar niciodată n-am omorât vreo cerboaică fără să am nevoie de carnea ori de pielea ei, şi nici n-am mai simţit vreodată ceea ce am simţit când am lăsat în păduri vreun indian mingo neîngropat, în timpul unei lupte cinstite şi făţişe.

— Cum adică, ai fost soldat, bătrâne *trapper?* Am făcut şi eu câteva recunoaşteri, pe vremea când eram flăcău; şi l-am urmat şi pe Anthony nebunul, prin pădurile de fag; dar se bătea prea mult toba şi se dădeau prea multe ordine în armata lui pentru un om cu firea mea; aşa că l-am părăsit fără să-mi cer măcar ceea ce-mi mai rămăsese din soldă. Ai auzit, sunt sigur, despre un om numit Anthony nebunul, dac-ai trăit printre soldaţi?

— Am luptat sub ordinele lui în ultima mea bătălie, nădăjduiesc să fi fost ultima, răspunse *trapper*-ul, iar în ochii lui adânciţi în orbite trecu parcă o rază de soare, ca şi când acea aducere aminte i-ar fi pricinuit o mare bucurie; dar în secunda următoare privirea i se întunecă, de parcă i-ar fi părut rău c-a fost părtaş la ciocnirile sângeroase din timpul bătăliilor. — Treceam din statele de pe malul mării spre regiunile astea îndepărtate când m-am încrucişat cu armatele lui şi m-am agăţat şi eu de coada trupei, ca orice gură-cască; dar când s-a ajuns la lupte, atunci şi-a făcut datoria şi puşca mea, laolaltă cu celelalte şi, cu toate că e ruşinos, n-am

înţeles niciodată pricina acelor neînţelegeri, aşa cum un bărbat de vârsta asta ar trebui să priceapă ce-l face să răpească semenilor săi viaţa, darul acesta pe care nu-l poate întoarce niciodată!

— Vino, străine, îi spuse emigrantul, a cărui fire aspră se mai îndulcise după ce aflase că luptaseră de aceiaşi parte a baricadei, în timpul crâncenului război din vest; nu-i nevoie de cine ştie ce pricină ca să pornească neînţelegerile dintre creştini şi sălbatici. Mâine vom afla mai multe despre hoţii de cai; noaptea asta nu putem face nimic mai bun sau mai înţelept decât să ne culcăm şi să dormim.

Şi spunând aceasta, Ishmael porni înapoi spre tabăra lui prădată, conducându-l într-acolo şi pe bătrânul *trapper,* a cărui viaţă se aflase într-un mare pericol cu câteva minute mai înainte. Când ajunse în mijlocul familiei sale, explică totul în câteva cuvinte presărate cu înjurături la adresa jefuitorilor, şi-i aduse şi nevestei sale la cunoştinţă ceea ce se întâmplase în prerie; apoi le împărtăşi hotărârea de a-şi recâştiga forţele pierdute, culcându-se şi dormind.

Trapper-ul fu şi el de acord cu această hotărâre şi-şi încropi un culcuş pe grămada de crengi ce i se dădu, cu mai multă linişte decât aceea a unui suveran care se pregăteşte de culcare în palatul său, înconjurat de garda-i înarmată. Bătrânul nu închise însă ochii până nu se convinse că Ellen Wade se află iarăşi în mijlocul femeilor din tabără, şi că prietenul sau iubitul ei, orice-ar fi fost, ţinuse seama de sfatul dat, ferindu-se să fie zărit. După asta adormi, dar aşa cum dorm iepurii, ca orice om obişnuit de multă vreme cu veghea.

CAPITOLUL VI

E-atât de ţanţoş şi de fandosit
Că vorba-i prea săracă să o spună,
(Shakespeare)

Ishmael Bush îşi petrecuse toată viaţa lui, de peste cincizeci de ani, la marginea societăţii. Se lăuda că n-a locuit niciodată într-un loc unde n-ar fi putut doborî, fără să se teamă de nimeni, orice copac văzut din pragul casei sale; că legea n-a prea avut ce căuta în socotelile lui; şi că urechile lui n-au ascultat de bunăvoie dangătul clopotelor. Sforţările i-au întrecut rareori nevoile, deşi se întâmpla ca aceste nevoi să fie numai când şi când împlinite. N-avea respect pentru nici o ştiinţă în afară de cea a medicinii; şi asta fiindcă nu se putea supune niciunui fel de disciplină, în afara celei care venea în directă legătură cu simţurile. Respectul lui pentru această ramură specială a ştiinţei l-a făcut să intre în legătură de prietenie cu un om care se ocupa cu medicina şi a cărui pasiune pentru ştiinţele naturale l-a îndemnat să tragă tot felul de foloase de pe urma pornirii spre emigrare a lui Ishmael. Primi, aşadar, cu toată bunăvoinţa de care era în stare, pe numitul *gentleman* în familia lui, sau mai bine zis sub protecţia lui, şi astfel călătoriră împreună, până departe în prerie, în cea mai perfectă înţelegere. Ishmael îşi felicita deseori soţia pentru asemenea tovarăş, care le va fi de mare folos în noua lor aşezare, acolo unde i-o duce norocul adică, până când familia se va „aclimatiza” cu totul. E drept că cercetările naturalistului i-au abătut câteodată, pentru un timp oarecare, de pe drumul hotărât de emigrant, deşi acesta părea să se orienteze numai rareori şi după altceva în afară de soare.. Cei mai mulţi oameni s-ar fi socotit norocoşi dacă n-ar fi fost de faţă la periculosul atac dat de indienii sioux, aşa

cum s-a întâmplat cu Obed Bat, cum se numea aventurosul *gentleman* mai sus pomenit (ori Battius, denumire care îl făcea fericit), membru al mai multor societăţi ştiinţifice de partea aceasta a Atlanticului.

Cu toate că firea zăbavnică a lui Ishmael nu se trezise încă, el fierbea totuşi de mânie când se gândea la neruşinarea cu care-i călcaseră indienii proprietatea. Adormi însă imediat, fiindcă era ceasul când obişnuia să-şi împrospăteze forţele şi pentru că ştia cât de nevolnice s-ar dovedi orice cercetări făcute în întunericul acela din miez de noapte. Şi apoi îşi dădea seama că situaţia lui era prea nesigură ca să pună în primejdie, pornind în căutarea bunurilor pierdute, şi ceea ce-i mai rămăsese. Oricât de mult ar iubi locuitorii preriilor caii, oricine poate înţelege şi interesul lor pentru multe alte obiecte care se mai aflau încă în stăpânirea călătorilor. Era un şiretlic bine cunoscut acela de-a împrăştia o cireadă şi de-a te folosi apoi de zăpăceală; dar se pare că Mahtoree nu preţuise îndeajuns destoinicia omului pe care-l atacase. Liniştea cu care a primit emigrantul pierderea suferită s-a văzut mai sus, iar de acum încolo rămâne să vedem şi rezultatele hotărârilor sale chibzuite.

Cu toate că în tabără erau mulţi ochi treji şi multe urechi care pândeau cu nelinişte cel mai mic semn al unei noi primejdii, tabăra rămase cufundată în cea mai deplină tăcere pentru tot restul nopţii. Liniştea şi oboseala şi-au îndeplinit, în cele din urmă, sarcina, şi toţi, în afară de cei însărcinaţi cu paza călătorilor, se cufundară în somn până dimineaţa. În ce măsură şi-au făcut datoria paznicii aceştia după atac nu s-a ştiut niciodată, deoarece nu s-a mai întâmplat nimic care ar fi putut dovedi cât au fost de treji în restul nopţii.

Şi tocmai când începu să mijească de ziuă şi lumina tulbure a zorilor se răspândi peste tot, Ellen Wade, speriată şi neliniştită încă, se ridică grijulie din mijlocul copiilor, printre care se ascunsese când se furişase înapoi în tabără, şi păşind

uşor peste trupurile lor adormite, înaintă până în locul unde se aflau santinelele lui Ishmael. Aici se opri puţin să asculte, fiindu-i frică să meargă mai departe. Dar şovăiala ei trecătoare fu de scurtă durată, şi înainte ca ochii adormiţi ai santinelelor să fi putut zări cât de cât silueta ei mişcătoare, Ellen se îndreptă către creastă şi se opri pe culmea cea mai apropiată.

Aici Ellen ascultă îndelung, aşteptând să desluşească şi alt sunet în afară de suflul vântului de dimineaţă, care susura încetişor printre ierburile de la picioarele ei. Şi era cât pe-aici să se întoarcă, dezamăgită, când urechea prinse zgomot de paşi omeneşti, ce treceau prin iarba uscată. Sărind sprintenă înainte, fata zări nu după mult timp o umbră care urca povârnişul dinspre partea cealaltă a taberei, ca şi cum i-ar fi observat făptura desenată pe orizont. Era gata să rostească numele lui Paul şi să înceapă a vorbi cu graba şi vioiciunea cu care-şi întâmpină prietenul o femeie plină de afecţiune când, dându-se înapoi, îşi termină cu răceală salutul:

— Nu m-aş fi aşteptat, doctore, să te întâlnesc la o oră atât de neobişnuită!

— Toate orele şi anotimpurile sunt la fel, draga mea Ellen, pentru cel ce iubeşte cu adevărat natura, îi răspunse un om mic, slăbănog, trecut puţin de vârsta mijlocie, dar peste măsură de ager; era îmbrăcat într-un curios amestec de haine şi piei, şi înainta drept spre ea, cu familiaritatea unei vechi cunoştinţe; iar cel ce nu-i în stare să afle nimic de admirat în lumina asta tulbure nu cunoaşte o bună parte din minunile pe care le stăpâneşte.

— Asta-i cât se poate de adevărat, răspunse Ellen, dându-şi repede seama că va trebui să găsească şi ea o justificare pentru faptul că se afla acolo la o oră atât de neobişnuită; şi cunosc mulţi oameni care-şi închipuie că lumea e mai frumoasă noaptea, decât în lumina strălucitoare a soarelui.

— Ah! Organele lor vizuale sunt, desigur, prea delicate,

dar omul care vrea să studieze obiceiurile felinelor şi varietatea albinoşilor trebuie să fie treaz tocmai la ora asta. Aş îndrăzni să spun că sunt oameni care preferă să se uite la lucruri în amurg din simplul motiv că atunci văd mai bine decât în timpul zilei.

— Şi ăsta e motivul pentru care dumneata stai treaz atât de des noaptea?

— Rămân treaz, fata mea, fiindcă pământul în revoluţia lui diurnă permite luminii soarelui să lumineze numai jumătate de zi un meridian, şi fiindcă ceea ce am eu de înfăptuit nu poate fi săvârşit în douăsprezece sau cincisprezece ore consecutive. Am lipsit două zile din mijlocul familiei, umblând după o plantă care creşte numai pe lângă afluenţii râului La Plata şi n-am trecut pe lângă un singur fir de iarbă fără să nu-l fi enumerat şi clasat.

— Ai fost nefericit, doctore, dar...

— Nefericit! replică omuleţul apropiindu-se de Ellen şi agitându-şi blocul de notiţe cu un aer în care bucuria se amesteca, în mod curios, cu o prefăcută modestie. Nu, nu, Ellen, sunt oricum vrei, numai nefericit nu; în afară de cazul când poate fi numit astfel un om a cărui avere e făcută, a cărui faimă e statornicită pentru totdeauna şi al cărui nume va călători în viitorime alături de-al lui Buffon. Buffon! un biet compilator: unul care se bazează şi profită de munca altora. Nu; *pari passu*[1] cu Solander, care şi-a câştigat cunoştinţele cu trudă şi lipsuri.

— Ai descoperit o mină, doctore Bat?

— Mai mult decât o mină; o comoară în bani, gata să fie imediat folosită, fata mea. Ascultă! Eram pe cale de-a face unghiul necesar pentru a întâlni drumul urmat de unchiul dumitale când, după atât de infructuoase cercetări, am auzit deodată nişte zgomote asemenea detunăturilor unor arme de foc...

---

[1] Împreună (lat.).

— Da, exclamă cu vioiciune Ellen, am fost atacaţi...

— Şi am crezut că sunt pierdut, continuă omul nostru de ştiinţă, mult prea preocupat de propria lui problemă pentru a înţelege sensul celor spuse de Ellen. Pericolul era însă mic. Cunoşteam baza şi căpătând lungimea laturii perpendiculare prin calcul, ceea ce nu constituia nici o greutate, pentru a-mi completa triunghiul, nu-mi rămânea decât să trag şi ipotenuza. Cred că focurile acelea au fost slobozite în interesul meu, căci mi-am schimbat direcţia nu fiindcă zgomotul m-ar fi îngrozit, ceea ce ar lăsa să se înţeleagă c-aş crede mai mult în precizia simţurilor decât într-un calcul matematic sau măcar cât într-un calcul matematic, ci mă temeam ca nu cumva vreunul din copii să aibă nevoie de ajutorul meu.

— Sunt, cu toţii, din fericire...

— Ascultă, o întrerupse naturalistul, uitând numai-decât de binevoitoarea lui grijă pentru pacienţi şi dând mult mai mare importanţă povestirii sale; am străbătut o fâşie lată din prerie, fiindcă sunetul ajunge foarte departe de vreme ce nu întâlneşte nici un obstacol în cale, când am auzit deodată tropot de copite, ca şi când bivolii ar fi bătut pământul. Pe urmă am văzut, la oarecare depărtare, o turma de animale urcând şi coborând dealurile, animale care ar fi rămas necunoscute şi nedescrise dacă n-ar fi intervenit această fericită întâmplare. Unul din ele, unul din cele mai reuşite exemplare s-a răzleţit puţin de celelalte. Turma se îndrepta atunci spre mine, aşa că drumul pe care apucase animalul acela solitar coincise cu al celorlalte şi ajunseră astfel cam la cincizeci de iarzi de locul unde mă aflam eu. Am profitat de ocazie şi, cu ajutorul peniţei şi al lumânării, l-am descris pe loc. Aş fi dat o mie de dolari, Ellen, pentru carabina unuia din băieţi.

— Dar ai şi dumneata pistol, doctore; de ce nu te-ai folosit de el? rosti fata, care-l ascultase distrată şi neliniştită, căci

ochii ei erau aţintiţi asupra preriei; se bucura însă că naturalistul o forţa să mai rămână un timp pe creastă.

— Da, dar n-are în el decât alice, aşa că nu-mi foloseşte decât pentru reptile şi insecte mai mari. Nu, am procedat mult mai înţelept evitând un război din care nu puteam ieşi decât înfrânt. Am înregistrat evenimentul, însemnând fiecare particularitate cu precizia necesară ştiinţei. O să asculţi, Ellen, fiindcă eşti o fată bună şi cultivată, şi reţinând în felul acesta ceea ce vei auzi acum, vei fi de mare folos ştiinţei în caz că mi s-ar întâmpla ceva. Căci, draga mea Ellen, cercetările mele mă expun la aceleaşi pericole ca şi pe un războinic. În noaptea asta, continuă el privind fără să vrea îndărăt, în noaptea asta îngrozitoare a fost periclitat însuşi principiul vieţii de însuşi monstrul pe care l-am descoperit. S-a apropiat de câteva ori de mine şi ori de câte ori mă retrăgeam, el înainta din nou. Cred că numai mica mea lanternă m-a apărat. Am ţinut-o între noi în timp ce scriam, aşa că mi-a făcut un dublu serviciu: mă ajuta să scriu şi-mi servea şi drept pavăză. Dar ascultând numai descrierea bestiei, îţi vei da seama de riscurile prin care trece un cercetător pentru propăşirea ştiinţei,pusă în slujba omenirii.

Naturalistul îşi ridică blocul cu însemnări şi se pregăti să le citească, atât cât ai îngăduia lumina slabă care se revărsa peste prerie, făcând următoarea introducere:

— Ascultă, fata mea, şi vei afla cu ce comoară mi-a fost dat să îmbogăţesc paginile ştiinţelor naturale.

— Animalul acesta n-o fi cumva născocirea imaginaţiei dumitale? întrebă Ellen, care renunţase să mai cerceteze preria; iar ochii ei de un albastru adânc aveau o strălucire neaşteptată, ceea ce arăta că ştia cum să-şi bată joc de slăbiciunea învăţatului ei tovarăş.

— Stă oare în puterea omului darul de-a da viaţă materiei inerte? Ce n-aş da să fie aşa! Vei vedea atunci o *Historia Naturalis Americana* care-i va acoperi de ruşine pe toţi

imitatorii aceia caraghioşi ai francezului Buffon. Se va putea realiza un progres imens în formarea tuturor patrupedelor, mai ales a celor care se bizuie în special pe velocitate. Două din membrele lor inferioare vor fi alcătuite după principiul pârghiei; vor fi poate tot rotunde, aşa cum sunt acum, cu toate că n-am stabilit încă dacă îmbunătăţirea aceasta va putea fi adusă membrelor inferioare sau superioare, deoarece va trebui să mai studiez ce necesită o sforţare mai mare a muşchilor, acţiunea de a împinge sau cea de-a trage? Dar toate astea sunt fără speranţă, cel puţin în momentul de faţă, adăugă el oftând uşor; îşi ridică din nou blocul cu însemnări spre lumină şi începu să citească cu voce tare: „Octombrie 6, 1905. Asta e data pe care, îndrăznesc să spun, o cunoşti mai bine ca mine. Mem. Cvadruped; văzut la lumina stelelor şi cu ajutorul lămpii mele de buzunar în preriile nordamericane, vezi jurnalul pentru latitudine şi longitudine. *Genus,* necunoscut; se va numi, de aceea, după descoperitor şi după fericita coincidenţă de a fi fost văzut seara, *Vespertilio Horribilis Americanus.* Dimensiuni (după apreciere), lungime maximă, unsprezece picioare; înălţime, şase picioare; cap ridicat; nări dilatate; ochi expresivi şi fioroşi; dinţi numeroşi ca la ferăstrău şi coadă orizontală, agitată şi uşor felină; picior mare şi păros; gheara lungă, îndoită, periculoasă; urechi invizibile; coarne lungi, divergente şi formidabile; culoarea plumburiu-cenuşiu, cu pete lucitoare; voce sonoră, marţială şi înspăimântătoare; obiceiuri: carnivor, fioros şi neînfricat. Asta este! exclamă Obed, terminându-şi concisa dar cuprinzătoarea descriere. Iată un animal care va putea pretinde, ca şi leul, şi cu aceiaşi sorţi de izbândă, titlul de rege al animalelor.

— N-am prins înţelesul tuturor cuvintelor dumitale, doctore Battius, răspunse fata care, ageră fiind la minte, descoperise numaidecât slăbiciunea filozofului şi i se adresa foarte des cu numele care-i făcea acestuia atâta plăcere; dar

cred că e periculos să ne îndepărtăm prea mult de tabără, dacă prin prerie dau târcoale asemenea monştri.

— Te-ai exprimat foarte bine spunând că dau târcoale, răspunse naturalistul; se apropiase şi mai mult de ea şi-i vorbea cu o voce abia şoptită, ca şi cum ar fi vrut să-i destăinuiască nişte secrete mult mai importante decât ce-i spusese până atunci. Sistemul meu nervos n-a fost pus niciodată la asemenea încercare; a fost un moment, recunosc, când, *fortiter in re*[1], eram gata-gata să cedez în faţa unui atât de îngrozitor inamic, dar dragostea pentru ştiinţele naturii m-a făcut să-mi revin şi m-a condus spre triumf.

— Dumneata vorbeşti o limbă foarte deosebită de cea pe care o folosim noi, cei din Tennessee, rosti Ellen, încercând să-şi stăpânească râsul, încât abia pot prinde înţelesul celor spuse de dumneata. Dac-am înţeles eu bine, cred c-ai vrut să spui că erai cu inima cât un purice.

— Comparaţia e foarte injustă faţă de această fiinţă care are proporţiile ei potrivite pe scara insectelor, dragă Ellen, adăugă el, cu o figură gravă, ca şi cum ar fi vrut s-o impresioneze. Am fost urmărit, hăituit şi am trecut printr-un mare pericol, aşa că fapta mea nu trebuie batjocorită. Ce-i asta?

Ellen tresări; seriozitatea şi adânca sinceritate a naturalistului făcură oarecare impresie chiar şi asupra minţii ei.

Uitându-se într-acolo unde arăta doctorul, fata observă, un animal ce alerga peste prerie şi se îndrepta în goană spre locul unde se aflau ei. Nu se luminase chiar într-atât încât să i se poată desluşi bine forma, dar ceea ce se zărea din el te făcea să te gândeşti la un animal fioros şi sălbatic.

— Vine! Vine! strigă doctorul, căutându-şi în mod instinctiv blocul cu însemnări, în timp ce tremura din toate mădularele şi făcea sforţări nemaipomenite pentru a se ţine

[1] Locuţiune latină: hotărât.

pe picioare. Acum, Ellen, norocul mi-a dat posibilitatea să îndrept greşelile pe care le-am făcut la lumina Lunii; reţine: cenuşiu-plumburiu, fără urechi, coarne imense.

Mâinile şi vocea încetară să-i mai tremure la auzul răgetului scos de un animal îndeajuns de înfiorător pentru a umple de teamă chiar şi inima unui om mai curajos decât naturalistul. Strigătele animalului trecură peste prerie într-o cadenţă stranie şi sălbatică, urmate imediat de o linişte impresionant de solemnă, întreruptă însă numaidecât de trilurile melodioase din râsul Ellenei Wade. În timpul acesta, naturalistul se preschimbase într-un fel de statuie a uimirii, îngăduind unui măgar de o mărime neobişnuită să-l miroase de jur împrejur.

— E măgarul dumitale! strigă Ellen, în clipa în care putu vorbi. Credinciosul şi răbdătorul dumitale măgar!

Îngrozit, doctorul îşi rotea ochii de la animal la Ellen, şi de la Ellen la animal, dar nu-şi exprima mirarea în nici un fel.

— Nu vrei să recunoşti, cu alte cuvinte, un animal care te-a slujit atâta timp, urmă fata nemaiputându-şi stăpâni râsul; un animal despre care te-am auzit spunând de mii de ori că te servea nemaipomenit de bine şi pe care-l iubeai ca pe-un frate?

— *Asinus domesticus!* exclamă doctorul, răsuflând din greu, ca un om gata să se înăbuşe; nu există nici un fel de dubiu în ceea ce priveşte genul lui, şi o să susţin întotdeauna că acest animal nu face parte din specia *equus.* Este, fără doar şi poate, *Asinus,* Ellen Wade; dar acesta nu-i *Vespertilio Horribilis* din prerie. Sunt animale cu totul diferite, pot să te asigur, tânăra mea doamnă, şi cu caracteristici cu totul deosebite, în toate privinţele: Celălalt e carnivor, continuă el, uitându-se la însemnările lui, acesta e granivor; calităţi: fioros, periculos; paşnic, cumpătat; urechi inexistente; urechi prelungi; coarne divergente etc., coarne inexistente.

Fu întrerupt însă de un nou hohot de râs, care-l ajută într-

o oarecare măsură să revină la realitate.

— Imaginea lui *Vespertilio* dăinuia încă pe retină, remarcă plin de consternare acest observator al tainelor naturii, într-un fel care părea ceva mai umil, şi am fost destul de prost să confund fidelul meu animal cu monstrul, cu toate că sunt încă mirat văzând animalul alergând în libertate.

Ellen începu să-i povestească de-a fir-a-păr cum au fost atacaţi, cât şi despre urmările acestui atac. Descrise cum fugiseră animalele din tabără şi cum se risipiseră prin prerie cu o viteză nemaipomenită; bogăţia de amănunte din vorbele ei ar fi trezit anumite bănuieli în cugetul unui om mai puţin distrat ca doctorul. Cu toate că se ferea să spună lucrurilor pe nume, fata izbuti totuşi să-i dea a înţelege că-şi făcuse o părere greşită despre animalele acelea sălbatice; apoi, în încheiere, se plânse de pierderea suferită şi făcu unele observaţii cât se poate de fireşti privind starea jalnică în care rămăsese familia emigrantului. Naturalistul ascultă în tăcere şi plin de mirare, fără s-o întrerupă ori să-i scape vreo exclamaţie prin care să-şi arate surprinderea. Dar ochii ageri ai fetei observară că în timp ce ea vorbea, pagina aceea atât de importantă fu ruptă din bloc pe ascuns, ceea ce dovedea că proprietarul ei îşi dăduse seama de greşeala făcută. Din clipa aceea lumea n-a mai auzit niciodată despre *Vespertilio Horribilis Americanus,* iar ştiinţele naturale au pierdut pentru totdeauna un important inel din lanţul viu despre care se spune că leagă pământul de cer, lanţ în care se crede că omul ar fi într-o foarte strânsă legătură cu maimuţa.

După ce doctorului Bat i se aduseră la cunoştinţă toate amănuntele atacului, atenţia lui se îndreptă în altă direcţie. Hotărî să lase anumite coli şi câteva cutii ticsite cu diverse plante şi animale răposate în grija bunului Ishmael, căci mintea lui ageră înţelese numaidecât că nişte bandiţi atât de vicleni ca indienii sioux n-ar scăpa pentru nimic în lume prilejul de a-l despuia de o asemenea comoară. Ceea ce-i

spuse Ellen pentru a-i linişti temerile nu folosi la nimic, aşa că se despărţiră: el ca să scape de îndoială şi teamă, iar ea ca să se furişeze tot aşa de încet şi de tiptil cum făcuse şi la plecare, în cortul tăcut şi stingher.

CAPITOLUL VII

Cum? Cincizeci de prieteni dintr-odată?

(Lear)

Soarele se înălţa sus, luminând întinderile nesfârşite ale preriilor. Atunci când Obed intră în tabără, strigând şi văicărindu-se, se trezi numaidecât şi familia colonistului, care mai dormea încă. Ishmael şi fiii lui, împreună cu respingătorul frate al nevestei sale, se sculară în mare grabă; şi în timp ce soarele îşi răspândea lumina-i aurie peste tabără, ei descopereau, treptat-treptat, cât de mari le erau pierderile.

Ishmael se uită de jur împrejur, privind cu dinţii încleştaţi vehiculele încărcate până-n vârf, grupul înmărmurit de spaimă şi lipsit de apărare ai copiilor care se strânseră în jurul mamei lor, ursuze şi deznădăjduite, apoi se îndreptă spre câmpie, ca şi cum aerul din tabără l-ar fi înăbuşit. Fu urmat de o parte din băieţi, care-i pândeau cu cea mai mare atenţie mişcările şi privirile întunecate ale ochilor, ca şi cum de acestea ar fi depins activitatea lor viitoare. Urcară în cea mai desăvârşită linişte movila cea mai apropiată, de unde puteau privi nestingheriţi peste pustietatea preriilor. Dar nu văzură decât un bizon singuratic ce-şi agonisea o hrană sărăcăcioasă, alcătuită din ierburi uscate, iar la mică depărtare măgarul naturalistului care se folosea de libertate pentru a-şi căuta ceva de mâncare.

— E unul din animalele pe care nemernicii ni l-au lăsat ca să-şi bată joc de noi, spuse Ishmael privind spre măgar; pe cel mai amărât dintre toţi! Asta e un pământ vitreg pentru semănături, băieţi; şi cu toate astea, trebuie să găsim hrană pentru atâtea guri flămânde!

— Într-un loc ca ăsta, carabina e mai de folos decât sapa,

răspunse feciorul cel mai mare, lovind plin de dispreţ pământul sterp, pe care se aflau. E mai bine de cel care se hrăneşte din fasolea săracului decât de cei care mănâncă mămăligă. Până şi o cioară ar vărsa lacrimi dac-ar trece peste regiunea asta.

— Dumneata ce spui, bătrâne *trapper?* se întoarse tatăl, hohotind cu cruzime şi arătând spre urma pe care-o lăsase călcâiul său imens pe pământul bătătorit. Crezi că ăsta-i pământul ce şi l-ar alege un om care n-a supărat niciodată funcţionarul districtului cu vreun titlu de proprietate?

— Pământ bun se găseşte prin văi, răspunse liniştit bătrânul; ai străbătut milioane de acri ca să ajungi prin pustietăţile astea sterpe, pe când acolo, cel căruia-i place să lucreze pământul seamănă un kil şi adună o baniţă fără să se ostenească prea mult. Dac-ai venit să cauţi pământ arabil, apoi ai mers câteva sute de mile prea mult, sau tot atâtea mile prea puţin.

— Atunci ar fi mai bine s-o fi luat spre oceanul celălalt? întrebă colonistul, arătând în direcţia Pacificului.

— Da, căci am văzut totul cu ochii mei, fu răspunsul *trapper*-ului, care stătea rezemat de ţeava puştii, ca şi cum pe dinaintea ochilor i-ar fi trecut scene care-i trezeau amintiri pline de duioşie. Am văzut apele celor două mări. Pe malurile uneia m-am născut şi am crescut ca orişice puşti zburdalnic de acolo. America s-a mărit, oameni buni, din zilele copilăriei mele, şi s-a preschimbat într-o ţară mai mare, aşa cum îmi închipuiam eu când eram copil, c-ar fi lumea. Am trăit aproape şaptezeci de ani în ţinutul York, spre mijloc, ca şi spre, margini. Ai fost în York.?

— Nu, eu nu; eu n-am fost niciodată prin oraşe, dar am auzit de multe ori vorbindu-se despre locurile astea de care spui. Trebuie să se fi despădurit mult pământ pe acolo, nu-i aşa?

— Mult, prea mult chiar! Parcă pârjolesc pământul cu

topoarele lor. Ce dealuri şi ce locuri de vânătoare am văzut eu mistuindu-se dintre bunurile lui Dumnezeu, şi n-aveau nici un pic de ruşine sau părere de rău! Am rămas acolo până când urechile câinilor mei au asurzit de loviturile ciocanelor şi-apoi am pornit spre apus, căutând linişte. A fost o călătorie tare trudnică; căci e o grea încercare când treci printre copaci care cad, înghiţind săptămână după săptămână fumul pământurilor proaspăt desţelenite, aşa cum am făcut eu. E cale lungă de-aici până-n ţara York-ului.

— E aşezată la capătul celălalt al bătrânului Kentucky, socot; dar cât de departe o fi până acolo, n-aş şti să spun.

— Un pescăruş ar trebui să străbată o mie de mile de aer ca să ajungă la malul dinspre răsărit. Şi, cu toate astea, nu era mare lucru să străbaţi atâta cale, atunci când puteai vâna în voie. A fost un timp când urmăream căprioara în munţii Delaware şi Hudson, şi luam castorul din râurile lacurilor de sus în zilele acelea, iar picioarele mele erau ca picioarele elanului. Căţeaua care l-a făcut pe Hector, continuă el, uitându-se cu duioşie la bătrânul animal care se încolăcise alături, era pe atunci o căţeluşă gata să se ia după vânat de îndată ce-i adulmeca urma. Mi-a dat mult de lucru căţeaua aceea, da, da!

— Câinele tău e bătrân, străine, şi-un glonte ar fi o binecuvântare pentru el.

Câinele e ca şi stăpânul, răspunse *trapper*-ul, ca şi cum n-ar fi băgat de seamă sfatul crud pe care i-l dăduse colonistul, şi-şi numără zilele din clipa când a isprăvit cu vânatul, nu mai dinainte. Cred că în viaţa asta lucrurile par să aibă o oarecare legătură între ele. Nu totdeauna cea mai iute dintre căprioare e cea care dă câinii peste cap, nici braţul cel mai puternic nu e cel care ţinteşte cel mai sigur. Uitaţi-vă de jur împrejur, oameni buni: ce-ar spune tăietorii yankei, care şi-au deschis drum de la apele de răsărit spre cele din apus, când s-ar afla c-a fost pe aici un ins ce poate dezgoli pământul c-o singură

lovitură de topor şi c-a măturat locul bătându-şi joc de răutatea lor? Ar face cale întoarsă, ca un vulpoi care dă înapoi şi ar înţelege cât de zadarnică le e nebunia. Dar astea sunt gânduri care se iscă mai degrabă în mintea unui om trecut de optzeci de toamne cu toată nesăbuinţa lor cu tot. O să mai aveţi parte de multe şi grele încercări, dacă vreţi să scăpaţi de viclenia şi ura indienilor lemn-ars. Ei susţin că sunt singurii proprietari ai acestor ţinuturi, şi odată stăpâni pe situaţie, foarte rar se întâmplă ca vreun alb să scape din mâinile lor şi cu altceva în afară de pielea de care e atât de mândru.

— Bătrâne, îl întrebă cu asprime Ishmael, din ce naţie faci parte? Ai culoarea şi limba unui creştin, dar inima ta pare că ţine cu pieile roşii!

— Pentru mine, deosebirea dintre seminţii e foarte mică. Oamenii pe care i-am iubit cel mai mult s-au risipit ca nisipul unui vad secat când e luat pe sus de uragan; şi viaţa e prea scurtă ca să te poţi obişnui cu străinii, cu toate că trăieşti ani de zile printre ei. Sângele meu nu e încrucişat cu sânge indian; iar ceea ce datorează orice luptător naţiunii sale datorez şi eu Statelor Unite, deşi braţul unui moşneag de optzeci de ani nu le foloseşte la nimic, când ele au armata şi vasele lor de război.

— Deoarece îţi recunoşti obârşia, îndrăznesc să-ţi pun o simplă întrebare: unde sunt indienii sioux care mi-au furat vitele?

— Unde e ciurda de bivoli care-a fost gonită ieri-dimineaţă de o panteră peste prerie? E o grea...

— Prietene, spuse doctorul Battius, care ascultase până atunci cu atenţie, dar care simţi pe neaşteptate imboldul de a se amesteca în vorbă. Mă cuprinde tristeţea când văd un vânător cu experienţa şi cunoştinţele dumitale stăruind într-una din cele mai vulgare greşeli. Animalul de care vorbeşti e o specie de *bos ferus* (sau *bos sylvestris* cum a fost denumit în mod inspirat de către poeţi), dar cu toată strânsa lor

înrudire, e cât totul diferit de obişnuitul *bubalus.* Cuvântul potrivit e bizon şi te-aş sfătui ca pe viitor, când vei mai avea ocazia să faci vreo aluzie la acest specimen, să întrebuinţezi termenul acesta.

— Bizon sau bivol, n-are cine ştie ce însemnătate. Creatura e aceiaşi, numeşte-o cum vrei...

— Iartă-mă, venerabile vânător; deoarece clasificarea e, aşa cum bine se ştie, sufletul ştiinţelor naturii, animalul sau planta trebuie, fără doar şi poate, caracterizată prin particularităţile speciei respective, care va fi întotdeauna indicată prin numele respectiv.

— Prietene, rosti apăsat *trapper*-ul*,* va fi oare coada unui castor mai puţin gustoasă dacă-i vei spune nurcă? Sau ai putea mânca dintr-un lup cu poftă numai fiindcă unii pisălogi îi spun vânat?

Deoarece întrebările acestea fuseseră puse cu oarecare patimă, se ivi primejdia de-a se încinge o discuţie cât se poate de aprigă între *trapper* şi naturalist; adică între un om înzestrat cu un deosebit simţ practic şi între unul cu capul doldora de teorii; dar interveni Ishmael, care atacă un subiect mult mai însemnat pentru interesele lui arzătoare:

— Despre coada castorului sau carnea nurcii se poate vorbi şi în faţa unui foc liniştit, îi întrerupse acesta, fără să-i ia în seamă pe cei doi vorbitori; dar acum nu-i nevoie de cuvinte străine sau de cine ştie ce altfel de cuvinte. Spune-mi, bătrâne *trapper,* unde s-au ascuns indienii sioux?

— Mi-ar fi mult mai uşor să-ţi spun ce culori are şoimul care zboară după norul acela alb de colo. Când pieile roşii pradă pe cineva, nu aşteaptă niciodată să-şi ia răsplata în plumbi.

— S-or mulţumi oare nelegiuiţii ăştia, când s-or vedea stăpâni peste toate animalele noastre?

— Firea omului e aceiaşi, oricare-ar fi culoarea pielii care-l acoperă. Scade oare cu ceva pofta ta de bogăţie după culesul

recoltei, faţă de ceea ce-ţi doreai când n-aveai decât seminţele? Iar dacă e adevărat că scade, atunci ai cu totul altă fire de cea pe care experienţa dobândită în lunga mea viaţă îmi spune c-o au oamenii.

— Vorbeşte pe înţelesul tuturor, străine, spuse emigrantul, lovind cu patul puştii în pământ, căci mintea lui greoaie nu găsea nici un fel de plăcere într-o convorbire plină de subînţelesuri... Ţi-am pus o întrebare simplă, una la care ştiu că îmi poţi răspunde.

— Ai dreptate, ai dreptate! Îţi pot răspunde pentru c-am văzut de multe ori cât de greşit se poartă semenii mei când îi loveşte vreo năpastă. După ce indienii sioux vor pune mâna pe toate animalele şi-şi vor da seama că nu-i urmăreşte nimeni, se vor înapoia, clănţănind din dinţi, ca nişte lupi înfometaţi, pentru a lua ce-a mai rămas; sau poate că vor face ca urşii cei mari, care trăiesc în jurul căderilor de apă de pe marile fluvii şi vor lovi mai întâi cu laba, însă fără să-şi ia măcar o singură clipă ochii de la pradă.

— Atunci ai văzut animalele acelea, nu-i aşa? exclamă doctorul Battius; fusese înlăturat din convorbire, dar nerăbdarea lui nu-i îngădui să se ţină prea mult deoparte, aşa că se apropie de bătrânul *trapper* cu carnetul gata deschis. — Mi-ai putea spune dacă animalul întâlnit era din specia *ursus horribilis,* cu urechi rotunjite, frunte arcuită, ochi lipsiţi de pleoapa suplimentară, cu şase incisivi, dintre care unul inutil şi patru molari perfecţi...

— Răspunde la ce te-am întrebat, bătrâne *trapper,* îl întrerupse Ishmael; crezi c-o să mai avem de-a face cu bandiţii?

— Nu, nu, eu nu le-aş spune bandiţi, fiindcă ceea ce-au făcut intră în obiceiul poporului lor şi poate fi denumit legea preriilor.

— Am străbătut cinci sute de mile pentru a găsi un loc unde să nu mai aud rostindu-se cuvântul lege, spuse Ishmael,

furios, şi n-am chef să stau liniştit pe banca acuzaţilor când pe scaunul judelui se află unul cu pielea roşie. Îţi spun, bătrâne *trapper,* dacă vreun indian sioux va mai da târcoale taberei mele, va face cunoştinţă, oriunde l-aş găsi, cu plumbul unui colonist din bătrânul Kentucky, şi arătă spre carabină într-un fel cât se poate de grăitor, chiar dacă ar fi fost decorat de Washington în persoană. Pe cel care ia ceea ce nu-i al lui, eu îl numesc hoţ.

— Tetonii, indienii pawnee, konza şi alte câteva duzini de triburi socot că pământurile astea sunt ale lor.

— Oamenii ăştia sunt nişte mincinoşi fără pereche. Aerul, apa şi pământul sunt bunuri dăruite omului, şi nu stă în puterea nimănui să le împartă în loturi. Omul trebuie să bea, să respire şi să umble, şi pentru asta are fiecare drept asupra unei bucăţi de pământ. De ce nu poruncesc conducătorii Statelor Unite să ni se tragă şi deasupra capetelor linii cu compasul, aşa cum fac cu pământul de sub picioarele noastre? De ce nu-şi acoperă diplomele lor lucitoare cu vorbe mari, dăruind proprietarilor de aer atâţia şi atâţia yarzi de cer, luând drept piatră de hotar o anumită stea şi dându-le un anumit nour ca să le învârtească moara?

Şi după ce rosti acestea, colonistul izbucni, plin de dispreţ, într-un hohot de râs. De râsul acesta batjocoritor, dar de-o înfricoşătoare veselie, se molipsi şi băiatul lui cel mare, iar până la urmă, începu să hohotească întreaga familie.

— Hei, bătrâne *trapper,* continuă Ishmael, ceva mai bine dispus, ca omul care-a câştigat o victorie, nici unul din noi, socot, n-a prea avut de-a face în viaţă cu funcţionari de district, cu titluri de proprietate sau cu copaci însemnaţi de brigadierul silvic, aşa că să nu ne mai pierdem timpul cu prostii. Eşti un om care-a zăbovit mult prin locurile astea, aşa că-ţi cer părerea deschis, pe faţă, căci nu vreau nici un fel de hatâr: ce-ai face dac-ar trebui să iei vreo hotărâre într-o împrejurare ca asta a mea?

Bătrânul şovăi, părând că se gândeşte foarte serios la sfatul care i se ceruse. Şi cum toţi ochii se opriseră asupra lui, căci oriunde şi-ar fi întors capul întâlnea numai priviri aţintite pe chipul lui îngândurat, răspunse cu o voce joasă şi melancolică:

— Am văzut vărsându-se prea mult sânge pentru lucruri de nimic, ca să mai doresc vreodată s-aud răbufnind carabinele. Am trăit zece ani singur prin regiunile astea întinse, în aşteptarea ceasului din urmă, şi n-am tras nici un foc împotriva vreunui duşman mai blând ca ursul cenuşiu.

— *Ursus horribilis,* bodogăni doctorul.

Vorbitorul făcu o pauză auzindu-i glasul, dar dându-şi seama că n-a fost decât o observaţie fără însemnătate, continuă pe acelaşi ton:

— Mai blând decât ursul cenuşiu sau pantera din Munţii Stâncoşi, în afară de castor, care poate fi socotit un animal înţelept şi învăţat, trebuie să recunosc. Ce te-aş putea sfătui? Până şi bivoliţa ar lupta pentru puii ei!

— N-are să se spună niciodată că Ishmael Bush are mai puţină grijă de copii decât un urs de puii lui.

— Şi totuşi ăsta e un loc deschis, unde doisprezece oameni trebuie să facă faţă la câteva sute.

— Mda, asta aşa e, răspunse emigrantul, aruncându-şi privirea spre umila lui tabără; dar ceva s-ar putea totuşi face cu carele şi cu crengile plopilor canadieni.

Trapper-ul clătină neîncrezător din cap şi, arătând spre preria plină de dealuri şi văi, răspunse:

— O carabină de pe colinele astea îşi poate trimite foarte lesne gloanţele în căruţele tale; şi chiar şi săgeţile vă pot nimeri din tufişurile din preajmă, întocmai ca pe nişte câini sălbatici din prerie. Nu se poate! Nu se poate! La vreo trei mile de aici s-ar găsi, e drept, un loc peste care am dat pe când străbăteam deşertul în lung şi-n lat, şi de multe ori m-am gândit că acolo s-ar putea dura o aşezare, unde te-ai

putea simţi în siguranţă câteva săptămâni, dacă nu chiar câteva luni, de s-ar afla inimi şi mâini în stare să înfăptuiască asemenea lucrare grea.

Printre tineri trecu iarăşi hohotul acela dispreţuitor, dând a înţelege că pentru ei nu există o muncă prea grea. Până şi emigrantul rămase mirat de şovăiala ce se simţea în vorbele bătrânului *trapper,* care, potrivit unei mentalităţi cu totul deosebite, luase hotărârea să rămână neutru. Cu ajutorul câtorva întrebări dibace şi fără ocolişuri, Ishmael izbuti să afle şi alte amănunte, ceea ce-i însufleţi pe tineri; şi fiindcă emigrantul se afla într-o stare de spirit rar întâlnită la el, adică se arăta la fel de întreprinzător şi de energic pe cât era de nepăsător în alte împrejurări, dădu ordin să se înceapă lucrul numaidecât.

Treaba ce-o aveau de făcut era, într-adevăr, cât se poate de grea. Vehiculele, încărcate, trebuiau împinse prin câmpie cu mâinile, şi asta pe o distanţă foarte mare, fără drum bătut şi fără alte indicaţii în afara celor date de *trapper,* ale cărui cunoştinţe se mărgineau la punctele cardinale. Şi pentru ca totul să fie dus la bun sfârşit, forţa uriaşă a bărbaţilor din familie a fost pusă la cea mai grea încercare, cu toate că n-au fost cruţate nici femeile şi nici copiii. În timp ce băieţii mai vârstnici se împărţiră pe la căruţele grele şi supra încărcate, împingându-le spre movila învecinată, mama lor şi Ellen, înconjurate de copiii cei mai mici, veneau în urmă, încovoiate sub povara baloturilor.

Ishmael supraveghe şi conduse totul el însuşi; din când în când îşi proptea umărul lui uriaş de vreun vehicul rămas în urmă, până ce-l vedea c-a trecut greul, că nu mai e în primejdie să se răstoarne şi că-şi poate vedea de drum. Apoi, după ce le arătă pe unde să meargă şi le ceru să ia seama ca nu cumva să dea înapoi, pierzând ceea ce câştigaseră cu atâta trudă, făcu semn cumnatului său şi se întoarseră împreună în tabără.

Atât cât ţinu agitaţia, adică vreo oră, *trapper*-ul stătu deoparte, rezemat în carabina lui, cu bătrânu-i câine care moţăia la picioarele lui, observând în linişte, dar cu mare atenţie, tot ceea ce se petrecea. Iar când şi când, faţa lui aspră şi zbârcită se lumina de un zâmbet, asemenea unei raze de soare ce străbate printr-o grămadă singuratică de ruine, trădându-i bucuria pe care i-o pricinuia faptul că descoperise atâta forţă în tinerii aceştia. Pe urmă, după ce convoiul începu să urce încet povârnişul, un nor de gânduri triste îi întunecă iarăşi faţa, care-şi reluă înfăţişarea ei obişnuită, gravă şi melancolică. Şi, cum vehicul după vehicul părăsea locul taberei, el urmărea totul din ce în ce mai neliniştit, uitându-se întrebător spre micul cort, care rămase ca şi înainte, cu propria lui căruţă în faţă, singuratic şi părăsit. Semnul pe care-l făcuse Ishmael tovarăşului său avea totuşi, după cum se va vedea, un scop anume, şi tocmai în legătură cu lucrul acesta.

După ce aruncară o privire bănuitoare în toate părţile, colonistul şi cumnatul său se îndreptară spre căruţa cea mai mică din faţa cortului; dădură faldurile la o parte, apoi o împinseră înăuntru, aşa cum făcuseră şi cu o seară înainte. Pe urmă intrară şi ei în cort; bătrânul, care ardea de dorinţa de-a pătrunde taina acelui loc, stătu câteva clipe la îndoială, apoi se apropie pe nesimţite, până ce ajunse la o depărtare de câţiva paşi de cort. Mişcarea pânzei trăda numaidecât îndeletnicirea celor aflaţi înăuntru, cu toate că lucrau în cea mai perfectă linişte. Părea că îndelunga lor experienţă îi pune la adăpost de orice şovăială, căci nu mai era nevoie de nici o îndrumare din partea lui Ishmael; morocănosul său tovarăş învăţase la perfecţie ce are de făcut. În mai puţin decât a fost nevoie pentru povestirea acestor lucruri, partea inferioară a cortului fu demontată, iar bărbaţii ieşiră afară. Prea absorbit de lucrul său pentru a băga de seamă prezenţa bătrânului, Ishmael începu să slăbească legăturile pânzei, pe care-o

strânse în aşa fel în jurul vehiculului, încât alcătui un coviltir destul de încăpător. Baldachinul acesta, sub care părea că se află o încărcătură preţioasă, se clătina la cea mai uşoară mişcare a căruţei. Şi tocmai când se termină totul, ochiul ameninţător al tovarăşului lui Ishmael descoperi figura celui care-i supraveghea cu atâta atenţie mişcările. Trânti osia pe care-o ridicase chiar atunci de jos şi se pregăti să ia locul ocupat până nu de mult de un animal mai puţin inteligent dar şi mai puţin periculos decât el; apoi strigă mânios:

— Sunt un nebun, aşa cum mi-ai spus de atâtea ori. Dar uită-te şi la tine; dacă omul ăsta nu ni-e duşman, mă lepăd de mama şi de tata, mă declar indian şi mă duc să vânez cu pieile roşii.

Norul care produce tunetul nu-i mai negru şi mai ameninţător ca privirea pe care-o aruncă Ishmael asupra bătrânului. Apoi începu să se uite în toate părţile, ca şi cum ar fi căutat o unealtă ceva mai grea pentru a-l doborî pe *trapper* dintr-o singură lovitură; dar, dându-şi seama, că va mai avea nevoie de sfatul acestuia, se stăpâni şi se sili să vorbească pe un ton potolit, deşi părea că se înăbuşe:

— Străine, am crezut că numai muierile de prin târguri şi hanuri au obiceiul să-şi bage nasul acolo unde nu le fierbe oala, nu şi bărbaţii deprinşi să trăiască singuri şi pe care nu-i privesc tainele vecinilor. Cărui avocăţel sau şerif ai de gând să-ţi vinzi ştirile?

— N-am obiceiul să stau de vorbă decât cu unul singur, şi numai despre afacerile mele, răspunse bătrânul fără nici un fel de supărare, arătând cu un gest maiestuos către cer.

Nu-i decât un singur judecător şi le judecă pe toate. El n-are nevoie să-i spun eu ceea ce ştiu, iar dorinţa ta de a-i ascunde ceva, fie chiar şi în deşertul ăsta, va da greş.

Firea pătimaşă a celor doi emigranţi se domoli la auzul cuvintele simple şi solemne ale *trapper*-ului. Ishmael rămase încruntat şi gânditor, pe când tovarăşul său se uita pe furiş

spre cerul liniştit care se întindea nemărginit şi albastru deasupra capului său, ca şi cum s-ar fi aşteptat să vadă ochiul celui Atotputernic privind de pe bolta cerească. Dar asemenea gânduri grave stăruiau numai rareori în mintea unor fiinţe deprinse mai mult cu ceea ce era trecător. Aşa că şovăiala emigrantului fu de foarte scurtă durată. Vorbele, cât şi aerul ferm şi reţinut, pe care şi-l luă, lăsau să se întrevadă, cu toate acestea, izbucnirea unei certe.

— Ar fi fost o purtare de prieten, spuse Ishmael pe un ton destul de morocănos, care-i trăda numaidecât starea sufletească, dacă ţi-ai fi pus umărul la una din căruţele de colo, în loc să dai târcoale pe aici, pe lângă cort.

— Pot folosi puţina forţă care mi-a mai rămas şi la căruţa asta, tot aşa de bine ca şi la celelalte, i-o întoarse *trapper*-ul.

— Ne iei drept ţânci? strigă Ishmael, jumătate furios şi jumătate batjocoritor, proptindu-se de micul vehicul, care, împins de forţa lui uriaşă, începu să alunece uşor peste ierburi de parc-ar fi fost tras de atelajul lui obişnuit.

Trapper-ul tăcu şi, în timp ce urmărea căruţa, care începuse să urce panta, se întreba, cuprins de uimire, ce-ar putea fi înăuntru, până când vehiculul dispăru, cu oameni cu tot, după înălţimea cea mai apropiată. Pe urmă se întoarse să cerceteze priveliştea din jur. În inima unui ins obişnuit de atâta vreme cu singurătatea, lipsa oamenilor greu ar fi putut isca o asemenea tristeţe; însă locul taberei părăsite făcu să se nască în sufletul lui anumite impresii, în legătură cu familia lui Ishmael şi, mai cu seamă, în legătură cu pagubele pricinuite de aceasta. Aşa că bătrânul îşi întoarse privirea spre cer, clătinându-şi capul într-un fel cât se poate de grăitor, spre un anumit loc gol, astupat nu de mult de plopii canadieni care zăceau acum la picioarele lui, nişte biete trunchiuri despuiate şi nefolositoare.

— Ei, spuse el ca pentru sine, ar fi trebuit să-mi dau seama! De câte ori n-am mai văzut eu asemenea lucruri, şi cu

toate astea, i-am adus aci, iar acum i-am trimis în singurul loc potrivit pentru ei, în vecinătatea colinei,pe care-am locuit atâta vreme. Asta e dorinţa, mândria, zădărnicia şi păcătoşenia omului hrăpăreţ. Îmblânzeşte animalele câmpiilor pentru a-şi hrăni nevoile şi lenea, şi după ce le jefuieşte de hrana lor naturală, le învaţă să despoaie pământul de copaci, pentru a-şi potoli foamea.

În tufişurile pitice care mai creşteau încă, la o mică depărtare de movila cu plopi, unde-şi avusese Ishmael tabăra, se auzi, chiar în momentul acela, un foşnet ce-i curmă scurt monologul. Deprinderile atâtor ani petrecuţi în sălbăticie îl siliră pe bătrân să-şi ducă arma la ochi cu o iuţeală şi vioiciune care aminteau de tinereţea lui; dar îşi reveni la vreme, îşi culcă iarăşi arma pe braţ şi-şi reluă aerul resemnat şi melancolic.

— Apropie-te, apropie-te! spuse el tare; orice-ai fi, pasăre sau animal, nu trebuie să-ţi fie frică de mâinile astea bătrâne. Am mâncat şi am băut; de ce-aş lua viaţa cuiva, când nevoile mele nu cer asemenea jertfe? Căci nu va trece mult până ce păsările vor ciuguli nişte ochi care nu vor mai vedea, iar oasele mele vor străluci în lumină; pentru că, dacă toate sunt trecătoare, de ce m-aş aştepta să trăiesc veşnic? Apropie-te, apropie-te; nu trebuie să-ţi fie teamă de mâinile astea slabe.

— Îţi mulţumesc pentru cuvintele tale bune, bătrâne *trapper,* strigă Paul Hover, sărind iute din ascunzişul său. Atunci când ai întins puşca, aveai o înfăţişare care nu mi-a plăcut deloc, căci păreai stăpân pe toate mişcările.

— Ai dreptate, ai dreptate, exclamă *trapper*-ul*,* plin de mulţumire lăuntrică, căci îşi adusese aminte de dibăcia lui trecută. A fost o vreme când puţini bărbaţi cunoşteau mai bine tainele unei carabine lungi ca asta, pe care-o port acuma cu mine, aşa bătrân şi netrebnic cum par. Ai dreptate, tinere; pe vremuri era primejdios să mişte chiar, şi o frunză la o bătaie de puşcă de locul unde mă aflam eu, adăugă el,

coborând vocea şi privind cu seriozitate; şi nici un *mingo* roşu n-ar fi îndrăznit să-şi arate albul ochiului din tufişul în care era. Ai auzit despre acei *mingo* roşii?

— Am auzit despre nurci, spuse Paul; îl luă apoi pe *trapper* de braţ şi-l trase cu duioşie spre desiş, în timp ce arunca câte o privire iute şi îngrijorată în spatele lor, ca să se asigure că nu l-a zărit nimeni; am auzit despre obişnuita nurcă întunecată, dar niciodată despre una de altă culoare.

— Dumnezeule, Dumnezeule, continuă *trapper*-ul, scuturându-şi capul şi râzând în felul lui gâlgâitor şi liniştit; băiatul ăsta ia animalul drept om, cu toate că un *mingo* e numai cu puţin mai bun decât un animal sau poate că şi mai rău chiar, atunci când i se dă rom şi prilej potrivit. Blestematul acela de huron pe care l-am aruncat de pe vârf înapoi în prăpastie, peste Hori...

Vocea lui se pierdu în desişul în care se lăsă tras de Paul chiar în timp ce vorbea: retrăia întâmplări care se petrecuseră cu jumătate de veac în urmă şi era mult prea adâncit în gânduri ca să opună cea mai slabă rezistenţă.

CAPITOLUL VIII

Acum se sfâşie între ei. Mă duc să-i privesc. Javra asta făţarnică, Diomed, şi-a făcut o cârmă din băieţandrul ăla flecar, urât şi prostănac.

(Troilus şi Cresida)

Pentru a nu-l obosi, încărcând povestirea noastră cu prea multe amănunte, cititorul v-a trebui să-şi imagineze c-a trecut o săptămână între scena finală a ultimului capitol şi evenimentele care vor fi prezentate în acesta. Anotimpul era pe cale să se schimbe, verdele verii făcând loc cu repeziciune nuanţelor de un galben-cafeniu al frunzişului de toamnă. Cerul se înveşmânta în nouri ce se alergau, îngrămădiţi unii peste alţii, învolburându-se în furtuni violente ce îngăduiau privirii să pătrundă când şi când, prin câte-o spărtură, spre imensitatea glorioasă a cerului care, în măreţia lui eternă, nu putea fi în nici un fel tulburat de strădaniile atât de nechibzuite ale oamenilor. Iar jos, vântul gonea peste preriile sălbatice şi pustii, cu o repeziciune necunoscută în regiunile mai puţin întinse ale continentului. Şi ar fi fost uşor să-ţi închipui, transpunându-te în vremea legendelor, că zeul vânturilor îngăduise supuşilor săi să-şi părăsească peştera, iar acum zburdau slobozi peste imensităţile acelea unde nici copaci, nici munţi şi nici vreo stavilă ridicată de mâna omului nu se împotriveau dansului lor frenetic.

Cu toate că ceea ce caracteriza locul în care suntem nevoiţi să strămutăm scena povestirii noastre era ariditatea, pământul mai vădea încă unele semne de viaţă. Printre unduirile monotone ale preriilor, o singură stâncă, singuratică, stearpă şi colţuroasă, se ridica pe malurile unui mic pârău care-şi făcea drum, după ce rătăcise câtva timp peste câmpii, spre unul din numeroşii afluenţi ai Tatălui

Fluviilor. Una din movilele acelea obişnuite, scunde, care împânzeau toată preria, se afla chiar la picioarele stâncii, şi faptul că era înconjurată de lăstăriş, dovedea că pe vremuri existase pe acolo o pădurice. Copaci nu se vedeau decât pe creasta movilei şi pe stâncile din apropiere. Şi tocmai pe această mică ridică tură de pământ se puteau zări unele semne care vădeau prezenţa omului.

Dacă te uitai de jos, nu vedeai decât un fel de parapet construit la repezeală, din pietre şi butuci, aşa încât ridicarea lui să nu ceară o risipă prea mare de forţă; apoi câteva acoperişuri scunde, făcute din ramuri şi coajă de copac; pe urmă o barieră întâmplătoare, pentru a apăra creasta movilei, barieră plasată spre partea cea mai puţin abruptă, şi un mic cort de pânză aşezat pe o platformă ce se întindea pe unul din colţurile stâncii; cupola lui albă strălucea de la depărtare, asemenea unei pete de zăpadă, sau, ca să întrebuinţăm o comparaţie mai potrivită pentru restul povestirii noastre, asemenea unui steag ne întinat, păzit cu străşnicie de cei mai viteji apărători ai cetăţii de dedesubt. Credem că nu e nevoie să mai adăugăm că această rudimentară şi caracteristică fortăreaţă era locul în care-şi găsise refugiul Ishmael Bush, după ce fusese prădat de oile şi de vitele lui.

În ziua la care s-a oprit povestirea noastră, colonistul se afla la picioarele acestei stânci, rezemat în carabină şi cerceta pământul sterp, cu o privire plină totodată de dispreţ şi dezamăgire.

— A venit vremea să ne schimbăm firea, spuse el fratelui soţiei sale, care se ţinea mai tot timpul după el, şi din făpturi obişnuite cu hrană creştinească, să ne preschimbăm în rumegătoare. Socot, Abiram, că-ţi vei putea agonisi ceva lăcuste cu care să-ţi duci zilele; eşti un bărbat vioi şi-o vei putea întrece chiar şi pe cea mai sprintenă dintre ele.

— Regiunea asta nu va fi bună de nimic niciodată, îi răspunse acesta din urmă gustând prea puţin umorul forţat al

cumnatului său, şi ar fi tare bine să ne aducem aminte de proverbul care spune că drumeţul leneş face drumul mai lung.

— Ai vrea să-ţi arăt pe hartă drumul pe care-l avem de făcut prin pustietăţile astea un timp mai îndelungat, nu? zise Ishmael care, ca toţi oamenii de felul lui, era în stare să depună un efort de necrezut atunci când era nevoie, dar muncea rareori cu tot dinadinsul când nu era sigur de izbândă.

— Dacă plantaţia ţi-e pe plac, culege-i atunci roadele.

— E mai uşor de spus decât de făcut, în situaţia în care ne găsim acum. Îţi spun, Abiram, trebuie să ne urnim din loc, şi asta din mai multe pricini. Ştii că sunt un om care încheie tare rar un târg, dar un om care-şi îndeplineşte totdeauna îndatoririle şi mult mai cinstit decât negustorii tăi, cu toate contractele acelea înscrise pe fâşii de hârtie. Unde s-a dus mia, meargă şi suta; şi toate astea ca să fac drumul pentru care ţi-am dat cuvântul meu de cinste.

Şi în timp ce vorbea, colonistul privi în sus, spre micul cort care încorona vârful fortăreţei lui stâncoase. Privirea îi fu înţeleasă şi i se răspunse întocmai; şi, printr-o tainică influenţă, care lucra asupra sentimentelor amândurora, între ei se restabili numaidecât armonia.

— Ştiu asta şi o simt cu fiecare părticică a sufletului. Dar mi-aduc mult prea bine aminte de pricina pentru care-am pornit în călătoria asta blestemată ca să pot uita cât mai avem de mers până vom ajunge la capăt. Căci nici unuia din noi nu ni se va ierta ceea ce am făcut, dacă nu vom termina cu bine ceea ce am început atât de bina. Ei, în asta stă înţelepciunea lumii întregi, cred eu; am auzit odată un predicator care petrecuse o vreme pe marginile lui Ohio, spunând că dacă un om trăieşte în dreapta credinţă o sută de ani şi pe urmă se abate de la calea cea dreaptă o singură zi, va fi ca şi cum n-a cules nici o roadă bună, şi că numai răul va

fi pus pe cântar la socoteala din urmă.

— Şi tu ai crezut ce-a spus predicatorul acela mincinos şi hămesit?

— Cine spune că l-am crezut? răspunse Abiram, cu o privire ameninţătoare. Se vedea însă bine cât de mult îl chinuiseră temerile, şi tocmai din pricina asta căuta să pară sfidător. Poţi oare crede tot ce spune un hoţoman ca acela? Şi totuşi, Ishmael, omul ar fi putut fi cinstit, la urma urmei. Ne-a spus că lumea e tot atât de păcătoasă ca şi-un deşert, şi că nu se află decât o singură mână în stare să călăuzească până şi pe cel mai învăţat om prin căile întortocheate ale binelui şi ale răului. Acum, dacă lucrul ăsta e adevărat pentru toată lumea, poate fi adevărat şi pentru o parte din ea.

— Abiram! Dă drumul nemulţumirilor ca un adevărat bărbat, îl întrerupse emigrantul cu un hohot batjocoritor. Vrei să te rogi, văd! Dar care-ţi va fi folosul, dacă ai obiceiul să-l slujeşti pe Dumnezeu cinci minute, iar pe diavol un ceas întreg? Ascultă, prietene, eu nu-s cine ştie ce mare agricultor, dar atâta lucru ştiu şi eu, şi-am învăţat asta pe spinarea mea; dacă vrei să strângi o recoltă bună, fie chiar şi din ţărâna cea mai mănoasă, tot trebuie să munceşti din greu; iar indivizii ăia pocăiţi ai tăi asemuiesc deseori pământul cu un ogor, iar oamenii care vieţuiesc pe el cu roadele lui. Ei bine, ia acum aminte, Abiram, şi află că nu eşti mai bun ca un mărăcine sau ca o tufă de ciulini, şi că eşti un lemn prea putred, nici măcar pentru ars nu eşti bun.

Privirea plină de răutate pe care i-o aruncă Abiram făcu să iasă la iveală toată mânia care clocotea înăuntrul lui; dar privirea lui furioasă se îmblânzi numaidecât văzând cât de neclintite sunt convingerile colonistului, ceea ce arăta câtă putere avea îndrăzneala înnăscută a acestuia asupra firii laşe a lui Abiram.

Mulţumit de puterea aceasta atât de vădită, pe care o încercase destul de des în asemenea împrejurări pentru a se

mai putea îndoi de ea, Ishmael continuă cu răceală ceea ce începuse, vorbind mult mai limpede în legătură cu viitoarele lui planuri. — Ţi se va face dreptate, n-ai grijă, şi se va plăti fiecăruia după cum merită, spuse el; eu am fost prădat de vite, dar am de gând să-mi recâştig toată averea, chiar de-ar fi să dobândesc copită cu copită; aşa că atunci, când un om n-are încotro, şi e silit să încheie târgul cu amândouă părţile, ar fi nebun dacă nu i-ar rămâne şi lui ceva.

În timp ce colonistul rostea cele de mai sus, cu vocea lui puternică şi hotărâtă, stârnită oarecum şi de împrejurarea de faţă, patru sau cinci din fiii lui, care leneviseră până atunci la picioarele stâncii, porniră spre el cu mersul acela zăbavnic ce caracteriza întreaga familie.

— Am strigat-o pe Ellen Wade care stă în vârful stâncii şi supraveghează preria, rosti unul din tineri, dar drept răspuns a scuturat din cap. Ellen, deşi-i femeie, nu prea face risipă de vorbe, cu toate că nu i-ar strica dac-ar fi ceva mai prietenoasă.

Ishmael îşi întoarse privirea spre locul unde fata, care-l jignise pe tânăr fără să vrea, pândea încordată depărtările. Ellen stătea pe creştetul unui stei de pe culme, pe partea unde se afla şi micul cort, la o înălţime de cel puţin o sută de picioare. Puţine amănunte din făptura ei se puteau desluşi de la distanţa aceea, în afară de siluetă, de părul ei luminos care-i juca, bătut de vânt, în jurul umerilor, şi de privirea-i fixă, care părea să se fi oprit într-un punct îndepărtat din prerie.

— Ce s-a întâmplat, Nell? strigă Ishmael, dominând cu glasul lui puternic şuierul vântului. Ai descoperit şi altceva în afara javrelor acelora care umblă după mortăciuni?

Buzele fetei, care privea cu încordare, se întredeschiseră, şi Ellen, care nu era tocmai înaltă, se ridică în picioare, deşi continua să se uite în acelaşi punct; vocea ei, însă, chiar dacă ar fi strigat ceva, nu era îndeajuns de puternică pentru a

putea fi auzită în urletul vântului.

— Pesemne că fata nu vede numai bivoli sau câini de prerie, continuă Ishmael. Hei, Nell fato, n-auzi? Nell! Trag nădejde că-n faţa ochilor tăi se află o armată de piei roşii, fiindcă tare mi-ar veni greu să scap norocul de-a le plăti, cu stâncile şi butucii ăştia, pustiul de bine pe care mi l-au făcut.

Şi în timp ce-şi întovărăşea vorbele cu gesturi cât se poate de grăitoare, emigrantul îşi aţinti ochii spre proprii lui fii, iar aceştia se uitau şi ei la părintele lor; dar când cercetară din nou înălţimea, pentru a vedea ce se întâmplă cu fata care veghea asupra depărtărilor, nu mai văzură pe nimeni.

— Ori mă înşel, exclamă Asa, unul din cei mai tăcuţi tineri din grup, neliniştit la culme, ori fata a fost luată de vânt!

Şi printre ei trecu un fior de spaimă, dovadă că Ellen, cu ochii ei albaştri şi zâmbitori, cu părul de culoarea inului şi cu obrajii ei trandafirii, făcuse oarecare impresie asupra firilor nepăsătoare ale acestor tineri, care începură să schimbe priviri pline de uimire şi de amărăciune; apoi îşi aţintiră ochii cu un fel de mirare prostească spre locul gol de pe stâncă.

— S-ar putea, adăugă altul; stătea pe-o piatră alunecoasă şi m-am gândit să-i spun asta de-acum un ceas.

— N-o fi oare panglica fetei bucata aceea de pânză care flutură pe colţul stâncii? strigă Ishmael. Hei! cine umblă pe lângă cort? Nu v-am spus că...

— Ellen! Ellen! îl întrerupseră băieţii, strigând toţi odată; şi în aceeaşi clipă reapăru şi fata, punând capăt feluritelor presupuneri şi scutind firea lor molatică de-o emoţie cu care nu erau obişnuiţi.

După ce Ellen apăru dintre faldurile de pânză ale cortului, se îndreptă cu paşi uşori şi neînfricaţi spre locul în care stătuse până atunci la pândă şi arătă spre prerie: apoi li se păru c-a început să vorbească, iute şi cu nerăbdare, unei fiinţe nevăzute.

— E nebună, spuse dispreţuitor Asa, dar nu fără oarecare

nelinişte în glas. Visează cu ochii deschişi şi şi-o fi închipuind că vede una din jivinele acelea fioroase, cu nume greu de ţinut minte, cu care-i tot împuie capul doctorul.

— Poate c-o fi descoperit vreo iscoadă de-a indienilor sioux, spuse Ishmael, zăbovind cu privirea peste câmpie; dar Abiram îi şopti încetişor ceva şi-l făcu să se întoarcă tocmai la timp pentru a zări oarecare mişcare înăuntrul cortului, cu totul deosebită de cea cauzată de vânt. Las-o, dacă nu i-e teamă, mormăi colonistul printre dinţi. Mă cunoaşte destul de bine ca să-şi îngăduie să-mi joace vreun renghi.

— Uită-te şi tu; dacă poala cortului nu-i ridicată, atunci nu văd nici eu mai bine ca o bufniţă în lumina soarelui.

Ishmael izbi furios cu patul carabinei în pământ şi strigă tare, de l-ar fi putut auzi şi Ellen, dacă atenţia ei n-ar fi continuat să rămână concentrată asupra obiectului necunoscut din depărtare.

— Nell! strigă din nou colonistul, fugi de-acolo, nebuno! Chemi singură pedeapsa asupra capului tău? Hei, Nell! Văd că şi-a uitat limba maternă; să vedem dacă nu înţelege altă limbă.

Ishmael îşi puse arma la umăr şi în clipa următoare şi-o aţinti în sus, spre vârful stâncii. Şi, înainte ca cineva să fi putut rosti un singur cuvânt de mustrare, arma se şi descarcă; detunătura fu însoţită de-o flacără puternică. Ellen sări ca o căprioară speriată; scoase un strigăt ascuţit şi intră în cort cu o iuţeală care-i lăsă în mare nedumerire pe toţi, căci nu ştiau dacă trebuie s-o pună pe seama fricii sau a faptului c-a fost rănită.

Colonistul trecuse prea brusc la fapte ca să-l fi putut opri cineva, dar chiar în clipa în care-şi slobozise arma, băieţii îşi arătară într-un chip uşor de tălmăcit părerea asupra acelei măsuri nefericite. Tinerii schimbară între ei priviri încărcate de mânie, iar din mijlocul lor se ridică acelaşi murmur de dezaprobare.

— Ce-a făcut Ellen, tată? întrebă Asa într-o stare de spirit neobişnuită, ca să fie împuşcată ca o căprioară rătăcită sau ca un lup flămând?

— O ticăloşie! răspunse încet emigrantul, dar ochii săi reci şi sfidători arătau cât de puţin îi păsa de nemulţumirea băieţilor lui. O ticăloşie, băiete, o ticăloşie! Aveţi grijă să nu se mai întâmple şi altele!

— Neînţelegerea cu un bărbat e una, iar cu fata aceea plângăreaţă — alta.

— Eşti bărbat, Asa, aşa cum te-ai lăudat de nu ştiu câte ori; dar adu-ţi aminte că sunt părintele şi conducătorul tău!

— Ştiu asta prea bine; dar ce fel de tată?

— Ascultă, băiete! Sunt aproape sigur că numai lenea ta ne-a adus pe cap pieile roşii. Vorbeşte mai cu umilinţă, fiule, sau de nu, poate că va trebui să dai socoteală pentru năpasta care ne-a lovit numai din pricina firii tale atât de lăsătoare.

— N-o să mai pot răbda multă vreme să tot fiu ameninţat ca un ţânc în scutece. Vorbeşti despre lege ca şi cum n-ai recunoaşte nici una, şi mă ţii totuşi sub călcâiul tău, de parcă n-aş avea şi eu viaţa şi năzuinţele mele. N-o să mai stau aici ca să fiu ţinut drept un animal de povară.

— Lumea e largă, viteazul meu băiat, şi sunt plantaţii multe şi frumoase, fără un singur îngrijitor pe ele. Du-te, ai semnat actele de proprietate şi le-ai pecetluit cu propria ta mână. Puţini părinţi îşi înzestrează copiii aşa de bine ca Ishmael Bush; şi vei spune şi tu acest lucru într-o zi, când nădăjduiesc că vei ajunge la capătul călătoriei tale.

— Uite, tată, uite! strigară mai multe voci deodată, ca şi cum băieţii ar fi aşteptat cu nerăbdare momentul potrivit pentru a pune capăt acestei discuţii, care ameninţa să se preschimbe în ceartă.

— Priveşte! repetă şi Abiram, cu o voce cavernoasă şi prevestitoare de rele; dacă nu-ţi arde decât de scandal, atunci priveşte!

Colonistul îşi întoarse căutătura de la fiul său şi şi-o îndreptă mânios în sus, spre creastă; dar în clipa când zări ceea ce atrăsese atenţia celor din jur, mânia făcu loc uimirii.

Pe locul de unde Ellen fusese alungată atât de nemilos, se afla o femeie. Făptura îi era atât de micuţă, încât putea fi socotită drept întruchiparea genului aceluia de frumuseţe pe care poeţii şi artiştii l-au ales ca ideal al gingăşiei feminine. Purta o rochie de mătase neagră, strălucitoare, care flutura în jurul ei ca un văl. Păru-i întunecat, mai negru şi mai lucios decât mătasea rochiei, se revărsa în lungi cosiţe buclate peste umeri, ascunzându-i tot pieptul mic şi delicat, în inelele lui; iar parte din bucle fluturau în vânt.

Înălţimea la care se găsea nu îngăduia să fie cercetată cu prea multă atenţie, deşi nu încăpea nici o îndoială că era foarte tânără şi că, în clipa în care se ivise, era stăpânită de-o mare emoţie. Părea, într-adevăr, atât de tânără şi de fragilă, încât erai ispitit să te întrebi dacă trecuse cu adevărat de vârsta copilăriei. Mâna-i mică şi gingaş modelată îi apăsa pieptul, pe când cealaltă schiţă un gest mişcător, părând să-l invite pe Ishmael, în cazul c-ar avea o nouă criză de violenţă, să tragă drept în inima ei.

Încremeniţi de uimire, emigranţii îşi îndreptară privirile spre făptura aceea uluitoare; apoi o văzură pe Ellen ieşind din cort, cu o vădită sfială, îngrijorată şi de propria ei persoană, temându-se totodată şi pentru tovarăşa ei; voia să înainteze dar dorea, în acelaşi timp, să rămână ascunsă. Începu să vorbească, însă cuvintele ei nu fură auzite de cei de jos şi nici luate în seamă de cea pentru care le rostise. După câtva timp, ca şi cum s-ar fi simţit mulţumită de ceea ce făcuse, expunându-şi adică propria ei persoană mâniei lui Ishmael, tânăra femeie oacheşă se retrase în linişte, lăsând locul gol, ceea ce făcu o impresie neobişnuită asupra privitorilor de jos, aşa cum li s-ar fi întâmplat dac-ar fi fost vorba de-o apariţie supranaturală.

Urmă un răstimp de adâncă tăcere; fiii lui Ishmael se uitau mai departe cu o nevolnică uimire spre locul rămas gol. Apoi, când privirile li se întâlniră, iar flacăra înţelegerii trecu de la unul la altul, fu limpede de tot că pentru ei apariţia acelei fiinţe ciudate, care locuia în cort, fusese pe cât de neaşteptată, pe atât de ne înţeleasă. În cele din urmă, Asa, cu dreptul pe care i-l dădeau anii, îmboldit şi de cearta de mai înainte, îşi luă însărcinarea de-a face cercetările cuvenite. Totuşi nu se încumetă să-şi înfrunte părintele din nou; ştia cât de crâncen e la mânie, aşa că se întoarse către Abiram, care stătea cu capul plecat, şi se uită la el cu dispreţ.

— Asta e, cu alte cuvinte, jivina pe care-ai adus-o în prerie drept momeală! Ştiu că eşti un om căruia-i pasă prea puţin de adevăr când poate săvârşi o faptă rea, dar niciodată n-aş fi crezut că poţi ajunge atât de departe. Ziarele din Kentucky te-au numit de sute de ori traficant de carne neagră, dar nimeni nu şi-a putut închipui că ţi-ai întins plasa şi-n familiile albilor.

— Cine e hoţ de oameni? întrebă Abiram, într-o izbucnire de mânie. Pot fi oare răspunzător de toate minciunile care apar de sub teascurile Statelor Unite? Priveşte-ţi propria ta familie, băiete, priveşte-te pe tine însuţi! Bună parte din estropiaţii din Kentucky şi Tennessee strigă împotriva noastră. Află, limbutul meu *gentleman,* c-am văzut numele tatălui, al mamei şi-a trei copii, tu fiind unul din aceştia, afişate pe toţi stâlpii şi gardurile aşezărilor de colonişti, cu făgăduiala unei recompense în dolari, care-ar fi putut îmbogăţi pe orice om cinstit care...

Fu întrerupt însă de-o puternică lovitură, dată peste gură cu dosul palmei, aşa că începu să se clatine, iar printre buzele-i umflate ţâşni sângele.

— Asa, spuse tatăl, înaintând cu demnitatea aceea cu care dărnicia naturii pare că învesteşte calitatea de tată; ai lovit pe fratele mamei tale!

— Am lovit pe cel care face de ocară întreaga noastră familie, răspunse aprins tânărul; şi dacă nu-şi va învăţa limba să vorbească mai cu fereală, s-ar putea s-o păţească şi mai rău de la unul ceva mai iute ca mine. Nu mă pricep prea bine la cuţit, dar la nevoie poate că tot m-aş descurca dacă-i vorba să scurtez viaţa unui calomnia...

— Băiete, azi ţi-ai dat în petic de două ori! Ia seama să nu se întâmple şi-a treia oară. Când legea ţării e slabă, atunci e drept ca legea naturii să fie tare. Cred că mă înţelegi, Asa, şi-apoi, mă şi cunoşti! În ceea ce te priveşte pe tine, Abiram, băiatul te-a jignit, e drept, dar greşeala trebuie s-o repar eu. Ţine minte! Îţi făgăduiesc că ţi se va face dreptate; şi asta-ţi ajunge. Dar ai rostit grele învinuiri împotriva mea şi a familiei mele. Dacă copoii legii şi-au lipit anunţurile lor pe stâlpii şi pe gardurile aşezărilor, n-a fost pentru vreo faptă necinstită, ştii foarte bine, ci numai pentru că noi ne-am ţinut de legea aceea care spune că pământul e proprietatea tuturor. Nu, Abiram; dacă mi-aş putea spăla mâinile tot aşa de uşor de ceea ce-am săvârşit potrivit sfaturilor tale, ca de cele pe care mi le-a şoptit diavolul, aş dormi mult mai liniştit noaptea, şi nici unul din cei care-mi poartă numele n-ar trebui să roşească auzindu-l. Să încheiem pace, Asa; tot aşa şi tu, omule: s-au spus destule. Să ne gândim bine înainte de-a mai spune ceva care-ar face ca lucrurile, care stau şi aşa destul de prost, să se înrăutăţească şi mai tare.

Când termină, Ishmael făcu un semn autoritar cu mâna şi-şi întoarse faţa de la ei cu aerul unui om pe deplin încredinţat că nimeni nu va avea îndrăzneala să pună la îndoială temeinicia celor hotărâte de el. În Asa se dădu o vădită luptă până să poată face ceea ce-i ceruse tatăl; dar, greoi din fire, căzu destul de repede în starea lui obişnuită de lâncezeală şi deveni iarăşi aşa cum era într-adevăr: primejdios doar uneori, un om care se aprindea repede, dar se potolea numaidecât. Dar cu Abiram se întâmplă dimpotrivă. În clipele când se

înfruntase cu nepotul său, pe faţă i se putea citi cât se poate de limpede că se teme din ce în ce mai mult; dar când între el şi cel care-l atacase se interpusese autoritatea şi forţa covârşitoare a tatălui, faţa lui îşi schimbă numaidecât culoarea şi deveni vânătă, semn că insulta îl înveninase peste măsură. Dar, întocmai ca şi Asa, se supuse numaidecât hotărârii emigrantului şi, cel puţin în aparenţă, armonia dintre fiinţele acestea, legate între ele doar prin şubreda ţesătură a autorităţii cu care izbutea Ishmael să-şi învăluiască familia, fu restabilită.

Una din urmările certei avute cu Abiram fu aceea că gândurile tânărului încetară să mai stăruie asupra neaşteptatei apariţii. Schimbul de cuvinte care urmă după dispariţia fiinţei aceleia fermecătoare păru să şteargă orice gând în legătură cu existenţa ei.

— Am să mă urc sus pe stâncă, băieţi, să văd ce-i cu sălbaticii, spuse Ishmael puţin după aceea, păşind printre ei cu o expresie împăciuitoare, dar plină de hotărâre. Dacă nu-i nici o primejdie, vom ieşi pe câmpie; e o zi prea frumoasă ca să ne pierdem vremea vorbind ca muierile din târguri, care se ciorovăiesc lângă ceaiul şi dulciurile lor.

Şi, fără să mai aştepte încuviinţarea sau dezaprobarea cuiva, colonistul porni către poalele stâncii, care forma un fel de perete perpendicular, înalt de aproape douăzeci de picioare. Se îndreptă apoi spre un punct pe unde se putea trece cu uşurinţă, o crăpătură îngustă pe care-o întărise, ceea ce dovedea că luase toate măsurile de trebuinţă, cu un fel de balustradă făcută din trunchiuri de plopi canadieni, balustradă apărată şi ea de un rând de *chevaux-de-frise* alcătuit din ramurile aceloraşi copaci. Aici se afla de obicei un om înarmat, locul fiind cheia întregii poziţii, iar în momentul acela se vedea acolo un tânăr care stătea rezemat de stâncă, într-o atitudine nepăsătoare, dar gata să apere trecătoarea dac-ar fi fost nevoie, până când restul familiei ar fi ocupat

celelalte puncte de apărare.

Lui Ishmael urcuşul i se păru destul de anevoios pe acolo, parte din pricina obstacolelor naturale, parte din pricina celor ridicate chiar de ei; în cele din urmă, ajunse pe un fel de terasă, pe platoul unei creste mai bine-zis, unde duraseră colibele în care locuia întreaga familie. Aceste locuinţe erau, aşa cum am mai amintit, întocmai ca cele ce puteau fi văzute deseori în apropiere de graniţele lumii civilizate; ele ţineau deci de cea mai crudă vârstă a arhitecturii, fiind construite cât se poate de simplu, din trunchiuri, crengi şi scoarţă de copac. Fâşia de pământ pe care fuseseră ridicate colibele avea vreo câteva sute de picioare pătrate şi era la o înălţime destul de mare faţă de câmpie, aşa că proiectilele indiene nu constituiau o adevărată primejdie. Ishmael era încredinţat că acolo îşi poate lăsa copiii în destulă siguranţă, supravegheaţi îndeaproape de vajnica lor mamă; o găsi pe Esther ocupată, ca de obicei, cu treburile gospodăriei; stătea în mijlocul copiilor şi-şi ridica din când în când vocea pentru a-i mustra pe cei care-o supăraseră;

Era mult prea absorbită de propriile ei nemulţumiri pentru a fi aflat ceva şi despre cearta violentă care izbucnise jos.

— Ai ales pentru tabăra asta, Ishmael, stânca cea mai bătută de vânturi, începu ea, sau mai bine-zis îşi continuă atacul, început asupra unei fetiţe care plângea, îndreptându-l asupra soţului. Pe cinstea mea, dacă nu trebuie să-i număr pe ăştia mici de tot din zece în zece minute, să văd dacă nu şi-au luat zborul cu raţele sau cu vulturii. Ce tot naiba faceţi pe acolo, pe jos, târându-vă pe la picioarele stâncii ca nişte şopârle la soare, când cerul a început să foiască de păsări? Crezi că pot umple gurile şi potoli foamea cu somn şi cu lene?

— Ai şi tu dreptate, Esther, răspunse bărbatul, pronunţându-i numele în felul lui obişnuit în provinciile Americii, şi privindu-şi fetele, zburdalnice şi gălăgioase, mai curând cu îngăduinţă decât cu dragoste. Dacă vrei să ai

păsări, ar trebui să-ţi mai frânezi limba, căci altfel se vor speria şi vor zbura prea sus. Da, femeie, continuă el, ajungând pe locul de unde o gonise cu atâta cruzime pe Ellen. Şi poate c-am să vânez şi un bivol, dacă ochiul meu o să dibuie animalul la depărtare de-o leghe spaniolă

— Atunci coboară! Coboară şi apucă-te de treabă, nu mai vorbi atâta. Un bărbat care vorbeşte e tot atât de bun ca şi un câine care latră. Nell o să vă dea de veste la timp, atârnând un cearşaf, dacă se va ivi cumva vreun indian. Dar ce-ai mai ucis, omule, fiindc-am auzit detunătura puştii tale mai înainte, dacă nu cumva m-au înşelat urechile.

— Aş! am tras numai aşa, să sperii uliul care se tot roteşte în jurul stâncii!

— Uliu, bineînţeles! Să tragi la ceasul ăsta într-un vultur, când ai de umplut optsprezece guri flămânde! Uită-te la albină şi la castor, omul lui Dumnezeu, şi învaţă să-ţi hrăneşti familia. Ei, Ishmael, continuă ea, aruncând cât colo cânepa din care torcea; cred c-a intrat iarăşi în cort! Îşi petrece aproape tot timpul pe lângă neisprăvita aceea care nu-i bună la nimic...

Dar neaşteptata reapariţie a bărbatului închise gura nevestei, şi cum acesta cobora chiar spre locul în care se afla Esther, femeia se mulţumi să bombăne doar, în loc să-şi strige nemulţumirea în gura mare, ca până atunci.

Dialogul care urmă după aceea între iubitoarea pereche fu cât se poate de scurt şi de expresiv. Femeia răspunse la început în monosilabe şi destul de morocănos, dar grija pe care o purta familiei sale o făcu ceva mai binevoitoare. Şi deoarece convorbirea se purtă mai cu seamă în jurul unei făgăduieli de-a vâna, tot restul zilei pentru a procura cele trebuitoare vieţii, nu vom mai zăbovi asupra ei.

CAPITOLUL IX

Stâlceşti limba latină
Ca un grămătic prost
(Chinurile zadarnice ale dragostei)

După ce am adus la cunoştinţa cititorului felul în care a pus Ishmael Bush ordine în familia sa, în împrejurări ce-ar fi însemnat o grea încercare pentru foarte mulţi oameni, vom strămuta scena acţiunii noastre la câteva mile distanţă de locul amintit, deşi vom păstra succesiunea firească a timpului. Chiar în momentul în care colonistul şi fiii săi se despărţiră, într-un tufiş de pe malul unui râuleţ ce curgea la o bătaie de puşcă de tabără, doi oameni discutau cât se poate de serios despre meritele unei gustoase cocoaşe de bizon, ce fusese preparată cu cea mai mare grijă pentru desfătarea propriei lor guri. Partea aceasta de soi fusese separată cu multă băgare de seamă de restul trupului, mai puţin preţios, înfăşurată apoi în blana cu care o dăruise natura şi pusă să se coacă într-un soi de cuptor subteran, iar acum se găsea în faţa celor doi comeseni, ca un fel de încoronare a măiestriei culinare a preriilor. În ceea ce priveşte aroma ei rară şi delicată, ca să nu mai punem la socoteală şi calitatea ei nutritivă, bucata aceea de carne avea tot dreptul să pretindă a fi pusă mult mai presus de acele ispititoare şi renumite preparate ale bucătarilor cu mare faimă, deşi raritatea aceasta fusese prezentată într-un mod cât se poate de simplu. Şi se pare că cei doi privilegiaţi muritori, cărora le fusese hărăzită fericirea de a se bucura de asemenea bucate cu o poftă ce dădea şi mai multă savoare acestei alese mâncări a deşertului american, îşi dădeau cu prisosinţă seama cât de norocoşi erau.

Dar omul care preparase cu atâta pricepere cocoaşa de bizon, îndatorându-şi tovarăşul cu asemenea ospăţ, părea mai puţin dispus să se bucure de propria lui dibăcie. Mânca şi el, asta-i adevărat, şi cu poftă chiar; dar cu măsura pe care nu e în stare să ţi-o dea decât vârsta. La tovarăşul său, în schimb, nu se putea vedea nici cea mai mică urmă de cumpătare. Fiind un om în floarea anilor şi în plină forţă a bărbăţiei, recunoştinţa cu care răsplătea truda prietenului mai vârstnic avea un caracter ceva mai bătător la ochi. Înghiţea îmbucătură după îmbucătură şi-şi rotea ochii spre tovarăşul său, părând a-şi exprima din ochi mulţumirea, pe care vorbele nici n-ar fi putut-o cuprinde.

— Taie mai dinspre mijloc, spuse *trapper*-ul, căci el era venerabilul locuitor al acestor pustietăţi nesfârşite, care dăduse căutătorului de miere ospăţul amintit mai sus; taie mai dinspre inima bucăţii; acolo vei găsi adevărata bogăţie a naturii, care n-are nevoie de nici o mirodenie şi nici de muştarul vostru iute pentru a căpăta gust.

— Dac-aş fi avut un singur pahar de hidromel, spuse Paul, oprindu-se pentru a-şi trage sufletul, aş putea să jur că e cel mai straşnic ospăţ la care a fost poftit vreodată cineva.

— Ei, ei, bine zici, răspunse bătrânul, peste măsură de mulţumit când văzu pofta cu care mânca Paul, e tare, şi-i dă tărie şi celui ce-o mănâncă. Aici, Hector!, şi aruncă răbdătorului său animal, care-l pândea cu ochii plini de lăcomie, o bucată de carne; ai nevoie de putere, prietene, chiar şi în zilele bătrâneţii tale, întocmai ca şi stăpânul tău. Iată, tinere, ai în faţa ta un câine care-a mâncat şi-a dormit mai bine şi cu mai mult folos şi a avut hrană mai îmbelşugată decât orice rege; şi de ce? Din pricină că s-a înfruptat, dar nu s-a îmbuibat cu darurile creatorului său. S-a născut câine şi s-a ospătat ca un câine. Pe când aceia au fost făcuţi oameni, dar au hăpăit ca nişte lupi flămânzi. Hector s-a dovedit a fi un câine bun şi înţelept, şi n-am pomenit vreodată ca un animal

din neamul lui să se înşele când adulmecă, sau să-şi trădeze prietenii. Ştii care e deosebirea dintre bucatele gătite în pustiu şi cele care se prepară în casele oamenilor? Nu, văd bine că nu ştii, şi asta după pofta cu care mănânci; aşa că-ţi voi spune tot eu. Una se ia după om, cealaltă după natură. Una crede că mai poate adăuga ceva la darurile Creatorului, pe când cealaltă e destul de umilă ca să se bucure de ele aşa cum sunt; asta e toată filozofia.

— Ascultă, moşule, spuse Paul, care era foarte puţin pătruns de morala pe care i-o făcuse bătrânul; trebuie să ştii că în fiecare zi cât vom mai sta pe aici, şi cred că vom sta câtva timp, am să împuşc câte un bivol, iar dimineaţa am să-i coc cocoaşa.

— N-aş crede una ca asta, n-aş crede-o deloc. Toată carnea animalului e bună, oricare parte ai alege, şi-a fost făcut pentru a-i servi omului drept hrană; dar n-aş crede că pot fi martor, ba încă să-ţi mai dau şi-o mână de ajutor, la risipa asta de-a ucide câte un bizon în fiecare zi.

— Pe dracu! Parcă asta-i singura risipă care se face aici! Dar dacă fiecare animal ar fi tot aşa de bun ca ăsta, m-aş prinde să-l mănânc în întregime, să-i înghit până şi copitele. Ia te uită cine vine! Unul cu un nas straşnic, aş spune, şi care l-a pus pe drumul cel bun, dacă stăpânul a pornit în căutarea unei mese.

Insul care le întrerupse convorbirea, silindu-l pe Paul să facă observaţia de mai sus, înainta de-a lungul pârâiaşului, spre cei doi comeseni, în cea mai desăvârşită linişte. Şi cum înfăţişarea lui n-avea nimic duşmănos sau înspăimântător, căutătorul de miere se strădui şi mai vârtos, ca şi cum s-ar fi îndoit că ghebul o să poată ajunge şi pentru musafir, dacă acesta ar fi vrut cumva să se înfrupte şi el din gustoasa friptură. Cu *trapper*-ul însă, lucrurile se întâmplară cu totul altfel. Pofta lui de mâncare, mult mai mică, fiindu-i pe deplin potolită, îl întâmpină pe noul venit cu o privire plină de

prietenie, ceea ce dovedea cu prisosinţă că socotea cât se poate de binevenită sosirea acestuia.

— Apropie-te, prietene, spuse el, făcându-i semn cu mâna, când băgă de seamă că străinul se opreşte, ca şi cum ar fi stat în cumpănă. Apropie-te, îţi spun, şi dacă foamea ţi-a fost călăuză, atunci te-a adus la locul potrivit. Aici vei găsi carne, iar tânărul acesta îţi va da şi porumb copt, mai alb decât zăpada de pe culmile cele mai înalte. Apropie-te, nu-ţi fie teamă; nu suntem fiare care să ne sfâşiem unii pe alţii, ci creştini care primim cu recunoştinţă ceea ce a crezut Dumnezeu de cuviinţă să ne dea.

— Venerabile vânător, replică doctorul, fiindcă nu era nimeni altul decât naturalistul nostru, pornit într-una din zilnicele lui cercetări, sunt încântat de această fericită întâlnire; avem amândoi aceeaşi îndeletnicire, aşa că trebuie să fim prieteni.

— Doamne, Doamne! spuse bătrânul, şi izbucni în hohote de râs, fără să ţină prea mult seama de regulile protocolului, iată omul care-a vrut să mă convingă că un nume poate schimba firea unui animal. Vino, prietene; eşti binevenit, deşi convingerile tale sunt puţin pe-alături din cauză c-ai citit prea multe cărţi. Stai jos, şi după ce vei gusta din bucăţica asta, să-mi spui, dacă poţi, numele creaturii care ne-a dăruit carnea pentru ospăţ.

Ochii doctorului Battius, fiindcă socotim că-i mai potrivit să întrebuinţăm numele pe care-l preferă, ochii doctorului Battius scânteiară de mulţumire auzind invitaţia bătrânului. Plimbarea pe care-o făcuse, cât şi tăria vântului, îi stârniseră într-atât pofta de mâncare, că nici
Paul însuşi nu era în stare să cinstească cu mai multă, vitejie bucatele *trapper*-ului. Mulţumind printr-un râs scurt care se preschimbă, prin sforţarea lui de a se stăpâni, într-un surâs, naturalistul se aşeză lângă bătrân, aşa cum i se spusese, şi se pregăti să ia parte la ospăţ fără nici un fel de ceremonie.

— Ar trebui să-mi fie ruşine de meseria mea, spuse el, înghiţind o bucată de cocoaşă cu vădită plăcere şi încercând, în acelaşi timp, să categorisească pielea pârlită şi ruptă a animalului. Ar trebui să-mi fie ruşine de meseria mea dacă ar exista vreun animal sau vreo pasăre pe întinsul continentului american, pe care n-aş putea-o recunoaşte, ţinând seama de cele câteva adevăruri cucerite de ştiinţă. Mâncarea e gustoasă şi hrănitoare, asta-i drept; o mână de porumb, prietene, dacă eşti bun!

Paul, care continua să mănânce cu un zel îndoit, se uită la naturalist cu o privire piezişă; semăna foarte bine cu un câine absorbit de aceiaşi plăcută îndeletnicire, şi-i aruncă geanta fără să socoată că e nevoie să se întrerupă.

— Parc-ai spus, prietene, că ai mai multe mijloace pentru a recunoaşte creatura? rosti *tratpper*-ul.

— Multe, foarte multe şi care nu pot da greş. Iată, animalele carnivore pot fi recunoscute după incisivi,

— După ce? întrebă *trapper*-ul.

— După dinţii aceia cu care le-a înzestrat natura ca să se apere şi să-şi sfâşie prada. Pe urmă...

— Atunci caută, te rog, dinţii acestei creaturi, îl întrerupse *trapper*-ul*,* căci luase hotărârea să-i arate omului acestuia care avea pretenţia să se ia la întrecere cu el în ceea ce privea cunoaşterea animalelor sălbatice, că habar n-are de nimic, — învârteşte bucata pe toate părţile şi caută-i toate dedesubturile.

Doctorul făcu întocmai dar, bineînţeles, fără nici un fel de rezultat, cu toate că profită de ocazie pentru a mai arunca o privire şi spre pielea strânsă sul.

— Ei, prietene, ai dat de urma semnelor acelora de care ai nevoie pentru a ne spune dacă această creatură e raţă sau somn?

— Bănuiesc că nu-i tot animalul aici, nu?

— Asta se poate vedea destul de bine, strigă Paul, care se

văzu silit să se mai odihnească puţin, atât era de ghiftuit, eu pot răspunde pentru câteva livre din gustoasa făptură, livre cântărite cu cel mai drept cântar de la răsărit de Alegani. Cu toate că, la drept vorbind, ai putea face acelaşi lucru cu ceea ce-a mai rămas, continuă el, în timp ce ochiul îi aluneca fără să vrea şi cu destulă părere de rău spre restul cocoaşei; ceea ce mai rămăsese ar fi ajuns să mai îndestuleze încă douăzeci de inşi, dar tânărul fu silit să-i lase totul naturalistului, simţindu-se peste măsură de sătul. Taie cât mai aproape de inima bucăţii, aşa cum spune bătrânul, căci numai acolo vei găsi adevărata dulceaţă a cărnii.

— Inimă! exclamă doctorul, bucurându-se în sinea lui c-a luat, în sfârşit, cunoştinţă despre o parte bine precizată şi pe care o va putea examina îndeaproape. A, ia să văd şi eu organul ăsta care-mi va ajuta să determin caracterul animalului; sigur, ăsta nu-i cordul, sigur că nu-i; animalul trebuie să facă parte din ordinul *belluae,* judecând după starea lui de obezitate.

Fu întrerupt de un hohot nestăvilit şi voios; *trapper*-ul râdea, dar fără răutate; însă naturalistul socoti lucrul acesta foarte nelalocul lui, aşa că vorbele i se opriră pe buze, dacă nu cumva şi ideile.

— Ascultă-l numai, cu animalele lui din ordinul burţii[1], spuse bătrânul încântat de încurcătura vădită în, care se afla rivalul său, şi mai spune că nu e cordul! Bine, omule, eşti mai departe de adevăr decât de aşezările oamenilor, cu toată învăţătura ta şi cu toate cuvintele tale încâlcite, despre care ţi-am mai spus doar că nu pot fi înţelese de nici un trib sau naţiune de la răsărit de Munţii Stâncoşi. Cu însuşiri de animal sau fără însuşiri de animal, fiinţele astea pot fi văzute păscând prin prerie cu zecile şi cu sutele, iar bucata ce se află în mâna ta e inima ghebului gustos al unui bizon, cel mai bun

[1] Joc de cuvinte între ordinul belluae şi belly, care în limba engleză înseamnă burtă

lucru pe care şi-l poate dori stomacul omului.

— Vârstnicul meu tovarăş, spuse Obed, silindu-se să-şi potolească enervarea, socotind-o cât se poate de nepotrivită cu demnitatea persoanei sale, sistemul dumitale e greşit de la premize şi până la concluzie, iar clasificarea atât de eronată, încât faci o confuzie totală între elementele distinctive ale ştiinţei. Bizonul n-a fost niciodată înzestrat cu vreo cocoaşă. Iar carnea lui nu-i nici gustoasă şi nici sănătoasă, cum sunt obligat să recunosc că poate fi socotită carnea animalului din faţa noastră...

— În privinţa asta sunt cu totul împotriva dumitale, şi trup şi suflet alături de *trapper,* îl întrerupse Paul Hover. Cel ce nu recunoaşte că bizonul are o carne bună, nici n-ar trebui să se atingă de ea.

Doctorul, care nici nu-l prea băgase în seamă pe căutătorul de miere, începu să se uite la el ca şi cum l-ar fi recunoscut abia în momentul acela.

— Principalele caracteristici ale fizionomiei dumitale, prietene, spuse el, îmi sunt familiare; căci ori dumneata, ori vreun alt specimen din familia dumitale, îmi este destul de cunoscut.

— Eu sunt omul pe care l-ai întâlnit în pădurile de la răsărit de Marele Fluviu şi pe care ai încercat să-l convingi să urmărească o viespe galbenă până la cuibul ei; ca şi când ochiul meu n-ar fi fost destul de ager ca să deosebească în plină zi orice altă vieţuitoare de o albină. Am zăbovit împreună vreo săptămână, dacă mai ţii minte; dumneata cu broaştele şi cu şopârlele, iar eu cu scorburile mele; şi am făcut treabă bună amândoi. Eu mi-am umplut vasele cu cea mai dulce miere pe care am trimis-o vreodată în oraş şi am prins vreo duzină de roiuri; iar tolba dumitale era un adevărat muzeu de târâtoare. Niciodată n-am îndrăznit să te întreb de-a dreptul, dar presupun că umbli după fel de fel de ciudăţenii, nu?

— Asta e una din plăcerile lor nelegiuite, exclamă *trapper*-ul. Omoară cerbul şi elanul, şi pisica sălbatică, şi spintecă animalele care trăiesc prin păduri, iar după ce le umplu cu cârpe şi le pun sticle în locul ochilor, le expun ca să se holbeze lumea la ele.

— Te cunosc bine, răspunse doctorul, deloc mişcat de mustrarea bătrânului, şi se întoarse către Paul, te cunosc, şi îi întinse mâna cu prietenie, a fost o săptămână îmbelşugată, aşa cum vor dovedi într-o zi lumii cataloagele şi ierburile mele. Ei, îmi amintesc de dumneata foarte bine, tinere. Faci parte din clasa *mammalia;* ordinul primatelor; genul, om: specia, Kentucky; apoi, după o scurtă pauză, în timp ce zâmbi încântat de propria-i glumă, naturalistul continuă: De când ne-am despărţit, am călătorit foarte mult, după ce am încheiat un fel de contract sau înţelegere, cum vrei să-i spui, cu un oarecare Ishmael...

— Bush, îl întrerupse, nerăbdător şi plin de îndrăzneală,, Paul. Pentru Dumnezeu, bătrâne *trapper,* ăsta e contractul acela întărit cu sânge despre care mi-a vorbit Ellen.

— Atunci Nell nu mi-a făcut credit pentru ceea ce am eu impresia că merit, răspunse fără înconjur doctorul, pentru că eu nu fac parte dintre adepţii lăsării de sânge, căci prefer practica purificării sângelui în loc de cea a eliminării lui.

— Greşeala e a mea, străine; fata a vorbit de dumneata ca despre un om foarte învăţat.

— În privinţa asta, poate că mi-a exagerat meritele, întări doctorul Battius cu destulă smerenie; dar Ellen e o fată bună, drăguţă, deşteaptă chiar. Am găsit întotdeauna că Nelly Wade e o fată drăguţă şi dulce.

— Pe dracu! strigă Paul, lăsând din mână bucata pe care-o sugea, cu toate că n-ar fi avut chef să renunţe la bunătatea aceea de cocoaşă, apoi aruncă o privire sălbatică spre nevinovatul doctor. Socot, străine, c-ai fi în stare s-o bagi şi pe Ellen în tolbă.

— Toate bogăţiile vegetale şi animalele lumii nu m-ar putea determina să-i ating nici măcar un fir de păr. O iubesc pe copila aceasta cu ceea ce s-ar putea numi *amor naturalis* sau mai curând *paternus,* cu o dragoste de tată adică.

— Ei da, aşa mai merge, mai ales că asta e şi mult mai potrivit cu vârsta dumitale, încuviinţă Paul, rece, întinzând mâna pentru a lua din nou bucata pe care o aruncase cu puţin mai înainte. Căci la anii pe care-i numeri, ai fi ca un trântor în jurul căruia s-ar îmbulzi un roi tânăr.

— Da, asta-i adevărat, fiindcă în el vorbeşte natura, rosti *trapper*-ul; dar, prietene, parcă-ai spus că locuieşti în tabăra lui Ishmael Bush?

— Exact; întocmai precum ai auzit, adică în virtutea unui contract...

— Mă pricep prea puţin la ceea ce se cheamă ştiinţa selecţionării, cu toate că întind capcane pentru a-mi agonisi cele de trebuinţă traiului. Mi s-a spus că pieile se păstrează mai bine după noua metodă, dar e mult de când nu ucid mai multe animale decât îmi trebuie pentru hrană şi îmbrăcăminte. Am văzut cu ochii mei cum v-au atacat tabăra indienii sioux, cum au fost răpite vitele şi cum a fost prădat acel biet om, pe care-l numiţi Ishmael, până şi de cele mai neînsemnate vieţuitoare, adică de cele cu copita despicată.

— Cu excepţia asinului, mormăi doctorul, foarte ocupat cu consumarea porţiei sale de cocoaşă, din care pricină uitase până şi cum trebuie să se poarte un om de ştiinţă; cu excepţia asinului *domesticus americanus.*

— Îmi pare bine când aud c-au scăpat atâtea animale, cu toate că nu-mi dau seama de însemnătatea celor pe care le-ai enumerat, ceea ce nu-i de mirare, dacă ţii socoteala de când n-am mai trăit printre oameni. Dar ai putea să-mi spui, prietene, ce duce emigrantul sub pânza aceea albă pe care-o păzeşte cu dinţii, întocmai ca un lup în luptă pentru hoitul părăsit de vânător?

— Ai auzit şi dumneata despre asta? exclamă doctorul, mirat la culme şi scăpând bucăţica pe care tocmai o ducea la gură.

— De auzit, n-am auzit nimic; dar am văzut pânza, şi era cât pe-aci să fiu muşcat pentru c-am îndrăznit să cercetez ce e sub ea.

— Muşcat! Asta înseamnă că animalul trebuie să fie carnivor. E mult prea paşnic pentru un *ursus horridus?* dacă ar fi vorba de-un *canis latans,* l-ar da de gol glasul. Şi apoi, nici Nelly Wade n-ar putea sta atâta timp lângă un exemplar din *genus ferae.* Venerabile vânător, animalul acela singuratic, care ziua e închis în căruţă, iar noaptea în cort, mi-a prilejuit mai mare bătaie de cap decât întregul meu catalog de patrupede; şi din pricina asta, cât se poate de simplă de altfel, nici nu ştiu unde să-l clasez.

— Crezi că e vorba de-un animal de pradă?

— Ştiu că e un patruped; iar pericolul prin care-ai trecut dovedeşte că e carnivor.

În timpul acestor dezlânate explicaţii, Paul Hover rămase tăcut, adâncit în gânduri, uitându-se cu atenţie când la unul când la celălalt. Dar, ca şi cum ar fi fost izbit pe neaşteptate de siguranţa cu care vorbea doctorul, şi mai înainte ca acesta din urmă să-şi poată spune părerea, tânărul întrebă brusc:

— Te rog, prietene, ce înţelegi dumneata printr-un patruped?

— O divagaţie a naturii în care a plasat mult mai puţin din înţelepciunea ei fără margini, decât face de obicei. Dacă două din cele patru membre s-ar putea înlocui cu o pârghie rotativă, îmbunătăţind în felul acesta noul meu ordin de *phalangacuura,* animalele respective s-ar transforma în specimene deosebite, cu pârghii în loc de picioare, realizându-se o supremă perfecţie şi armonie în ceea ce priveşte construcţia. Dar aşa cum arată astăzi un patruped, nu-l pot numi decât o simplă divagaţie a naturii, nimic altceva

decât o divagaţie.

— Ascultă, străine, noi ăştia din Kentucky nu prea umblăm cu dicţionarele după noi. Iar cuvântul divagaţie e tot atât de greu de tradus în englezeşte ca şi cuvântul patruped.

— Un patruped e un animal cu patru picioare, o fiară.

— O fiară! Dumneata socoteşti, cu alte cuvinte, că Ishmael Bush călătoreşte cu o fiară pe care-o ţine închisă în căruţa aceea mică?

— Ştiu bine că-i aşa, şi acuma întinde-ţi urechea, nu la propriu, prietene, spuse, văzând că Paul se scoală şi-l priveşte mirat, ci la figurat, potrivit funcţiilor pe care le îndeplineşte, şi veţi afla totul. După cum ţi-am spus mai adineauri, eu călătoresc cu sus-numitul Ishmael Bush în virtutea unei înţelegeri; dar, cu toate că în contractul respectiv au fost statornicite anumite îndatoriri, nicăieri în contract nu se spune că această călătorie va fi sempiternă, adică veşnică. Acum, cu toate că regiunea aceasta nu poate fi considerată tocmai nimerită pentru cercetările mele ştiinţifice, fiind un teritoriu cu desăvârşire virgin, aşa cum se află menţionat în istoria naturii, şi cu totul lipsită de comorile unei adevărate împărăţii vegetale, aş fi parcurs sute de mile spre est, dacă n-aş fi mânat de impulsul lăuntric de-a cerceta, de-a scrie şi de-a clasa fiara respectivă. Şi, continuă el cu glas scăzut, ca şi cum le-ar fi împărtăşit o mare taină, trag nădejde că într-o bună zi voi reuşi să-l conving să mă lase s-o disec.

— Ai văzut-o vreodată?

— Nu cu organele văzului; dar cu instrumente mult mai desăvârşite decât vederea — cu concluziile gândirii şi deducţiile premizelor ştiinţei adică. Am pândit obiceiurile animalului, tinere, şi mă pot pronunţa fără teamă, după evidenţe peste care un observator obişnuit ar fi trecut cu uşurinţă; are dimensiuni mari, nici un fel de activitate, e cât se poate de leneş, adică are o teribilă poftă de mâncare şi, după cum reiese din directa mărturie a acestui venerabil

vânător, e carnivor şi feroce.

— M-aş simţi mai mulţumit, străine, spuse Paul, care nu se sinchisea cine ştie ce de descrierea doctorului, dacă m-ai putea asigura că e vorba, într-adevăr, de o fiară.

— Cât despre asta, dacă ar mai fi nevoie de vreo dovadă chiar şi după multiplele şi concludentele obiceiuri ale animalului, mă pot baza pe însăşi mărturia lui Ishmael. Căci până şi cele mai neînsemnate deducţii ale mele au o raţiune. Eu nu sunt condus, tinere, de-o vulgară şi vană curiozitate, deoarece toate aspiraţiile mele către cunoaştere sunt puse, după umila mea convingere, în primul rând în slujba ştiinţei şi abia în al doilea rând în aceea a semenilor mei. Deşi mă chinuiesc ca un nenorocit să aflu ce cuprinde cortul acela pe care-l păzeşte Ishmael cu atâta străşnicie, acesta mi-a pretins sub prestare de jurământ *(jurare per Deos)* să mă ţin la o depărtare de câţiva coţi de acest cort o anumită perioadă de timp. *Jus jurandum* sau jurământul e un lucru serios, şi nu trebuie tratat cu uşurinţă; şi cum expediţia mea depindea de îndeplinirea acestei condiţii, m-am supus, păstrându-mi însă posibilitatea de a face diferite observaţii de la distanţă. Sunt vreo zece zile de când Ishmael, din milă pentru starea mea de umil slujitor al ştiinţei, mi-a mărturisit că în vehicul se află un animal pe care-l duce în prerie drept momeală, nădăjduind în felul acesta să captureze şi altele, de acelaşi gen sau de aceeaşi specie. Şi de-atunci sarcina mea a fost redusă la simpla supraveghere a obiceiurilor animalului şi la înregistrarea rezultatelor. Când vom ajunge la o anumită distanţă, unde se spune că animalele de soiul acesta abundă, voi avea posibilitatea să examinez animalul nestingherit.

Paul continua să-l asculte, fără să scoată o vorbă, în timp ce doctorul trăgea concluziile lui ciudate; la un moment dat, însă, neîncrezătorul căutător de albine clătină din cap şi, găsind că e momentul potrivit să intervină, spuse:

— Bătrânul Ishmael te-a îmbrobodit în aşa chip, străine,

încât ochii tăi nu mai fac nici cât două cepe degerate. Ştiu şi eu câte ceva despre vagonetul acela, şi-aş putea spune că l-am prins pe emigrant cu o minciună gogonată. Ascultă, prietene, crezi că o fată ca Ellen Wade ar putea deveni tovarăşa unei fiare sălbatice?

— De ce nu, de ce nu? răspunse naturalistul. Nelly are o mare dorinţă de-a învăţa şi ascultă adesea, şi cu plăcere, toată comoara de învăţături pe care sunt nevoit s-o risipesc prin pustietăţile astea. Şi de ce n-ar studia obiceiurile unui animal, chiar dac-ar fi vorba de un rinocer?

— Mai domol, mai domol, îi răspunse căutătorul de miere cu tot atâta convingere, dar într-un mod mai puţin ştiinţific, cu toate că ştia bine despre ce e vorba; Ellen e o fată deşteaptă, o fată care ştie ce poate şi ce nu poate, dacă nu cumva sunt cu desăvârşire greşit; dar în ciuda curajului şi a înfăţişării ei destoinice, ea nu-i, la urma urmei, decât o femeie. Şi n-am auzit-o eu oare plângând de atâtea ori?

— Atunci eşti unul din cunoscuţii, lui Nelly?

— Nu sunt nici pe dracu! Dar ştiu că o femeie e o femeie; şi că nici toate cărţile din Kentucky n-ar putea-o convinge pe Ellen Wade să intre singură într-un cort în care se află o fiară sălbatică.

— Mie mi se pare, observă calm *trapper*-ul, că aici se ascunde ceva urât şi tainic. Am văzut cu ochii mei că emigrantul nu dă nimănui, voie să arunce o singură privire în cort, şi am dovezi mai sigure decât cele pe care le aduci tu, Paul, că în vagonet nu se află nici un fel de cuşcă. Pe urmă mai este Hector; are un nas în care poţi avea atâta încredere ca şi în mâna care-a făurit toate creaturile de felul lui, şi dacă ar fi fost acolo vreun animal, câinele ar fi spus de multă vreme asta stăpânului său.

— Dumneata ai pretenţia să opui un câine unui om, brutalitatea — învăţăturii, instinctul — raţiunii? exclamă doctorul, oarecum mâniat. În ce fel, mă rog, poate un câine

să deosebească obiceiurile, specia sau chiar genul unui animal la fel de bine ca şi omul, care are de partea lui înţelepciunea, învăţătura şi ştiinţa?

— În ce fel? repetă cu sânge rece bătrânul locuitor al pădurilor. Ascultă, şi dacă eşti în stare să crezi că un profesoraş de şcoală poate fi mai isteţ decât Creatorul său, atunci am să te silesc să-ţi dai seama cât de mult greşeşti. Auzi ceva mişcându-se în tufiş? Acum vreo cinci minute s-au auzit trosnind nişte ramuri. Spune-mi acuma, ce fel de animal a fost?

— Sper că nu-i un animal feroce! exclamă doctorul, sărind în sus, căci se mai afla încă sub impresia întâlnirii cu *Vespertilio horribilis.* Aveţi carabinele cu voi, prieteni; şi ar fi mai bine să le puneţi la îndemână, fiindcă pe puşca mea de vânătoare e mai bine să nu te bizui.

— Ar putea avea oarecare dreptate, zâmbi *trapper*-ul şi ascultă până într-atât de doctor, încât îşi luă carabina din locul în care zăcuse în timpul ospăţului şi-i îndreptă ţeava în sus. Ei, acuma spune-mi cum îi zice animalului!

— Asta întrece limitele cunoştinţelor unui pământean. Nici Buffon în persoană n-ar fi putut preciza dacă animalul a fost patruped, dacă făcea parte din ordinul reptilelor, dacă era oaie sau tigru.

— Atunci bufonul dumitale era un prost, faţă de Hector al meu. Aici, căţelule! Ce s-a întâmplat? Să-l doborâm sau să-l lăsăm să treacă?

După cum îşi mişcase urechile, câinele îi şi dăduse de veste încercatului *trapper* că simţise un animal necunoscut prin preajmă; îşi ridicase capul de pe labele din faţă, iar botul îi era întredeschis, ca şi când Hector ar fi vrut să-şi arate colţii ce-i mai rămăseseră. Apoi, lăsând dintr-o dată baltă planurile-i duşmănoase, adulmecă o clipă aerul, căscă zdravăn şi se scutură; după care îşi reluă, cu cea mai mare linişte, poziţia de mai înainte.

— Acum, doctore, strigă triumfător bătrânul, sunt convins că nu există nici un animal bun de vânat şi nici vreunul periculos în desiş; şi asta numesc eu cunoştinţă temeinică la un bărbat care-i prea bătrân ca să-şi poată risipi puterile, deşi n-ar vrea să servească drept prânz unei pantere.

Câinele îşi întrerupse stăpânul printr-un chelălăit puternic, deşi rămăsese tot cu capul lipit de pământ.

— E un om! exclamă *trapper*-ul şi se ridică. E un om, dacă pricep cum trebuie semnele pe care le dă câinele. Poate că animalul ăsta şi cu mine nu vorbim cine ştie cât, dar de greşit n-am prea greşit până acuma.

Paul Hover ţâşni în picioare ca fulgerul; îşi duse carabina la ochi şi începu să strige cu glas ameninţător:

— Dacă eşti prieten, înaintează; dacă eşti duşman, rămâi pe loc şi pregăteşte-te pentru ce-i mai rău.

— Prieten, nădăjduiesc, răspunse o voce din tufişul ale cărui ramuri se dădură la o parte, şi în aceeaşi clipă apăru şi cel care vorbise.

CAPITOLUL X

Adem, te da deoparte ca s-auzi Cum o să-ncerce să mă iscodească

(Cum vă place)

E bine cunoscut faptul că mult înainte ca nesfârşitele regiuni ale Luisianei să-şi fi schimbat stăpânii pentru a doua oară, teritoriul acesta nepăzit de nimeni nu era ferit de invaziile aventurierilor albi. Vânători din Canada, pe jumătate sălbatici, vânători, poate puţin mai luminaţi, din Statele Unite se aflau risipite printre felurite triburi de indieni; ei îşi agoniseau anevoie existenţa prin pustietăţi şi-şi duceau viaţa prin preajma vizuinilor de castor şi a turmelor de bizoni sau, ca să adoptăm denumirea cea mai obişnuită prin partea locului, a turmelor de bivoli[1].

Aşa că nu era un lucru neobişnuit să întâlneşti oameni străini pe câmpiile fără margini ale Vestului. După anumite semne, pe care un ochi fără experienţă le-ar fi trecut cu vederea, oamenii de la frontieră ştiu întotdeauna când se află prin împrejurimi vreunul de-al lor, aşa că-l ocoleau sau îi ieşeau în întâmpinare, după cum le dictau sentimentele sau interesele. Întâlnirile acestea erau, îndeobşte, paşnice; pentru că albii trebuiau să facă faţă unui inamic comun şi de temut în locuitorii mai vechi ai acestor ţinuturi, care poate că aveau drepturi mai legiuite decât ale lor, dar n-au fost rare nici cazurile când gelozia şi lăcomia i-au aţâţat într-atâta, încât întâlnirile s-au terminat prin scene mai mult decât violente şi

---

[1] Ca adaus la distincţiile făcute de ştiinţă în privinţa acestor două specii de animale, trebuie să spunem, cu toată consideraţia pe care o avem faţă de doctorul Battius, că una din particularităţile cele mai importante este aceea că, în timp ce carnea celui dinţii animal constituie o hrană nutritivă şi delicioasă la gust, cea a bivolului abia se poate mânca (n. a.).

prin trădări pline de cruzime. Întâlnirea a doi vânători în deşerturile americane, aşa cum găsim uneori de cuviinţă să numim această regiune, seamănă oarecum cu felul acela bănuitor şi precaut în care se apropie unul de altul două vase într-o mare bântuită de piraţi şi cunoscută ca atare. Nici unul din ele nu consimte să-şi trădeze slăbiciunea arătându-şi neîncrederea, dar nici nu se încumetă la vreun act prea îndrăzneţ, care să-l dea pe mâna celuilalt şi să-i aducă numai necazuri.

În felul acesta s-a petrecut, într-o oarecare măsură cel puţin, şi întâlnirea de faţă. Străinul se apropie încetişor, cu ochii în patru la mişcările celor din tabăra adversă. Pe de altă parte, Paul începu să umble la cocoşul carabinei, căci era prea mândru pentru a lăsa să se bage de seamă că cei trei bărbaţi s-ar teme cumva de o fiinţă singuratică, şi totodată prea prevăzător ca să nesocotească precauţiile cerute de asemenea împrejurare. Cei doi comeseni îşi primiră oaspetele fiecare în felul său, cum nu se poate mai deosebit unul de altul, pricina fiind înfăţişarea destul de ciudată a acestuia.

În timp ce naturalistul arăta ca un om paşnic, ca să nu spunem distrat, înfăţişarea noului venit se caracteriza prin forţă, şi avea o ţinută şi un mers care trădau de la prima vedere militarul. Un ciucure murdar, de aur, atârna de cascheta de stofă fină, albastră, ascunsă aproape toată în claia părului negru şi cârlionţat. În jurul gâtului îşi legase, neglijent, o cravată mare de mătase neagră. Purta o cămaşă vânătorească, de un verde închis, împodobită cu galoane galbene, aşa cum se putea vedea altădată la trupele care-şi făceau serviciul la hotarele Confederaţiei. Pe lângă toate acestea se mai zăreau şi reverele unei tunici croite din aceeaşi stofă ca şi cascheta. Avea jambiere din piele de căprioară, iar în picioare nişte mocasini obişnuiţi, aşa cum purtau şi indienii. Pumnalul, drept, bogat ornamentat şi peste măsură de periculos, şi-l ţinea într-un fel de centură împletită

din mătase roşie; şi o altă centură, mai degrabă o cingătoare, din piele decolorată, conţinea o pereche de pistoale de calibru mic, în tocuri potrivite, iar peste umăr îi atârna o carabină militară, scurtă şi grea, în timp ce cornul cu praf de puşcă şi tolba se bălăbăneau la şold. Pe raniţa din spate erau marcate binecunoscutele iniţiale ale guvernământului Statelor Unite, care au căpătat de atunci spirituala şi ciudata denumire de Unchiul Sam.

— Vin ca prieten, spuse străinul; glasul era al unui om care văzuse în viaţa lui prea multe arme pentru ca înfăţişarea ridicol de bătăioasă a doctorului Battius să-l mai sperie. Vin ca prieten, iar drumurile şi năzuinţele mele n-au cum să se întâlnească cu ale voastre.

— Ascultă, străine, spuse cu asprime Paul Hover, te pricepi oare să urmăreşti o albină de-aici, de pe câmpia asta, până-n pădure, pe-o distanţă de zeci de mile adică?

— Albina e o zburătoare pe care n-am fost niciodată silit s-o urmăresc, răspunse străinul râzând, cu toate c-am vânat şi eu cândva ceva păsări.

— Mi-am închipuit numaidecât asta, exclamă Paul, întinzându-i mâna prietenos şi încrezător. Să ne strângem mâinile! Dumneata şi cu mine n-o să ne certăm niciodată de la faguri, de vreme ce te interesează aşa de puţin mierea. Iar acum, dacă stomacul dumitale are vreun colţ gol, şi dacă ştii să preţuieşti gustul unei picături de rouă când ţi se nimereşte pe limbă, iată bucata care-ţi trebuie. Încearc-o, străine, şi după ce-ai să guşti din ea, ai să spui că-i cea mai grozavă friptură pe care-ai înghit-o de când eşti. Cât e de când ai părăsit aşezările oamenilor?

— Câteva săptămâni, şi mă tem că vor mai trece tot cam pe atâtea până-o să mă pot întoarce. O să mă folosesc foarte bucuros de invitaţia dumitale, mai ales c-am dus-o tot într-un post de când a răsărit ieri soarele; şi-apoi cunosc prea bine gustul unei cocoaşe de bizon ca să-mi dea mâna să spun nu.

— Ah! Cunoşti atunci felul ăsta de bucate? Bine, văd că mi-ai luat-o înainte, cu toate că din clipa asta ne putem socoti pe picior de egalitate. Aş fi cel mai fericit om din Kentucky şi Munţii Stâncoşi dac-aş avea o cabană spaţioasă undeva, prin apropierea unei păduri bătrâne, cu arbori scorburoşi, dac-aş avea în fiecare zi la prânz asemenea cocoaşe, ceva flori proaspete pentru stupii mei şi pe mica Eli...

— Mica ce? întrebă străinul, pe care buna dispoziţie şi sinceritatea căutătorului de miere îl înveselea fără doar şi poate.

— Ceva ce va fi într-o bună zi al meu, ceva ce nu priveşte pe nimeni altul în afară de mine, răspunse Paul, lustruindu-şi cremenea carabinei; apoi începu să fluiere, nestingherit, o melodie cunoscută pe fluviul Mississippi.

În timpul acesta, străinul se aşezase lângă cocoaşă, după care începu să înfulece cu multă seriozitate ceea ce mai rămăsese din ea. Doctorul Battius îl supraveghea însă cu o neîncredere destul de izbitoare faţă de prietenoasa primire pe care i-o făcuse binevoitorul Paul Hover.

Dar îndoielile, sau mai bine-zis temerile naturalistului, aveau un caracter cu totul diferit. Îl surprinsese faptul că străinul întrebuinţase denumirea corectă, şi nu cea greşită, așa cum era cunoscut îndeobşte animalul din care se înfruptaseră cu toţii. Aşa că doctorul se temea ca nu cumva un rival să-l văduvească de cel puţin jumătate din dreapta răsplată ce i s-ar fi cuvenit pentru toată munca depusă şi pentru lipsurile şi primejdiile pe care le înfruntase. Privind deci lucrurile din punctul acesta de vedere, nu trebuie să ne mire deloc faptul că blândeţea firească a naturalistului suferi oarecare schimbări şi că doctorul începu să spioneze purtările străinului cu multă atenţie, încercând să-l demaşte.

— E un prânz nemaipomenit, observă plin de nevinovăţie tânărul străin, căci era şi tânăr şi chipeş. Ori foamea a dat acestei bucăţi de carne un gust cu totul deosebit, ori bizonul

e cel mai gustos animal din familia bovinelor.

— Naturaliştii obişnuiesc, *Sir,* atunci când vorbesc între ei, să dea vacii întregul credit al genului, spuse doctorul Battius umflându-se parcă din pricina tainicelor lui bănuieli; apoi îşi drese glasul înainte de a-şi continua vorba, aşa după cum duelistul îşi examinează vârful armei înainte de a o înfige în trupul rivalului. Creatura asta e mult mai perfectă decât numitul *bos,* căci boul e incapabil să-şi perpetueze genul; aşa că animalul acesta cu gheb e cel mai nobil dintre amândoi.

Doctorul îşi exprimase această părere cu un anumit scop, căci era sigur că adversarul are convingeri cu totul contrarii; şi acum aştepta lovitura acestuia, pregătindu-şi un răspuns mult mai viguros. Dar tânărul străin părea prea preocupat să se ospăteze din friptura aceea minunată, ce-i picase pe neaşteptate, ca să apuce momeala aruncată de doctor şi să înceapă o discuţie ale cărei complicate meandre ar fi putut oferi unor oameni de ştiinţă adevărate competiţii intelectuale.

— Aş zice că aveţi deplină dreptate, *Sir,* răspunse străinul cu o provocatoare indiferenţă faţă de importanţa afirmaţiei făcute, ţin să spun că aveţi perfectă dreptate şi că aţi întrebuinţat cuvântul cel mai potrivit.

— Iertaţi-mă, *Sir,* dar dumneavoastră interpretaţi foarte greşit construcţia frazelor mele, dacă v-aţi imaginat c-aş putea include, fără calificativele de rigoare, pe *bubalus Americanus* în familia *vacea.* Căci, aşa precum ştiţi, *Sir,* presupun însă că vă pot denumi doctor, căci posedaţi diploma de medic, nu?

— Îmi acordaţi un titlu la care nu am nici un drept, îl întrerupse străinul.

— Nu v-aţi luat încă diploma? Sau poate că titlurile dumneavoastră au fost câştigate în câmpul ştiinţelor liberale?

— Greşiţi şi de data asta, vă asigur.

— Sunt convins însă, tinere, că n-ai pornit pe acest important, copleşitor aş putea spune, făgaş fără vreun atestat

care să justifice aptitudinile dumitale pentru această sarcină; vreo pregătire prin care să-ţi poţi dovedi dreptul de-a acţiona, ori să-ţi poţi revendica afinitatea si identitatea de gândire cu ceilalţi confraţi ai dumitale îmboldiţi de aceleaşi ţeluri binefăcătoare.

— Nu ştiu din ce motive sau în ce scop te-ai făcut dumneata stăpân pe ţelurile mele, rosti tânărul înroşindu-se; apoi se ridică în grabă, ceea ce dovedea că foamea avea prea puţină însemnătate pentru el, atunci când se ivea un subiect ce-l atingea aşa de direct. Până în prezent, *Sir,* felul în care vă exprimaţi mi se pare de neînţeles. Acest ţel oricine altul îl poate numi binefăcător, însă pentru mine el înseamnă o scumpă îndatorire; dar că pentru asta aş avea nevoie de-o pregătire specială, e un lucru care, recunosc, mă umple de mirare.

— În cazuri de astea e obiceiul să ai asupră-ţi felurite documente, răspunse grav doctorul; în anumite ocazii ele pot fi prezentate pentru a risipi, chiar dacă ar fi vorba doar de nişte prieteni binevoitori, orice fel de bănuieli nemeritate şi pentru a putea trece la ceea ce aş numi elementele discuţiei, ajungând, în cele din urmă, la acele puncte care alcătuiesc deziderατele tuturor.

— E o cerinţă curioasă, mormăi tânărul; îşi plimba ochii lui întunecaţi şi severi de la unul la altul, ca şi cum ar fi vrut să-şi dea seama de caracterul fiecăruia, şi cântărea în acelaşi timp şi forţa fizică a tovarăşilor săi. Pe urmă, vârându-şi o mână în pieptar, scoase de acolo o cutie micuţă şi o întinse doctorului cu un aer plin de demnitate; vă veţi încredinţa, *Sir,* continuă el, că am oarecare drepturi să călătoresc într-o regiune care-a devenit proprietatea Statelor Americane.

— Ce-mi văd ochii! exclamă naturalistul desfăcând un mare pergament împăturit de câteva ori. Iată, asta e semnătura filozofului Jefferson[1]! Pecetea statului şi contra-

[1] *Thomas Jefferson* (1743—1826) preşedinte al Statelor Unite între

semnătura Ministerului de Război. Da, ăsta e un brevet prin care i se conferă lui Duncan Uncas Middleton gradul de căpitan de artilerie.

— Cui? Cui? repetă *trapper*-ul, care, atâta timp cât durase discuţiile, nu-şi mai dezlipise ochii de pe faţa străinului, părând că-i soarbe cu lăcomie fiecare trăsătură. Cum îl cheamă? Parc-ai zis Uncas, nu? Uncas! N-ai zis Uncas?

— Ăsta e numele meu, răspunse tânărul cu oarecare mândrie. Şi totodată numele unei căpetenii indiene, un nume pe care unchiul meu şi cu mine ne simţim onoraţi să-l purtăm, căci facem asta în amintirea unui mare serviciu făcut familiei mele de un războinic în timpul luptelor din trecut.

— Uncas! Uncas ai spus? repetă *trapper*-ul; se apropie de tânăr şi-i despărţi şuviţele negre şi cârlionţate care-i cădeau până peste sprâncenele-i groase, fără nici un fel de împotrivire din partea căpitanului. Ah, ochii mei sunt bătrâni şi şi-au pierdut agerimea pe care-o aveau în zilele acelea de demult; dar mai pot totuşi desluşi privirea tatălui în ochii fiului. Am recunoscut-o de cum l-am văzut; dar atâtea lucruri au mai trecut de-atunci prin faţa ochilor mei slăbiţi, că nu mi-aş mai fi putut aminti de locul în care le-am văzut perechea. Spune-mi, flăcăule, care-i numele pe care-l poartă acum tatăl tău?

— A fost ofiţer al Statelor şi poartă acelaşi nume cu mine, bineînţeles; fratele mamei mele se numea Duncan Uncas Heyward!

— Tot Uncas! Tot Uncas! repetă bătrânul ca un ecou, tremurând de emoţie. Şi tatăl său?

— Îl cheamă tot aşa, fără denumirea căpeteniei indiene, însă. Lui şi bunicii mele i s-au făcut acel serviciu de care-am pomenit.

— Eram sigur! Eram sigur! strigă bătrânul cu glas

1801—1809, iluminist, filozof şi ideolog al orientării burghezo-democratice în timpul războiului pentru independenţa Americii de Nord (1775-1783).

tremurător; faţa lui, îndeobşte împietrită, începu să se mai înviorează, ca şi cum numele acela i-ar fi deşteptat o seamă de emoţii adormite cândva în sufletul lui, emoţii din anii îndepărtaţi ai tinereţii. Eram sigur! Fiu sau nepot, e acelaşi lucru; acelaşi sânge, aceiaşi privire! Spune-mi, te rog, cel pe care-l cheamă tot Duncan, dar fără Uncas, mai e în viaţă?

Tânărul îşi scutură capul, îndurerat, făcând semn că nu.

— A murit încărcat de ani şi onoruri; iubit, fericit şi împărţind şi celor din jur fericire.

— Încărcat de ani, repetă *trapper*-ul, privindu-şi mâinile lui slabe, dar încă puternice. Ah, a trăit în mijlocul oamenilor, căci avea înţelepciunea unui orăşean... Dar trebuie să-l fi văzut des; l-ai auzit vorbind vreodată despre Uncas şi despre pustietăţi?

— Des! Pe vremea aceea era ofiţer în slujba regelui; dar când a început războiul între coroană şi colonii, bunicul meu nu şi-a uitat locul în care se născuse şi, renunţând la un jurământ lipsit de sens, rămase credincios adevăratei lui patrii; şi luptă de partea libertăţii.

— E mult adevăr în ceea ce spui şi, ceea ce e şi mai însemnat, e un lucru potrivit firii. Vino de te așează lângă mine, flăcăule, așează-te şi spune-mi ce-ţi povestea bunicul tău când sufletul i se întorcea spre vremea minunată pe care-o petrecuse prin pustietăţi.

Tânărul începu să zâmbească văzând interesul pe care i-l arăta bătrânul; dar când îşi dădu seama că nu era nici cea mai mică umbră de viclenie în felul cum îl privea, se supuse fără nici un pic de şovăială.

— Fă-i hatârul ăsta bătrânului *trapper* şi dăruieşte-i bucuria unei povestiri, spuse Paul, aşezându-se de partea cealaltă a tânărului soldat. Oamenii bătrâni au obiceiul să se bucure auzind vechile legende şi, la drept vorbind, trebuie să recunosc că nu mă lasă nici pe mine rece.

Middleton zâmbi din nou şi poate chiar cu puţin dispreţ;

dar se întoarse cu multă bunăvoinţă spre *trapper* şi continuă:

— E o poveste lungă şi chiar dureroasă, s-ar putea spune. Vărsări de sânge şi lupte purtate cu indienii se găsesc din belşug în povestirea asta a mea.

— Spune-ne-o în întregime, străine, rosti Paul; noi, cei din Kentucky, suntem obişnuiţi cu lucrurile astea şi, trebuie să spun, nădăjduiesc că istorisirea ta cuprinde şi câteva scalpări.

— Ţi-a vorbit despre Uncas, nu-i aşa? întrebă bătrânul, fără să ţină seamă de întreruperile fără însemnătate ale căutătorului de miere, pentru care toate lucrurile astea nu erau decât un plăcut fel de a-şi pierde vremea. Ce gândea şi ce spunea el despre flăcăul acela, când stătea de vorbă cu ai lui, în siguranţa şi pacea vieţii din oraş?

— Cred că a întrebuinţat aceleaşi cuvinte pe care le-ar fi rostit şi în mijlocul pădurilor, pe când se afla faţă-n faţă cu prietenul lui.

— L-a numit el oare pe-acel sălbatic prietenul lui, pe acel biet războinic tatuat? Nu era oare prea mândru ca să-l numească pe un indian prietenul lui?

— S-a lăudat adesea cu legătura asta a lui; şi, după cum ai şi putut auzi, a dăruit numele acestuia celui dintâi născut al său, cu dorinţa de-a fi trecut, asemenea unei moşteniri, tuturor urmaşilor săi.

— A făcut foarte bine! ca un adevărat bărbat ce-a fost! şi ca un adevărat creştin, pe deasupra! Obişnuia oare să spună că acel indian delaware era tare iute de picior, îşi mai amintea oare de asta?

— Iute ca o gazelă. A vorbit, într-adevăr, de multe ori despre el, despre *Le Cerf Agile,* nume pe care şi-l câştigase din pricina repeziciunii cu care mergea.

— Şi mândru, şi neînfricat, flăcăule, nu-i aşa? continuă *trapper*-ul, uitându-se mişcat în ochii căpitanului, ceea ce dovedea că laudele aduse acelui indian, care trebuie să-i fi fost şi lui foarte drag, îi pricinuiseră o mare bucurie.

— Brav ca un copoi şi fără frică! Amintea de multe ori de Uncas şi de tatăl său, care fusese numit, pentru înţelepciunea sa, Marele Şarpe, ca de nişte adevărate pilde de eroism şi statornicie.

— Şi a avut dreptate, mare dreptate! Oameni mai credincioşi ca ei nu pot fi găsiţi în nici un trib şi în nici o naţiune, oricare le-ar fi culoarea pielii. Văd că bunicul tău a fost un om drept şi şi-a făcut datoria. A întâmpinat multe primejdii în timpurile acelea prin munţi, dar a jucat întotdeauna cinstit. Spune-mi, flăcăule, sau mai bine ar fi să-ţi spun căpitane, căci eşti ofiţer, asta-i tot?

— Sigur că nu; a fost, precum ţi-am spus, o poveste înfricoșătoare, plină de întâmplări de neuitat şi amintirile bunicului şi ale bunicii mele...

— Ah! exclamă *trapper*-ul ridicându-şi o mână în sus, ca şi când întreaga lui fiinţă s-ar fi înviorat la evocarea acestui nume. O chema Alice! Elisie sau Alice înseamnă acelaşi lucru. Era o copilă zâmbitoare şi nebunatică, atunci când se întâmpla să fie fericită; dar duioasă şi vărsând şiroaie de lacrimi când o încerca vreo nenorocire. Părul ei era strălucitor şi galben ca blana unui pui de căprioară, iar pielea el mai străvezie decât cea mai limpede apă ce-şi face loc printre stânci. Mi-aduc aminte bine de ea. Mi-aduc foarte bine aminte de ea!

Buzele tânărului se încreţiră uşor şi se uită la bătrân cu o expresie care putea fi uşor tălmăcită, căci amintirile lui despre bunici nu se asemănau deloc cu cele ale *trapper*-ului, dar găsi de cuviinţă că e mai bine să nu-şi arate nedumerirea. Aşa că se mulţumi să răspundă:

— Nu uitaseră primejdiile prin care-au trecut, căci trăiseră totul din plin, după cum nu-i uitaseră nici pe cei care luaseră parte la întâmplările acelea.

Trapper-ul privi într-o parte, părând că se luptă cu o emoţie puternică; pe urmă, întorcându-se din nou către

căpitan, cu toate că privirea lui cinstită nu mai trăda acelaşi interes pentru înfăţişarea tânărului, continuă:

— Ţi-a vorbit despre toţi? În afară de el şi de fetele lui Munro[1] nu erau decât piei-roşii?

— Nu, mai era şi alt alb printre ei, un prieten al indienilor delaware, cercetaş în armata engleză, dar născut pe meleagurile acelea.

— Un vagabond beţiv şi neisprăvit, pot să te asigur, tinere, aşa cum sunt toţi albii care vin în prerie şi trag foloase de pe urma indienilor.

— Moşule, părul tău alb ar trebui să te oprească de la insulte. Bărbatul despre care vorbesc era de-o mare simplitate, dar avea un curaj nemaipomenit. În el nu se îmbinau, ca la cei mai mulţi dintre oamenii care trăiesc la marginea civilizaţiei, defectele celor două rase, ci numai calităţile lor. Fusese hărăzit cu cel mai de preţ şi poate cu cel mai rar dar al naturii, acela de-a deosebi binele de rău. Avea toate calităţile omului simplu, căci aşa îi erau şi purtările, şi tot aşa îi erau şi credinţele. Era tot atât de curajos ca şi prietenul său cu pielea roşie; dar în ceea ce priveşte dibăcia lui de războinic, fiind mai învăţat decât el, îl întrecea. Pe scurt, era un nobil vlăstar al neamului omenesc, dar n-a putut atinge niciodată rangul meritat din pricină că-şi ducea viaţa prin păduri; acestea, moşule, sunt chiar cuvintele bunicului meu atunci când mi-a vorbit despre omul acela de care ai crezut c-ar fi fost un fel de neisprăvit.

În timp ce străinul vorbea despre caracterul şi obiceiurile acelui om cu ardoarea plină de generozitate a tinereţii, ochii bătrânului *trapper* căutaseră mereu în pământ. Se jucase cu urechile câinelui, îşi pipăise îmbrăcămintea şi deschisese şi închisese cocoşul carabinei cu nişte mâini care tremurau aşa de tare, încât păreau cu totul neputincioase de-a umbla cu o armă. Iar când străinul îşi sfârşi vorba, adăugă cu o voce

[1] Alice şi Cora, fiicele generalului Munro din *Ultimul Mohican.*

răguşită:

— Asta înseamnă că bunicul tău îşi aducea aminte de el?

— Şi încă în aşa măsură, încât trei dintre urmaşii lui poartă numele cercetaşului aceluia.

— Numele, ai spus? exclamă bătrânul, ridicându-se; ce, numele unui vânător singuratic şi lipsit de învăţătură? Poartă oare asemenea nume nişte oameni mari, bogaţi, onoraţi şi, ceea ce e de şi mai mare însemnătate, nişte oameni drepţi?

— E numele pe care-l poartă fratele meu mai mare şi doi dintre verii mei, oricare-ar fi calităţile pe care le-ai pomenit mai înainte.

— Vrei să spui chiar numele lui adevărat, alcătuit adică din aceleaşi litere, nume care începe cu un N şi se sfârşeşte cu un L?

— Chiar ăsta, zâmbi tânărul. Nu, nu, noi n-am uitat nimic din ceea ce-a făcut şi din ceea ce i-a aparţinut. Până şi eu am un câine, care hăituieşte în clipa de faţă o căprioară, un câine ce seamănă foarte bine cu ăsta; urmaşul aceluia dăruit de cercetaş prietenilor lui: din rasa aceasta se trăgeau toţi câinii lui; iar unul cu un miros mai bun, cu picioare mai iuţi şi dintr-un neam mai de soi ca el nu cred să se găsească în toată Uniunea Statelor Americane.

— Hector, spuse bătrânul, silindu-se să-şi învingă emoţia care era gata să-l sufoce; şi începu să vorbească încet cu câinele său, ca şi cum ar fi vorbit unui copil: ai auzit, căţelule? Unul din neamul şi sângele tău se află pe-aproape, prin prerie! E minunat, e într-adevăr minunat!

Dar firea lui nu putu îndura mai mult. Era mai mişcat ca niciodată, copleşit de-atâtea amintiri scumpe, aţipite în sufletul lui ani şi ani şi care acum se treziseră la viaţă într-un chip cu totul neaşteptat; bătrânul dovedi totuşi atâta stăpânire de sine ca să mai poată adăuga, cu o voce adâncă şi nefirească, deşi făcea mari sforţări pentru a o stăpâni:

— Eu sunt cercetaşul acela, băiete; războinic odinioară, un

biet *trapper* astăzi.

Dar lacrimile, al căror izvor secase de multă vreme, îi inundară: faţa zbârcită, pe care şi-o plecă peste genunchi, acoperindu-şi-o, din sfială, cu pulpana hainei sale de piele, în timp ce trupul îi era scuturat de sughiţuri puternice.

Cei de faţă se simţiră mişcaţi până la lacrimi şi ei. Paul Hover sorbise fiecare silabă din cuvintele rostite rând pe rând de cei doi vorbitori, sentimentele lui crescând în intensitate odată cu interesul pe care i-l stârnea povestirea.

Neobişnuit însă cu senzaţii atât de ciudate, îşi întorcea capul când într-o parte când în alta, vrând să se ferească parcă de ceva, până când văzu lacrimile şi auzi sughiţurile bătrânului; atunci sări în picioare, îşi apucă furios musafirul de gât, întrebându-l cu ce drept l-a făcut pe bătrânul său tovarăş să plângă. Dar scânteia aducerii aminte ţâşni în mintea lui chiar în clipa aceea, aşa că-l slăbi din strânsoare; apoi, voios din cale-afară, îl apucă pe doctor de păr, podoabă care-şi trăda chiar în clipa aceea origine-ai artificială, căci îi rămase în mână, lăsând capul alb şi lucios al naturalistului acoperit cu un înveliş ce nu era altceva decât propria lui piele.

— Ce crezi despre toate astea, domnule Strânge-ploşniţe? zbieră mai curând decât întrebă; nu-i oare un fel de albină ciudată care se întoarce în scorbura ei?

— E, într-adevăr, un lucru remarcabil, minunat, edificator, răspunse cu voce răguşită şi ochi sclipitori acel iubitor al naturii, acoperindu-şi căpățâna cu peruca. Un lucru rar şi lăudabil, cu toate că n-am nici o îndoială în privinţa ordinei exacte a cauzelor şi a efectelor.

Şi cu această bruscă izbucnire, încordarea scăzu; iar cei trei spectatori se strânseră în jurul *trapper*-ului, uitându-se cu respect la lacrimile unui om atât de bătrân.

— Aşa trebuie să fie, altfel cum ar putea cunoaşte atât de bine o întâmplare despre care, în afară de membrii familiei mele, ştiu atât de puţini oameni? rosti în cele din urmă

tânărul, fără să-i fie ruşine să-şi trădeze emoţia, căci începu să-şi şteargă lacrimile în văzul celorlalţi.

— Adevărat? strigă Paul Hover; dacă mai ai nevoie de vreo dovadă, eu sunt gata să jur pentru asta! Cred în fiecare cuvânt spus de el, aşa cum cred în Evanghelie.

— Cu toate astea, noi presupuneam că e mort de mult, continuă soldatul. Bunicul meu şi-a încheiat zilele onorat de toată lumea, şi credeam că e cel mai tânăr dintre ei amândoi.

— Se întâmplă destul de des ca cei tineri să aibă prilejul de-a privi slăbiciunile celor bătrâni, rosti *trapper*-ul, ridicându-şi capul şi privind cu demnitate de jur împrejur. Că mai sunt încă în viaţă, tinere, asta e voinţa Celui de Sus, care m-a cruţat, din pricini pe care le cunoaşte numai El, de-a lungul acestor 80 de ani lungi şi grei. Că eu sunt omul de care ţi-am spus, nu trebuie să ai nici o îndoială; la ce bun m-aş duce în mormânt cu o minciună sfruntată pe buze?

— Nu şovăi să te cred, mă minunez însă că lucrurile stau aşa. Dar cum se face că te găsesc, venerabile şi nepreţuite prieten al părinţilor mei, în pustietăţile astea, atât de departe de înlesnirile şi siguranţa pe care ţi le pot pune la îndemână regiunile mai dinspre miazănoapte?

— Am venit pe câmpiile astea ca să scap de zgomotul topoarelor; fiindcă aici, sunt sigur, nu vor veni tăietorii. Dar ţi-aş putea întoarce întrebarea. Faci parte din grupul acela nou de lefegii pe care i-au trimis Statele Unite ca să cerceteze ţinuturile cele noi?

— Eu nu. Lewis îşi urmează drumul său sus, pe fluviu, la câteva sute de mile de-aici. Eu am motivele mele personale.

— Nu-i de mirare că un om vlăguit şi cu privirea prea slabă ca să mai poată vâna poate fi văzut în preajma lăcaşului castorului, folosindu-se de cursă în locul carabinei; dar e ciudat că un om tânăr şi voinic, înarmat şi cu autorizaţia marelui tată, să umble prin prerie fără o singură ordonanţă de culoare care să-i slujească.

— Motivele ţi s-ar părea şi dumitale îndestulătoare dacă le-ai cunoaşte, şi le-ai putea cunoaşte dacă ai avea răbdare să-mi asculţi povestea. Cred că sunteţi cu toţii nişte bărbaţi cinstiţi şi că mai degrabă veţi ajuta decât veţi trăda un tânăr care urmăreşte un ţel nobil.

— Atunci, hai, povesteşte-ne totul, aşa după cum doreşti, spuse *trapper*-ul*,* aşezându-se şi făcând semn tânărului să-i urmeze pilda.

Acesta făcu întocmai, iar după ce Paul şi doctorul îşi găsiră şi ei câte un locşor, noul venit începu să vorbească despre ciudatele pricini care-l îmboldiseră să pătrundă atât de departe în prerie.

CAPITOLUL XI

E-atât de hâd un cer fără furtuni!
(Regele Lear)

În timpul acesta, harnicele şi neînduplecatele ore îşi continuau lucrul. Soarele, care se luptase toată ziua cu uriaşa îngrămădire de nouri, se cufunda acum încetişor, străbătând o porţiune de cer senin, în pustietăţi sumbre, ca şi cum ar fi fost înghiţit de apele oceanului. Turmele bogate care păşteau pe întinsul păşunilor sălbatice ale preriei dispăruseră treptat-treptat, iar stolurile nesfârşite ale păsărilor de apă, care-şi croiau, ca în fiecare an, drum dinspre lacurile virgine din miazănoapte până la Golful Mexic, nu mai spintecau văzduhul, căci roua şi vaporii de apă îl îngreunau. Pe scurt, umbrele nopţii se aşternuseră peste stâncă, învăluind cu mantia întunericului toate lucrurile din jur, şi aşa destul de nedesluşite.

Când lumina începu să scadă, Esther îşi adună copiii mai mici lângă ea şi, aşezându-se pe un colţ de stâncă, rămase liniştită, aşteptând cu răbdare întoarcerea vânătorilor. Ellen Wade se afla la oarecare depărtare, părând că vrea să se ţină mai la o parte de ceilalţi, ca şi cum ar fi dorit să arate o dată mai mult, deosebirea care exista între ea şi familia emigrantului în ceea ce privea caracterul şi obiceiurile.

— Unchiul tău şi-a greşit şi-şi va greşi întotdeauna socotelile, Ellen, spuse Esther, la capătul unui lung răstimp de tăcere care urmase după ce vorbiseră despre unele treburi zilnice; leneş când e vorba să se gândească la ziua de mâine şi cu totul neprevăzător, ăsta-i Ishmael Bush! A tot umblat în jurul stâncii de dimineaţă până-n prânz, fără să facă nimic altceva în afară de planuri, planuri şi iar planuri cu şapte băieţi voinici, aşa cum nici o femeie n-a dăruit vreodată

bărbatului ei; şi care-i rezultatul? Poftim, s-a înnoptat, iar el n-a făcut nimic din ceea ce trebuia.

— Ai dreptate, mătuşă, nu-i om prevăzător, răspunse Ellen, cufundată în propriile ei gânduri, care dovedea cât de puţină însemnătate dădea celor ce i se spuneau; şi dă un exemplu foarte prost băieţilor.

— Ei, ia vezi! Cine ţi-a dat dreptul să-i judeci pe cei mai bătrâni sau pe cei mai de ispravă ca tine? Aş vrea să văd şi eu un singur bărbat de la frontierele astea care să fie pildă mai bună pentru copiii lui decât Ishmael Bush! Arată-mi, dacă poţi, domnişoară Găseşte-cusur, dar nu Drege-cusur, o mână de băieţi în stare să taie un copac în bucăţi şi-apoi să le aşeze grămadă mai repede decât copiii mei, cu toate că poate-ar fi mai bine să tac; ori un vlăjgan care să îndemne cu mai multă străşnicie secerătorii dintr-un lan de grâu şi să lase o mirişte mai curată în urma lui decât propriul meu bărbat! Iar ca tată e tot atât de darnic ca şi-un lord; copiii lui nu trebuie decât să-i spună: numele locului unde-ar avea chef să se aşeze şi el le face pe dată act asupra moşiei, fără să mai trebuiască să dea ceva şi fiscului.

Şi după ce nevasta colonistului termină de vorbit, izbucni într-un hohot de râs strident şi batjocoritor, care molipsi numaidecât şi copiii; Esther îi pregătea şi pe aceştia pentru o viaţă fără scrupule şi fără nici un respect faţă de lege, ca şi a ei; o viaţă care, deşi nu, oferea nici un fel de siguranţă, nu era lipsită de oarecare farmec ascuns.

— E-ei! Bătrâno! strigă de jos, de la picioarele stâncii, vocea bine cunoscută a bărbatului; tu petreci, iar noi ne străduim să-ţi găsim vânat şi carne de bivol, hai? Vino-ncoa, vino-ncoa, bătrâno, cu toţi pruncii tăi, şi ajută-ne să cărăm carnea sus; ce veselie te-a găsit, femeie? Vino-ncoa, vino-ncoa, sunt şi băieţii aici, dar mai avem de lucru pentru încă o ceată ca noi.

Ishmael nici n-ar fi trebuit să strige aşa de tare, pentru a fi

auzit. Abia apucă să rostească numele soţiei sale, că tot grupul ce stătuse îngrămădit sus pe stâncă porni de-a valma pe povârniş, trecând năvalnic peste primejdioasele piedici întâlnite în drum. Esther urmă stolul copiilor cu un pas ceva mai măsurat; şi nici Ellen nu găsi de cuviinţă c-ar fi mai înţelept sau mai prudent să rămână pe loc. Aşa că toată lumea se adună la picioarele citadelei, în plin câmp.

Dădură numaidecât peste colonist, care se clătina sub, povara unui cerb frumos şi gras, urmat de unul sau doi dintre băieţii cei mai mici. Apăru apoi şi Abiram, şi înainte de-a se fi scurs câteva minute, se arătară şi ceilalţi vânători, izolaţi sau doi câte doi, purtând fiecare fructul isprăvilor săvârşite pe întinsul câmpiilor.

— Nu-i nici o piele roşie prin preajmă şi cred că nici n-o să fie, noaptea asta cel puţin, spuse Ishmael, după ce se mai potoli puţin zarva; căci am străbătut câteva mile bune de-a curmezişul preriei cu propriile mele picioare şi socotesc că mă pricep de ajuns la urmele mocasinilor indieni. Aşa că, bătrânico, să ne pregăteşti câteva bucăţi din vânatul ăsta, şi apoi să ne odihnim cum trebuie după truda zilei de azi.

— Eu n-aş jura că nu se află nici un sălbatic prin preajma noastră, spuse Abiram; şi eu mă pricep puţin la urmele pe care le lasă pieile roşii şi, dacă ochii mei nu şi-au pierdut încă agerimea, aş putea să jur că se găsesc ceva indieni prin apropiere. Dar s-aşteptăm până vine şi Asa. A trecut şi el pe lângă urma asta, iar băiatul ştie destul de multe.

— Ei, băiatul ăsta ştie chiar prea multe, răspunse Ishmael, întunecându-se; ar fi mai bine pentru el dacă şi-ar închipui că-i ceva mai neştiutor. N-ar fi mare lucru, Hetty, chiar dacă toate triburile de indieni sioux, care trăiesc în răsăritul Marelui Fluviu, s-ar afla numai la o milă distanţă. Căci nu vor găsi că-i treabă uşoară să suie pieptiş stânca asta, avându-ne pe noi drept potrivnici, că suntem doar zece bărbaţi curajoşi!

— Poţi socoti doisprezece, Ishmael, poţi socoti

doisprezece! strigă Esther arţăgoasă; căci dacă-l socoteşti pe prietenu-ţi strânge-molii şi vânător-de-ploşniţe un bărbat, atunci pe mine socoteşte-mă doi. Doar n-am să mă întorc cu spatele la ei când m-oi vedea cu puşca sau cu carabina în mână, iar cât priveşte curajul, ce să mai spun? Junca noastră cea mică, pe care ne-au furat-o diavolii aceia de tetoni, s-a dovedit cea mai bicisnică dintre noi, iar după ea vine pisălogul acela de doctor. Ah, Ishmael, rar închei tu vreo afacere fără să nu fii în pierdere; şi cu omul ăsta, trebuie să recunosc, ai făcut târgul cel mai păcătos din toate. Ce crezi tu că m-a sfătuit să fac, atunci când m-am plâns că mă dor picioarele? Să-mi lipesc un plasture peste gură.

— E păcat, Esther, răspunse cu mult sânge rece bărbatul, că nu l-ai ascultat. Cred că ţi-ar fi priit. Dar, băieţi, dacă-i adevărat ce spune Abiram, şi dacă indienii se află prin preajmă, atunci trebuie să grăbim cu urcatul şi să ne lipsim de masă. Aşa că vom pune mai întâi vânatul la adăpost, iar despre năzbâtiile doctorului vom vorbi atunci când nu vom avea altceva mai bun de făcut.

Fură luate toate măsurile, de cuviinţă şi în scurt timp familia, care se afla într-un loc destul de primejduit, se strânse laolaltă şi se mută într-unul mult mai sigur, în vârful stâncii. Apoi Esther se apucă numaidecât de treabă, lucrând şi ocărând cu aceeaşi râvnă nedomolită, până termină de pregătit masa; atunci începu să-şi strige bărbatul cu o voce nu mai puţin răsunătoare decât aceea cu care muezinul aminteşte credincioşilor săi că e vremea să-şi îndeplinească îndatoririle faţă de Fiinţa Supremă.

Iar când se aşeză fiecare pe locul lui obişnuit, în jurul cărnurilor fumegânde, colonistul începu să împartă vânatul din cale-afară de gustos, preparat ca şi cocoaşa de bizon, adică într-un fel care-i sporise calităţile naturale. Un pictor ar fi folosit tare bucuros clipa aceasta, pentru a transpune pe pânză o scenă atât de sălbatică şi de caracteristică.

Cititorul trebuie să-şi mai aducă aminte, cred, că citadela lui Ishmael se afla într-un loc cât se poate de izolat, tot numai colţi de stâncă, şi că era aproape cu neputinţă să ajungă până acolo vreun străin. Iar focul strălucitor care fusese aprins în vârful ei şi în jurul căruia se strânsese întregul grup o făcu să pară asemenea unui far aşezat în mijlocul acelor pustietăţi pentru a lumina calea aventurierilor ce rătăceau prin deserturile fără margini. Flăcările luminau pe rând feţele arse de soare ale membrilor familiei lui Ishmael, şi pe fiecare dintre acestea se citea altceva; alături de înfăţişarea simplă a copiilor, cu umbra aceea de neîncredere pe care le-o dădea viaţa lor ciudată şi pe jumătate sălbatică întipărită pe faţă, puteai să vezi greoaia şi nesimţitoarea apatie ce stăruia pe trăsăturile colonistului atunci când nu-l supăra nimic. Uneori, câte o pală de vânt mai puternică aţâţa jeraticul, iar lumina, mărindu-se, se întindea până-n locul unde se afla cortul cel mic şi singuratic, ce părea că pluteşte în întuneric. Ca întotdeauna la ora aceea, vălurile de nepătruns ale nopţii ascundeau toate lucrurile din jurul lor.

— Nu înţeleg cum de-i place lui Asa să mai bată drumurile la timpul ăsta, rosti Esther, mânioasă; iar când o să isprăvim totul, o să ne pomenim deodată cu el că bombăneşte şi că-şi cere porţia de mâncare, flămând ca un urs primăvara. În stomacul lui poţi avea tot atâta încredere ca şi-n cel mai bun ceasornic din Kentucky, pe care numai rareori trebuie să-l întorci ca să arate ora cum trebuie, fie zi sau noapte. Asa are-o poftă de mâncare nemaipomenită, mai ales după ce-a făcut un pic de treabă.

Ishmael se uită încruntat în jur, privindu-şi copiii pe rând, ca şi cum ar fi vrut să vadă dacă îndrăzneşte vreunul să ia apărarea celui care lipsea. Dar acum, când sângele lor adormit nu mai avea pricină să se pună în mişcare, le-ar fi venit prea greu să încerce a rosti vreun cuvânt întru apărarea fratelui lor rebel. Dar Abiram, care din momentul împăcării

simţise sau se prefăcuse numai că simte un deosebit interes pentru fostul lui potrivnic, găsi de cuviinţă să-şi arate îngrijorarea, sentiment cu totul străin celorlalţi membri ai familiei.

— Mi-ar părea bine dacă băiatul s-ar fi putut strecura pe lângă tetoni, bombăni el. Căci aş fi tare amărât dac-aş şti că Asa, care are braţul cel mai vajnic şi inima cea mai vitează dintre noi toţi, a căzut în mâinile diavolilor acelora roşii.

— Vezi-ţi mai bine de tine, Abiram, şi nu-ţi mai răci gura degeaba, dacă nu poţi face altceva mai bun decât să bagi spaima în femeia asta şi în fetele ei. Uite că Ellen Wade s-a îngălbenit la faţă de frică. Aşa cum era şi azi dimineaţă, când pândea indienii de care-ai pomenit, şi când am fost nevoit să-i trimit vorbă prin carabină, fiindcă vocea mea nu-i ajungea până la ureche. Cum a fost, Nell? Nu ne-ai spus nimic despre surzenia aceea a ta!

Obrajii fetei îşi schimbară la fel de brusc culoarea ca şi atunci când auzise detunătura mai sus-pomenită; roşeaţa îi acoperi numaidecât toată faţa, după care-i cuprinse şi gâtul. Îşi lăsă capul în jos, dar nu găsi de cuviinţă să dea vreun răspuns.

Iar Ishmael, prea lăsător din fire că să urmărească firul vorbei până la capăt şi care se mulţumise poate numai cu înţepătura, se ridică de pe stâncă şi începu să se întindă, asemenea unui bou bine hrănit; apoi le dădu de veste că are de gând să se culce. Ceilalţi membri ai familiei, care trăiau mai ales pentru desfătarea simţurilor, primiră vestea cu bucurie. Apoi se mistuiră unul câte unul în întuneric, în căutarea culcuşurilor; iar la scurt timp Esther, care între timp îi ocărise pe cei mici şi-i trimisese la culcare, rămase unica stăpână, în afară de santinela obişnuită, peste stânca pustie şi singuratică.

În ciuda înrâuririi pe care-o avusese viaţa de emigrant asupra acestei femei lipsite de educaţie, marele principiu al

naturii feminine era prea adânc înrădăcinat în ea ca să fi dispărut cu totul. Avea o fire plină de îndrăzneală, ca să nu zicem fioroasă, iar pasiunile ei violente puteau fi doar cu greu domolite. Dragostea de mamă însă, deşi aţipea din când în când, nu putuse să se stingă fără urmă. Nu-i plăcea deloc absenţa prelungită a lui Asa. Prea curajoasă pentru a şovăi, fie chiar o singură clipă, era gata să străbată întunecatul abis ce se deschidea dinaintea ochilor ei arzători; în acest hău, imaginaţia ei aprinsă, aţâţată de acel nepieritor sentiment amintit mai înainte, începuse să întrezărească felurite şi nenumărate primejdii care-i pândeau fiul. Putea fi adevărat, aşa cum le dăduse a înţelege Abiram, că Asa ar fi putut cădea în mâinile vreunuia din triburile care vânau bizoni prin preajmă, dacă nu cumva i se întâmplase vreo nenorocire şi mai mare. Aşa gândea mama, ajutată în acest tainic impuls al naturii şi de liniştea şi întunericul ce-o învăluiau din toate părţile.

Tulburată de toate gândurile acestea, în faţa cărora somnul se arătă neputincios, Esther rămase în aşteptare, pândind cu agerime orice zgomot ce-ar fi putut vesti apropierea unor paşi. În cele din urmă dorinţele i se împliniră, căci mult aşteptatele sunete începură să se audă bine de tot, iar Esther desluşi numaidecât silueta unui bărbat la picioarele stâncii.

— Ei bine, Asa, ar trebui să fii lăsat să dormi acolo în noaptea asta, începu ea să bombănească, trecând la celălalt pol al sentimentelor încercate până atunci: lucrul acesta nu-i va mira deloc pe cititorii care-au studiat contradicţiile firii noastre omeneşti. — Şi încă pe un loc tare! Ei, Abner! Abner! Dormi. Abner? Să nu te prind că-l laşi să treacă până nu cobor şi eu! Aş vrea să-l văd şi eu pe-acela care vrea să tulbure pacea unei familii cinstite la ora asta din noapte!?

— Ei, femeie! strigă o voce care voia să pară furioasă, deşi vorbitorul se cam temea de urmările unei asemenea atitudini;

ei, femeie, îţi interzic în numele legii să dai curs infernalelor tale planuri! Sunt cetăţeanul unei ţări libere, diplomat a două universităţi, şi-mi reclam drepturile. Departe de mine gândul de-a face cuiva vreun rău, de-a provoca vreo confuzie sau de a-mi bate joc de oameni! Sunt eu, al vostru *amicus,* prieten şi părtaş de locuinţă; eu, doctorul Obed Battius!

— Cine? întrebă Esther cu o voce stinsă, în timp ce naturalistul aştepta jos, plin de nerăbdare. Spui că nu-i Asa?

— Nu, nu-i nici Asa, nici Absalom; niciunul din principii evrei, ci Obed, rădăcina şi trunchiul tuturor acestora. Nu ţi-am spus oare, femeie, că găzduiţi pe cineva care are dreptul să se aştepte la o primire pe cât de paşnică, pe atât de onorabilă? Mă iei drept un animal din clasa *amphibia* şi crezi că mă pot juca cu plămânii mei aşa cum se joacă un fierar cu foalele lui?

Naturalistul ar fi putut vorbi aşa mult şi bine, cu acelaşi rezultat de altfel, dacă Esther n-ar fi fost singura persoană care-l auzea. Dezamăgită şi tulburată, femeia îşi căută numaidecât culcuşul, pregătindu-se pentru somn cu un fel de nepăsare plină de deznădejde. Abner, care stătea de veghe la picioarele stâncii, dar care adormise, fu trezit de strigătele celor doi; şi, după ce-şi reveni în de-ajuns pentru a putea recunoaşte vocea doctorului, îl lăsă să intre numaidecât în tabără. Doctorul Battius străbătu trecerea, foarte îngustă, cu un aer de mare nerăbdare şi tocmai se pregătea să înceapă urcuşul, pieptiş; aruncându-şi însă ochii asupra santinelei, se opri deodată şi se uită la ea, apoi rosti cu glas mustrător:

— Abner, prezinţi grave simptome de somnolenţă. Iar tendinţa de-a umple această lacună poate fi periculoasă nu numai pentru tine, dar pentru întreaga familie a tatălui tău.

— Nicicând n-ai făcut greşeală mai mare, doctore, răspunse tânărul căscând ca un leu somnoros; nu prezint, în ceea ce mă priveşte, nici un fel de simptom, cum îi zici dumneata; cât despre tata şi copii, află că pojarul şi vărsatul

de vânt au trecut peste tot neamul lui cu câteva luni în urmă.

Mulţumit de mustrarea făcută, naturalistul pornise numaidecât la drum şi, mai înainte ca Abner să fi terminat de vorbit, el şi străbătuse jumătate din urcuş. Obed se aştepta ca, odată ajuns în vârful stâncii, s-o întâlnească pe Esther, a cărei năvalnică limbuţie îl copleşise de nenumărate ori şi se dovedise dintre cele mai înfricoşătoare; faţă de ea se simţea mult prea neputincios pentru a dori repetarea vreunui atac asemănător. Cititorul îşi poate da uşor seama cât de mult s-a bucurat neîntâlnind-o. Păşind uşor şi privind cu sfială peste umăr, ca şi cum s-ar fi aşteptat la lucruri mult mai rele decât un nemaipomenit torent de cuvinte, doctorul înaintă spre culcuşul său.

Dar în loc să adoarmă, merituosul naturalist rămase să rumege cele văzute şi auzite în ziua aceea, în timp ce bombănelile şi zvârcoliturile lui Esther, care se afla în încăperea învecinată, îi dădură de veste că şi femeia e trează. Fiind nevoit să facă ceva pentru a dezarma acest Cerber feminin înainte de-a apuca să-şi ducă planul până la capăt, doctorul se văzu silit să intre în vorbă cu ea.

— Am impresia că nu dormi, prea simpatică şi onorabilă doamnă Bush, spuse el, hotărât să înceapă printr-o introducere dulceagă, aşa cum se obişnuieşte în cazuri asemănătoare; am impresia că nu te simţi tocmai mulţumită, excelenta mea gazdă. N-aş putea să-ţi administrez vreun calmant?

— Ce mi-ai putea da, omule? Vreun hap, poate, ca să pot dormi?

— Mai curând o cataplasmă. Dar dacă te doare ceva, am nişte picături care întăresc inima şi care, înghiţite într-un pahar cu coniac din acela al meu, ţi-ar lua totul cu mâna.

Doctorul, după cum ştia prea bine, o atacă pe Esther în punctul ei cel mai slab; şi, pentru că n-avea nici o îndoială că reţeta îi va fi primită, se apucă numaidecât s-o prepare. Iar

când îi dădu amestecul, Esther îl primi într-un fel cât se poate de morocănos şi ironic, dar îl înghiţi cu o grabă care arăta destul de limpede ce mult îl preţuia. Apoi bombăni ceva drept mulţumire, iar doctorul se aşeză jos, aşteptând în linişte efectul doctoriei. Şi în mai puţin de o jumătate de oră, respiraţia lui Esther deveni atât de slabă încât doctorul, dacă n-ar fi ştiut că starea aceasta de somnolenţă trebuie pusă pe socoteala puternicei doze de opium pe care o amestecase în coniac, şi-ar fi putut pierde încrederea în propria lui reţetă. Şi după ce femeia adormi, liniştea se întinse peste tot, adâncă şi atotcuprinzătoare.

Abia atunci găsi doctorul Battius cu cale să se ridice, precaut ca un borfaş de noapte, şi să se furişeze din cabina lui, sau din coteţul lui mai curând, căci numele acestea i se potriveau mai bine, îndreptându-se spre încăperile din vecinătate. Apoi se opri puţin spre a se încredinţa că toată familia e cufundată într-un somn adânc. Odată convins de un lucru atât de important, şovăi o clipă, după aceea începu să urce poteca pieptişă care ducea spre vârful cel mai înalt al stâncii. Paşii lui, deşi cum nu se poate mai precauţi, stârniră oarecare ecou; dar, în timp ce se felicita pentru că-i izbutise planul, căci era tocmai gata să pună piciorul pe ultimul colţ de stâncă, simţi o mână care-l apucă de poala hainei şi-l ţintui locului, ca şi când l-ar fi pironit acolo însăşi forţa gigantică a lui Ishmael.

— E cineva bolnav în cortul ăsta, îi şopti la ureche o voce catifelată, ca doctorul Battius să fie chemat la o oră atât de târzie pentru a-i face o vizită?

Inima naturalistului abia se întorsese din grabnicul salt făcut în propriul lui gât, când doctorul luă hotărârea să răspundă; dar atât groaza cât şi prudenţa îi şopteau să fie cu băgare de seamă şi să vorbească în şoaptă.

— Sunt foarte fericit, scumpa mea Nelly, c-am dat de dumneata şi nu de alţii. Sst! copilo, sst! Dac-ar afla cumva

Ishmael de planurile noastre, n-ar şovăi o clipă şi ne-ar arunca pe amândoi din vârful stâncii ăsteia jos, pe câmpie. Ssst, Nelly, sst!

Iar după ce doctorul termină cu sfaturile, date în timp ce-şi continua urcuşul, ajunseră, atât el cât şi fata, sus pe culme.

— Iar acum, doctore Battius, întrebă cu gravitate Ellen, aş putea afla ce ţi-a dat puterea să înfrunţi primejdia de-a zbura fără aripi din înaltul culmii ăsteia şi de-a plăti cu propriul dumitale cap?

— Nimic nu ţi se va ascunde, preţioasa şi credincioasa mea Nelly, dar eşti sigură că nu se va trezi Ishmael?

— De el să n-ai nici o teamă, căci va dormi până la răsăritul soarelui. Primejdia vine din partea mătuşii mele.

— Esther doarme! răspunse sentenţios doctorul. Ellen, dumneata ai stat astăzi de pază pe stânca asta?

— Aşa mi s-a poruncit să fac!

— Şi ai văzut bizoni, antilope, lupi şi căprioare, ca de obicei: animale din ordinele *pecora, belluae* şi *ferre.*

— Am văzut creaturile pe care le-ai numit în englezeşte; dar limba indienilor n-o cunosc.

— Dar mai este un ordin pe care nu l-am numit încă şi pe care, de asemenea, l-ai văzut. Ordinul primatelor, nu-i aşa?

— N-aş putea spune. Nu cunosc nici un animal care să poarte asemenea nume.

— Ei, Ellen, doar stai de vorbă cu un prieten, *genus homo,* copilo!

— Orice altceva am putut vedea, numai de *Vespertilio horribi...*

— Sst! Nely, vioiciunea ta are să ne dea de gol. Spune-mi, fato, n-ai văzut bipezi numiţi oameni, rătăcind prin prerie?

— Sigur c-am văzut. Pe unchiul meu şi pe băieţii lui care au vânat bizoni până la apusul soarelui.

— Trebuie să-ţi vorbesc în limba ta maternă ca să mă înţelegi, Ellen. Din specia Kentucky, vreau să spun.

Cu toate că Ellen se îmbujoră ca o floare, roşeaţa ei fu ascunsă, din fericire, de întunericul nopţii. Şovăi o clipă, dar, adunându-şi toate puterile, răspunse cu hotărâre:

— Dacă ai de gând să vorbeşti în pilde, doctore, ar trebui să găseşti pe altcineva care să te asculte. Pune întrebările de-a dreptul în limba engleză, şi eu îţi voi răspunde cinstit şi în aceeaşi limbă.

— Am călătorit prin deşertul ăsta, precum ştii, Nelly, în căutarea unor animale pe care ochii ştiinţei nu le cunosc încă. Printre altele, am descoperit un primat, *genus homo,* specia Kentucky, pe care îl numesc Paul...

— Sst! Pentru numele lui Dumnezeu! spuse Ellen. Vorbeşte mai încet, doctore, căci altfel vom fi descoperiţi!

— Hover, de profesie colecţionar de *apis* sau albine, continuă Battius. Acuma-ţi vorbesc în limba maternă, mă înţelegi?

— Foarte bine, răspunse neliniştită fata care, de surprinsă ce era, începuse să răsufle cu oarecare greutate. Dar ce-i cu el? El ţi-a spus să te urci până aici? El nu ştie nimica; fiindcă jurământul pe care m-a silit unchiul meu să-l fac mi-a pecetluit gura.

— Da, dar există cineva care n-a făcut nici un fel de jurământ şi care a dat totul pe faţă. Aş dori ca vălul care ascunde misterele Naturii să fie smulse de pe comorile ei ascunse cu tot atâta folos. Ellen! Ellen! Am încheiat un contract cum nu se poate mai prostesc sau, dacă vrei, o înţelegere cu un om supărător de uituc în ceea ce priveşte obligaţiile ce-ar trebui să le aibă faţă de morală. Unchiul tău, copilo...

— Ishmael Bush vrei să spui, adică bărbatul văduvei fratelui tatălui meu, răspunse fata jignită. E o adevărată cruzime să-mi arunci în faţă o legătură pe care numai şi numai întâmplarea a creat-o, iar dac-aş putea-o rupe pentru totdeauna, m-aş socoti cea mai fericită fiinţă din lume.

Umila Ellen nu mai putu scoate o vorbă, ci se aşeză pe un colţ de stâncă şi începu să plângă cu sughiţuri, ceea ce îi puse în şi mai mare primejdie. Doctorul mormăi ceva, cu gândul să-i ceară iertare; nu apucă să spună ce-avea de spus în apărarea lui, cât se poate de complicată, că fata se ridică şi rosti cu cea mai mare hotărâre:

— N-am venit aici ca să-mi irosesc timpul plângând ca o proastă, şi nici dumneata ca să-mi alini durerea. Spune-mi, atunci, ce te-a făcut să urci până aici?

— Trebuie să văd fiinţa care trăieşte în cort.

— Ştii cine trăieşte în cort?

— Mă simt îndreptăţit să cred că da; şi sunt în posesia unei scrisori pe care trebuie s-o depun cu propriile mele mâini. Dacă animalul se dovedeşte a fi patruped, atunci Ishmael e un om de credinţă, dar dacă e biped, cu sau fără aripi, atunci nu-mi mai pasă, înseamnă că-i un om necinstit şi contractul nostru nu mai are nici o valoare.

Ellen îi făcu doctorului semn să rămână acolo unde se afla şi să stea liniştit. Apoi se furişă în cort, unde zăbovi câteva minute care părură deosebit de grele şi de înfricoşătoare pentru cel care aştepta; dar îndată ce ieşi afară, Ellen îi luă braţul şi pătrunseră amândoi dincolo de faldurile misteriosului cort.

CAPITOLUL XII

Fă, Doamne, Pork iertare să ne ceară!
(Henric al VI-lea)

A doua zi în zori, membrii familiei Bush se adunară în linişte, morocănoşi şi întunecaţi. Iar la gustarea de dimineaţă nu se mai auzi acompaniamentul acela lipsit de armonie cu care-şi înveselea Esther mesele, pentru că puternicul efect al opiului administrat de doctor îi înnegurase mintea, îndeobşte atât de sprintenă. Tinerii îşi făceau fel de fel de gânduri în legătură cu lipsa fratelui lor mai mare, iar sprâncenele lui Ishmael, care-şi plimba ochii întunecaţi de la unul la altul, erau grozav de, încruntate. Colonistul părea că se pregăteşte să preîntâmpine un atac împotriva propriei lui autorităţi. Ellen şi complicele ei de la miezul nopţii, naturalistul, se aşezară acolo unde stăteau întotdeauna, printre copii, fără să trezească nici un fel de bănuială şi fără să dea loc la nici o observaţie. Singurul rezultat vădit al aventurii prin care trecuseră erau rarele priviri ale doctorului, îndreptate în sus, dar ele, puteau fi luate, de cine le-ar fi observat, drept încercări de-a cerceta cerul; în realitate, însă, nu erau decât priviri furişe, aruncate spre pânza tremurătoare a cortului oprit.

În cele din urmă, colonistul, care-şi dăduse seama că e zadarnic s-aştepte vreun semn de nesupunere din partea fiilor săi, găsi că e timpul să le aducă la cunoştinţă ceea ce hotărâse.

— Asa o să-mi dea socoteală pentru purtarea şi nesupunerea de care a dat dovadă, spuse el cu răceală. A trecut o noapte întreagă, iar el hoinăreşte prin prerie, cu toate că braţul şi carabina lui ne-ar fi fost de mare trebuinţă dac-am fi fost atacaţi de indienii sioux, căci n-avea de unde

şti că nu vom fi atacaţi.

— Nu mai face risipă de vorbe, omul lui Dumnezeu, i-o întoarse nevastă-sa, ci mai bine economiseşte-ţi-le; fiindcă ai putea să strigi mult şi bine împotriva băiatului înainte ca el să fie în stare să-ţi răspundă.

— Se găsesc uneori bărbaţi destul de slabi de înger ca să se lase conduşi de cei mai tineri ca ei. Dar tu, bătrâna mea Esther, ştii mai bine ca oricine că asemenea lucruri nu se pot întâmpla în familia lui Ishmael Bush!

— Ah, îţi ameninţi băieţii ori de câte ori se iveşte vreun prilej. Ştiu bine asta, Ishmael, iar pe unul din ei l-ai îndepărtat de la tine numai prin firea ta, şi asta tocmai când se simţea cea mai mare nevoie să stea acasă.

— Tată, spuse Abner, a cărui fire apatică fusese aţâţată în aşa măsură, încât se simţi cuprins de îndrăzneală; băieţii şi cu mine am hotărât să plecăm în căutarea lui Asa. Nu ne place c-a înnoptat în prerie, în loc să vină să se culce aici, aşa cum i-ar fi plăcut şi lui, suntem siguri de asta.

— Peuh! mormăi Abiram, băiatul a ucis vreun cerb sau vreun bizon poate, şi-i apără hoitul de lupi până la ziuă; şi-o să-l vedem sau o să-l auzim numaidecât cum strigă după ajutor ca să-şi poată căra povara.

— N-aş crede că vreunul din băieţii mei ar avea nevoie să ceară ajutorul cuiva ca să care în spinare un cerb ori să spintece un bizon, răspunse mama. Cum poţi tu rosti, Abiram, asemenea lucruri prosteşti, când ai spus chiar ieri că pieile roşii dădeau târcoale stâncii noastre?

— Eu? exclamă grăbit fratele ei, nerăbdător să-şi dreagă greşeala; am spus-o atunci, o mai spun şi acum, şi-o să vedeţi c-am avut dreptate. Se află tetoni prin apropiere, şi-ar fi o mare fericire pentru băiat dacă s-ar găsi ceva mai departe de ei.

— Am impresia, spuse doctorul Battius, vorbind în felul lui precaut şi plin de demnitate, ca orice om în stare să-şi

expună gândurile după ce-a chibzuit îndelung asupra lor; am impresia, ca un om ceva mai puţin priceput la semnele şi urmele lăsate de războinicii indieni, mai ales la cele ce se pot vedea în aceste îndepărtate regiuni, dar ca un om care, aş putea spune asta fără nici un fel de vanitate, are oarecare putinţă de a pătrunde misterele Naturii, am impresia că e în măsură, cu toată umila lui calificare, atunci când există dubii de felul acesta şi într-un moment asemănător, să le spulbere în modul cel mai înţelept cu putinţă.

— Să mă scuteşti cu doctoriile dumitale, strigă morocănos Esther, nu mai umbla cu asemenea şmecherii într-o familie sănătoasă ca a noastră, ţine minte ce-ţi spun! Mă simţeam foarte bine, doar puţin îngrijorată din pricina băiatului, fiindcă nu ştiam nimic de soarta lui, şi mi-ai dat un medicament care-mi mai atârnă şi acum de limbă, întocmai ca o greutate de un funt de aripa unui colibri.

— Ce fel de medicament? întrebă sec Ishmael; trebuie să fi fost o doză tare puternică, dac-a putut să îngreuieze limba bătrânei mele Esther!

— Prietene, continuă doctorul, şi-i făcu semn lui Esther cea mânioasă să tacă; că nu e nimic adevărat din ceea ce se presupune cu privire la medicament, izbucnirea binevoitoarei doamnei Bush e o dovadă suficientă. Dar să ne întoarcem acum la lipsa lui Asa. Planează oarecare îndoieli asupra sorţii lui şi s-a făcut şi o propunere în privinţa asta. În ştiinţele naturii adevărul este cel dintâi deziderat şi mărturisesc că va trebui să fie tot aşa şi în cazul de faţă, în care se poate spune că există un gol, un *vacuum,* căci, urmărind legile fizicii, ar trebui să avem şi ceva dovezi palpabile, adică materiale, fie ele cât de neînsemnate.

— Nu luaţi seama la ceea ce spune! strigă Esther; băgase de seamă că toţi ceilalţi îl ascultau cu luare aminte, fie că asta izvora din faptul că erau de aceeaşi părere cu doctorul, fie că nu înţelegeau nici un cuvânt din spusele lui; — în

fiecare cuvânt care-i iese din gură stă ascuns un drog!

— Doctorul Battius vrea să spună, interveni cu modestie Ellen, că dacă unii din noi cred că Asa se află în primejdie, alţii gândesc că ar fi bine dacă familia ar petrece o oră sau două căutându-l.

— Asta a vrut să spună? o întrerupse femeia; atunci doctorul Battius are mai multă minte decât am bănuit. Fata are dreptate, Ishmael; şi trebuie să facem întocmai ceea ce-a spus. Am să pun şi eu mâna pe-o carabină şi vai de indianul care mi-o ieşi în cale! Căci am apăsat ieri pe trăgaci şi am şi auzit, spre întristarea mea, vaietul unui indian!

Curajul Estherei îi însufleţi şi pe ceilalţi, şi mai ales pe băieţi, care-l luară drept un strigăt de luptă. Se ridicară în picioare ca unul, spunând că sunt cu totul de partea unei asemenea hotărâri îndrăzneţe. Ishmael, prudent, se alătură şi el unei porniri atât de năvalnice şi, după câteva minute, mama apăru cu carabina pe umăr, pregătindu-se să-şi conducă chiar ea familia, care se arătă gata s-o urmeze.

— Cine vrea, poate rămâne cu copiii, spuse ea, dar cei care n-au inimă de iepure să mă urmeze!

— Abiram, nu-i bine să lăsăm adăposturile nepăzite, şopti Ishmael, privind în sus.

— Voi rămâne şi voi păzi tabăra chiar eu, răspunse acesta, cu o grabă nemaipomenită.

Dar împotriva acestei propuneri se ridică numaidecât vreo duzină de voci. Căci el era cel care trebuia să le arate unde văzuse urmele lăsate-de duşman, şi sora lui socoti că dorinţa de-a rămâne în tabără e cât se poate de ruşinoasă pentru un bărbat. Şi, fără să vrea, Abiram fu nevoit să se supună. Ishmael făcu atunci o nouă propunere cu privire la paza taberei, care fu primită de toată lumea.

Oferi postul de comandă doctorului Battius, dar el refuză hotărât şi cu oarecare trufie această cinste îndoielnică, uitându-se cu tâlc la Ellen. Pus în mare încurcătură, colonistul

fu nevoit s-o învestească pe fată cu titlul de castelan şi avu grijă să-i dea toate instrucţiunile de trebuinţă, pentru a putea duce la bun sfârşit o însărcinare atât de însemnată. Odată ce toate pregătirile fură terminate, tinerii trecură la întărirea câtorva puncte mai slabe şi la fixarea semnalelor de alarmă. În vârful stâncii se găseau mai multe blocuri de piatră aşezate în aşa fel, încât chiar şi o fiinţă slabă ca Ellen le-ar fi putut împinge jos, în capul duşmanilor, atunci când aceştia ar fi încercat să se urce pe poteca aceea îngustă şi anevoioasă de care am pomenit. Pe urmă, ca adaus la acest nemaipomenit sistem de apărare, barierele fură întărite şi ele, aşa că deveniră aproape cu neputinţă de trecut. Proiectile ceva mai mici, dar pe care le puteau mânui până şi copiii şi care, dacă ţinem seama că trebuiau aruncate de la înălţimea aceea însemnau un pericol adevărat, fură îngrămădite cu sutele. Se pregăti apoi un morman de frunze uscate şi de surcele chiar sus, pe creastă, pentru a fi aprins în caz de primejdie; şi după toate acestea, până şi colonistul, deşi era foarte pretenţios, trebui să recunoască faptul că fortăreaţa e în stare să facă faţă dacă ar fi fost atacată.

În clipa în care fură încredinţaţi că stânca prezintă destulă siguranţă, echipa, pe care am putea-o numi a năvălitorilor din cetate, porni în primejdioasa ei expediţie. Marşul fu condus de Esther şi nimeni altul; înveşmântată pe jumătate în straie bărbăteşti şi purtându-şi arma la fel ca şi ceilalţi, nu părea un şef nepotrivit pentru grupul acesta alcătuit din oameni de la hotare, îmbrăcaţi ca nişte sălbatici, care-o urmau în felul lor nepăsător.

— Şi acum, Abiram, strigă amazoana cu o voce ascuţită şi spartă, din simplul motiv c-o întrebuinţase de prea multe ori la un diapazon fals, destupă-ţi nasul; preschimbă-te în câine de vânătoare şi dovedeşte că ceea ce ne-ai spus e adevărat! Tu ai fost acela care-a văzut urmele mocasinilor indieni, şi ai cinstea să-i înveţi şi pe ceilalţi să fie tot aşa de deştepţi ca

tine. Hai, vino în faţă, omule, şi condu-ne cu mai multă îndrăzneală!

Abiram, care părea că se află sub tutela surorii sale, se supuse, cu toate că şovăiala îi era atât de vădită, încât până şi cei mai lăsători fii ai colonistului izbucniră într-un hohot batjocoritor. Ishmael mergea alături de băieţi, ca şi cum nu se aştepta la nimic bun din încercarea lor de a-l găsi pe Asa, şi nici nu i-ar fi păsat dacă încercarea aceasta va izbuti sau nu. Grupul înainta astfel până ajunse la asemenea depărtare, încât fortăreaţa părea doar un punct pierdut la marginea preriei. Până în momentul acela marşul fusese făcut în linişte şi cu destulă repeziciune, căci lăsaseră în urmă colină după colină, foarte asemănătoare între ele, şi nu descoperiseră nici o singură urmă de vieţuitoare, aşa că, de îngrijorare, până şi limba lui Esther rămase tăcută. Dar Ishmael găsi că e timpul, să facă un popas şi, aruncându-și puşca de pe umăr la pământ, rosti:

— Ajunge! Urme de bivoli şi de căprioare sunt cu duiumul; dar unde-s urmele indienilor pe care le-ai văzut, Abiram?

— Ceva mai departe, spre apus, răspunse acesta, şi arătă cu mâna într-acolo. Aici e locul unde-am dat de urmele cerbului pe care l-am ucis. Iar după ce-am doborât animalul, am dat şi de urmele tetonilor.

— Şi ai făcut din asta o treabă tare sângeroasă, omule, strigă colonistul, arătând cu un gest batjocoritor spre îmbrăcămintea pătată de sânge a lui Abiram, ca după aceea să atragă privirea celor de faţă asupra hainelor lui, în izbitor contrast cu cele ale cumnatului. Aici am tăiat gâtlejurile a doi cerbi puternici şi-a unei căprioare săltăreţe, dar nu m-a ajuns nici măcar o picătură de sânge; pe când tu, câine sângeros ce eşti, i-ai dat atâta de lucru lui Esther şi fetelor ei, de parc-ai fi fost măcelar de meserie. Să mergem, băieţi; am spus c-ajunge! sunt mult prea bătrân ca să nu cunosc semnele din preajma frontierelor, şi pot să vă încredinţez că de când a

plouat ultima dată, n-a călcat pe-aici nici un singur picior de indian. Veniţi după mine; şi vom face-un ocol din care ne vom alege drept răsplată pentru osteneală măcar cu carnea unei cerboaice!

— Urmaţi-mă pe mine! strigă Esther, păşind cu îndrăzneală înainte. Eu sunt cea care comandă aici, şi pe mine trebuie să mă urmaţi. Căci cine-i mai în măsură ca o mamă să conducă cercetările pentru găsirea copilului ei pierdut?

Ishmael îşi privi consoarta, veşnic nedomolită, cu un zâmbet îngăduitor, de milă. Îşi dădea seama că femeia a şi ales un drum pe care nici el şi nici Abiram nu găseau de cuviinţă că trebuie să-l urmeze, dar cum nu voia să întindă coarda disciplinei într-o clipă ca aceea, se supuse pe neaşteptate voinţei ei. Doctorul Battius însă, care până atunci observase femeia dus pe gânduri şi fără să scoată un singur cuvânt, găsi c-a sosit momentul potrivit să-şi ridice şi el vocea.

— Sunt de părerea tovarăşului dumitale de viaţă, scumpă şi binevoitoare doamnă Bush, spuse, şi cred, întocmai ca şi el, că imaginaţia lui Abiram a fost alterată de acel periculos *ignis fatuus*[1], care l-a făcut să vadă semnele şi simptomele de care ne-a vorbit.

— Iarăşi simptome! îl întrerupse, arţăgoasă, femeia ; nu-i timpul să întrebuinţăm cuvinte din cărţi, şi nici locul pentru a înghiţi medicamente. Dacă ţi-s picioarele grele, spune-o limpede, ca un bărbat care ştie ce vrea; şi aşază-te jos, în prerie, ca un câine beteag şi odihneşte-te!

— Sunt exact de aceeaşi părere, răspunse calm naturalistul şi se supuse într-adevăr sfatului batjocoritor al femeii, aşezându-se cu cea mai mare răceală, lângă un tufiş; apoi începu să-l cerceteze cât se poate de atent, folosindu-se de liniştea care se lăsase. Îţi onorez excelentul dumitale sfat,

[1] Miraj, himeră (lat.).

doamnă Esther, după cum poţi băga de seamă. Du-te în căutarea odraslei dumitale, iar în timpul ăsta eu voi zăbovi aici, urmărind lucruri mult mai de preţ; adică cercetarea secretelor naturii.

Femeia răspunse printr-un hohot de râs forţat, cavernos şi batjocoritor; şi nici băieţii ei, pe când treceau prin dreptul tufişului lângă care se aşezase naturalistul, nu se sfiiră să-i arate dispreţul prin zâmbete şi priviri pline de tâlc. În câteva minute, convoiul urcă ridicătura cea mai apropiată şi după ce coborâră de partea cealaltă a colinei, doctorul îşi continuă folositoarele lui cercetări în deplină singurătate.

Mai trecu apoi o jumătate de ceas, în care timp Esther îşi continuă marşul, căutându-şi fiul; dar după cât se părea, fără nici un fel de folos. Popasurile se îndesiră cu toate acestea, iar privirile ei deveniră din ce în ce mai întrebătoare şi mai nesigure, când se auzi deodată zgomot de paşi, iar în secunda următoare apăru un cerb, care începu să urce povârnişul cel mai apropiat, trecând prin faţa lor ca o săgeată, şi se îndreptă spre locul unde se afla naturalistul. Apariţia animalului fu atât de bruscă şi de neaşteptată, iar coloritul şi formele lui în armonie atât de perfectă cu mediul înconjurător, că mai înainte ca vreunul din ei să-şi poată duce puşca la ochi, animalul şi ieşise din bătaia glontelui.

— Atenţie la lup! strigă Abner, scuturându-şi capul cu ciudă, din pricină că nu fusese destul de ager. Blana unui lup prinde tare bine într-o noapte de iarnă; numai că diavolul ăsta înfometat vine din partea cealaltă!

— Stai! strigă Ishmael, lovind peste arma gata ridicată a prea zelosului său fiu. Asta nu-i lup, ci câine, şi încă unul de cea mai bună rasă. Ah! Se află vânători prin apropiere; şi încă doi!

Nici nu-şi terminase bine vorba că şi apărură doi câini, care alergau pe urmele cerbului şi încercau, plini de elan, să se ia la întrecere. Unul din câini era bătrân, pe când celălalt

părea doar un căţelandru care ţopăia chiar şi atunci când se afla pe urmele proaspete ale vânatului. Dar, cu toate acestea, făceau amândoi nişte salturi fără greş, ţinându-şi boturile în vânt, asemenea animalelor cu mirosul sigur şi ascuţit. Şi trecură; iar în clipa următoare ar fi trebuit să se repeadă drept spre cerb, dacă animalul cel tânăr nu s-ar fi abătut pe neaşteptate din drum, printr-o săritură, şi n-ar fi scos un chelălăit plin de mirare. Câinele mai vârstnic se opri şi el şi se întoarse, sleit de puteri, spre locul în jurul căruia căţelandrul începuse să se rotească, dând ocol cu mare repeziciune unui anumit lucru şi urlând mai departe într-un fel scurt, cu totul neobişnuit; dar când ajunse acolo şi câinele cel bătrân, se aşeză pe labele de dinapoi, îşi ridică botul în aer şi scoase nişte chelălăituri lungi şi jalnice.

— Se vede c-au adulmecat ceva neobişnuit dacă s-au putut abate de pe urma vânatului, spuse Abner care, ca şi ceilalţi membri ai familiei, îi admira pe cei doi câini.

— Ucide-i, strigă Abiram; jur că cel mai bătrân e câinele *trapper*-ului, despre care ştim acum foarte bine că ne e duşman de moarte.

Şi cu toate că fratele lui Esther vorbi cu atâta duşmănie, nu făcu nici el ceea ce-l sfătuise pe Abner să facă.

Mirarea ce-i cuprinsese pe toţi ceilalţi se ivi şi în privirea lui; era la fel de puternică ca şi cea de pe feţele celor din jur. Aşa că îndemnul său, deşi vorba lui avea greutate, rămase neluat în seamă; iar câinii fură lăsaţi să asculte de imboldurile tainicului lor instinct, fără ca nimeni să-i supere.

Trecu multă vreme până să îndrăznească cineva să sfâşie liniştea, dar în cele din urmă colonistul îşi puse în joc toată autoritatea pentru a stăpâni din nou voinţa băieţilor.

— Hai să plecăm de-aici şi să lăsăm câinii să-şi cânte cântecul, dacă asta le face plăcere, spuse Ishmael, în felul lui rece. Nu mă pot coborî pân-acolo încât să iau viaţa unui câine numai pentru că stăpânul lui s-a apropiat prea mult de

bunurile mele. Hai, băieţi, să plecăm; căci avem de făcut destule şi fără să ne mai batem capul cu treburile vecinilor.

— Nu! strigă Esther, cu o voce mustrătoare, asemenea unei sibile. V-o spun din nou, nu trebuie să plecăm, copii! Lucrurile astea îşi au şi ele rostul lor; iar eu, ca femeie şi mamă ce sunt, trebuie să cunosc adevărul!

Şi rostind cuvintele acestea, nevasta colonistului învârti arma prin aer în timp ce pe faţă-i se citea sălbăticia şi porni spre locul unde se aflau cei doi câini care umpleau văzduhul cu urletele lor jalnice şi prelungi. Întregul grup se luă după ea; unii erau prea apatici ca să se împotrivească, iar alţii se supuneau fără cârtire, dar aţâţaţi cu toţii, mai mult sau mai puţin, de caracterul neobişnuit al întâmplării aceleia.

— Spuneţi-mi voi, Abner, Abiram şi Ishmael! strigă femeia, oprindu-se în faţa unui petic de pământ stropit din belşug cu sânge şi cu iarba răvăşită şi bătătorită; spuneţi-mi voi, care sunteţi vânători, ce fel de animal a fost răpus aici? Sunteţi bărbaţi şi sunteţi obişnuiţi cu semnele astea ale preriei; e sânge de lup sau de panteră?

— De bizon, şi încă sângele unuia puternic şi semeţ, răspunse colonistul, care se uita cu destul calm la semnele acelea de moarte ce-o tulburaseră într-atâta pe nevastă-sa. Iată urmele pe care i le-a lăsat copita, atunci când s-a opintit în pământ, în chinurile sfârşitului, iar dincolo locul în care a răvăşit pământul cu coarnele. Ehei, a fost un bizon tare puternic şi neînfricat!

— Şi cine l-a răpus? continuă Esther. Omule, dar unde-i sunt atunci rămăşiţele? Lupii nu sfâşie niciodată blana. Spuneţi-mi voi, bărbaţi şi vânători, e într-adevăr, sânge de animal?

— Animalul trebuie să se fi prăbuşit dincolo de colina aceea de colo, spuse Abner, care rămăsese puţin în urma celorlalţi. Trebuie să fie acolo, printre arinii aceia! Ia uitaţi-vă numai câţi corbi se rotesc pe deasupra leşului! Asta înseamnă

că animalul mai are încă viaţă într-însul, răspunse colonistul, căci altminteri netrebnicii ar fi năvălit asupra lui. După semnele date de câini, trebuie să fie un animal răpitor; poate c-o fi vreun urs alb, coborât din părţile de sus. Şi de-aceea se agaţă cu atâta îndărătnicie de viaţă.

— Să ne întoarcem atunci, spuse Abiram, căci putem da de dracu; nu poate ieşi nimic bun dacă atacăm cine ştie ce fiară. Gândeşte-te, Ishmael, va fi o treabă primejdioasă şi din care nici nu vom trage cine ştie ce folos.

Tinerii prinseră din nou a zâmbi în faţa acestei dovezi de laşitate a preasimţitorului lor unchi. Şi cel mai mare dintre ei îşi arătă tot dispreţul de care era în stare, spunând cu grosolănie:

— O să-i stea bine alături de animalul acela din cuşcă pe care-l cărăm tot timpul după noi, aşa c-o să ne putem întoarce la oraş cu două dihănii în loc de una, şi-o să dăm nişte reprezentaţii de toată frumuseţea în jurul judecătorilor şi a închisorii din Kentucky!

Dar felul ameninţător în care-şi încruntă sprâncenele tatăl său îl opri să meargă mai departe. Şi schimbând cu fraţii săi câteva priviri în care mocnea un fel de revoltă, găsi că e mai cuminte să tacă. În loc să ţină seama însă de sfatul înţelept al lui Abiram, porniră cu toţii într-un suflet, dar după câţiva iarzi se opriră din nou, căci dădură de un tufiş cu ramurile mult prea dese ca să se poată strecura prin el.

Priveliştea era, într-adevăr, destul de sălbatică şi neobişnuită, încât ar fi putut tulbura şi nişte oameni ceva mai evoluaţi decât coloniştii noştri; aşa că familia lui Ishmael nu putu rezista nici ea în faţa unui spectacol atât de copleşitor. Cerul era acoperit, ca întotdeauna în anotimpul acela, de nişte nouri negri, care se goneau necontenit, iar pe sub ei se puteau vedea cârdurile nesfârşite ale păsărilor de baltă ce se îndreptau, zburând cu mare greutate, spre îndepărtatele ape din miazăzi. Vântul se stârnise din nou, suflând furtunos peste

întinderile nemărginite ale preriei, fără să întâlnească nici cea mai mică piedică în cale; apoi păru că se urcă în înălţimile văzduhului, gonind şi rostogolind în toate direcţiile mormane înfiorătoare şi neregulate de nouri. Iar deasupra micului tufiş tot se mai vedeau rotindu-se stolurile negre ale păsărilor de pradă, ce băteau cu putere din aripi, în luptă cu năprasnicele vântoase; uneori însă, folosindu-se de înălţimea la care se găseau, se repezeau cu îndrăzneală asupra desişului de unde nu se mai îndepărtau nici o clipă, croncănind deznădăjduite, ca şi cum instinctul le-ar fi înştiinţat că nu sunase încă ceasul să-şi ia prada în stăpânire.

Ishmael rămase înmărmurit împreună cu toţi ai săi, timp de câteva minute, cuprins de-o groază amestecată cu o ciudată sfială, privind într-o linişte de moarte spectacolul acela măreţ. Vocea lui Esther rupse în cele din urmă tăcerea şi-i sfătui să pună capăt îndoielilor ce-i rodeau, să treacă la fapte într-un fel demn de bărbăţia lor şi să nu stea în aşteptare ca nişte neghiobi.

— Chemaţi câinii, spuse ea; chemaţi câinii şi siliţi-i să intre în tufiş; sunteţi doar destui bărbaţi aici, dacă nu cumva v-aţi pierdut curajul cu care ştiu c-aţi venit pe lume, curaj ce vă ajuta să îmblânziţi furia tuturor urşilor de dincoace de marele fluviu. Chemaţi câinii, v-am spus, ei, Enoch, Abner, Gabriel! Aţi surzit de tot?

Unul din băieţi făcu ceea ce i se spusese; şi, izbutind să urnească animalele de lângă locul în jurul căruia nu încetaseră să se învârtească până în clipa aceea, îi aduse la marginea desişului.

— Siliţi-i să intre înăuntru, siliţi-i să intre înăuntru! strigă mai departe femeia; iar voi, Ishmael şi Abiram, dacă se întâmplă cine ştie ce sau dacă se iveşte vreo primejdie, arătaţi-vă dibăcia de trăgători, ca nişte adevăraţi locuitori de la hotare. Dar dacă vă lipseşte curajul, atunci am să vă fac de râs în faţa copiilor.

Tinerii, care până în clipa aceea ţinuseră câinii lângă ei, slobozirä cureaua ce-i lega şi-i îndemnară prin felurite strigăte să intre în tufiş. Dar părea că bătrânul câine e ţintuit locului de cine ştie ce lucru supranatural, sau poate că trecuse prin prea multe primejdii ca să se azvârle într-o aventură atât de îndrăzneaţă. După ce străbătu câţiva iarzi şi ajunse la marginea tufişului, se opri pe neaşteptate şi rămase pe loc, tremurând din toate mădularele; s-ar fi zis că-i e cu neputinţă să mai înainteze sau să dea înapoi. Strigătele de încurajare ale tinerilor nu fură luate în seamă; primiră drept răspuns doar un chelălăit slab şi scurt. Căţelandrul reacţionă în acelaşi fel, dar pentru scurtă vreme numai căci, mai puţin înţelept, sau mai aţâţat poate, făcu în cele din urmă un salt uriaş şi o zbughi în tufiş. Se auzi un urlet înfricoşător, iar în clipa următoare ţâşni din nou afară şi începu să dea roată locului cu tot atâta furie şi deznădejde ca şi mai înainte.

— Se află oare vreun bărbat printre copiii mei? strigă, în culmea nerăbdării, mama. Daţi-mi o armă ceva mai solidă decât puşca asta de copil şi-o să vă arăt eu ce poate curajul unei femei de la hotare!

— Stai, mamă! strigară Abner şi Enoch; dacă vrei să vezi neapărat dihania care s-a ascuns în tufiş, lasă-ne să ţi-o aducem noi!

Mai multe cuvinte nu obişnuiau să rostească tinerii aceştia doi, nici cu prilejuri mai importante; dar împărtăşind şi celorlalţi ce au de gând să facă, îşi pregătiră armele şi porniră cu hotărâre spre tufiş. Dar şi nervii unor oameni mai tari decât cei ai tinerilor emigranţi ar fi putut fi zdruncinaţi în faţa primejdiei şi nesiguranţei acelei încercări. Şi, în timp ce băieţii înaintau, urletele câinilor deveniră şi mai stridente, şi mai jalnice. Vulturii şi hultanii zburau atât de jos, încât atingeau ramurile tufişului cu aripile lor puternice, iar vântul prinse a mătura preria pustie, ca şi când spiriduşii văzduhului ar fi coborât şi ei acolo pentru a putea lua parte la apropiatul

deznodământ.

O clipă totul rămase încremenit: sângele din jurul inimii lui Esther, de obicei atât de curajoasă, păru că se încheagă atunci când îşi văzu băieţii cum dau la o parte crengile încâlcite ale desişului şi se afundă în labirintul lor. Urmă un scurt răstimp de tăcere, plin de solemnă aşteptare. Apoi se auziră două strigăte ascuţite, unul după altul; şi numaidecât se aşternu o linişte mult mai înfricoşătoare.

— Întoarceţi-vă înapoi, copii, întoarceţi-vă! strigă femeia, căci iubirea de mamă alungă orice alte sentimente din sufletul ei.

Dar glasul îi amuţi, şi întreaga-i fiinţă păru să îngheţe de groază; căci în clipa următoare ramurile tufişului fură date iarăşi în lături iar cei doi tineri apărură, galbeni la faţă, la fel de vlăguiţi şi ei, depunând la picioarele mamei trupul ţeapăn şi rece al lui Asa, care purta pe el semnele vădite ale unei morţi violente.

Câinii scoaseră un ultim urlet prelung, apoi porniră în galop pe urmele cerbului uitat. Păsările îşi luară şi ele zborul către înălţimile cerului, umplând văzduhul de vaiere, pentru că le fusese răpită o victimă care, aşa înspăimântătoare la vedere cum era, avea totuşi o înfăţişare mult prea omenească pentru a cădea pradă poftei lor nelegiuite.

CAPITOLUL XIII

O *cazma doar, o lopată,*
Un linţoliu-n lut ascuns
Şi o groapă-adânc săpată
Pentru-un oaspe sunt de-ajuns,
(Hamlet)

— Daţi-vă înapoi! Înapoi cu voi toţi! strigă Esther cu o voce răguşită tuturor celor care se înghesuiau prea aproape de cadavru. Eu sunt mama lui, şi am cel mai mare drept dintre voi toţi! Cine-a făcut asta? Spuneţi-mi voi, Ishmael, Abiram, Abner! Deschideţi-vă gurile şi inimile şi mărturisiţi adevărul în faţa lui Dumnezeu, adevărul şi nimic altceva! Cine-a săvârşit fapta asta sângeroasă?

Soţul nu răspunse nimic, dar rămase rezemat în carabină, uitându-se trist, cu căutătura lui obişnuită însă, la trupul mutilat al băiatului. Mama se aruncă însă la pământ, îşi puse pe genunchi capul rece al mortului şi rămase câtva timp mută, contemplând faţa fiului pe care se întipărise toată groaza agoniei celei din urmă; şi tăcerea aceasta fu mult mai grăitoare decât orice cuvinte de jale.

Vocea femeii îngheţase, în adevăratul înţeles al cuvântului, de durere. Zadarnic încercă Ishmael să-i strecoare câteva cuvinte simple de mângâiere; ea nici nu auzi şi nici nu răspunse. Băieţii se strânseră roată în jurul ei căutând să-i uşureze inima, în felul lor necioplit, pentru dureroasa pierdere pe care o suferise, dar ea îi îndepărtă, făcând un semn nerăbdător cu mâna. Din când în când degetele ei se jucau cu părul încâlcit al mortului, sau mângâiau cu mare duioşie faţa lui umflată, aşa cum îşi alintă mamele copiii care dorm. Apoi

mâinile ei se ridicau brusc de pe obrazul mortului şi începeau să se agite în gol, ca şi cum ar fi căutat un leac împotriva năprasnicei lovituri ce-i doborâse atât de neaşteptat băiatul în care-şi pusese cele mai mari nădejdi şi care întruchipa mândria ei de mamă. Şi în timp ce Esther se purta în felul acesta de neînţeles, apaticul Abner, înghiţindu-şi propria lui emoţie care-i stătea în gât ca un nod, privi într-altă parte şi rosti:

— Mama vrea să spună că trebuie să aflăm şi felul în care şi-a găsit Asa sfârşitul.

— De asta trebuie să le mulţumim blestemaţilor acelora de indieni sioux, răspunse Ishmael; le-am rămas dator de două ori până acum; a treia oară însă o să le-o plătesc cu vârf şi îndesat!

Dar, ca şi când vorbele aşezate ale tatălui nu i-ar fi mulţumit şi bucuroşi poate, în adâncul sufletului, şi fiindcă-şi puteau întoarce privirea de la priveliştea ce le iscase în suflet o tulburare atât de puternică şi neobişnuită, fiii colonistului se îndepărtară numaidecât de lângă mama lor şi de lângă cadavru, pornind, pe drumul cercetărilor cu care îşi închipuiau că-i însărcinase Esther. Ishmael nu se împotrivi, ci, din contră, dădu să se înţeleagă că are de gând să-şi însoţească şi el fiii, deşi nu prea părea să le împărtăşească râvna; voia doar să se supună voinţei lor într-o împrejurare în care împotrivirea nu şi-ar fi aflat loc, dar fără să se arate prea nerăbdător. Cu toată firea lor apatică, aşa cum o aveau toţi oamenii de la frontieră, tinerii emigranţi dădeau dovadă de multă pricepere când erau nevoiţi să facă cercetări de felul acelora ce-aveau o mare legătură cu viaţa şi obiceiurile lor, unde rezultatul era hotărât de semne şi urme; ceea ce semăna foarte mult cu căutarea unei poteci printr-o pădure, lucru pe care erau în stare să-l ducă întotdeauna la bun sfârşit, punându-şi în joc toată viclenia şi îndemânarea. Aşa că porniră la îndeplinirea acestei dureroase însărcinări cu cea mai mare iuţeală, siguri

de iscusinţa lor.

Abner şi Enoch ajunseră la anumite convingeri chiar în timp ce descriau poziţia în care găsiseră corpul. Acesta era aşezat aproape vertical, cu spatele rezemat de un maldăr de crengi încâlcite şi strângând într-una din mâini o ramură de arin. Şi era aproape sigur că numai din cauza acestei poziţii neobişnuite a cadavrului nu se năpustiseră asupra lui păsările de pradă, care-l zăriseră totuşi pe când se roteau deasupra desişului, şi tot din cauza asta se putea bănui că Asa se mai afla încă în viaţă când pătrunsese în desiş. Toţi gândeau că tânărul fusese rănit de moarte în plină câmpie, după care îşi târâse trupul vlăguit până în inima desişului, pentru a se ascunde. O urmă destul de vizibilă, care ducea în tufiş, întări întru totul această părere. Şi mai reieşi, tot în urma cercetărilor făcute, că avusese loc o luptă deznădăjduită chiar la marginea desişului, ceea ce era destul de limpede dacă te uitai la crengile smulse, la urmele adânci lăsate în pământul reavăn şi la risipa de sânge.

— A fost împuşcat în plină câmpie şi-apoi a venit aici să se ascundă, spuse Abiram; urmele astea sunt cea mai bună dovadă. Băiatul a pornit de unul singur împotriva sălbaticilor şi a luptat ca un leu până când a fost răpus, iar pe urmă s-a târât în tufiş.

Împotriva unei păreri atât de îndreptăţite nu se ridică nici un glas; doar Ishmael cel încet la minte ceru să fie cercetat şi corpul, pentru a vedea în ce fel îi fusese răpus băiatul. După ce săvârşiră şi lucrul acesta, se convinseră că glontele străbătuse trupul lui Asa în întregime, că pătrunsese pe sub unul din umerii lui musculoşi şi ieşise prin piept. Se cerea, desigur, oarecare pricepere pentru a judeca rănile făcute de-o armă de foc, dar oamenii aceştia care trăiau la marginea lumii civilizate aveau destulă pricepere când era vorba de asemenea cercetări; şi un zâmbet ce exprima o ciudată şi sălbatică mulţumire trecu pe faţa băieţilor lui Ishmael când

Abner le spuse, plin de îndrăzneală, că duşmanii îl atacaseră pe Asa pe la spate.

— Sunt sigur c-aşa s-a şi întâmplat, spuse întunecat colonistul. A fost un flăcău prea voinic şi prea iscusit ca să întoarcă, cu bună ştiinţă, partea lui cea mai slabă spre om sau spre fiară! Ţineţi minte, băieţi, că atâta timp cât staţi cu faţa spre duşman, oricât de puternic ar fi el, nu vă poate lua nimeni pe nepusă-masă. Ei, Esther, femeie! Văd că nu-ţi mai dai seama ce faci tot căutând prin părul şi hainele băiatului! Nu-i mai poţi ajuta cu nimic, bătrâno!

— Iată! îl întrerupse Enoch, scoţând din îmbrăcămintea zdrenţuită a mortului bucăţica de plumb care îngenunchease forţa unui ins atât de puternic. Iată glontele!

Ishmael îl luă în mână şi se uită la el îndeaproape.

— Nu-i nici un fel de îndoială, strecură el până la urmă printre dinţi. E din tolba blestematului aceluia de *trapper!* Ca cea mai mare parte din vânători, îşi are şi el gloanţele însemnate într-un fel anume, ca să se ştie care animal a fost atins de arma lui; iar pe ăsta se văd cât se poate de limpede şase găurele mici, aşezate în cruce.

— Aş putea să şi jur! strigă triumfător Abiram. Mi-a arătat semnul chiar el şi se şi lăuda cu numărul căprioarelor pe care le-a culcat cu gloanţele astea! Ei, Ishmael, acum ai să mă crezi când ţi-oi spune că bătrânul e unul din spionii pieilor roşii?

Plumbul trecea dintr-o mână într-alta şi, din nenorocire pentru reputaţia bătrânului, mulţi dintre ei îşi reamintiră de semnele acestea pe care le observaseră în timp ce-i cercetaseră îmbrăcămintea. Pe lângă rana mai sus-pomenită, se mai aflau şi altele, mai puţin periculoase însă, dar care-au fost puse tot pe seama *trapper*-ului.

Apoi descoperiră urma mai multor lupte, între locul unde dăduseră prima oară de sânge şi desişul în care, aşa cum credeau cu toţii, îşi căutase Asa adăpost. Toate acestea fură

luate drept dovezi ale slăbiciunii fizice a ucigaşului, care şi-ar fi răpus cu uşurinţă victima, dacă forţa tânărului, chiar şi în timp ce trăgea să moară, n-ar fi depăşit cu mult puterea unui om atât de bătrân. Şi fiindcă acesta se temea că şi alţi vânători vor prinde de veste despre cele întâmplate se ferise să mai tragă un al doilea glonte, după ce-şi îndeplinise greaua sarcină de a scoate victima din luptă. Arma mortului nu putu fi găsită, însă nimeni nu se mai îndoia că fusese luată de către ucigaş, împreună cu celelalte obiecte de mai mică valoare, pe care tânărul avea obiceiul să le poarte cu el.

Dar pe lângă glontele trădător, ceea ce părea să fie cea mai grăitoare dovadă că fioroasa crimă era fapta *trapper*-ului fu mărturia urmelor întâlnite; acestea vădeau că, deşi primise o lovitură mortală, rănitul mai avusese puterea să opună o lungă şi dârză rezistenţă, cu toate sforţările criminalului de a-l doborî. Ishmael tălmăci lucrul acesta într-un fel ciudat, cu mâhnire şi mândrie totodată: mâhnire pentru pierderea băiatului pe care îl preţuia nespus de mult câteodată; şi mândrie pentru curajul pe care-l arătase până la ultima lui suflare.

— A murit aşa cum trebuie să moară un fiu de-al meu, spuse colonistul, încercând o slabă mângâiere: a fost o adevărată primejdie pentru duşman până în cea din urmă clipă, şi n-a avut nici un ajutor din partea legii. Veniţi, copii, trebuie să-i săpăm mai întâi mormântul, şi de-abia după aceea să vânăm ucigaşul!

Fiii colonistului porniră să-şi îndeplinească trista însărcinare în linişte, copleşiţi de amărăciune. Săpară în pământul tare, cu destulă trudă şi într-un timp destul de lung, o groapă adâncă, iar trupul fu învelit în hainele care putură fi adunate de la fraţii mortului. Şi când pregătirile acestea luară sfârşit, Ishmael se apropie de nevasta lui, care se afla într-o stare vecină cu nesimţirea, şi-i spuse că are de gând să-şi îngroape fiul. Ea îl auzi şi slobozi trupul neînsufleţit al

băiatului din mâinile ei înţepenite, sculându-se tăcută pentru a-l urma la locul de odihnă. Apoi se aşeză lângă mormânt, supraveghind toate mişcările băieţilor, cu ochii ei îngrijoraţi şi arzători. Iar când deasupra trupului lui Asa fu îngrămădit destul pământ pentru a-l feri de orice fel de vătămare, Enoch şi Abner coborâră în groapă şi începură să bătătorească pământul cu toată forţa de care erau în stare, până-l preschimbară într-un fel de masă compactă; pe faţa tinerilor se citea ceva ciudat, dacă nu de-a dreptul sălbatic. Precauţia aceasta bine cunoscută fusese luată pentru a preîntâmpina dezgroparea cadavrului de către cine ştie ce sălbăticiune, al cărei instinct ar fi mânat-o într-acolo. Până şi păsările de pradă păreau că-şi dau seama de înţelesul acelei ceremonii; şi, pricepând că nenorocita victimă va fi părăsită în cele din urmă de către semenii ei, începură să se rotească din nou pe deasupra, ţipând, ca şi cum ar fi vrut să îndepărteze întreaga familie de la trudnica ei îndeletnicire, ce dovedea şi prevedere, şi dragoste.

Ishmael stătea cu braţele încrucişate, supraveghind felul cum erau aduse la îndeplinire îndatoririle de cuviinţă; şi după ce se isprăvi totul, îşi ridică cascheta şi mulţumi fiilor săi pentru ceea ce făcuseră, cu o demnitate care s-ar fi potrivit chiar şi unui ins mai de neam decât el. De altfel, în tot timpul ceremoniei, atât de solemnă şi plină de înţeles, colonistul păstră o ţinută gravă şi serioasă. Pe faţa lui mare se puteau citi cât se poate de limpede semnele unei mari dureri, deşi nu-i zvâcnea un singur muşchi. Dar de îndată ce-şi întoarse faţa de la mormântul în care zăcea pentru totdeauna primul său născut, natura îşi ceru drepturile cu toată tăria, şi muşchii feţei lui împietrite prinseră să se contracte. Băieţii îşi ţintuiră privirea asupra lui, ca şi cum ar fi cerut să li se arate încotro trebuiau să-şi îndrume simţămintele, când lupta care se dădea în sufletul colonistului încetă dintr-o dată; îşi luă nevasta de braţ, o ridică în picioare ca pe-un copil, şi-i spuse

cu o voce hotărâtă, cu toate că un observator atent şi-ar fi dat seama că e mai binevoitoare ca de obicei:

— Esther, noi doi am făcut tot ceea ce pot face un bărbat şi o femeie. Am crescut băiatul de mic şi-am făcut din el un flăcău cum nu sunt mulţi la hotarele Americii; şi i-am dat şi un mormânt. Să mergem!

Femeia îşi întoarse cu multă greutate privirea de la mormanul de pământ proaspăt şi, lăsându-şi mâinile pe umerii bărbatului, îl privi câteva secunde, cu încordare, drept în ochi, apoi rosti cu o voce adâncă, înfiorătoare, aproape sugrumată:

— Ishmael! Ishmael, când te-ai despărţit de băiat erai supărat pe el!

— Dea Domnul să-i fie iertate păcatele, aşa cum i le-am iertat şi eu, răspunse calm colonistul. Întoarce-te pe stâncă, femeie, şi citeşte ceva din Biblie, un capitol din cartea aceea te linişteşte aproape întotdeauna. Tu ştii să citeşti, Esther, mângâiere de care eu nu mă pot bucura niciodată!

— Da, da, mormăi femeia, rezemându-se de trupul lui voinic şi lăsându-se dusă de lângă mormânt, cu toate că la început se împotrivi puţin. Ştiu să citesc, dar în ce fel m-am folosit de învăţătura asta a mea? Pe când el, Ishmael, el nu va mai trebui să dea socoteală şi de faptul că şi-a îngropat talantul. De păcatul ăsta, cel puţin, l-am ferit; dar dacă am făcut bine sau nu, nu ştiu încă nimic.

Bărbatul nu răspunse nimic, ci-şi văzu de drum, plin de hotărâre, spre căminul lor vremelnic. Iar când ajunseră pe înălţimea de unde se mai putea arunca o ultimă privire spre locul în care era îngropat Asa, se întoarseră cu toţii, ca mânaţi de acelaşi imbold, pentru a-şi lua rămas bun de la el. Mica ridicătură nu se mai vedea; dar se putea recunoaşte după înfricoşătorul cârd de păsări de pradă care se mai roteau deasupra ei. Iar în direcţia opusă, aproape de linia albăstruie a orizontului, se înălţa stânca pe care Esther îşi lăsase copiii

mai mici; şi paşii ei şovăielnici, ce se împotriveau să se îndepărteze de lângă rămăşiţele pământeşti ale feciorului ei mai mare, deveniră din ce în ce mai hotărâţi. Natura începu a lucra temeinic în sufletul ei de mamă de îndată ce zări culmea aceea îndepărtată, iar în cele din urmă nici nu mai luă în seamă drepturile mortului, căci gândurile i se îndreptară spre cei vii.

Întâmplarea aceasta izbuti să scoată la iveală scânteia dragostei familiale, sentiment aproape stins în sufletele împietrite ale acestor oameni, care duceau o viaţă atât de aspră, aproape sălbatică.. Uniţi între ei prin legăturile zămislite de obişnuinţă, Ishmael îşi dădea bine seama că unitatea stupului e în mare pericol, căci era mult prea plin şi gata să roiască; iar el avea să rămână ca să facă singur faţă tuturor greutăţilor legate de creşterea celor mici, fără să se mai poată aştepta la vreun ajutor din partea celor mari, pe care izbutise să-i scoată la liman şi care atinseseră vârsta maturităţii. Duhul neascultării, care pornise de la nefericitul de Asa, suflase şi peste ceilalţi, iar colonistul fu nevoit să-şi amintească, îndurerat, de zilele când el însuşi, cucerit de zburdălnicia tinereţii şi a forţei, şi răsturnând ordinea firească a lucrurilor, îşi părăsise părinţii bătrâni şi suferinzi şi-şi făcuse intrarea în lume, neîncătuşat şi liber. Dar pericolul cel mare se abătuse acuma din calea lui, pentru câtva timp cel puţin; şi dacă nu mai putea fi vorba de autoritatea lui dinainte, era sigur că-şi va mai putea conduce familia încă o bună bucată de vreme.

Adevărul era că fiii lui, cu toată mintea lor greoaie, se găseau tot sub impresia proaspetei întâmplări şi făceau fel de fel de presupuneri, una mai înfiorătoare decât alta, în legătură cu felul în care-şi găsise moartea fratele lor mai mare. În mintea unuia sau doi dintre ei stăruiau anumite imagini, şterse şi cam tulburi, care-l înfăţişau pe propriul lor tată gata să urmeze pilda bătrânului Abraham, dar fără a fi

îndreptăţit de cuvântul Domnului, atunci când îi poruncise acelui om sfânt să săvârşească îngrozitoarea jertfă. Imaginile acestea erau însă mult prea fugare şi înecate în ceaţa amintirilor ca să lase vreo urmă ceva mai puternică şi, după cum am mai spus, toate acestea slujiră mai mult la întărirea autorităţii lui Ishmael.

Şi aşa, cu sufletul sfâşiat de îndoieli, familia îşi văzu de drum spre locul de unde pornise chiar în dimineaţa aceea să facă cercetările încoronate cu un succes atât de sumbru: drumul făcut sub conducerea lui Abiram, ce nu dăduse însă nici un rezultat, apoi descoperirea cadavrului şi înmormântarea care urmă numaidecât după asta le luase întreaga zi; acum deci, când se întorceau de la mormântul lui Asa la stâncă, soarele începuse să scapete spre asfinţit. Stânca se mărea pe măsură ce grupul se apropia de poalele ei, asemenea unui turn care s-ar fi înălţat din adâncurile mării, iar când ajunseră la depărtare de-o milă, micile obiecte ce-i încoronau vârful începură să se desluşească mai limpede.

— Are să fie o veste tare tristă pentru fete, spuse Ishmael care rostea când şi când câte un cuvânt îndureratei lui tovarăşe de viaţă, încercând să-i mai uşureze inima, atât de grea în clipele acelea. Asa era foarte iubit de cei mici, căci le aducea aproape întotdeauna câte ceva de la vânătoare.

— Da, aşa făcea aşa făcea, murmură Esther. Băiatul asta era mândria familiei; ceilalţi copii ai mei nu-s nimic pe lângă el!

— Nu vorbi aşa, femeia lui Dumnezeu, răspunse tatăl, uitându-se cu oarecare mândrie spre grupul de atleţi care veneau în urma lor. Nu vorbi aşa, bătrâna mea Esther, fiindcă puţini părinţi au atâtea motive de a se mândri cu copiii lor!

— De-a fi mulţumiţi, Ishmael, de-a fi mulţumiţi, bombăni femeia cu modestie; de-a fi, poate, mulţumiţi, Ishmael!

— Bine, de-a fi mulţumiţi, dacă-ţi place mai mult cuvântul ăsta, fata mea; dar ce s-o fi întâmplat cu Nelly şi cu cei mici?

Copila a uitat ceea ce i-am spus şi nu i-a adormit numai pe cei mici, dar sunt sigur că şi ea visează în momentul ăsta câmpiile din Tennessee. Inima nepoatei tale, trebuie să recunoşti, nu se poate dezlipi de aşezămintele omeneşti.

— Ai dreptate, nu-i de noi; am spus asta întotdeauna, dar a trebuit s-o luăm, pentru că moartea-i răpise toate rubedeniile. Urât mai lucrează moartea în sânul unei familii, Ishmael. Asa ţinea tare mult la copila asta, şi într-o bună zi ar fi putut trece în locul nostru, dacă treburile ar fi fost altfel orânduite.

— Nu, că n-are darurile care se cer unei neveste de la frontieră, căci iată cum şi-ar păzi casa în timp ce bărbatu-său ar fi la vânătoare. Abner, trage tu o dată cu puşca, să-i dăm de veste că sosim. Mă tem că Nelly şi cei mici dorm.

Tânărul se supuse poruncii tatălui cu un zel ce dădea pe faţă bucuria cu care aştepta să vadă obrazul rotund şi vioi al fetei; dar semnalul nu primi nici un răspuns. Câtva timp grupul rămase pe loc, aşteptând un semn de viaţă; apoi, dintr-o dată, mânaţi parcă de acelaşi imbold lăuntric, traseră cu toţii o salvă; ar fi fost cu neputinţă ca zgomotul acesta asurzitor să nu fie auzit de la asemenea distanţă.

— Ah, iată-i că vin! strigă Abiram; era, de obicei, primul care descoperea vreun semn îmbucurător, când familia se afla în cine ştie ce încurcătură.

— Nu-i decât o fustă atârnată de frânghie, spuse Esther, chiar eu am pus-o acolo!

— Ai dreptate; dar iat-o că vine! Ticăloasa s-a odihnit până acum în cort!

— Nu-i chiar aşa, răspunse Ishmael; pe faţa lui încremenită începură a se ivi semne de mare nemulţumire; — acela-i chiar cortul care flutură liber în vânt. I-au slobozit legăturile de la bază ca nişte copii proşti ce sunt; şi dacă nu luăm numaidecât măsurile cuvenite, o să zboare toată pânza.

Abia rosti cuvintele acestea şi de la picioarele stâncii se

stârni o puternică pală de vânt, ridicând în urma ei vârtejuri de praf; iar în clipa următoare, purtată ca de-o mână măiastră, părăsi pământul şi urcă chiar acolo unde se aţintiseră toate privirile celor de jos. Pânza cortului simţi suflul şi începu să se agite, dar după aceea îşi recâştigă echilibrul şi rămase câtva timp nemişcată. Vârtejul de frunze, care dăduse ocol cortului, coborî de pe stâncă cu repeziciunea unui uliu şi-şi luă apoi zborul departe peste prerie, ca un stol uşor de rândunele ce săgetează vântul cu aripile întinse. Iar puţin mai târziu fu urmat şi de pânza cortului, albă ca zăpada, care căzu de partea cealaltă a stâncii, lăsându-i creştetul golaş, ca atunci când se afla în deplină singurătate.

— Criminalii au trecut şi pe-aici! gemu Esther. Copilaşii mei! Copilaşii mei!

O clipă chiar şi Ishmael se clătină în faţa unei lovituri atât de grele şi de neaşteptate. Dar se scutură numaidecât, asemeni leului care se deşteaptă din somn; se repezi înainte şi, dând la o parte piedicile şi barierele de parcă ar fi fost un maldăr de pene, începu să urce coasta ca o furie, dovedind cât de înfricoşătoare poate deveni firea unui om apatic atunci când se trezeşte.

CAPITOLUL XIV

De partea cui sunt orăşenii, oare?

(Regele Ioan)

Pentru a păstra oarecare ordine în şirul evenimentelor care alcătuiesc subiectul povestirii de faţă, găsesc că e nevoie să ne întoarcem la unele întâmplări petrecute în timp ce Ellen Wade se afla de gardă pe creştetul stâncii.

În cele dintâi ceasuri, grija acestei cinstite şi duioase fete se mărgini la simpla îndatorire de a satisface cererile repetate ale tovarăşelor ei mai tinere, care-i puseseră la grea încercare răbdarea şi-i luaseră o mulţime de timp, până ce reuşi să le potolească foamea şi setea. După aceea se folosi de un moment de neatenţie din partea lor, pentru a se furişa în cort, mângâind şi îngrijind-o şi pe cea care era cu mult mai îndreptăţită să-i împărtăşească dragostea, când din mijlocul copiilor se ridică un strigăt, ce-o rechemă numaidecât la îndatoririle părăsite pentru o clipă.

— Uite, Nelly, uite! exclamară vreo şase glasuri vioaie; uite câţi oameni! Phoebe spune că-s indieni sioux.

Ellen îşi întoarse privirea într-acolo unde se întindeau braţele copiilor; spre marea ei uimire, desluşi siluetele mai multor bărbaţi, care se îndreptau fără doar şi poate spre stâncă. Numără patru, dar nu fu în stare să-şi dea seama ce fel de oameni sunt, ci numai de faptul că nu fac parte dintre cei care aveau dreptul să pătrundă în fortăreaţă. Fu un moment îngrozitor pentru Ellen. Îşi aruncă privirea de jur împrejur şi, văzând cârdul acela de copii înfricoşaţi care se agăţaseră de fustele ei, se sili să-şi reamintească, deşi mintea îi era ca învăluită în ceaţă, de una din legendele acelea ce preamăreau eroismul feminin, atât de numeroase de-a lungul

frontierelor din vest. Într-una se povestea cum un singur bărbat a putut stăvili iureşul unei invazii ajutat doar de trei sau patru femei, şi asta timp de mai multe zile, deşi numărul duşmanilor se ridica la câteva sute. În alta, că numai femeile au izbutit să-şi apere copiii şi celelalte bunuri mai puţin preţioase, în timp ce soţii erau plecaţi la vânătoare; şi nu lipsea nici a treia, unde se spunea că o singură femeie a nimicit o mulţime de duşmani, pe când aceştia dormeau, eliberându-se în felul acesta nu numai pe ea, ci şi un grup de tineri, aflaţi şi ei în mâinile vrăjmaşului. Împrejurarea în care se găsise acea femeie era cât se poate de înrudită cu situaţia lui Ellen; şi, cu obrajii înflăcăraţi şi cu ochii scânteietori, îmbărbătându-se singură, începu să ia măsurile trebuitoare, destul de slabe de altfel, pentru a preîntâmpina atacul.

Aşeză fetele mai mari lângă pârghia cu care trebuiau să arunce blocurile de piatră asupra năvălitorilor; cele mai mici urmau să ajute, mai mult fiindcă, aflându-se la faţa locului, sporeau numărul celor atacaţi, decât prin vreo faptă de oarecare însemnătate; acest număr trebuia să impresioneze duşmanul, în timp ce Ellen, ca orice şef adevărat, avea să se ocupe cu supravegherea şi încurajarea tuturor. După ce luă aceste măsuri, se pregăti să înfrunte încercările ce aveau să vină cu un aer şi o înfăţişare pline de eroism, străduindu-se să insufle şi celorlalţi încrederea aceea atât de necesară pentru câştigarea unei bătălii.

Cu toate că Ellen era mult superioară ca inteligenţă şi calităţi morale celor două fete mai mari ale lui Esther, nu egala nici pe departe marea însuşire a acestora, ce caracterizează orice soldat adevărat, aceea de-a rămâne nepăsătoare în faţa primejdiei. Deoarece cunoscuseră de mici greutăţile şi nesiguranţa vieţii nomade petrecute la marginea lumii civilizate şi trăiseră de timpuriu în mijlocul primejdiilor, fetele acestea făgăduiau să ajungă, într-un viitor nu tocmai îndepărtat, tot atât de îndrăzneţe ca şi mama lor; posedau,

de asemenea, şi acel ciudat amestec de însuşiri bune şi rele care, într-un cerc de acţiune ceva mai larg, ar fi făcut din nevasta colonistului una din cele mai remarcabile femei ale timpului. Cândva, Esther apărase locuinţa de bârne a lui Ishmael de un atac al sălbaticilor, iar altădată fusese părăsită aproape fără suflare de către indieni, după o luptă în care, dacă ar fi avut de-a face cu un inamic mai civilizat, ar fi fost îndreptăţită să primească toate onorurile unei capitulări liber consimţite. Faptele acestea şi multe altele de acest fel fuseseră de nenumărate ori povestite, cu toată însufleţirea cuvenită, fetelor ei; iar sufletul tinerelor amazoane şovăia acum în chip ciudat între o frică firească şi ambiţia de a săvârşi ceva care să le facă demne de mama lor. În clipa aceasta însă îşi dădură numaidecât seama că prilejul mult dorit, când aveau să-şi pună la încercare firea lor clocotitoare şi atât de diferită de-a altor fete, se ivise.

Grupul bărbaţilor străini ajunse la aproape o sută de paşi de stâncă. Apoi aceştia se opriră, fie pentru a se sfătui asupra tacticii ce urmau s-o adopte, fie pentru că-i impresionase atitudinea ameninţătoare a celor două siluete care-şi îndreptaseră către ei ţevile puştilor lor străvechi, de după baricada de pietre, apăraţi de-o mică ridicătură de teren; aici creştea o vegetaţie mai bogată decât în alte părţi, ceea ce le oferea oarecare siguranţă. Din locul acela cercetară timp de câteva minute fortăreaţa, minute care i se părură lui Ellen o veşnicie. Apoi unul din ei făcu vreo câţiva paşi înainte, părând mai curând sol decât războinic.

— Phoebe, trage tu! şi tu, Hetty! strigară fetele colonistului, pe jumătate înfricoşate, dar totuşi, nerăbdătoare. Ellen însă înlătură primejdia care ameninţa străinul, spunând:

— Puştile jos! E doctorul Battius!

Fetele se supuseră şi făcură întocmai, dezlipindu-şi mâinile de pe trăgaci, cu toate că ţevile, ameninţătoare, rămaseră în aceeaşi poziţie neliniştitoare. Doctorul, care

înaintase cu destulă precauţie pentru a-şi da seama chiar şi de cel mai mic semn de ostilitate, puse în vârful puştii o năframă albă şi o ridică în sus; apoi se apropie şi mai mult de stâncă, aşa ca să poată fi auzit. Şi începu să strige, cu o voce care-ar fi putut fi auzită de la o distanţă mult mai mare:

— Ei! Fac apel ca toată lumea, în numele Confederaţiei Suverane a Statelor Unite ale Americii de Nord, să se supună legii!

— Doctor sau nedoctor, e vorba de-un duşman, Nelly! Ia auzi! Vorbeşte despre lege!

— Staţi liniştite s-auzim ce are de spus! rosti Ellen, aproape fără răsuflare, dând la o parte primejdioasele arme care fuseseră din nou îndreptate asupra mesagerului, ce începuse a da înapoi.

— Înştiinţez şi previn pe toată lumea, continuă doctorul cuprins de mirare, că sunt un paşnic cetăţean al sus-numitei Confederaţii, un sprijinitor al Contractului Social şi un,iubitor al ordinii şi al prieteniei; apoi, băgând de seamă că pericolul fusese din nou înlăturat, pentru câtva timp cel puţin, îşi înălţă iar glasul către grupul duşman şi continuă: Vă ordon deci să vă supuneţi legii!

— Am crezut că ne eşti prieten, răspunse Ellen, şi ştiam că faci drumul acesta cu unchiul meu în urma unei înţelegeri!

— Înţelegerea a căzut! Am fost înşelat în ceea ce priveşte premizele ei aşa că, în consecinţă, declar că numitul contract încheiat între Ishmael Bush, colonist, şi Obed Battius, doctor în medicină, e nul şi neavenit. Aşa, copii, a fi nul înseamnă a avea o calitate cu totul negativă, calitate pe care-o atribui fără nici o răutate valorosului vostru părinte; lăsaţi la o parte armele de foc şi ascultaţi avertismentele raţiunii. Declar înţelegerea sus-numită nulă, nulă şi neavenită! În ceea ce te priveşte pe dumneata, Nelly, îţi port o mare prietenie; ascultă, dar, ceea ce am a-ţi comunica, şi nu-ţi astupa urechile de dragul securităţii. Cunoşti foarte bine firea omului

cu care locuieşti şi-ţi dai seama, cred, şi ce-ar însemna pentru dumneata să fii găsită într-o tovărăşie proastă. Renunţă, de aceea, la înşelătoarele avantaje ale situaţiei în care te afli şi predă stânca fără luptă, celor care mă însoţesc, o legiune, copilă, o legiune puternică şi de neînvins, copilă! Părăsiţi, deci, armele acestui colonist viclean şi lipsit de scrupule; vai, copii, când viaţa unui om pare a avea un preţ atât de mic, nu mai simţi nici măcar plăcerea unei convorbiri prieteneşti! Puneţi deoparte armele acelea primejdioase, vă rog; şi asta mai mult în interesul vostru decât într-al meu! Hetty, ai uitat oare cine ţi-a potolit durerile acelea ascuţite ale nervului auricular torturat de frigul şi umezeala pământului gol? Şi tu, Phoebe, nerecunoscătoare şi uitucă Phoebe! dacă n-ar fi fost braţul acesta pe care vrei să-l paralizezi pe vecie, incisivii ţi-ar mai provoca şi acuma dureri şi supărări! Lăsaţi armele la o parte şi ascultaţi sfatul unui om care v-a fost întotdeauna prieten. Şi acum, copilă, spuse el privind cu îngrijorare puştile pe care fetele le îndepărtaseră puţin din calea ţintei, şi acum, copilă, îţi cer pentru ultima oară şi în modul cel mai solemn capitularea acestei stânci fără întârziere sau rezistenţă, în numele puterii conferite de justiţie şi... lege, ar fi vrut să adauge; dar cum îşi dădea seama că acest nefericit cuvânt ar stârni împotrivirea copiilor colonistului, izbuti să-l înghită la timpul potrivit şi încheie cu un termen mai puţin primejdios, dar ceva mai convingător: bunul-simţ.

Dar apelul doctorului nu avu urmările dorite. Copiii mai mici nu înţeleseră aproape nimic din el, în afară de câteva cuvinte mai tari, pe care le desluşiseră destul de bine; şi, cu toate că Ellen pricepuse aproape în întregime sensul celor rostite de naturalist, întorsăturile retorice ale acestuia păreau s-o fi mişcat la fel de puţin ca şi pe tovarăşele ei. Iar la auzul frazelor ce urmăreau să-i înmoaie inima, această fată inteligentă, deşi sufletul îi era sfâşiat de sentimente atât de contradictorii, care se luptau vijelios între ele, păru gata să

izbucnească în râs; cât despre ameninţări, s-ar fi zis că nici nu le-a auzit.

— Nu înţeleg prea bine ce vrei să spui, doctore Battius, răspunse ea cum nu se poate mai liniştită; dar ştiu un singur lucru: că dacă-mi ceri să-mi calc jurământul de credinţă, atunci n-am nici măcar voie să te ascult. Te înştiinţez, aşadar, că nu-i timpul să treci la acte de violenţă, căci ceea ce doresc eu însămi n-are nici un fel de însemnătate în clipa de faţă. Sunt împresurată de-o forţă care mă poate doborî cu uşurinţă, iar dumneata cunoşti sau ar trebui să cunoşti impulsurile fireşti ale acestei familii şi să nu te mai joci în felul acesta cu nici unul dintre membrii ei, tânăr sau vârstnic, femeie sau bărbat.

— Nu sunt cu totul ignorant în ceea ce priveşte firea omenească, răspunse naturalistul făcând, din prudenţă, câţiva paşi înapoi. Iată însă că vine unul care-i cunoaşte poate mai bine ca mine ungherele ei ascunse!

— Ellen! Ellen Wade! strigă Paul Hover, care ajunse până în dreptul doctorului, fără a da cel mai mic semn c-ar lua în seamă pericolul ce-l neliniştise vădit pe naturalist; nu m-am aşteptat să găsesc şi în dumneata un duşman!

— Nici n-o să găseşti, dacă o să-mi ceri să fac numai ceea ce mi-e cu putinţă, fără trădare şi nenorocire adică. Ştiţi foarte bine că unchiul şi-a lăsat familia în grija mea, şi cum i-aş putea trăda oare încrederea până-ntr-atâta încât să las înlăuntru pe cel mai înverşunat duşman al lui să-i omoare, poate, copiii şi să-i răpească şi acel puţin pe care i l-au mai lăsat indienii?

— Sunt eu oare un criminal, sau bătrânul ăsta poate, sau acest ofiţer al Statelor? — şi arătă spre *trapper* şi spre noul său prieten, Middleton, care se apropiase şi el de picioarele stâncii. E oare vreunul din ei în stare să săvârşească faptele acelea despre care vorbeşti?

— Ce doriţi atunci de la mine? spuse Ellen, frângându-şi

mâinile, în prada unei îndoieli chinuitoare.

— Fiara! nici mai mult nici mai puţin decât fiara aceea primejdioasă pe care-o ţine ascunsă colonistul.

— Minunată copilă, începu străinul, dar cuvintele îi fură numaidecât oprite de gestul grăitor al *trapper*-ului, care-i şopti la ureche:

— Lasă-l pe tânărul ăsta să vorbească în numele dumitale. Căci inima fetei se va înmuia mult mai uşor, iar noi ne vom atinge ţelul mai repede.

— Adevărul a ieşit la iveală, Ellen, continuă Paul, căci au fost date pe faţă chiar şi cele mai tainice netrebnicii ale colonistului. Am venit să reparăm răul şi să dăm libertate celei închise; acum, dacă eşti cu adevărat bună la suflet, aşa cum am crezut întotdeauna, supune-te voinţei celor mulţi şi, fără să ne mai pui atâtea beţe-n roate, părăseşte-l pe bătrânul Ishmael şi lasă stupul ăsta albinelor din acelaşi roi cu el.

— Am făcut un jurământ înfricoşător...

— O înţelegere încheiată în necunoştinţă de cauză sau prin constrângere nu are nici o valoare în ochii unui adevărat moralist, strigă doctorul.

— Sst! sst! şopti din nou *trapper*-ul, lăsaţi totul în grija tânărului.

— Am jurat în faţa şi în numele Celui care-a creat şi orânduit tot ce este bun, atât în religie cât şi în morală, continuă neliniştită Ellen, să nu spun nimănui ce se află în cort şi nici să ajut prizonierei să fugă. Amândouă am jurat, şi sub un jurământ înfricoşător, şi poate că zălogul jurământului au fost chiar vieţile noastre. E drept că sunteţi în stăpânirea acestei taine, dar nu prin mijlocirea noastră; şi nici nu ştiu măcar cum m-aş putea apăra, chiar numai pentru că rămân neutră, în timp ce voi încercaţi să năvăliţi în locuinţa unchiului meu cu atâta duşmănie.

— Pot demonstra valoarea refuzării, exclamă cu vioiciune

naturalistul, cu ajutorul lui Paley, Berkley şi chiar şi cu al nemuritorului Binkerschoek; iar un contract încheiat când una din părţi, fie ea stat sau individ...

— Ai să sperii copila folosind asemenea cuvinte neobişnuite şi de ocară, spuse prevăzător *trapper*-ul*;* pe când tânărul, punându-şi toată nădejdea în simţămintele omeneşti, are s-o facă blândă ca o căprioară jucăuşă. Ah, cunoşti la fel de puţin ca mine puterea tainică a inimii.

— Asta e oare singura făgăduială pe care ai făcut-o, Ellen? continuă Paul, pe un ton care, faţă de seninătatea şi voioşia lui firească, suna îndurerat şi încărcat de mustrare. Ai jurat oare numai cu prilejul ăsta? Sau poate că vorbele pe care i le-ai spus colonistului sunt în gura ta ca mierea, pe când celelalte nu-s decât nişte faguri goi?

Obrajii altădată atât de îmbujoraţi ai fetei păliră straşnic, încât schimbarea s-ar fi văzut chiar de la o distanţă mai mare ca aceasta. Şovăi o clipă, ca şi cum ar fi vrut să-şi înăbuşe sentimentele ce-o copleşiseră, dar pe urmă răspunse cu vioiciunea ei firească:

— Nu ştiu de unde-şi iau unii oameni dreptul să pună atâtea întrebări în legătură cu jurămintele şi promisiunile mele; jurăminte şi promisiuni care mă privesc numai pe mine şi pe nimeni altul, asta dac-aş fi făcut vreunul de-acest fel, după cum spui dumneata. Nu vreau să mai stau de vorbă cu un ins atât de închipuit şi care se lasă mânat numai de propriile lui simţăminte.

— Acuma, bătrâne *trapper,* ce mai ai de zis? rosti căutătorul de miere, care avea un suflet foarte simplu şi drept, întorcându-se pe neaşteptate spre prietenul său mai vârstnic. Chiar şi cea mai măruntă gânganie care trăieşte sub ceruri zboară, după ce şi-a încărcat povara, drept spre cuibul sau stupul ei; dar meandrele pe care umblă mintea unei femei sunt tot atât de încâlcite ca şi ramurile unui stejar şi mult mai neaşteptate decât cotiturile fluviului Mississippi.

— Ei, ei, copila mea, spuse *trapper*-ul, plin de bunătate, hotărându-se să intervină pentru Paul, care se simţea cât se poate de jignit, trebuie să ţii seama că tinereţea e plină de nerăbdare şi că n-are nici urmă de înţelegere. Dar o făgăduială e o făgăduială şi n-o poţi arunca la o parte, aşa cum faci cu coarnele şi copitele unui bizon.

— Îţi mulţumesc că-mi reaminteşti de jurământul făcut, răspunse Ellen cu ciudă şi începu să-şi muşte buzele, poate că m-am dovedit uitucă şi în alte împrejurări!

— Ah! iată că firea femeiască s-a trezit şi-n ea, spuse bătrânul clătinând din cap,într-un fel prin care-şi arăta toată nemulţumirea, numai că se împotriveşte propriilor ei dorinţe.

— Ellen! strigă şi străinul cel tânăr, care până în momentul acela ascultase totul în tăcere; fiindcă ăsta e numele sub care eşti cunoscută...

— Câteodată i se mai adaugă unul. Acela al tatălui meu!

— Spune-i Ellen Wade, bombăni Paul; ăsta e numele ei adevărat şi, după mine, poate să şi-l păstreze pentru vecie!

— Da, trebuia să adaug Wade, continuă tânărul. Îţi fac cunoscut că, deşi eu nu sunt legat prin nici un fel de jurământ, am ştiut să respect întotdeauna pe ale altora. Şi eşti martoră că n-am cerut nimic, cu toate c-ar fi putut ajunge până la urechile celei pe care asemenea lucru ar bucura-o atât de mult. Dă-mi voie, deci, să mă urc pe stâncă numai eu; şi făgăduiesc o despăgubire cinstită unchiului dumitale în caz c-ar fi păgubit de un singur lucru care-i aparţine!

Ellen păru că şovăie; dar când privirea i se întoarse spre Paul, care stătea rezemat, plin de trufie, în puşcă, fluierând cu un aer de desăvârşită nepăsare o melodie marinărească, îşi recapătă numaidecât sângele rece şi răspunse la timp:

— Mi s-a încredinţat funcţia de comandant peste stânca aceasta pentru timpul cât unchiul meu şi băieţii sunt la vânătoare, şi comandant voi rămâne până se va reîntoarce şi-i voi preda comanda.

— Asta înseamnă că risipeşti clipe preţioase care nu se vor mai întoarce şi că dispreţuieşti un prilej ce nu se va mai ivi nici el vreodată, observă tânărul soldat, plin de gravitate.

— Soarele a şi început să coboare spre asfinţit, şi nu va mai trece mult până ce colonistul şi sălbatica lui familie se vor întoarce iar la culcuş.

Doctorul Battius se uită speriat înapoi şi începu din nou:

— Perfecţiunea e întotdeauna apanajul vârstei mature, fie că e vorba de oameni, fie că e vorba de animale. Meditaţia e mama înţelepciunii, iar înţelepciunea ruda cea mai apropiată a succesului. Propun, deci, să ne retragem la o depărtare convenabilă de această poziţie cu neputinţă de cucerit şi să ţinem un consiliu, pentru a pune la cale modul în care-am putea intra în posesia acestei fortăreţe, sau amânarea asediului pentru o dată apropiată, după ce vom încerca să căpătăm ajutor din teritoriile locuite, salvând în felul acesta demnitatea legii de la primejdia unei respingeri.

— Un atac ar fi mult mai bun, răspunse zâmbind soldatul, măsurând înălţimea din ochi şi cântărind primejdia, ca un bun cunoscător ce era; în cel mai rău caz, n-ar putea fi vorba decât de-un braţ scrântit sau de vreun cap spart!

— Atunci să-i dăm drumul! strigă, plin de nerăbdare, căutătorul de miere, şi făcu un salt uriaş care-l scoase din raza de acţiune a puştilor, căci ajunse chiar sub înălţimea pe care era aşezată garnizoana, Şi acum, faceţi ce puteţi, tineri diavoli ai neamului ăsta blestemat! N-aveţi decât o singură clipă pentru a pune în practică planul vostru mişelesc!

— Paul! zăpăcitule! Paul! ţipă Ellen. Încă un pas şi blocurile de stâncă te vor zdrobi; căci nu le ţine pe loc decât o sfoară, şi fetele sunt foarte hotărâte să le dea drumul!

— Alungă atunci roiul acela blestemat din stup, fiindcă eu o să mă sui pe stânca asta chiar dac-aş găsi-o acoperită de viespi.

— Să le alunge, dacă are curaj! strigă cu glas sfidător fata

cea mai mare, punându-şi puşca la ochi cu un aer atât de hotărât, încât ar fi făcut cinste chiar şi marnei sale, amazoana. Te cunosc bine acum, Nelly Wade; în inima ta eşti de partea oamenilor ăstora ai legii, şi dacă faci un singur pas mai încoace, vei primi pedeapsa din mâna unei fete care s-a născut la frontieră. Luaţi seama, copii, luaţi seama! Aş vrea să-l văd şi eu pe bărbatul acela care va îndrăzni să pătrundă în tabăra lui Ishmael Bush fără voia copiilor lui!

— Nu înainta, Paul! Dacă nu vrei să-ţi pierzi viaţa, rămâi în dosul stâncii!

Dar Ellen nu putu să-şi termine vorba, căci apariţia aceea luminoasă, care stârnise cu o zi înainte atâta vâlvă, se arătă din nou şi chiar pe acelaşi vârf de stâncă.

— În numele celui care orânduieşte totul, vă implor să vă opriţi, voi doi care vă pregătiţi să înfruntaţi atât de nebuneşte primejdia, ca şi voi care vă grăbiţi cu atâta râvnă să răpiţi ceva ce nu veţi fi în stare să înapoiaţi niciodată! spuse o voce dulce şi rugătoare, cu un uşor accent străin, atrăgând toate privirile în sus.

— Inez! Inez! strigă ofiţerul, te văd oare cu adevărat? Te voi strânge la piept numaidecât chiar dacă stâncă asta ar fi păzită de-o mie de diavoli! Urcă, viteazule pădurar, şi fă loc şi celui din spatele tău!

Apariţia atât de neaşteptată a fiinţei care locuia în cort pricinui o mare uimire printre fetele lui Ishmael, şi dacă ar fi fost speculată aşa cum se cuvine, ar fi putut asigura victoria atacatorilor; dar Phoebe, alarmată de vocea lui Middleton, deşi era şi ea uluită ţinti puşca în Inez, cu toate că nu era sigură dacă îşi descărcase arma asupra unei fiinţe muritoare sau a unei apariţii dintr-altă lume. Ellen scoase un strigăt de groază, iar în clipa următoare se şi alia lângă prietena ei, în cort, neştiind dacă e sau nu rănită.

În timpul acestui primejdios *intermezzo,* cei doi tineri, care se aflau la picioarele stâncii, începură asaltul. Paul profită de

zăpăceală şi-şi schimbă locul, deschizându-i drum şi lui Middleton. Acesta fu urmat de naturalist care, aflându-se într-o stare de adevărată tulburare mintală, pricinuită de descărcarea carabinei, se îndreptase fără să vrea spre stâncă, în căutarea unui adăpost. *Trapper*-ul rămase însă pe loc, urmărind cu multă atenţie mersul operaţiilor. Cu toate că nu se arăta prea bucuros să ia parte la asalt, îşi ajuta prietenii cu sfatul, şi-i vestea despre mişcările apărătorilor.

Odraslele lui Esther rămaseră însă credincioase spiritului moştenit de la viteaza lor mamă. În clipa când văzură că Ellen şi tovarăşa ei necunoscută nu mai sunt de faţă, se văzură libere să-şi concentreze toată atenţia asupra atacatorilor, mult mai periculoşi, şi care câştigaseră o poziţie foarte bună printre vârfurile stâncoase ale fortăreţei. Deşi Paul nu înceta să le ceară să se predea, iar vocea lui ar fi trebuit să umple de groază piepturile lor tinere, chemările-i erau la fel de puţin luate în seamă ca şi sfaturile *trapper*-ului; acesta voia să le convingă că apărarea lor nu avea nici cei mai neînsemnaţi sorţi de izbândă, ba chiar putea să le fie fatală. Fetele însă se încurajau una pe alta şi se îndemnau să se ţină neclintite la postul lor; cântăreau tăria blocurilor de stâncă, pregăteau proiectilele mai mici pentru a le avea la îndemână şi-şi fixau ţevile puştilor deasupra baricadelor cu un aer atât de concentrat şi cu atâta calm, că purtarea lor ar fi putut face cinste chiar şi unor bărbaţi mult mai obişnuiţi cu primejdiile războiului.

— Ţine-te sub ieşitură, spuse *trapper*-ul, sfătuindu-l pe Paul cum să înainteze; pune-ţi piciorul mai înăuntru, băiete! Ah! vezi că sfatul n-a fost zadarnic? Dacă te-ar fi nimerit piatra, albinele ar fi fost văduvite de tovărăşia ta multe luni. Iar acuma, tinere soldat, în numele şi în spiritul lui Uncas, dacă eşti tot atât de ager ca *Le Cerj Agile,* fă o săritură spre dreapta şi-ai să câştigi vreo douăzeci de picioare în înălţime fără să rişti nimic. Fereşte tufişul, fereşte tufişul! Trebuie să

fie vreo cursă trădătoare. Ah! a sărit! ce iscusinţă, ce siguranţă! Acum vine rândul tău, prietene iubitor de miere sălbatică! Dă-te puţin mai spre stângă, şi atenţia fetelor va fi atunci împărţită în două. Ei, fetelor! trageţi! bătrânele mele urechi sunt obişnuite cu ţiuitul plumbului; şi nu văd deloc de ce mi s-ar face inima cât un purice, dacă pui la socoteală cei optzeci de ani pe care-i port în spinare. Şi-şi clătină capul zâmbind cu melancolie; iar când glontele trimis de năbădăioasa Hetty trecu, nevinovat, pe lângă el, nici un singur muşchi nu i se clinti de pe faţă. — E mult mai cuminte să stai pe loc când apasă pe trăgaci o mână nesigură, continuă el, dar e tare trist să vezi cât de pornită spre rele e firea omenească, chiar dacă e vorba de cineva atât de tânăr. Foarte bine-ai făcut, tu, prieten al plantelor şi al animalelor! Încă o săritură ca asta şi-o să râzi de toate barierele şi meterezele colonistului. Doctorul şi-a regăsit curajul! Se vede după ochi, şi sunt sigur că va face acum un lucru minunat. Ţine-te cât mai aproape de stâncă, cât mai aproape!

Trapper-ul, cu toate că nu se înşelase în ceea ce privea starea de spirit a doctorului Battius, era foarte departe de adevăr în ceea ce privea motivul ce-l aţâţase pe naturalist în aşa măsură. În timp ce imita plin de emoţie mişcările tovarăşilor lui, căţărându-se pe stâncă cu cea mai mare precauţie, ochiul naturalistului descoperise la câţiva iarzi deasupra capului o plantă necunoscută, aşezată într-un loc foarte expus proiectilelor pe care fetele le aruncau neîncetat asupra lor. Uitând pentru o clipă totul, în afară de gloria de-a pune cel dintâi mâna pe acea bijuterie a cataloagelor ştiinţifice, se avântă spre ea cu lăcomia cu care se aruncă vrabia asupra fluturelui. Bucăţile de stâncă, ce începuseră să se rostogolească chiar în clipa aceea, erau cea mai limpede dovadă că fusese văzut; şi atâta vreme cât trupul naturalistului rămase ascuns în norul de praf şi de bucăţi de stâncă care urmă prăbuşirii lui vijelioase, *trapper*-ul crezul că-

i pierdut; dar în clipa următoare îl văzu viu şi nevătămat, stând într-o scobitură formată din cei câţiva colţi de piatră ce rezistaseră şocului şi ţinând triumfător, în mână, tulpina proaspăt capturată, pe care-o devora cu nişte ochi plini de încântare şi pricepere. Paul folosi numaidecât prilejul. Schimbându-şi direcţia cu iuţeala fulgerului, sări lângă Obed şi, făcându-şi fără prea multă ceremonie un fel de scară din umărul acestuia, aplecat senin peste comoara lui, se avântă prin spărtura făcută de stânca prăvălită şi ajunse în vârf. Fu urmat de Middleton, care-i dădu şi el o mână de ajutor la dezarmarea fetelor. Şi astfel fu câştigată o victorie desăvârşită şi fără pic de vărsare de sânge, cu toate că Ishmael îşi închipuise că citadela nu va putea fi luată în timpul scurtei sale absenţe.

CAPITOLUL XV

Atât de mult se veseleşte cerul
De cele făptuite azi, încât
În veci nu ne-o certa cu-a lui mânie.
(Shakespeare)

Suntem siliţi să întrerupem în clipa aceasta cursul povestirii noastre, pentru a ne întoarce la evenimentele care au pricinuit ciudata luptă amintită nu de mult. Întreruperea va trebui să dureze doar atâta cât va fi nevoie ca să putem mulţumi categoria aceea de cititori care pretind celui ce-şi asumă rolul de istoric să nu lase de-a lungul povestirii nici un gol; căci altfel ar fi nevoiţi să-l umple cu propria lor imaginaţie.

Printre trupele trimise de guvernul Confederaţiei ca să ia în stăpânire proaspetele teritorii dobândite în vest, era şi un detaşament condus de tânărul ofiţer care-a devenit un personaj atât de important în cursul povestirii noastre.

Middleton fu primul dintre noii stăpânitori ai ţinutului, care se lăsă cucerit de farmecele unei doamne din Louisiana. În imediata apropiere a postului în care fusese numit, se afla reşedinţa şefului unei vechi familii de colonişti ce se mulţumise, ani după ani, să vegeteze în îndestularea acestei provincii spaniole. Era ofiţer al coroanei şi fusese convins, dată fiind importanţa averii pe care o moştenise, să părăsească Florida şi să se statornicească în mijlocul populaţiei de origine franceză din provincia alăturată. Numele lui don Augustin de Certavallos nu era din cale-afară de cunoscut în afara zidurilor micului orăşel în care trăia; cu toate acestea încerca o tainică plăcere atunci când putea să dovedească unicului său copil, cu ajutorul unor uriaşe şi scorojite foi de pergament, că se trage din familia unor

adevăraţi eroi şi granzi ai vechii şi noii Spanii. Lucrul acesta, atât de însemnat pentru el şi atât de neînsemnat pentru alţii, a fost ceea ce l-a îndemnat mai mult decât orice ca, în timp ce voioşii lui vecini galici intrau numaidecât în legături de prietenie cu noii veniţi, el să se ţină deoparte, mulţumindu-se să-şi ducă viaţa numai în tovărăşia fiicei sale, care abia ieşise din anii copilăriei.

Curiozitatea tinerei Inez nu era însă complet adormită. Muzica aceea marţială, care se strecura până la ea pe aripile vântului de seară, steagul acela străin ce flutura în văzduh, nu departe de întinsele domenii ale tatălui său, înrâuriră numaidecât impulsurile acelea tainice, deloc străine, după cum se spune, oricărei reprezentante a sexului frumos. Timiditatea ei firească şi starea de lâncezeală proprie femeilor din provinciile de sud ale Spaniei şi care alcătuieşte farmecul lor cel mai de seamă o izolaseră în aşa măsură, încât părea cu neputinţă să poată ajunge cineva până la ea; şi e mai mult ca sigur că, dacă nu intervenea o anumită întâmplare, care-i dădu lui Middleton prilejul de-a face tatălui ei un serviciu personal, ar fi trecut multă vreme până să se cunoască, aşa că visele fetei, aflată la vârsta când resimţea din plin puterea tinereţii şi a frumuseţii, s-ar fi îndreptat într-altă parte.

Providenţa, sau dacă acest impresionant cuvânt a devenit prea clasic, soarta hotărî altfel. Îngâmfatul şi rezervatul don Augustin ţinea prea mult la formele exterioare ale rangului său de care era atât de mândru, ca să-şi uite îndatoririle de *gentleman.* Recunoştinţa pe care o încercă faţă de Middleton îl obligă să-şi deschidă poarta casei tuturor ofiţerilor din garnizoană şi să le primească prietenia, dar cu reţinere şi peste măsură de politicos. Însă rezerva i se topi încetul cu încetul când recunoscu calităţile şi puritatea sufletească a curajosului şi tânărului lor şef, şi nu trecu mult că bogatul plantator îşi împărtăşi sentimentele şi fiicei sale; lucrul acesta

se întâmplă tocmai în clipa când binecunoscutul semnal de la poartă anunţa vizita comandantului garnizoanei.

Nu-i nevoie să arătăm pe larg cât de tulburat fu tânărul ofiţer de farmecul lui Inez; şi nici nu vom zăbovi prea mult povestind cu mii de amănunte înrâurirea pe care o avu asupra sufletului romantic şi cald al unei fete de şaisprezece ani, ce trăise până atunci într-o izolare totală, eleganţa ţinutei, frumuseţea şi inteligenţa lui Middleton. Ajunge să spunem că se îndrăgostiră unul de altul; că tinereţea nu aşteptă prea mult şi ei îşi împărtăşiră unul altuia sentimentele; că se trecu destul de uşor peste scrupulele fetei; şi ceva mai greu peste obiecţiile tatălui; şi că, deşi nu se scurseseră nici şase luni de când provincia Louisianei intrase în posesia Statelor Unite, unul din ofiţerii acestui din urmă stat se şi logodise cu cea mai bogată moştenitoare de pe malurile fluviului Mississippi.

Cu toate că ne place să credem că cititorul cunoaşte îndeajuns felul în care se dobândesc asemenea rezultate, nu trebuie totuşi să creadă că victoria lui Middleton asupra prejudecăţilor tatălui şi ale fiicei ar fi fost obţinută fără greutate. Religia fu obstacolul cel mai îndărătnic şi mai de neclintit pentru amândoi tinerii. În marea lui iubire, tânărul se supuse cu răbdare unei încercări atât de neobişnuite, iar pentru a fi convertit la dreapta credinţă catolică fu ales părintele Ignatius. Vrednicul *pater* depuse un efort sistematic şi plin de vigoare. De nenumărate ori (era în clipele acelea când o vedea pe Inez alunecând prin încăpere asemenea apariţiei luminoase a unei zâne), bunul părinte îşi imagina că se află în pragul gloriosului triumf asupra necredinţei; dar toate speranţele lui se spulberau în faţa cine ştie cărei neaşteptate împotriviri din partea tânărului peste care se revărsa toată pioşenia râvnei sale. Căci atâta timp cât atacul fusese mai slab şi dat cu oarecare chibzuială, Middleton, care nu se prea pricepea la polemică, se supunea cu răbdarea şi

umilinţa unui martir; dar în clipa când bunul părinte, care întrevedea mari posibilităţi în viitor, fu ispitit să-şi întărească poziţia câştigată cu ajutorul cunoscutelor subtilităţi verbale ale religiei sale, tânărul Middleton se dovedi un soldat prea bun, aşa că se opuse unui atac atât de puternic. Adevărul este că argumentele lui nu depăşeau limitele bunului-simţ şi a puţinelor cunoştinţe în legătură cu ţara lui de baştină, dar toate acestea erau în vădit contrast cu cele ale adversarului său; şi, cu ajutorul acestor argumente cu caracter raţional, îl respingea întotdeauna pe preot, asemenea luptătorului care, înarmat cu o simplă bâtă, ar lupta împotriva unui încercat spadasin, zădărnicindu-i atacurile printr-o argumentare directă — adică spărgându-i capul sau rupându-i spada.

Înainte de-a se fi terminat însă controversa, frământările din sânul Bisericii protestante veniră în ajutorul lui Middleton. Libertatea plină de îndrăzneală a celor care se gândeau numai la viaţa aceasta pe de o parte, şi profunda evlavie a celorlalţi pe de alta, îl sili pe vrednicul preot să privească în jurul lui cu oarecare nelinişte. Influenţa exemplului din imediata lui apropiere, cât şi vizitele necontenite pe care şi le făceau între ei membrii celor două comunităţi religioase începură să dea roade chiar şi în propria-i comunitate, deşi crezuse că-i mult prea îmbibată de credinţă ca să se poată poticni vreodată. Îşi dădu aşadar seama că trebuie să mai slăbească ofensiva şi să-şi pregătească enoriaşii pentru a putea rezista potopului de opinii, care ameninţa să rupă digul dreptei lor credinţe. Ca orice comandant înţelept care-şi dă seama că a ocupat un teritoriu prea mare pentru forţele sale, fu silit să-şi retragă trupele. Feri relicvele de ochii profanilor; îşi îndemnă credincioşii să nu mai vorbească despre miracole în faţa unor oameni care nu numai că le tăgăduiau existenţa, dar aveau chiar şi îndrăzneala să le pună dovezile la îndoială; şi până şi *Biblia* deveni un lucru oprit, sub groaznice ameninţări, pe hotărâtorul temei că ar putea fi greşit

înţeleasă.

În acelaşi timp, fu nevoit să întocmească şi un raport către don Augustin, unde să arate înrâurirea pe care au avut-o argumentele şi rugăciunile sale asupra tânărului ofiţer. Nu există om îndeajuns de înclinat să-şi recunoască slăbiciunea, mai ales într-o clipă când împrejurările îi cer să-şi retragă pentru moment forţele. Printr-un soi de pioasă fraudă pentru care, fără îndoială, vrednicul *pater* şi-a aflat absolvirea dată fiind puritatea imboldului care l-a împins s-o comită, declară că: deşi în conştiinţa lui Middleton nu se vădea vreo schimbare îmbucurătoare, existau destule motive pentru a nădăjdui o deplină înflorire a grăuntelui credinţei celei adevărate, mai cu seamă dacă persoana interesată va fi lăsată să se bucure nemijlocit de binefacerile unui mediu catolic.

Până şi don Augustin încerca dorinţa de-a face cât mai mulţi prozeliţi. Ba chiar şi drăgălaşa şi gingaşa Inez credea că visele ei ar avea o glorioasă împlinire dacă ea însăşi ar fi umila unealtă cu ajutorul căreia iubitul ei ar fi fost adus în sânul adevăratei biserici; aşa că cererea lui Middleton fu primită numaidecât, şi în timp ce tatăl aştepta cu nerăbdare ziua hotărâtă pentru ceremonia nupţială, ca o chezăşie a propriului său succes, fiica aştepta pomenita zi cu sentimente în care sfintele emoţii ale credinţei erau amestecate cu sentimente mult mai gingaşe, potrivit anilor şi stării ei.

Şi iată că soarele răsări în dimineaţa nunţii vestind o zi atât de minunată şi de strălucitoare, încât simţitoarea Inez tălmăci totul ca un semn al viitoarei ei fericiri. Părintele Ignatius oficie serviciul divin într-o micuţă capelă de pe moşia lui don Augustin, şi mult înainte de apusul soarelui, Middleton o şi strângea la piept pe sfioasa şi îmbujorata creolă, acum soţia lui legiuită. Îşi petrecură ziua cununiei în singurătate, închinând-o celor mai pure sentimente, fără serbările acelea zgomotoase care însoţesc de obicei asemenea ceremonii.

Middleton se întorcea tocmai de la garnizoană, unde-l chemaseră îndatoririle sale, la ceasul în care soarele începe să se topească în umbrele înserării când, ajungând lângă proprietatea lui don Augustin, privirea îi căzu pe poalele unei rochii; semăna foarte mult cu cea purtată de Inez în timp ce-l întovărăşea la altar, şi ieşea de sub ramurile dese ale unui copac stingher. Se apropie de locul acela cu mare sfială, deşi dobândise dreptul de a pătrunde în toate tainele vieţii ei sufleteşti; dar auzind cum glasul ei dulce înălţa rugi către ceruri, în care numele lui era însoţit de cele mai mângâietoare cuvinte, trecu peste orice scrupul şi îşi alese un loc de unde putea auzi totul, fără să fie însă văzut. Era, desigur, o mare mulţumire pentru un soţ să poată astfel privi în sufletul neîntinat al soţiei. Şi se simţi mult prea măgulit de stima pe care i-o arăta aceasta, pentru a nu fi ispitit să treacă peste ceea ce cerea cu atâta fervoare tânăra mireasă. Căci se ruga să poată deveni umila unealtă prin care el, Middleton, să fie adus la dreapta credinţă, şi cerea îndurare în cazul când încercarea ei ar da greş, şi ea ar cădea în păcatul de-a se fi măritat cu un eretic, ceea ce i-ar fi expus sufletul unei mari primejdii. Era atâta ferventă pietate în rugăciunea ei, în care îngerul se confunda uşor cu femeia, încât Middleton ar fi iertat-o chiar dacă l-ar fi luat drept păgân, cu atâta dulceaţă şi interes cerea îndurarea Celui de Sus pentru sufletul lui.

Tânărul aşteptă până ce mireasa se sculă din genunchi, apoi o ajunse din urmă şi se purtă ca şi cum n-ar fi auzit nimic.

— S-a făcut târziu, Inez, draga mea, şi don Augustin s-ar putea supăra că zăboveşti atâta în grădină, fără să te gândeşti şi la sănătatea ta. Ce să mai zic atunci eu, care mă simt însufleţit de o dragoste de două ori mai mare ca a lui?

— Să-i semeni lui în toate, îi răspunse, privindu-l cu ochii încărcaţi de lacrimi şi repetă apăsat: în toate. Fii asemenea tatălui meu şi-n afară de asta nu-ţi mai pot cere nimic.

— Nici eu, Inez. N-am nici o îndoială că voi deveni omul pe care ţi-l doreşti, dacă aş putea semăna cu vrednicul şi venerabilul don Augustin. Dar va trebui să fii foarte îngăduitoare faţă de lipsurile şi de obiceiurile unui soldat. Să mergem însă şi să-i ţinem tovărăşie bunului tău părinte.

— Nu încă, spuse Inez, eliberându-se cu blândeţe de braţul care cuprinsese firava ei fiinţă. Mai am încă o datorie de împlinit înainte de-a mă supune întru totul ordinelor tale, cu toate că eşti soldat. I-am făgăduit credincioasei Inesella, prea iubita mea doică, despre care ai auzit că mi-a ţinut loc de mamă, i-am făgăduit că-i voi face o vizită chiar la ceasul acesta. E cea din urmă pe care, crede ea, o va mai primi de la copila ei; aşa că n-o pot dezamăgi. Du-te la don Augustin şi peste o oră voi veni şi eu.

— Ţine minte, numai o oră!

— Numai o oră, repetă Inez şi-i trimise cu mâna o sărutare, ca să se facă apoi roşie ca focul de-atâta îndrăzneală; porni în fugă şi timp de-o secundă Middleton o văzu strecurându-se către căsuţa doicii, iar în clipa următoare dispăru cu totul.

Middleton porni încet şi gânditor către casă; îşi întoarse de mai multe ori privirea spre locul unde-şi văzuse soţia pentru ultima oară, ca şi cum s-ar fi aşteptat să-i întrezărească iarăşi silueta dragă plutind prin umbrele serii. Don Augustin îl primi cu multă dragoste şi câtva timp ascultă, vesel, planurile de viitor pe care le făcea tânărul. Apoi, spaniolul auzi vorbindu-se cu mult patos despre prosperitate şi fericirea statelor din imediata lui vecinătate, state despre care nu ştiuse până atunci nimic; ascultă totul cu oarecare uimire, dar şi cu soiul acela de neîncredere al oamenilor ce-şi imaginează că părerile celorlalţi sunt înflorite puţin din prea multă prietenie.

În felul acesta ora cerută de Inez trecu mult mai repede decât s-ar fi aşteptat soţul ei. Apoi privirile lui începură să stăruie asupra ceasului, numărând minut după minut, dar

Inez nu se întoarse. Arătătorul mai ocoli încă o jumătate de cadran; atunci, Middleton se ridică, spunând că se duce în întâmpinarea lui Inez. Era o noapte întunecoasă, cu cerul încărcat de nori, ceea ce în climatul acela însemna, fără doar şi poate, că va izbucni furtuna. Grăbindu-şi paşii, nu atât din pricina vrăjmăşiei cerului ci mai ales din pricina unei tainice nelinişti ce pusese stăpânire pe el, porni aproape în goană spre căsuţa Inesellei. Se opri însă de multe ori, căci părea că zăreşte silueta suavă a lui Inez păşind peste pajişte şi îndreptându-se spre clădirea principală, dar tot de atâtea ori fu obligat să-şi reia drumul, spre marea lui dezamăgire. Ajuns la uşa căsuţei bătu în ea, o deschise, intră, dar când dădu cu ochii de bătrâna doică, înţelese că Inez nu e acolo. Află c-o părăsise pe doică puţin mai înainte, pentru a se reîntoarce la casa tatălui ei. Crezând că poate s-a încrucişat cu ea pe drum, în întuneric, Middleton făcu numaidecât calea întoarsă, dar acasă îl aşteptă o nouă dezamăgire. N-o văzuse nimeni pe Inez. Şi, fără să-şi împărtăşească gândurile nimănui, tânărul se furişă, cu inima tremurând de emoţie, spre copacul singuratic lângă care-şi auzise mireasa rugându-se nu cu mult înainte. Acolo îl aştepta însă o altă dezamăgire; după care se cufundă în dureroasa nesiguranţă a îndoielilor şi a presupunerilor.

Şi timp de mai multe ore, fără să ştie nimic în legătură cu dispariţia nevestei sale, Middleton o căută, cu multă grijă şi ferindu-se oarecum de ceilalţi. Dar când începu să se lumineze de ziuă, iar ea tot nu se întorsese în braţele tatălui şi ale soţului, lăsă la o parte orice sfială, şi lipsa ei, pe care nu şi-o putea lămuri în nici un fel, fu adusă la cunoştinţa tuturor. Şi de data aceasta cercetările fură făcute pe faţă, fără nici un fel de ocol, dar rămaseră tot fără rezultat. Nimeni n-o mai văzuse şi nici n-o mai auzise din clipa în care părăsise căsuţa doicii.

Trecea zi după zi, şi nici chiar recompensa pe care o

făgăduiseră îndată după nenorocire nu fu de folos, aşa că rudele şi prietenii o crezură în cele din urmă pierdută fără speranţă şi încetară orice fel de cercetări.

Dar o întâmplare atât de neobişnuită nu putea fi dată uitării: aţâţă imaginaţia oamenilor şi stârni o seamă de zvonuri, care de care mai ciudate. Opinia cea mai răspândită printre emigranţii care invadaseră ţinutul şi care aveau timp destul să se mai ocupe şi de alte lucruri în afara propriilor lor treburi, era nici mai mult, nici mai puţin, decât aceea că mireasa dispărută era o *felodese*[1] şi nimic altceva. Părintele Ignatius avea destule îndoieli şi destule păreri de rău, dar, ca un înţelept cârmuitor de suflete ce era, căută să întoarcă trista întâmplare în folosul comunităţii religioase pe care o cârmuia. Aşa că, schimbând tactica de luptă, şopti la urechea câtorva vechi enoriaşi de-ai săi că e foarte dezamăgit în privinţa evoluţiei spirituale a lui Middleton şi că în momentul acela era obligat să creadă că sufletul acelui tânăr era condamnat pe vecie, aşa cum se întâmplă cu sufletul oricărui eretic, începu să scoată apoi din nou relicvele la iveală, şi fu iarăşi auzit făcând aluzie la subiectul acela atât de gingaş al miracolelor moderne. Şi urmarea acestor manevre ale venerabilului preot fu că printre credincioşi începu să se şoptească, iar în cele din urmă să fie socotit drept un fapt real, că Inez fusese răpită la ceruri.

Don Augustin încercă toată suferinţa prin care poate trece un părinte, dar suferinţa îi era oarecum înăbuşită de temperamentul lui lăsător de creol. Şi, asemenea conducătorului său spiritual, începu să se convingă că făptuiseră un mare păcat încredinţând o făptură atât de pură, de tânără, de iubitoare şi, mai presus de toate, atât de credincioasă, unui eretic, era aproape gata să creadă că nenorocirea care se abătuse asupra bătrâneţii lui era dreapta pedeapsă a îngâmfării şi a îndrăznelii de-a nu se fi conformat

---

[1] Sinucigaşă.

canoanelor. E drept că şoaptele comunităţii, care ajunseseră până la urechile sale, îi aduseră oarecare mângâiere; sentimentele lui fireşti erau însă mult prea puternice, aşa că în inima bătrânului tată se trezi şi revolta, gândindu-se că trecerea fiicei sale în împărăţia cerurilor era cam prematură.

Dar Middleton, iubitul, soţul şi mirele, era aproape distrus de lovitura aceasta atât de groaznică şi de neaşteptată. Crescut sub semnul unei credinţe simple şi pline de raţiune, care nu încercase în nici un fel să ascundă ceva credincioşilor ei, el nu putea avea alte temeri în ceea ce privea soarta lui Inez, în afară de aceea că fata, pradă superstiţiilor ei în legătură cu religia sa, ar fi putut săvârşi cine ştie ce faptă necugetată. Nu mai e nevoie să zăbovim asupra chinurilor sufleteşti pe care le îndura,asupra tuturor presupunerilor, speranţelor şi decepţiilor pe care le încercă în primele săptămâni ale nenorocirii. O teribilă neîncredere faţă de motivele care ar fi putut-o împinge pe Inez să ia o hotărâre pripită, cât şi speranţa tainică ce-i spunea că totuşi o va găsi îi domoliră întru câtva zelul, cu toate că nimic nu-l putu hotărî să pună capăt pentru totdeauna cercetărilor. Dar timpul începu să surpe şi acea umilitoare nădejde că fusese părăsit doar fiindcă aşa voise ea, deşi poate numai pentru un timp şi, încetul cu încetul, ajunse să împărtăşească şi el părerea îngrozitor de dureroasă că Inez murise; când, deodată, speranţele îi reînviară într-un chip ciudat şi pe neaşteptate.

Tânărul comandant se întorcea, într-o seară, îngândurat ca de obicei, de la o paradă militară şi se îndrepta spre propria lui locuinţă, aflată la mică distanţă de tabără, pe aceeaşi înălţime abruptă, când privirea-i pierdută fu atrasă de figura unui om care, judecând după regulamentele atunci în vigoare, n-ar fi avut dreptul să se afle în locul acela la o oră atât de târzie. Străinul era prost îmbrăcat şi avea înfăţişarea şi ţinuta unui om care se afla în cea mai mare lipsă. Durerea îmblânzi rigiditatea militară a lui Middleton şi, trecând pe

lângă intrus, i se adresă pe un ton blând, cald aproape:

— Îţi vei petrece noaptea în camera de gardă, prietene,, dacă patrula o să te găsească aici; ţine un dolar; du-te de-ţi caută un culcuş mai bun şi ceva de mâncare.

— Înghit orice fel de mâncare, căpitane, căci nici n-o mestec măcar, răspunse vesel vagabondul, când prinse, foarte îndemânatic, moneda de argint. Prefă-o într-una de douăzeci, şi-ţi voi împărtăşi o mare taină!

— Hai, şterge-o, spuse Middleton, însuşindu-şi treptat-treptat tonul sever al soldatului. Şterge-o mai înainte de-a da ordin gărzii să pună mâna pe tine!

— Bine, am s-o şterg, numai că... dacă plec, căpitane, iau şi secretul cu mine, şi atunci vei rămâne un biet văduv păcălit până-ţi va suna ceasul cel din urmă.

— Dar despre ce-i vorba, omule? exclamă Middleton, întorcându-se brusc spre vagabond.

— Gândesc să schimb mai întâi dolarul ăsta pe brandy spaniol şi-abia pe urmă să mă întorc să-ţi vând secretul pe-o sumă care să-mi îngăduie să cumpăr un butoi întreg.

— Dacă ai ceva de spus, spune acum, continuă Middleton care-şi stăpânea cu mare greutate nerăbdarea.

— Mi-e gâtlejul uscat şi nu prea pot vorbi aşa cum se cuvine, căpitane! Cât dai ca să afli tot ceea ce-ţi pot eu spune? Să fie o sumă frumuşică, aşa cum trebuie să ofere un *gentleman* unui alt *gentleman.*

— Cred c-ar fi mai bine să dau ordin plantonului să se ocupe de tine! La ce se referă secretul cu care te lauzi?

— Căsătorie; o nevastă şi totuşi nici urmă de nevastă; un obraz drăgălaş şi o mireasă bogată! Vorbesc limpede, căpitane, sau tot n-ai înţeles?

— Orice-ai şti referitor la soarta soţiei mele, trebuie să-mi spui imediat; n-ai de ce te teme cu privire la recompensă.

— Ei, căpitane, am încheiat eu multe târguri la viaţa mea, şi câteodată am fost plătit cu bani, dar uneori numai cu

făgăduieli; şi pe astea din urmă eu le numesc hrana nevoiaşului.

— Cât ceri?

— Douăzeci. Nu, dracu să mă ia, asta-i treabă de treizeci de dolari, cum te văd şi mă vezi!

— Uite-ţi banii; dar ţine minte, dacă-mi spui un lucru din care să nu pot alege nimic, ţi-i iau numaidecât înapoi şi o să te şi pedepsesc pentru c-ai fost obraznic şi te-ai tocmit atâta.

Vagabondul cercetă banii pe care-i primise cu nişte ochi plini de lăcomie, apoi şi-i vârî în buzunar, cât se poate de mulţumit că erau bani adevăraţi.

— Îmi plac bancnotele din nord, spuse el cu răceală, căci le poţi cheltui tare repede. Să nu te temi de mine, căpitane; sunt un om de onoare şi nu-ţi voi spune un cuvânt mai mult sau mai puţin decât ceea ce ştiu că-i adevărat.

— Dă-i atunci drumul, ce mai aştepţi? Sau vrei să mă răzgândesc şi să-ţi ordon să te uşurezi de tot ceea ce-ai câştigat, adică şi de moneda de argint şi de bancnote?

— Onoare sau moarte, răspunse nevolnicul, ridicându-şi o mână în semn de protest, căci îi era tare frică auzind ameninţarea. Ei bine, căpitane, ar trebui să ştii că *gentlemanii* n-au cu toţii aceleaşi reguli de purtare; unii păstrează ceea ce au, iar alţii iau ceea ce pot.

— Eşti, ca să vorbim ceva mai limpede, hoţ?

— Nu-mi place cuvântul ăsta, căpitane! Am fost vânător de oameni. Ştii ce-nseamnă asta? E un cuvânt pe care-l poţi tălmăci în mai multe feluri. Unii oameni cred că nenorociţilor acelora cu părul creţ nu le prea prieşte să lucreze pe plantaţii, sub un soare atât de arzător şi fierbinte. Ei bine, căpitane, am făcut parte din cei ce erau dispuşi să le pună la îndemână bucuria unei variaţii, schimbându-le cel puţin peisajul. Mă înţelegi?

— Cu alte cuvinte, ca să vorbim pe şleau, eşti hoţ de oameni?

— Am fost, cinstite căpitan, am fost; dar acum mi-am mai restrâns câmpul de activitate, asemenea unui negustor care vindea altădată tutunul cu sacii, iar acum e nevoit să-l vândă cu legătura. Am fost şi soldat la vremea mea. Ai putea spune care-i secretul cel mare al comerţului nostru?

— Nu ştiu, răspunse Middleton, pe care sporovăială omului începuse să-l cam plictisească, curajul?

— Nu, picioarele, picioarele pentru a lupta cu ajutorul lor şi picioarele pentru a fugi cu ajutorul lor; vezi, în privinţa asta cele două profesiuni ale mele au mers mână-n mână. Iar acum picioarele mele nu se mai află în starea lor cea mai bună; iar fără picioare, un hoţ de oameni iese întotdeauna în pierdere. Dar se mai găsesc câţiva oameni cu picioare ceva mai bune ca ale mele.

— A fost deci furată, gemu soţul, înmărmurit de groază.

— Da, din drum, cum te văd şi cum mă vezi.

— Şi ce te face să crezi, nenorocitule, că s-a putut întâmpla un lucru atât de îngrozitor?

— Jos mâinile, jos mâinile! Crezi că limba mea o să meargă mai iute dacă mă strângi de gât? Ai răbdare şi-o să afli totul; dar dacă mă ameninţi iarăşi, şi încă aşa, ca un necioplit, o să fiu obligat să-mi iau un avocat.

— Vorbeşte; dar dacă vei pronunţa un singur cuvânt mai mult sau mai puţin decât adevărul, mă voi răzbuna numaidecât!

— Eşti oare atât de prost, căpitane, încât să nu-ţi dai seama dacă-i adevărat ceea ce-ţi spune o lepădătură ca mine? Nu, ştiu bine că nu eşti; aşa că-ţi voi povesti totul, de-a fir-a-păr, iar pe urmă te voi lăsa să chibzuieşti în linişte, în timp ce eu voi da pe gât generozitatea ta. Cunosc un om pe care-l cheamă Abiram White. Şi cred că hoţomanul şi-a luat numele ăsta numai din duşmănie faţă de rasa neagră[1]. Iar acest *gentleman* este şi a fost, după câte ştiu eu, unul din curierii aceia regulaţi care transportă oameni dintr-un stat

[1] *White* în limba engleză înseamnă *alb*

într-altul. Am avut şi eu de-a face cu el, la timpul meu, şi ştiu că-i un câine ticălos. Nu e mai multă onoare în el decât carne în stomacul meu la ora asta. L-am văzut în oraşul ăsta chiar în ziua cununiei tale, căpitane! Era întovărăşit de cumnatul său, şi spunea că se pregăteşte să vâneze o bucată de pământ bun, pe care să se aşeze. Aveau tocmai ce le trebuia pentru a pune pe picioare o afacere, şapte flăcăi, şi fiecare din ei înalt cât sergenţii tăi cu cască cu tot. Ei bine, în clipa în care-am auzit că soţia ta a dispărut, mi-am dat numaidecât seama c-a încăput pe mâna lui Abiram!

— Eşti sigur? Oare ăsta să fie adevărul? Pe ce te bizui ca să-ţi închipui că s-a dedat la o asemenea ticăloşie?

— Am eu destule pricini: în primul rând, îl cunosc pe Abiram White. Şi acuma, nu vrei să mai adaugi ceva ca să nu mi se usuce gâtlejul de tot?

— Hai, pleacă; eşti ameţit de băutură de pe-acuma, nenorocitule, aşa că nici nu mai ştii ce vorbeşti. Hai, du-te şi păzeşte-te de patrulă!

— Experienţa e cel mai bun îndrumător, strigă individul în urma lui Middleton, care se pregătea să plece; apoi, întorcându-se, chicoti, ca un om foarte mulţumit de sine, şi porni spre cârciumă.

De zeci de ori îşi spuse Middleton în noaptea aceea c-ar trebui să se gândească bine la ceea ce-i spusese beţivul acela, şi tot de-atâtea ori respinse totul, socotind c-ar fi un lucru mult prea îngrozitor. A doua zi de dimineaţă, ordonanţa îl trezi foarte devreme, deşi petrecuse aproape o noapte albă, pentru a-i raporta că lângă garnizoană fusese găsit un om mort. Îmbrăcându-se în mare grabă, Middleton porni în fugă spre locul indicat, unde-l găsi, exact acolo unde-l găsise şi prima oară, pe omul cu care stătuse de vorbă cu o seară mai înainte.

Nenorocitul căzuse victima propriei sale nesăbuinţe, ceea ce se putea vedea foarte bine pentru că avea ochii ieşiţi din

orbite, faţa umflată şi pentru că leşul răspândea un miros aproape de neîndurat. Scârbit de priveliştea aceea dezgustătoare, tânărul întoarse capul, dând ordin ca trupul să fie luat de acolo; dar privirea îi fu atrasă numaidecât de felul nefiresc în care îşi ţinea mâna acel nenorocit. Cercetând-o mai îndeaproape, văzu că degetul arătător era întins, ca şi cum ar fi scris ceva pe nisip; se uită cu atenţie de jur împrejur şi observă următoarea frază, greu de înţeles, dar pe care-o putu totuşi descifra: „Căpitane, totul e adevărat, aşa cum e adevărat că sunt un *gent...*" însă fie că murise, fie că se cufundase în somnul adânc care-i precedase moartea înainte de-a fi terminat de scris ultimul cuvânt.

Ascunzând lucrul acesta faţă de însoţitorii săi, Middleton repetă ordinul de-a se lua cadavrul de-acolo, apoi se îndepărtă. Stăruinţa vagabondului asupra celor ce-i mărturisise cu o seară înainte, unită cu împrejurările în care dispăruse Inez, îl hotărî să întreprindă anumite cercetări secrete. Află într-adevăr că o familie, care răspundea întru totul descrierii vagabondului, trecuse în ziua nunţii sale prin oraş. Urmele ei duceau de-a lungul fluviului Mississippi; acolo membrii familiei luaseră o barcă şi o porniseră în susul fluviului ajungând până la confluenţa acestuia cu Missouri. Dar aici urmele ei se pierdură, amestecându-se cu ale altor sute de emigranţi, care porniseră în căutarea comorilor ascunse în inima preriei.

După ce culese toate informaţiile acestea, Middleton îşi alese câţiva oameni mai de încredere şi-şi luă rămas bun de la don Augustin, fără să arate nici entuziasm şi nici neîncredere; apoi, ajungând la punctul indicat mai sus, se aventură în pustietăţile preriei pentru a-şi continua cercetările. Nu i-a fost greu să dea de urma unei caravane asemănătoare aceleia conduse de Ishmael, mai ales atunci când se convinse că familia acestuia avea un ţel cu totul altul decât al celorlalţi emigranţi, căci ţintea spre un punct mult

mai îndepărtat de orice aşezare omenească. Lucrul acesta îi întări bănuielile, mărindu-i, în acelaşi timp, şi speranţa în victoria finală.

Iar când nu se mai putu călăuzi după spusele celor întâlniţi până atunci în cale, nerăbdătorul soţ începu să se ia după urmele şirului de vehicule, pentru a putea afla încotro se îndreaptă fugarii. Lucrul acesta fu destul de uşor până în clipa în care ajunse pe solul tare şi vitreg al preriilor, acoperite cu coline unduitoare. Aici se simţi cu adevărat pierdut. Aşa că se văzu silit să se despartă de tovarăşii săi şi să apuce care încotro, dându-şi întâlnire într-un loc anume, după mai multe zile, sperând că în felul acesta va putea da de urmele pierdute. Rămase singur timp de o săptămână, când întâmplarea i-l scoase în cale pe *trapper* şi pe căutătorul de miere. Parte din discuţiile avute cu aceştia au fost relatate ceva mai înainte, iar cititorul îşi va putea imagina cu uşurinţă explicaţiile care au urmat şi care au dus, după cum s-a văzut, la găsirea miresei.

CAPITOLUL XVI

„Dovezile ne-arată c-a fugit,
Deci nu mai spune, rogu-te, nimica,
Ci pleacă-ndată,”

(Shakespeare)

Timp de o oră întrebările şi răspunsurile se urmară cu repeziciune şi asta mai înainte ca Middleton, care-şi veghea comoara regăsită cu gelozia avarului ce-şi priveşte grămada de nestemate, să fi terminat de povestit prin câte trecuse. Apoi întrebă:

— Dar cu tine, iubita mea Inez, cum s-au purtat?

— În afară de cruzimea de-a fi fost despărţită cu forţa de rudele mele, cred că în felul cel mai curtenitor cu putinţă, ţinând socoteala şi de împrejurările prin care-am trecut. Aş putea să spun că omul care pare a fi stăpânul acestui convoi se află abia la începutul căii care duce spre pierzanie. S-a certat îngrozitor, şi asta chiar faţă de mine, cu mişelul acela care m-a răpit; pe urmă a făcut însă un târg nelegiuit, silindu-mă, prin jurăminte cumplite, să-l primesc şi eu. Ah, Middleton! Mi-e teamă însă că ereticii ăştia nu-şi respectă jurămintele aşa cum facem noi, cei crescuţi în sânul adevăratei biserici!

— Nu-ţi fie teamă de nimic; nelegiuiţii ăştia n-au nici un fel de religie. Şi-au călcat în vreun fel jurământul faţă de tine?

— Nu, asta nu; dar n-a fost oare îngrozitor să-l ia martor pe însuşi Dumnezeu la un contract atât de nelegiuit?

— Tu crezi, Inez, c-ar trebui să fie pioşi ca cel mai virtuos cardinal din Roma. Dar în ce fel şi-au ţinut jurămintele şi în ce constau ele?

— Mi-au promis că mă vor lăsa în pace şi nu mă vor

tulbura, dacă-i asigur că nu voi face nici o încercare de a evada; şi că nici nu mă voi arăta măcar un timp oarecare, adică până la data pe care o vor crede ei de cuviinţă.

— Care dată? întrebă nerăbdător Middleton, care cunoştea scrupulele religioase ale soţiei sale; care dată?

— Data a şi trecut. Jurasem pe sfântul care mă patronează, aşa că mi-am ţinut jurământul cu străşnicie până când omul pe care-l cheamă Ishmael, uitând de toate acestea, a avut o ieşire cam violentă. Şi atunci m-am arătat pe stâncă, fiindcă termenul trecuse; cred că şi părintele Ignatius m-ar fi absolvit de jurământ, dac-ar fi ştiut de trădarea paznicilor mei.

— Iar dacă n-ar fi făcut-o, l-aş fi absolvit pentru totdeauna de grija cu care veghează asupra conştiinţei tale, bombăni tânărul printre dinţi.

— Dumneata, Middleton? îl întrebă soţia lui, privindu-i faţa înflăcărată, în timp ce un val de roşeaţă se răspândi şi pe obrazul ei gingaş; dumneata poţi primi jurămintele mele, dar sunt sigură că nu ai nici o putere de-a mă absolvi de respectarea lor.

— Nu, nu, nu! Ai dreptate, Inez! Nu prea cunosc subtilităţile astea în legătură cu conştiinţa, şi sunt orice, numai preot nu; spune-mi, totuşi, ce i-a făcut pe monştrii ăştia să se dedea la tertipuri atât de primejdioase şi să-şi bată joc de fericirea mea?

— Ştii doar că nu cunosc nimic din cele lumeşti şi că n-am nici o cădere de a judeca purtarea unor oameni atât de deosebiţi de cei printre care am trăit. Dar oare nu goana după bani e cea care-i împinge pe oameni la fapte şi mai josnice decât aceasta? Cred că şi-au închipuit că un părinte bătrân şi bogat va plăti o sumă foarte mare pentru a-şi răscumpăra copilul; şi, adăugă ea, iar cu coada ochilor, printre genele încărcate de lacrimi, privi spre Middleton, care asculta încordat, — poate c-au contat şi pe proaspăta afecţiune a

mirelui.

— Ar fi putut obţine şi sângele din inima mea, picătură cu picătură!

— Da, spuse tânăra şi sfioasa soţie, retrăgându-şi numaidecât privirea furişă pe care avusese îndrăzneala să i-o arunce şi silindu-se să reia firul discuţiei, ca şi cum ar fi vrut să-l facă să uite libertatea pe care şi-o îngăduise. Am auzit că există oameni aşa de josnici, încât sunt în stare să jure strâmb în faţa altarului, pentru a-şi însuşi avutul unor fete neştiutoare şi încrezătoare; şi dacă dragostea de bani poate sili oamenii să comită asemenea josnicii, atunci la ce ne putem aştepta de la nişte oameni care urmăresc acelaşi lucru, prin înşelăciuni ceva mai puţin grave?

— Cred c-aşa trebuie să fie; şi acum, Inez, cu toate că te voi păzi până la cea din urmă suflare şi cu toate că am luat în deplină stăpânire stânca aceasta, greutăţile, poate chiar primejdiile, încă nu s-au sfârşit. Aşa că-ţi cer să-ţi aduni tot curajul pentru a putea înfrunta încercările ce ne aşteaptă şi pentru a dovedi că eşti o adevărată soţie de soldat, scumpa mea Inez!

— Sunt gata să plec şi în secunda asta! Scrisoarea pe care mi-ai trimis-o prin doctor m-a pregătit să nădăjduiesc în ceea ce e mai bine, şi am pregătit totul pentru a putea fugi chiar la primul semnal.

— Să părăsim atunci locul acesta şi să mergem la prietenii noştri!

— Prieteni! îl întrerupse Inez rotindu-şi privirea de jur împrejurul micului cort în căutarea lui Ellen. Am şi eu o prietenă pe care nu trebuie s-o uităm, şi care va fi nevoită, de-acum încolo, să-şi petreacă restul zilelor în tovărăşia noastră. Dar văd c-a plecat!

Middleton o conduse cu gingăşie afară din cort, în timp ce-i răspunse, zâmbind:

— Poate că şi ea, întocmai ca şi mine, s-a întâlnit cu

cineva drag.

Totuşi tânărul nu avu dreptate în ceea ce-o privea pe Ellen Wade. Tânăra fată, inteligentă şi simţitoare cum era, îşi dădu seama numaidecât cât de puţin dorită era prezenţa ei la întrevederea de care am pomenit, aşa că se retrase numaidecât, cu delicateţea aceea ce stă în firea femeilor. Se aşeză pe un colţ de stâncă şi-şi acoperi faţa cu mâinile; stătu aşa aproape o oră, închipuindu-şi că n-a observat-o nimeni. Dar se înşela.

Cel dintâi lucru pe care-l făcu Paul Hover, după ce luase în stăpânire stânca lui Ishmael, fu să scoată strigătul acela de victorie atât de specific locuitorilor de la marginea lumii civilizate, un strigăt ciudat şi destul de grotesc. Lovindu-şi părţile laterale cu mâinile, aşa cum obişnuieşte să-şi bată aripile un cocoş de luptă după ce şi-a doborât duşmanul, scoase un sunet puternic, care imita în mod ridicol exaltarea pomenitei orătănii: un strigăt ce-ar fi putut avea cele mai periculoase urmări dacă vreunul din fiii colonistului s-ar fi aflat la o distanţă ceva mai potrivită.

— Asta a fost un *knock-down* în toată regula, strigă el, şi fără nici un os rupt. Nu-i aşa, bătrâne *trapper,* tu care-ai fost şi soldat în zilele tale şi-ai văzut atacându-se şi luându-se cu asalt atâtea baterii, spune, n-am dreptate?

— Da, am văzut multe lucruri în viaţa mea, răspunse bătrânul; stătea, ca şi la începutul asaltului, tot la picioarele stâncii, dar cele văzute îl tulburaseră destul de puţin, încât îl privi pe Paul Hover cu un zâmbet îngăduitor: — şi-aţi trecut prin încercarea asta ca nişte adevăraţi bărbaţi.

— Spune-mi, nu se cuvine oare să faci apelul celor rămaşi în viaţă şi să-i îngropi pe cei căzuţi după fiecare bătălie sângeroasă?

— Unii oameni aşa fac, alţii însă nu. Atunci când *Sir* William l-a împins pe neamţul Dieskau prin defileul de la picioarele lui Hori...

— *Sir* William al dumitale a fost un trântor pe lângă *Sir* Paul şi habar n-avea de regulamente. Aşa că vom începe cu apelul, şi fiindcă veni vorba, bătrâne *trapper,* fiindc-am fost aşa de ocupat cu albinele şi cu înghiţirea atâtor cocoaşe de bivol, pe lângă alte treburi, am uitat să te întreb şi cum te cheamă; spun asta, fiindcă am de gând să încep apelul cu numele celui care-a rămas în urma mea, căci cel din faţă e mult prea ocupat ca să mai poată şi răspunde.

— Doamne, băiete, la timpul meu am avut fel de fel de porecle date de oamenii în mijlocul cărora am trăit. Iată, indienii delaware mi-au dat un nume care să se potrivească cu ochii mei, adică şoimul cu privirea ageră. Pe urmă locuitorii de pe Otsego m-au botezat din nou, după jambierele mele; aşa că poreclele pe care le-am căpătat de-a lungul vieţii au fost fără număr; dar n-o să aibă prea mare însemnătate atunci când va suna ceasul judecăţii de apoi, sub care nume şi-a trăit viaţa un muritor. Trag însă nădejde, şi asta cu toată umilinţa, că voi putea răspunde la oricare din ele cu glas bărbătesc şi puternic.

Paul nu se sinchisi cine ştie cât auzind asemenea cuvinte, mai cu seamă că mare parte din ele se pierdură din pricina distanţei; se lăsă în voia inspiraţiei însă şi strigă cât putu de tare numele naturalistului. Doctorul Battius nu găsise de cuviinţă să-şi continue drumul spre creştetul stâncii, ci rămăsese în scobitura aceea spaţioasă, pe care i-o scosese în cale întâmplarea; iar în momentul acela stătea şi se odihnea, simţindu-se în deplină siguranţă şi peste măsură de încântat c-a izbutit să pună mâna pe-o plantă aşa de preţioasă.

— Suie-te sus, suie-te sus, vrednicul meu Prinde-molii! Vino şi priveşte natura în faţă, cu îndrăzneală, şi nu te mai târî printre ierburile preriei ca un curcan care aleargă după lăcuste.

Dar gura veselului şi uşuraticului căutător de miere amuţi dintr-o dată şi rămase la fel de mut pe cât fusese de guraliv

înainte, căci dădu cu ochii de Ellen Wade.

Iar când fata se aşeză, copleşită de gânduri, pe colţul de stâncă de care am pomenit mai sus, Paul se prefăcu a cerceta cu cea mai mare atenţie lucrurile colonistului. Cotrobăi în neştire prin sertarele lui Esther, risipi pe jos podoabele grosolane ale fetelor, fără să ţină seama de calitatea sau de frumuseţea lor şi împrăştie prin toate părţile oalele şi cratiţele care-i ieşiră în cale, ca şi când ar fi fost, făcute din lemn ordinar, şi nu din metal greu. Şi părea că face toate astea fără un scop anume. Nu-şi opri pentru el nici un capăt de aţă.; s-ar fi zis că nici nu-şi dă seama pe ce obiecte pune mâna.

Cercetă interiorul fiecărei încăperi în parte, apoi aruncă o privire asupra locului unde-i îngrămădise pe copii, legaţi fedeleş cu nişte frânghii; după aceea zvârli în aer, la o înălţime de vreo cincizeci de picioare, o găleată, ca şi cum ar fi fost o minge de fotbal; iar când termină toate astea, îşi băgă mâinile în cingătoarea lui de *wampum* şi începu să fluiere *Kentucky-Hunters*[1] *cu* atâta foc, de parcă-ar fi fost tocmit cu ora. Şi astfel îşi petrecu Paul Hover timpul, când Middleton şi Inez, aşa cum am mai pomenit, ieşiră din cort, ceea ce dădu alt curs gândurilor celor de faţă. Faptul acesta puse capăt exerciţiilor muzicale ale lui Paul şi-l smulse şi pe doctor din contemplarea plantei pe care o găsise. Iar Middleton, ca un conducător recunoscut de toţi, dădu ordinele cerute de această împrejurare pentru a porni numaidecât la drum.

În graba şi zăpăceala care urmează întotdeauna unor asemenea ordine, mulţumirea sau chibzuiala nu-şi au locul, aşa că tovarăşii săi, care veniseră pregătiţi pentru victorie, porniră numaidecât la lucru, fiecare la ce se pricepea el mai bine. *Trapper*-ul luă pe loc în stăpânire măgarul care păscuse blând şi răbdător ca totdeauna, nu departe de stâncă, şi se chinuia să aşeze pe spatele lui un fel de alcătuire complicată,

---

[1] Vânătorii din Kentucky

meşterită de doctorul Battius şi botezată şa. Naturalistul era foarte ocupat şi el cu transportarea câtorva ierbare, a colecţiilor de insecte şi a caietelor de notiţe: le vâra cu mare râvnă în buzunarele ingenioasei invenţii, dar *trapper*-ul le arunca imediat de îndată ce doctorul se întorcea cu spatele la el.

Paul îşi arăta priceperea cărând jos lucrurile fără de care nu puteau porni la drum, pregătite de Inez şi Ellen în vederea fugii, în timp ce Middleton încerca, prin ameninţări şi promisiuni, să-i silească pe copii să stea liniştiţi; apoi le ajută pe femei să coboare. Şi cum era târziu, iar Ishmael şi familia lui se puteau reîntoarce dintr-o clipă într-alta, toate acestea fură făcute cu un zel şi o hărnicie fără pereche.

Trapper-ul alese câteva obiecte despre care-şi închipuia că sunt de mare trebuinţă celor mai delicaţi dintre membrii grupului, şi le împărţi prin buzunarele şeii, după ce le golise, fără să se sinchisească, de comorile nevinovatului naturalist; îl lăsă apoi pe Middleton s-o aşeze pe Inez într-unul din cele două culcuşuri pregătite pe spinarea măgarului pentru ea şi pentru Ellen.

— Hai, fetiţo, spuse bătrânul, îmbiind-o şi pe Ellen să urmeze pilda lui Inez, după care-şi întoarse privirea îngrijorată spre deşert. Nu va trece mult şi stăpânul se va întoarce să-şi vadă de gospodărie, şi nu-i el omul care să lase să-i scape din mână ceea ce-a dobândit cu atâta greutate.

— Ai dreptate, strigă Middleton, am pierdut şi aşa destul timp, aşa că trebuie să-i dăm zor.

— Ei, ei, tot aşa am gândit şi eu, ba am vrut s-o şi spun, căpitane; dar mi-am adus aminte cu câtă dragoste se uita bunicul tău la faţa miresei lui în zilele fericite ale tinereţii. Asta-i firea lucrurilor şi e mult mai înţelept să dai naturii ceea ce i se cuvine, decât să încerci a pune stavilă unui şuvoi care-şi urmează drumul lui firesc.

Ellen se apropie de animal şi, apucând-o pe Inez de mână,

spuse copleşită de emoţie:

— Dumnezeu să te binecuvânteze, scumpă doamnă! Şi nădăjduiesc că vei ierta ceea ce-ai suferit din partea unchiului meu...

Şi copila, umilă şi îndurerată, nici nu mai putu vorbi, din cauza tristeţii, iar glasul abia i se mai auzea.

— Ce înseamnă asta? strigă Middleton; nu mi-ai spus oare, Inez, că această minunată copilă ne va întovărăşi şi că va trăi alături de noi tot restul vieţii ei? sau măcar până-şi va găsi o locuinţă ceva mai plăcută?

— Am spus întocmai; şi mai nădăjduiesc încă. Mi-a dat a înţelege întotdeauna, în timp ce-mi arăta atâta prietenie şi compătimire în nenorocirea mea, că nu mă va părăsi nici după întoarcerea unor timpuri mai fericite.

— Nu pot, nu trebuie, continuă Ellen, revenindu-şi din starea de slăbiciune. Aşa e voia Domnului, să-mi petrec viaţa printre oamenii ăştia, aşa că nu-i pot părăsi. Asta s-ar adăuga la ceea ce s-ar putea numi trădarea mea şi-i de ajuns şi atât, ca să-şi facă cea mai proastă părere despre mine. Unchiul meu a fost destul de bun cu mine, o biată orfană, deşi e un om tare aspru, şi nu pot fugi de la el într-o asemenea clipă.

— E la fel de înrudită cu acest Ishmael, cum sunt eu cu cine ştie ce episcop, spuse Paul, dregându-şi glasul. Dacă bătrânul a făcut o faptă bună dându-i din când în când câte-o bucată de vânat sau câte-o lingură de terci, nu l-a plătit oare cu vârf şi îndesat, învăţându-le pe drăcoaicele acelea să citească *Biblia* sau ajutând-o pe bătrâna Esther să coasă îmbrăcămintea familiei? Aş crede mult mai uşor că trântorii au ac de înţepat decât că fata asta ar fi îndatorată în vreun fel tribului Bush.

— N-are prea mare importanţă cine-mi datorează ceva sau faţă de cine sunt eu datoare. Nimeni nu trebuie să-şi facă griji din pricina unei fete care n-are nici părinţi, nici alte rude în afara unor inşi scoşi din rândul oamenilor cumsecade. Nu,

nu; du-te, tânără doamnă, şi cerul să te binecuvânteze pentru tot restul zilelor tale. Căci locul meu e mult mai potrivit aici, în deşert, unde nu-mi cunoaşte nimeni ruşinea.

— Iată, bătrâne *trapper,* rosti Paul, ceea ce numesc eu să simţi dincotro bate vântul. Eşti un om care-a văzut multe în viaţă şi ştii şi cum trebuie să te porţi; las totul la judecata dumitale, dreaptă şi nepărtinitoare; nu stă oare în firea lucrurilor ca stupul să roiască atunci când albinele cele mici au crescut? Şi dacă până şi copiii îşi vor părăsi părinţii, e oare dator cineva care n-are nici în clin nici în mânecă...

— S-st! îl întrerupse bătrânul; Hector dă semne de nelinişte. Ce e, căţelule? Ia spune, ce s-a întâmplat?

Bătrânul câine de vânătoare se sculase în picioare şi adulmeca briza proaspătă care continua să sufle încet peste prerie. La vorbele stăpânului său mârâi puţin, contractându-şi botul, ca şi cum ar fi vrut să ameninţe cu puţinii dinţi care-i mai rămăseseră. Câinele cel tânăr, care se odihnea după vânătoarea de dimineaţă, dădu şi el semn că adulmecă miros străin în aer, după care aţipiră din nou amândoi, ca şi cum ar fi făcut tot ceea ce le stătea în putere.

Trapper-ul luă măgarul de hamuri şi începu să strige, în timp ce îndemna animalul la drum:

— Nu-i timp de vorbe; colonistul şi tot neamul lui sunt la o depărtare de-o milă sau cel mult două.

Middleton uită cu totul de Ellen în faţa pericolului care-i ameninţa mireasa abia regăsită; şi nu mai e nevoie să adăugăm că nici doctorul Battius nu aşteptă să fie îndemnat de două ori pentru a porni la drum.

Urmând calea arătată de bătrân, ocoliră stânca într-un suflet şi porniră repede prin prerie, la adăpostul întunericului care se lăsa din ce în ce mai des.

Paul Hover rămase însă pe loc, rezemându-se cu încăpăţânare de patul carabinei. Trecu aproape un minut până să-l bage de seamă Ellen, care-şi îngropase faţa în

mâini, ca şi cum ar fi vrut să-şi ascundă deznădejdea până şi faţă de ea însăşi.

— De ce nu fugi? strigă fata plângând, în clipa în care-şi dădu seama că nu e singură.

— Fiindcă nu-s obişnuit cu aşa ceva.

— Unchiul meu va fi aici într-o clipă; şi n-ai de ce nădăjdui în îndurarea lui.

— Nici într-a nepoatei lui, după cum văd. Lasă-l să vină, nu-mi poate face nimic mai mult decât să-mi dea cu ceva în cap.

— Paul, Paul, dacă mă iubeşti, fugi!

— Singur? Dac-aş face asta, aş fi...

— Dacă ţii la viaţa ta, fugi!

— Nu ţin deloc, dac-ar fi s-o compar cu a ta.

— Paul!

— Ellen!

Fata întinse amândouă mâinile şi izbucni într-un hohot şi mai puternic de plâns. Căutătorul de miere îi cuprinse mijlocul subţire cu braţul lui vânjos, şi în clipa următoare zbura cu ea peste câmpie, în urma prietenilor lui fugari.

CAPITOLUL XVII

Te-apropie. Vederea ţi-o va pierde
O *Gorgonă. Nu-mi cere să vorbesc;*
Priveşte, şi apoi vorbi-vei tu.
(Shakespeare)

Pârâiaşul care alimenta familia colonistului şi uda copacii şi tufişurile ce creşteau în apropierea stâncii izvora dintr-un loc nu prea îndepărtat, un desiş alcătuit din plopi canadieni şi viţă sălbatică. Şi spre desişul acesta îi îndreptă *trapper*-ul pe fugari, ca fiind singurul loc din preajmă care le putea oferi adăpost într-o împrejurare atât de gravă. Vă amintiţi că înţelepciunea bătrânului, care în urma unei experienţe atât de îndelungate zămislise un fel de al şaptelea simţ când ameninţa vreun pericol, îi îndemnase chiar din prima clipă să se îndrepte spre locul acesta, punând astfel între ei şi grupul duşmanilor ce se apropia un dâmb înalt. Paul Hover şi Ellen, care abia-şi mai putea trage răsuflarea din pricina grabei, izbutiră să ajungă la timp lângă micul desiş, adică tocmai în clipa când Ishmael se urcase în vârful stâncii. Şi, cum am arătat ceva mai înainte, colonistul rămase câtva timp încremenit, asemenea unui om care şi-a pierdut o clipă judecata, uitându-se când la dezordinea care domnea în tabără, când la copii, legaţi burduf, cu căluşul la gură şi îngrămădiţi claie peste grămadă sub un acoperământ din scoarţă de copac. De acolo de unde se găsea Ishmael, o carabină cu bătaie lungă ar fi putut trimite un glonte drept în mijlocul desişului în care îşi căutaseră adăpost cei ce săvârşiseră toate, stricăciunile acelea. *Trapper*-ul vorbi cel dintâi, căci de înţelepciunea şi de experienţa lui atârna soarta tuturor; şi după ce se uită la toţi cei care se adunaseră lângă

el şi văzu că nu lipseşte nici unul, începu să vorbească:

— Ah! Natura e tot natură, şi şi-a făcut datoria pe deplin, spuse el şi arătă spre înflăcăratul Paul cu un zâmbet de încuviinţare. Ştiam eu că o să le vină greu să se despartă supăraţi, mai ales că s-au întâlnit şi la rău şi la bine, şi sub lumina stelelor şi pe lună mohorâtă. Dar nu trebuie să ne mai pierdem timpul stând de vorbă, ci să ne grăbim ca să mai câştigăm ceva. Nu va trece mult până să dea cineva de urma noastră; şi dacă va da, şi are să dea fără doar şi poate, şi ne va sili să ne punem curajul la încercare, neînţelegerea se va limpezi cu ajutorul armelor, şi atunci să ne aibă-n grija lui Cel de Sus. Ai putea să ne îndrepţi, căpitane, spre locul unde te aşteaptă soldaţii tăi? Fiindcă vajnicii feciori ai colonistului vor da un atac în toată regula sau atunci habar n-am de ceea ce-nseamnă pornirile războinice ale acestor oameni.

— Locul de întâlnire se află la mai multe leghe de-aici, pe malul fluviului La Plata.

— Atunci e rău, tare rău! Dacă trebuie să înfrunţi un atac, cel mai bun lucru e să porneşti la luptă cu forţe egale; dar de ce să-şi facă omul sânge rău din asemenea pricină? Ascultaţi ce sfat vă poate da un cap albit şi cu ceva experienţă, dar dacă se află printre voi cineva care ne poate arăta o cale mai bună, pentru a ocoli duşmanii, îl vom urma şi vom uita cele spuse de mine. Desişul ăsta se întinde pe o milă şi e aşezat oarecum pieptiş faţă de stâncă; şi în loc să ducă spre ţinuturile locuite de oameni, duce spre soare-apune.

— Ajunge, ajunge! strigă Middleton, prea nerăbdător ca să mai aştepte până va termina bătrânul, cam vorbăreţ din fire, cu explicaţiile. Timpul e mult mai preţios decât vorbele. Să fugim!

Trapper-ul încuviinţă cu un gest şi începu să mâie măgarul prin vad; şi după scurt timp, ajunse pe pământul bătătorit al preriei, adică de partea cealaltă a taberei colonistului.

— Dacă bătrânul Ishmael ar arunca numai o singură

privire peste arbuştii ăştia, strigă Paul uitându-se la urma pe care-o lăsaseră în desiş, n-ar mai avea nevoie şi de alte semne pentru a şti încotro s-apuce. Dar n-are decât să ne urmărească. Ştiu că vagabondul ar vrea să încrucişeze sângele neamului său cu un sânge cinstit; dar dacă vreunul din băieţii lui ar deveni într-o zi soţul...

— Sst, Paul, sst! spuse roşindu-se tânăra fată, care se sprijinea de braţul lui; te-ar putea auzi cineva.

Căutătorul de miere tăcu, deşi tot mai arunca priviri ameninţătoare în urmă, trădându-şi înflăcărarea războinică de care era cuprins. Nu trecu mult şi grupul începu să urce una din movilele preriei, ca apoi să înceapă coborârea pe partea cealaltă a povârnişului, fără a se opri în loc; acum băieţii lui Ishmael nu mai puteau să-i vadă, în caz că le-ar fi descoperit vreunul din ei urma. Bătrânul folosi configuraţia terenului şi schimbă direcţia ca să scape de urmăritori, asemenea unui vas ce-şi schimbă ruta, noaptea pe ceaţă, pentru a scăpa de ochiul duşmanului.

Şi după două ceasuri de mare trudă, în care timp ocoliră stânca în semicerc, ajunseră la un punct aşezat exact în direcţia opusă celui din care porniseră. Cei mai mulţi dintre fugari nu-şi dădeau seama de nimic, aşa cum nici călătorii de pe o corabie nu-şi dau seama în ce punct al oceanului se află; dar bătrânul avea atâta siguranţă când trebuiau să urce o colină sau să facă vreo cotitură, încât insufla toată încrederea celor care-l urmau, ceea ce dovedea cât de mare îi era iscusinţa. Câinele său, care se oprea din când în când şi i se uita în ochi, merse tot timpul înaintea stăpânului; şi era atât de sigur, încât s-ar fi putut crede c-au hotărât drumul mai dinainte. Dar după un timp, câinele se opri pe neaşteptate, se aşeză jos şi începu să adulmece aerul pentru o clipă; apoi scoase un chelălăit plin de jale.

— Ei, căţelule, ei! Cunosc locul! Îl cunosc foarte bine; şi nici nu s-ar putea să nu ne amintim de el, spuse bătrânul; se

opri lângă Hector şi rămase acolo până ce urcară înălţimea şi cei care veneau în urmă. Înaintea noastră se află un tufiş, continuă el, arătând drept înainte, şi-am putea rămâne acolo până s-ar împăduri toată preria asta goală, căci nici un fecior de-al colonistului n-ar îndrăzni să ne tulbure.

— Ăsta e locul unde zace cadavrul omului aceluia! strigă atunci Middleton, uitându-se de jur împrejur cu o privire plină de revoltă, căci în clipa aceea îşi aminti de cele întâmplate.

— Întocmai. Dar dacă neamurile l-au îngropat sau nu, e un lucru care rămâne de văzut. Câinele recunoaşte totul după miros, cu toate că nu mai pare atât de sigur. Aşa c-ar trebui ca tu, căutătorule de miere, să mergi ceva mai înainte şi să cercetezi locul; iar în timpul ăsta, eu voi căuta să-l potolesc pe Hector.

— Eu? exclamă Paul, trecându-şi mâna prin buclele-i rebele, ca orice om care găseşte c-ar fi bine să mai chibzuiască puţin înainte de a porni la o treabă atât de neobişnuită. Ascultă, bătrâne *trapper,* am stat în mijlocul unui roi ce-şi pierduse regina şi nici n-am clipit măcar, cu toate că n-aveam cu mine decât o cămaşă subţire, şi află că omul care poate face aşa ceva nu se sperie de nici unul din fiii lui Ishmael atâţia câţi i-au mai rămas; dar ca să mă ocup de leşul cuiva, asta n-o pot face nici în ruptul capului; îţi mulţumesc pentru această cinste, dar n-o pot primi.

Bătrânul îşi întoarse privirea dezamăgită spre Middleton, dar acesta era prea ocupat cu Inez ca să mai vadă şi încurcătura *trapper*-ului; salvarea însă veni pe neaşteptate şi din partea cuiva care, judecând după felul cum se purtase în anumite împrejurări, n-ar fi îndreptăţit pe nimeni să se aştepte la asemenea dovadă de curaj.

Doctorul Battius se remarcase destul de puţin în timpul retragerii în comparaţie cu zelul nemaipomenit pe care-l arătă în clipa aceea, oferindu-se să îndeplinească ceea ce Paul Hover refuzase. Era atât de uimitoare râvna asta a lui, încât

ceilalţi crezură că-şi regăsise toată vigoarea. Acest vrednic naturalist făcea parte din specia aceea de exploratori care pun tot felul de beţe în roate tovarăşilor de drum, mai ales atunci când au toate motivele să se grăbească. Nici o piatră, nici un tufiş, nici o singură plantă nu scăpa ochilor lui ageri, care le cerceta cu cea mai mare atenţie; şi putea să tune şi să fulgere, că nimic nu-i putea tulbura bucuria ciudatelor lui meditaţii. Dar lucrurile se petrecură cu totul altfel în timpul acestei perioade critice, când se gândi cu toată seriozitatea dacă vajnicii fii ai colonistului aveau sau nu dreptul să-i primejduiască trecerea prin prerie. Un copoi de cea mai pură rasă, dresat cum nu se poate mai bine şi aflat pe urma vânatului, n-ar fi putut să alerge cu mai mult elan decât doctorul, care-şi urmărea, îngrijorat, drumul. Căci, spre marele lui noroc, nu-şi dăduse seama de viclenia *trapper*-ului, atunci când acesta îi purtase în jurul stâncii lui Ishmael, fiind pătruns de mângâietoarea convingere că fiecare palmă de pământ pe care o străbăteau mărea distanţa dintre el şi îngrozitoarea fortăreaţă. Fără să ţină seama de lovitura pe care-o încercă atunci când descoperi înşelăciunea, tocmai el fu cel ce se oferi, plin de îndrăzneală, să pătrundă în desişul unde-şi închipuiau că mai zace cadavrul lui Asa. Poate că naturalistul simţea dorinţa să facă puţină zarvă în jurul curajului său, sau poate că ţinea să-şi arate bărbăţia fiindcă în taină era convins că ceilalţi îl judecă greşit, deoarece se pripise foarte în timpul retragerii; dar sigur este că, oricare i-ar fi fost sentimentele faţă de Asa, pe când acesta era încă viu, ştiinţa îl ajută să-şi înfrângă orice temeri faţă de Asa mort.

— Dacă trebuie făcut vreun lucru care necesită o deplină stăpânire a sistemului nervos, spuse doctorul Battius, uitându-se cam de sus la ceilalţi, n-aveţi decât să daţi îndrumările necesare, căci iată, în faţa voastră se află un om în a cărui forţă fizică puteţi avea toată încrederea.

— Omul ăsta e pus să vorbească toată vremea în pilde, mormăi *trapper*-ul, dar am ajuns să-mi dau seama că în vorbele lui stă ascuns şi un tâlc oarecare, cu toate că-i greu să dai de rostul cuvintelor lui, după cum e greu să găseşti trei pui de vultur pe-acelaşi copac. Ştii prea bine, prietene, că trebuie să găsim un adăpost, fiindcă băieţii colonistului vor porni pe urmele noastre, şi după cum cred că-ţi dai seama şi dumneata, în tufişul acela s-ar putea găsi ceva care-ar umple de groază sufletul unei femei. Eşti îndeajuns de bărbat ca să poţi privi un cadavru, sau va trebui să înfrunt primejdia de-a stârni lătrăturile câinilor, dacă m-aş duce eu? Uită-te la câinele ăsta, care e gata să se repeadă într-acolo!

— Dacă sunt îndeajuns de bărbat? Venerabile *trapper,* adevărul e că ne cunoaştem de prea puţin timp, căci altfel întrebarea ta ar fi putut isca o discuţie cât se poate de supărătoare. Dacă sunt îndeajuns de bărbat? Pretind că fac parte din clasa mamiferelor; ordinul primatelor; genul *homo.* Acestea sunt atributele mele fizice; cât despre virtuţile mele morale, va vorbi posteritatea; dar e de datoria mea să le trec sub tăcere.

— Poate că doctoriile vor fi având şi ele rostul lor; după gustul şi judecata mea însă, nu sunt nici plăcute şi nici sănătoase; dar morţii n-au pricinuit rău niciunui muritor, fie că e vorba de-un locuitor al pădurilor sau de unul care şi-a dus viaţa în mijlocul oraşelor. Potoleşte-te, Hector, potoleşte-te; ce te mai supără, căţelule? Nu te-ai obişnuit cu miros de sânge omenesc?

Doctorul dărui un zâmbet binevoitor, deşi plin de compătimire acestui filozof al naturii; se dădu apoi cu câţiva paşi înapoi când se văzu în faţa desişului spre care se avântase din prea mult zel, dar după aceea răspunse cu şi mai mare elan:

— Un *homo* este, fără doar şi poate, un *homo,* spuse el, făcând un gest impunător şi demonstrativ totodată; atâta

timp cât e vorba de funcţiile animalului din el, există o mare asemănare între om şi întregul lui *genus;* dar asemănarea ia sfârşit aici. Omul poate ajunge, datorită ignoranţei, până la limita aceea ultimă care îl desparte de brută; dar se poate ridica şi până la comuniunea lui cu marele spirit al cunoaşterii; şi nu ştiu dacă, dându-i-se timpul şi ocazia necesară, n-ar fi putut deveni stăpânul întregii învăţături şi egal, deci, marelui principiu al mişcării.

Bătrânul, stătea rezemat în carabină, într-o atitudine contemplativă; dădu din cap şi răspunse cu demnitatea lui firească, ceea ce umbri cu desăvârşire aerul impunător pe care şi-l luase potrivnicul său.

— Desluşeşte-mi un lucru ceva mai uşor, spuse: de ce dă câinele dovadă de-atâta nelinişte, în timp ce tu, care ai citit atâtea cărţi, nu vezi nici o pricină de îngrijorare?

Doctorul, mirat oarecum de energia şi demnitatea bătrânului, răspunse:

— Din pricina instinctului.

— Şi ce e aceea instinct?

— O treaptă interioară a gândirii.

— Şi ce numeşti tu gândire?

— Venerabile vânător, asta e una din metodele de-a raţiona care anulează orice definiţie, şi pot să-ţi dau toate asigurările că nu e recunoscută de nici o şcoală filozofică.

— Atunci e mult mai multă viclenie în şcolile voastre decât aş fi crezut, fiindcă eu cunosc o metodă care dovedeşte zădărnicia lor, răspunse *trapper*-ul şi, curmând pe neaşteptate o discuţie ce abia începuse să-l încânte pe naturalist, se întoarse spre câinele său, şi încercă să-i potolească neliniştea, jucându-i-se cu urechile. Asta e o adevărată nebunie, Hector; te porţi ca un căţelandru neînvăţat, nu ca un câine înţelept trecut printr-atâtea încercări grele; te porţi ca un căţeluş de la oraş ce merge numai pe drumul pe care-a apucat stăpânul, fără să-şi dea

seama dacă-i rău sau bun. Ei bine, prietene, tu, care eşti în stare să înfăptuieşti atâtea lucruri, vrei cu tot dinadinsul să te uiţi în desiş? Sau să mă duc eu?

Doctorul îşi luă din nou aerul plin de hotărâre şi, fără să scoată un singur cuvânt, porni să facă ceea ce i se cerea. Câinii se potoliseră în aşa măsură auzind mustrările bătrânului, încât lătratul lor se prefăcuse într-un scheunat uşor. Dar când îl văzură pe naturalist că se îndreaptă spre desiş, căţelandrul izbuti să scape din strânsoare şi începu să se învârtească cu repeziciune în jurul doctorului, adulmecând pământul; apoi se întoarse lângă Hector şi scoase un urlet prelung.

— Colonistul şi cei din neamul lui au lăsat un miros tare puternic pe unde-au trecut, spuse bătrânul, supraveghindu-şi câinele îndeaproape, să vadă dacă nu dă vreun semn de nelinişte. Trag nădejde că omul acela atât de învăţat ştie destule pentru a nu-şi uita sarcina pe care şi-a luat-o.

Doctorul Battius dispăruse printre tufişuri, iar *trapper*-ul începuse să dea semne de nerăbdare, când numai ce-l văzu pe naturalist că iese în mare grabă din desiş, cu spatele spre ei însă, şi uitându-se fix spre un anumit punct, ca şi cum privirea i-ar fi fost ţintuită de cine ştie ce farmec necunoscut.

— Trebuie să fie un lucru groaznic, exclamă bătrânul; îi dădu apoi drumul şi lui Hector şi porni cu hotărâre spre naturalist, care părea cuprins de-o stare de totală inconştienţă. Ce s-a întâmplat, prietene? Ai găsit vreo frunză nouă în cartea înţelepciunii tale?

— Am dat de un bazilic! mormăi doctorul, a cărui faţă răvăşită trăda marea emoţie prin care trecea; un animal din ordinul *serpens.* Până acum am crezut că-i o plăsmuire legendară, dar văd că natura, atotputernică, egalează tot ceea ce-şi poate imagina omul.

— Ce, ce? Târâtoarele din prerie nu-s primejdioase, şi cu toate că s-ar putea să întâlneşti din când în când şi câte-un

şarpe cu clopoţei înfuriat, ăsta-ţi dă singur de veste că se apropie cu mult mai înainte de-a împrăştia nenorocirea cu dinţii lui veninoşi. Doamne, Doamne, ce lucru umilitor e şi frica! Iată un om care rosteşte de obicei cuvinte prea mari ca să poată fi repetate şi de-o gură neştiutoare, cu toate că glasul lui e tot atât de ascuţit ca şi fluieratul unei paparude[1]. Curaj! Ce s-a întâmplat omule, ce s-a întâmplat ?

— Ceva nemaipomenit, un monstru pe care natura l-a creat în culmea fanteziei, ca o dovadă a inegalabilei ei puteri. Niciodată n-am observat asemenea confuzie în ceea ce priveşte propriile ei legi şi nici n-am văzut vreo vieţuitoare care să dispreţuiască orice distincţie în ceea ce priveşte clasa şi *genus.* Dă-mi voie să notez cum arată, spuse naturalistul căutându-şi caietele cu mâini tremurătoare, atât de tremurătoare, că nici nu-l mai ascultau măcar, şi asta atâta timp cât mai suntem în stare: ochi, fascinanţi; culoarea, variată, complexă şi profundă...

— S-ar putea crede că omul ăsta a înnebunit de-a binelea cu ochii aceia fascinanţi şi culoarea lor pestriţă, îl întrerupse *trapper*-ul, care era destul de nemulţumit văzând că Middleton şi cu Paul nu-şi căutaseră, în toată vremea asta, nici un fel de adăpost. Dacă se află vreo târâtoare în tufiş, arată-mi-o, şi dacă nu-şi va lua numaidecât valea, atunci se va da o adevărată bătălie pentru a-l lua în stăpânire.

— Acolo! spuse doctorul, arătând într-o anumită parte a desişului, la o depărtare de vreo cincizeci de picioare de locul în care se aflau ei.

Trapper-ul îşi întoarse privirea într-acolo cu cea mai mare linişte, dar în clipa când ochiul său ager şi exersat întâlni obiectul care-l exaltase în aşa măsură pe naturalist, făcu el însuşi o săritură înapoi, punându-şi numaidecât carabina la ochi; în clipa următoare, şi-o retrase însă, ca şi când s-ar fi

[1] Pasăre foarte mică de noapte, care trăieşte în vestul Statelor Unite ale Americii, cunoscută prin ţipătul ei specific

convins că nu e bine ce face. Nici mişcarea aceea instinctivă de apărare şi nici cealaltă, de revenire, nu fuseseră lipsite de temei. Chiar la marginea desişului, direct pe pământ, zăcea un fel de minge vie, care îndreptăţise, prin aspectul ei ciudat şi înfiorător totodată, confuzia care se iscase în mintea naturalistului. I-ar fi foarte greu cuiva să descrie complexitatea coloristică a obiectului aceluia extraordinar; dar s-ar fi putut spune, în termeni generali însă, că forma lui era aproape sferică şi că avea toate nuanţele curcubeului, dar amestecate în aşa fel, încât nu putea fi vorba de nici un fel de armonie şi nici nu urmăreau vreun desen anumit. Culorile predominante erau negrul şi un roşu strălucitor. Dar erau amestecate cu diferite nuanţe de alb, galben şi purpuriu, într-un fel cât se poate de straniu şi de strident. Judecând numai după culoare, cu greu s-ar fi putut pronunţa cineva dacă obiectul acela ciudat era sau nu era însufleţit, căci stătea la fel de încremenit ca şi-o piatră; dar o pereche de ochi negri, scânteietori şi vii, care pândeau cu mare grijă mişcările *trapper*-ului şi ale tovarăşului său, dovedeau îndeajuns faptul foarte important că era înzestrat cu viaţă.

— Reptila asta a ta e o iscoadă, sau atunci habar n-am de felul în care-şi amestecă culorile şi de vicleniile indienilor, bombăni bătrânul, lovind pământul cu patul puştii şi uitându-se fix spre obiectul acela înfricoşător; apoi se rezemă, cu cel mai mare calm, în ţeava carabinei. Vrea să-şi bată joc de noi, silindu-ne să luăm căpăţâna unei piei-roşii drept o piatră acoperită de frunzele toamnei, sau cine ştie ce alte planuri diavoleşti are în minte!

— E un exemplar uman? întrebă doctorul. Şi face parte din *gemul homo?* Credeam că-i o vieţuitoare lipsită de nume.

— E o fiinţă tot atât de umană şi de muritoare ca orice războinic din prerie. Mi-aduc bine aminte de timpurile acelea când îndrăzneala unei piei roşii, dacă s-ar fi uitat în felul ăsta la un vânător al cărui nume ţi l-aş putea spune, ar fi însemnat

curată nebunie, dar vânătorul e prea bătrân acuma şi sfârşitul lui e prea aproape ca să mai fie altceva decât un *trapper* nenorocit. Va trebui să stau de vorbă cu duhul ăsta pentru a-l face să înţeleagă că are în faţa lui doi oameni în toată firea. Ieşi din ascunzătoarea ta, prietene, continuă el în limba marelui trib al indienilor dakota; căci în prerie este loc şi pentru alţi războinici.

Ochii păreau şi mai fioroşi ca înainte, dar obiectul despre care *trapper*-ul susţinea că nu-i decât capul unui om ras după obiceiul războinicilor din vest continua să rămână nemişcat, fără să dea nici cel mai mic semn de viaţă.

— E o greşeală! exclamă doctorul. Animalul nu face parte nici măcar din clasa mamiferelor; şi cu-atât mai puţin poate fi vorba de-un om.

— Grozavă învăţătură mai ai! răspunse *trapper*-ul, râzând cu mare mulţumire. După atâta învăţătură culeasă din câte şi mai câte cărţi, ochii lui nu-s în stare să deosebească o antilopă de-o pisică sălbatică. Iată, Hector al meu nu-i decât un câine dresat aşa cum i se cuvine unui animal din speţa lui, şi cel mai simplu abecedar din şcolile voastre de la oraş ar fi o taină legată cu şapte peceţi pentru el, dar cu toate astea nu poate fi păcălit când e vorba de-un lucru ca cel ce se află în faţa noastră. Şi dacă-ţi închipui că ceea ce vezi nu-i om, atunci când ai să-l vezi, stând în picioare, învaţă, rogu-te, pe un biet *trapper* bătrân şi neştiutor, care n-a deschis în viaţa lui o singură carte de bunăvoie, în afară de abecedar, ce nume să dea vieţuitoarei acesteia? Dar bagă de seamă, căci nu vreau s-aud de nici un fel de ciocnire, ci numai să-l scot pe diavol din tufişul ăsta.

Trapper-ul începu, încet şi cu multă răbdare, să-şi pregătească arma, având grijă să-şi dea cât mai limpede în vileag gândul, făcând adică tot felul de exerciţii. Şi când găsi de cuviinţă că străinul a început să-şi dea seama ce primejdie îl paşte, îi arătă cum nu se poate mai calm carabina şi strigă:

— Ei, prietene, sunt şi pentru pace, dar şi pentru război, dacă aşa ţi-e vrerea. Nu! Cred că nu se află nici un om aici, după cum a spus şi înţeleptul de lângă mine, aşa că nu se va întâmpla nimic dac-am să trag un foc într-o grămadă de frunze!

Ţeava carabinei începu să se mişte, şi arma se ridică, treptat-treptat, într-o poziţie din ce în ce mai fermă; iar când *trapper*-ul ar fi putut slobozi cu cea mai mare uşurinţă un glonte, din grămada de frunze şi de crengi unde se ascunsese, pesemne, la apropierea grupului, sări un indian înalt, care rămase încremenit şi strigă:

— *Wagh*

CEREŢI ÎN LIBRĂRII

din ultimele apariţii ale
„Bibliotecii pentru toţi”:

* * *

Povestea lui Ali Baba şi a celor patruzeci de hoți. O mie şi una de nopţi, vol. 12

MARIVAUX
Viaţa Mariannei,
roman, 2 vol.

VASILE CONTA
Scrieri filosofice alese

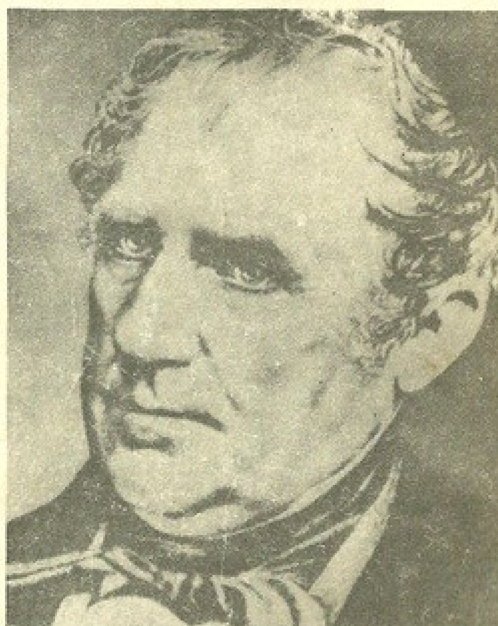
Lector: BIANCA ZAMFIRESCU
Tehnoredactor: POMPILIU STATNAI

Bun de tipar 7.VI.1975. *Tiraj 170 110 ex. Broşate 165 000 ex. Legate ½ 5000 ex. Coli ed.* 14,33. Coli *tipar* 8,50.

Combinatul Poligrafic „Casa Scânteii”
Bucureşti — Piaţa Scânteii nr. 1
Republica Socialistă România
Comanda nr. 50 260

fenimore cooper

Vol. I—II, lei 10

editura minerva

«În romanele lui Cooper și îndeosebi în cele din ciclul *Aventurile lui Ochi-de-Şoim* cunoaştem tot felul de situaţii, fapte şi acte umane surprinzătoare, ce se succed într-un ritm galopant, îndreptăţind considerarea acestui gen de scrieri drept literatură senzaţională. Întîmplările par într-adevăr neobişnuite, ieşite din comun, dar nu depăşesc totuşi limitele verosimilului. Senzaţionalul situaţiilor imaginate de Cooper îşi află sorgintea în înseşi solicitările neobişnuite ale unor aspre realităţi...»

ADRIAN ANGHELESCU